R

B A A

Ter

NOORD-

Gedaan in
Schepen

Met eene naa
korte natuur
klaar verto
dewelke
aan te
in 't

Door H

Age

Voor het welk
gingen , c
dien we

Opgeheldert
verbeet
en

TER DRU

R E I Z E
naar de
BAAI VAN HUDSON,
Ter ontdekkinge van eenen
NOORD-WESTER DOORTOGT,
Gedaan in de Jaaren 1746. en 1747. met de Schepen de *Dobbs-Galley* en de *California*;
Met eene naauwkeurige beschryving der kust, eene korte natuurlyke historie van het Land, en een klaar vertoog der bewys-stukken en redenen, dewelke dienen om de waarschynlykheid aan te toonen dat zulk een Doortogt in 't vervolg zal gevonden worden.

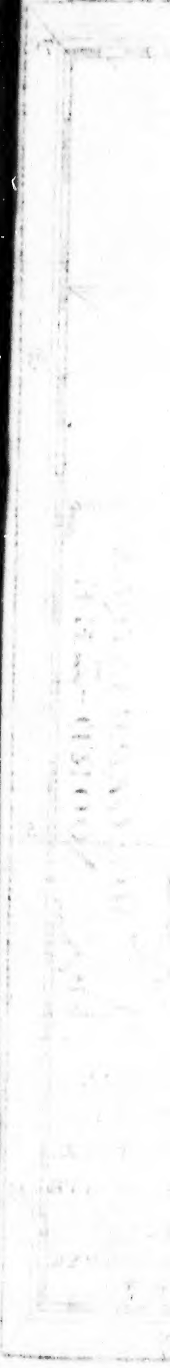
Door HENRIK ELLIS,
Agent der Reders in deezen Togt.

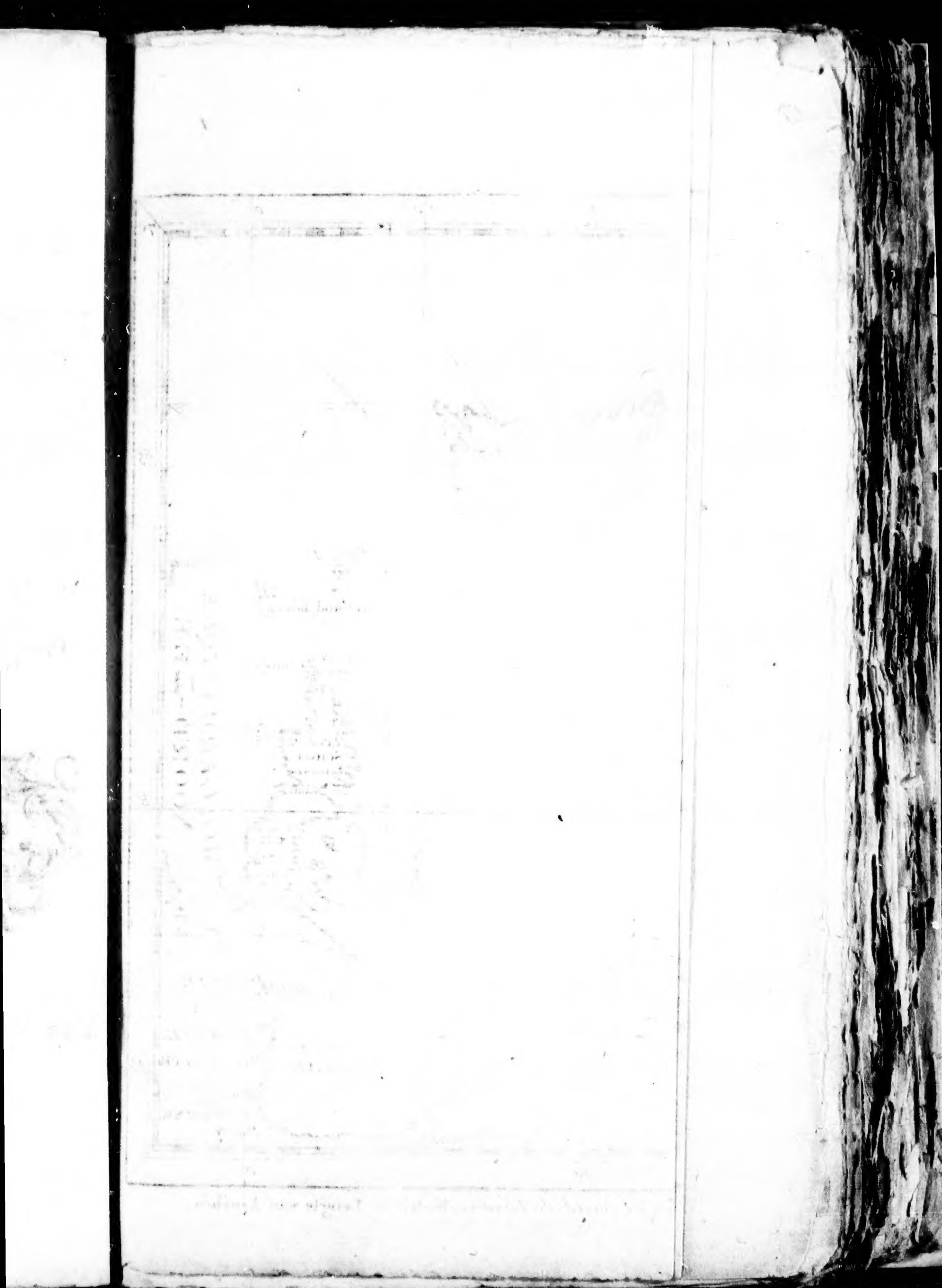
Voor het welk gevoegt is een historisch verhaal der poogingen, die tot nu toe gedaan zyn, om door dien weg een vaart op *Oost-Indiën* te vinden.
Opgeheldert met kopere plaaten, en een nieuwe en verbeeterde kaart van de *Baai van Hudson*, en de aangrenzende Landstreeken.
Uit het Engelsch vertaalt.

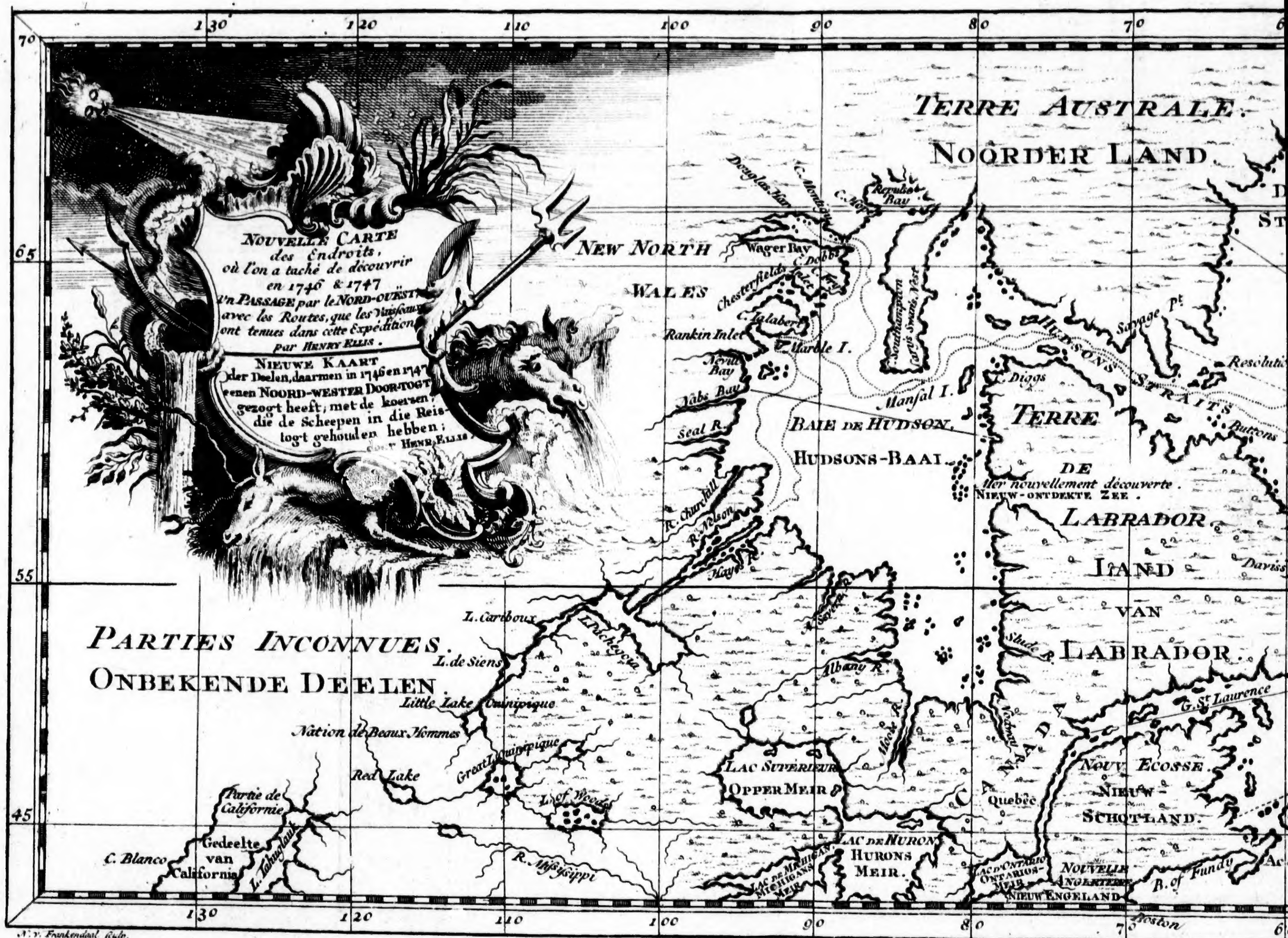

TE LEIDEN,
TER DRUK. VAN ELIAS LUZAC, JUN.
M D C C L.

Nouvelle Carte des Endroits, où l'on a taché de découvrir en 1746 & 1747 un Passage par le Nord-Ouëst avec les Routes, que les Vaisseaux ont tenues dans cette Expédition par Henry Ellis.
Nieuwe Kaart der Deelen, daarmen in 1746 en 1747 eenen Noord-Wester Doortogt gezogt heeft, met de koersen, die de Scheepen in die Reistogt gehouden hebben;
Terre Australe.
Noorder Land.
New North Wales
Baie de Hudson.
Hudsons-Baai
Hudsons Straits
Terre de Labrador.
Land van Labrador.
Mer nouvellement découverte.
Nieuw-ontdekte Zee.
Parties Inconnues.
Onbekende Deelen.
Lac Supérieur
Opper Meir
Lac de Huron
Hurons Meir.
Lac de Michigan
Michigans Meir
Lac d'Ontario
Ontarios-Meir
Nouvelle Angleterre
Nieuw Engeland
Nouv. Ecosse.
Nieuw-Schotland.
Canada
Québec
Partie de Californie
Gedeelte van California
C. Blanco
Wager Bay
Repulse Bay
Chesterfields Inlet
Rankin Inlet
Marble I.
Nevil Bay
Seal R.
R. Churchill
R. Nelson
Hayes R.
Albany R.
Mansel I.
C. Diggs
Savage Pt.
Resolution
Buttons
Davis
Southampton
G. St. Laurence
B. of Fundy
Boston
L. Cariboux
L. de Siens
Little Lake Ouinipique
Great L. Ouinipique
Nation de Beaux Hommes
Red Lake
L. of Woods
R. Missisippi
70
65
55
45
130
120
110
100
90
80
70
N. v. Frankendaal sculp.

70
60
50
40
30
20
10
0
E AUSTRALE.
RDER LAND.
Disco B.
GROENLANDE.
GROENLAND.
DETROIT DE DAVIS.
DAVIS STRAAT.
L'ISLANDE.
YSLAND.
Savage Pt.
HUDSONS STRAITS
Diggs
Resolution Isles
Forbishers Straits
Buttons Isles
C. Farewel
TERRE
DE
nouvellement découverte.
LABRADOR.
LAND
VAN
LABRADOR.
Daviss Inlet
Farro I.
N. Point
Shetland Isles
I. Pomona
Orkney Is.
Lewis Is.
St. Kilda
Peter Head
ECOSSE
SCHOT LAND
Edinb.
Donnagal
IR LANDE
Dublin
IR LAND
Cork
C. Clear
ANGLE TERRE
York
ENGE LAND
LONDON
Bristol
Yar.
Calis
I. Scilly
Lizard Pt.
C. la Hogue
Ushant
Brest
MER GERMANIQUE.
NOORD-ZEE.
G. St. Laurence
Straits of Belle Isle
NEW FOUND LAND
Trinity Bay
C. Race
NOUV. ECOSSE.
NIEUW SCHOTLAND.
C. Briton
Acadia
B. of Fundy
NOUVELLE ANGLETERRE
NIEUW ENGELAND
Boston
MER ATLANTIQUE.
ATLANTISCHE ZEE.
PARTIE DE LA FRANCE.
GEDEELTE VAN VRANKRYK.
BAIE DE BISCAIE
C. Ortegal
C. Finisterre
Bordeaux
Bayon
70
65
55
45
Longit. occid. de Londres. Westelyke Lengte van London.

ZYN
H
FR
PRIN

Kon

E
D
ze
o
af te smee
en, dat *U*
verwaand
dezelve
onderdaan
fere : gel

AAN

ZYNE KONINGLYKE

HOOGHEID,

FREDERICK,

PRINS VAN WALES, enz.

Koninglyke Prins!

De volgende bladeren hebben in zo veelerley opzigten recht om *Uwe K. H.* bescherming af te smeeken, dat ik my durf vleyen, dat *Uwe K. H.* het niet als eene verwaandheid zal aanzien, zo ik dezelve met de allereerbiedigste onderdaanigheid *Uwe K. H.* opoffere: gelukkig indien zy *UWE* aan-

dacht mogen waardig bevonden worden; en daar door, een onderwerp, van zo veel belang in den Koophandel van deeze Natie als wichtig op zich zelve, de kenniſſe van *Uwe K. H.* aanbeveelen.

Ik zegge, in veelerley opzichte recht hebben om de beſcherming van *Uwe K. H.* af te ſmeeken; en *Uwe* goedheid zal my wel vergunnen, dat ik de redenen opgeeve, waar op ik my onderwonden heb om my dus uit te drukken. Eerſtelyk zyn zy betrekkelyk op eene ontdekking, dewelke volvoert zynde, niet alleen tot luiſter van de *Britſche* Natie zal gedyen, maar insgelyks de middelen aanwyzen om de Scheeps-vaart aan te zetten, den Koophandel uit te breiden, en onze Zeemacht te doen aangroeyen; zo dat het aan niemant met meerder recht, dan aan *Uwe K. H.*, kan opgedraagen worden, die, gelyk het ieder kun-

dig

dig is, dit alles op eene byzondere wyze ter harte neemt.

Ten Anderen, het zy my geoorlooft, *Uwe K. H.* te herrinneren, dat deeze onderneeming noch eene naauwer betrekking tot *Uwe K. H.* heeft, als zynde, eertyds begunſtigt geweeſt door *UWEN* doorluchtigen Voorzaat den Prins Henrik, wiens Bediende, de Heer *Thomas Button*, eenen roemrugtigen Togt deed, tot ondekking eenes *Noord-Weſter* Doortogts, en ten volle verzeekert was van 'er op eene andere reize in te zullen ſlaagen; van welke hy weegens het verlies van Zyne Koninglyken Beſchermer moeſt afzien.

Ten laatſten, de groote eere die het *Uwe K. H.* behaagde my aan te doen, toen zy my, kort na myne te rug komſt van deeze Reize, zulk een gunſtig gehoor verleende; de meenige ſchrandere vraagen, die zy goed vond my voor te ſtellen, en de edelmoe-

dige zorge, die zy betoonde voor den gelukkigen voortgang van dit voorneemen, verstouten my, om by deeze geleegentheid *Uwe K. H.* te naderen.

INDIEN de beschouwing van deeze beweegredenen my van verwaantheid vry pleiten, als ik *UWEN* Doorluchten Naam voor eene onderneeming van dezen aard durf zetten; zal het de hoogste voldoening geeven, en teffens de grootste eere, die binnen het bereik der wenschen van den geenen kan gevonden worden, die met de schuldigste onderdaanigheid en eerbied, is

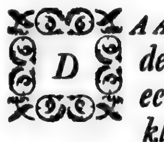
UWER Koninklyke Hoogheids

Verpligste en Gehoorzaamste Dienaar,

HENRIK ELLIS.

VOOR-

VOORREEDE.

DAAR kan geen ſterker bewys zyn van den welſtand en wakkerheid van een Staatkundig ligbaam, dan eene klaarblykelyke doorſtraaling van dien Geeſt, dewelke erkend wordt in voorgaande tyden deszelvs voorſpoed en behoudenis bewerkt te hebben. De geeſt, dien wy hier in 't oog hebben, is die van de kloekzinnige vlytigheid aan te moedigen, den Koophandel voort te zetten, en de Zeevaart uit te breiden. Een geeſt, aan wiens invloed wy den roemryken Tytel van Zeemogentheid, dien wy verkreegen hebben, verſchuldigt zyn; als ook de achting, die niet alleen onze nabuuren ons uit dien hoofde bewyzen, maar ook de volkeren, die zo ver van ons af zyn, als de grenzen van de Wereld het toelaaten. Het is van de uitwerkzels van deezen geeſt, dat wy niet alleen het aanhouden,

 maar,

maar den aanwas van ons geluk moeten hoopen; waarom het teffens in alle deelen billyk is, en met de gegrondste reden verwacht kan worden, dat alle toeleg, die gemaakt wordt om deezen geest aan te zetten en levendig te houden, ten hoogsten aangenaam zal zyn, en niet koel maar ten uiterste gunstig, als het waare van de geheele Natie, ontfangen zal worden; en dat wel voornaamentlyk in de tegenwoordige omstandigheid, daar de zelve drift zo oogschynlyk in andere Landen de overhand neemt, en dat onze gemeene Minnaaresse, de handeldryving, door zo meenig, en onder die door sommige vermoogende mededingers aangezocht en gevryt word.

Het is klaar, dat schoon dit op veelerley wyze gedaan kan worden, en dat schoon alle die verschillende wyzen aandacht en aanmoediging verdienen, om het wit dat bedoelt wordt, te treffen, nochtans 'er mogelyk geene is, die zo veel oplettentheid vorderd dan de ONTDEKKING VAN LANDEN, *als in zich bevattende al het geen te vooren is opgegeeven, en even zeer toebrengende aan alle de deelen van dat groot oogmerk. Niets zet de nyverheid meer aan dan de hoope van ontdekkingen te doen, dewyl zy die levendige en wakkere neiging bekoort, die niet ligt met andere oogmerken verzelt gaat; en aan den anderen kant, zodaanige met de verwachting van de on-*

ongemeene voordeelen en groote belooningen bezield, die van eenen tegengestelden aard zyn, die slechts naar maate van het inkoomen sneedig zyn, en by gevolg min of meer greetig, naar dat het vooruitzicht ten dien opzichte verschilt. Zy doet den Koophandel meer bloeyen dan alle andere dingen, niet alleen om dat zy nieuwe takken voortbrengt, en denzelven daar door aanzienlyke voordeelen toevoegt, zonder hem aan eene kant te doen verliezen, het geen aan de andere gewonnen word, maar ook heeft zy haar nut in het aankweeken, voortzetten, en uitbreiden van veele oude takken; dewyl het zichtbaar is, dat 'er in den Koophandel eene omloop is, en dat al het geen dat aan de eene zyde een uitvoer baart, aan de andere zyde noodzaakelyk de handwerken moet aanmoedigen en den invoer grootelyks vermeerderen. Maar buiten dit alles, zo brengt zy tot het uitbreiden van de Zeevaart veel toe. Een nieuwe handel vordert onmiddelyk een aangroey van Schepen, en dat in eene nette evenreedigheid van 't geen 'er tot zulk eenen nieuwen handel vereischt wordt, het zy van onze eige goederen en handwerkselen, of van de goederen der nieuw ondekte Landen, naar andere volkeren; zo dat 'er waarlyk een dubbeld voordeel ten dien opzichte uit ontstaat.

NA dit kort vertoog der voordeelen, die

uit de ontdekking voortkoomen, moeten wy ons niet verwonderen, dat de grootste liefhebbers van den Koophandel, die te gelyk de beste liefhebbers van het Vaderland zyn, dezelve altoos met zulk een gunstig oog beschouwt hebben. Echter moet men bekennen, dat zy somtyds tegenstand ontmoet hebben, maar wat waarheid is 'er, die niet ontkend is geweest? wat heilzaam voorneemen, dat geen tegenkanting heeft ontmoet? Doch nu is de eenigste reden, die de tegenstreevers konden voorwenden, uit den weg geruimd, want zy scheenen altyd in twyffel te zyn over de uitkomst: zy vroegen van wat vrucht eene ontdekking zyn zou; zy hielden voor dat volkplantingen het land zoude kunnen ontvolken, dat een al te groote handel zoude verarmen, en dat lange en gevaarlyke togten onze krachten zouden konnen benoeyen en verzwakken. Maar alle deeze voorwendsels, die de reden beantwoorden kon en weezentlyk ten vollen beantwoord heeft, zyn nu door de ondervinding voor altoos wederlegt: de eerste wyze heeft de vernuftige genoegzaam voldaan, maar de laatste moet zelfs de dwaaze, van dewelke men met waarheid zegt, dat de ondervinding de beste leermeester is, overtuigt hebben. Wy weeten nu door de gevolgen, dat de volkplantingen ons volk vermeerdert hebben, dat de

aan-

aangroey van den Koophandel eene onafmeetelyke vergrooting onzer Rykdommen heeft te weeg gebragt, en dat de oplettenheid op de Zeezaaken, onze Zeemacht versterkt heeft, het welk van grooter aangeleegentheid voor het goed vertrouwen en zekerheid van de Natie is, als wat 'er ook bedagt kan worden. Hier uit moogen wy met zeekerheid besluiten, dat 'er nu geen reden kan voortgebracht worden tegen de ontdekking, dan zulk eene, die op eene andere grondslag gebouwt is, welke wel overwoogen, alzo bouwvallig zal bevonden worden, als de voorgaande, naamentlyk, de twyffeling of 'er noch wel iets van belang ter ontdekkinge zou over gebleeven zyn.

Dit is het voornaamste dat men voorgewendt heeft tegen het voortzetten der onderneemingen, om de ontdekkinge te volbrengen die het onderwerp is der volgende bladeren; waarom ik in deeze voorreden aantoonen zal, welke gegronde hoope men kan hebben, dat het vinden eenes Noord-Wester doortogts, eene onwaardeerbaare ontdekking zou zyn voor de Britsche *Natie. Ik voeg 'er deeze laatste woorden by, om de zaak in zyn natuurlyk licht te stellen; want, indien het vinden deezes doortogts alleen tot voordeel van eene byzondere Maatschappy konde strekken, of dat 'er maar blootelyk mede beoogt*

oogt wierdt om de rykdommen, dewelke tegenwoordig by het eene volk opgehoopt zyn, aan een ander volk over te brengen, hoe gewichtig het ook mogte zyn aan die 'er by zouden winnen, zoude het zekerlyk voor 't gemeen van zo veel belang niet zyn om 'er de gunst van de Overheid toe te verkrygen. Maar indien men aantoonen kan, dat het zedelyker wyze zeker is, dat deeze ontdekking de slyting van onze Koopmanschappen en Handwerksels grootelyks vermeerderen zal; dat de verscheidene takken van onzen buitenlandschen handel daar door meer bloeyen zullen; de Zeevaart in 't algemeen zich wyder uitstrekken, en onze Zee-macht toeneemen; dan verdient het zekerlyk aangezien te worden als eene zaak van het grootste gewicht voor het gemeen, en een voorwerp, dat des volks oplettentheid, bescherming en aanmoediging waardig is.

DEEZE *Doortogt eens gevonden zynde, zo moet noodzaakelyk een open handel op die gewesten, die aan weerskanten geleegen zyn, volgen; en dat dit zekerlyk zal konnen en moeten gebeuren, zal genoegzaam blyken, indien wy op den stand en uitgestrektheid dier gewesten maar willen acht geeven. Aan Bakboord of aan de Zuidwest-zyde van het kanaal, en van de zee daar het zyn begin neemt, ligt een streek lands, die een gedeelte maakt van* America,

van

van de Welcome *of* Ne Ultra *af*, *tot aan* Cape Blanco *in* California, *dat is van de* 65°. *tot aan* 43°. *br. bevattende dus twee en twintig graaden breedte*, *en niet minder dan dertig graaden lengte*, *met eene kuſt van meer dan zes honderd mylen*, *behalve de inbammen*, *die 'er kunnen weezen*, *en die in de togten zeer voordeelig zyn. Wy konnen in derdaad niet voorgeeven eene groote kennis te hebben van die landſtreeken*, *wier kuſten ons geheel*, *en de binne landen meerendeels voor als noch onbekend zyn; maar wy zyn wel bewuſt*, *dat 'er overvloed van koper*, *huiden*, *en bont is*, *in die gedeeltens*, *die het naaſte aan den Doortogt geleegen zyn*, *en men kan van de geweſten onder eene gunſtiger landſtreek geleegen*, *betere dingen verwagten. Ten minſten zyn wy tamelyk verzeekert*, *dat zy bewoont worden; en hebben de opgezeetenen van* Hudſon's Baai *die zo dun gezaait zyn*, *zo veel van onze koopgoederen noodig*, *onaangezien den handel*, *dien zy met de* Franſchen *dryven*, *waarom zouden wy niet moogen verwagten*, *dat een land*, *dat ſterker bevolkt is*, *een grooter aftrek zou baaren? Wy moogen hier by voegen*, *dat*, *indien men eenigzints acht zal ſlaan op de beſte Spaanſche Schryvers*, *die over de* Americaanſche *zaaken geſchreeven hebben*, *op den Baron van* Lahontan, *die een*

een Franſchman *was*, *of den H*[r]. Cox *onzen eigen Landsman*, *die groote geleegentheid hadt om wel onderricht te zyn over 't geen hy geſchreeven heeft ; wy wel beſluiten moogen, dat 'er in die ſtreek zeer talryke, en wel beſchaafde volkeren zyn, die gaarne met ons zouden willen handelen, ſchoon zy door den geduurigen oorlog, dien zy tegen de* Spanjaarden *gevoert hebben, afgeſchrikt zyn. Al hadden wy niet anders te verwagten als de zekerheid van het ontdekken deezer Landen, daar nooit, zo ver my bekend is, verſchil over geweeſt is of kan zyn, zou het evenwel eene zaak van veel belang zyn, dewyl de Zeevaart eens geopend, en de handel eens geveſtigt zynde, wy 'er jaarlyks eene groote meenigte van wolle Manufactuuren en andere goederen zouden kunnen ſlyten, en daar en tegen koſtbaare goederen, mogelyk wel goud of zilver, te rug brengen. Dit behoeft niet klaarder betoogt te worden, dewyl het zo klaar en baarblykelyk van zich zelve is, dat de bloote aanwyzing van hetzelve aan ons oogmerk genoegzaam voldoet, en ten vollen betoont, dat de handel op de Noordweſt-kuſt van* America, *al de moeite, zorge en onkoſten, die eene ontdekking zou onderheevig zyn, ruim zoude vergoeden.*

*V*OORTS *is het zeer waarſchynlyk, dat aan de Noordweſt of Bakboord-zyde des Doortogts,*

togts, en aan de Zeën daar by een begin neemt, in eenen streek van meer dan dertien hondert mylen, tusschen Ne Ultra en Japan, die onder de breedte van 38°. legt, veele Landstreeken moeten zyn. En het is buiten alle tegenspraak, dat die landen volstrekt onbekent zyn, dat wy de minste kennis niet hebben of aan deeze zyde vast land is, dan of het maar Eilanden zyn; maar indien het waar is, gelyk men 't zegt, dat groote Schepen van deeze gewesten naar de Noord-west-zyde van America gezeild zyn, om aldaar met de inwoonders te handelen, dan moogen wy ons verzeekert houden, dat dezelve volkryk, en hunne inwoonders wel beschaafd zyn, en dat bygevolg de handel met dezelve zeer voordeelig weezen moet, schoon het niet moogelyk is om te bepaalen, uit welke Koopmanschappen de winst zou moeten spruiten. Dit echter zou met weinige togten konnen ontdekt worden, en de zelve drift, die die gewesten zouden baaren, zoude ons ten hoogsten voordeelig moeten zyn. Het zoude zonder twyffel, dien yver en naarstigheid wederom ontbranden, die in dien tyd, in den welken de eerste beginselen van eenen doortogt naar Oost- en West-Indiën gelegt wierden, ontstaken, toen ieder een blaakte om onze Zeevaart voort te zetten, toen meest alle de Havens in Engeland vaartuigen uitrusteden om deel

in

in dien handel te moogen hebben, daar de Spanjaarden *en* Portugeezen *zo schielyk en zo onverwagts mede ryk geworden waaren. Het geen ons nu maar gissing schynt, zou dan zeeker zyn; en die geene, die tegenwoordig den Noord-wester doortogt als een harsenschim aanmerken, zo wel als die, dewelke zich 'er niet aangeleegen laaten leggen, of het zo is, dan of het zo niet is, zouden heel andere gedagten krygen en op andere gronden te werk gaan. Met een woord, zy zouden dan met even zo veel greetigheid de vruchten, uit de ontdekking voortspruitende, willen plukken, als de eerste onderneemers; en de drift voor dien nieuwen Koophandel zou al zo sterk zyn als voor eenige andere nieuwigheid. Wy zouden dan niet anders hooren als van bouwen van schepen, van vlooten uitrusten om na de* Noord-Indiën *te zeilen, en de hoop om de winsten dier uitrustingen te deelen, zou een aantal van Vreemdelingen tot ons doen overkomen, gelyk eertyds onze voorige ontdekkingen en volkplantingen gedaan hebben. Niemand kan ontkennen, dat dit ons zulke weezentlyke en groote voordeelen als aan eenige andere Natie zoude toebrengen, en dat men 'er met reden op kan hoopen, ingevalle zulk een doortogt eens gevonden wierdt, zal geen recht kenner van deeze zaaken betwisten.*

MAAR

Maar buiten de hoofd-voordeelen die, als reeds gezegt is, uit het vinden van zulk eenen doortogt moeten volgen, zyn 'er andere toevallige, die alzo wichtig als onteegensprekelyk zyn; als daar is de toegang tot eenen nieuwen en gemakkelyken doortogt naar de Zuid-Zee, *vry van de ongemakken, daar de Caap* Horn *aan bloot staat, en die onvergelykelyk korter zoude zyn dan die uit de* Oost-Indiën, *de twee eenigste doortogten, die tot nu toe bekend zyn. Het zou ons insgelyks de middelen aan de hand geeven om dien grooten Oceaan te doorzoeken, die tusschen* America *en* Azia *geleegen is, daar men weet dat veele Ryke en kostelyke Eilanden leggen moeten, met dewelke geen* Europeaansche *volkeren tot noch toe eenige gemeenschap hebben. Langs deezen weg zou men ook eenen veel korter, veiliger en gezonder doortogt verkrygen naar de Ryke Eilanden, die ten Oosten van* Japan *leggen, naar de* Japansche *Eilanden zelve, naar de gewesten, die 'er achter leggen, zo wel als naar* Corea *en* China. *Dit is geen onbezonne beschryving van ingebeelde voordeelen, maar een vertoog der gevolgen, die noodwendig uit zulk eene ontdekking moeten voortvloeien, en dat zo wel vyanden als vrienden volmondig erkennen zullen.*

Wat belangt de droomen ten opzichte van het gevaar en de zwaarigheid der vaart door de Baai en Straat van Hudſon, *en van de onlydelyke ſtrenge koude dier land-ſtreeken, in de laatſte tyden bygebragt, die zyn nu van geen tel meer; want wy weeten, dat die vaart in lang zo gevaarlyk niet is als men dezelve afgemaalt heeft, en op het einde van dit Boek zal men doen zien, dat men op zeer goede grond kan verwagten, dat deeze doortogt niet naauw noch met ys belemmerd is, maar dat men dien in een zomer heen en weer doorzeilen kan.*

NA deeze korte ontvouwing van de noodwendige gevolgen uit de ontdekking van eenen Noord-weſter doortogt, zal men geen zwaarigheid maaken te beweeren, dat zy van zulk eenen aard zyn, om de oplettendheid te verdienen der geener, wien het welzyn van den Koophandel en Scheeps-vaart, dat is de behoudenis en de eere alzo wel als de voorſpoed van Groot-Brittanjen, *ter harte gaat. Zy zyn van dien aard, dat zy ons noodwendig uit dien traagen en vadzigen ſtaat, in denwelken wy door gevoelloosheid en vermaaklievendheid, zo zigtbaar in vervallen zyn, moeten doen ontwaaken. Het zyn zulke, die ons de middelen zullen aanwy-*

wyzen om ons uit alle onze zwaarigheeden te redden, met onzen Koophandel zodaanig te vermeerderen, dat hy nieuwe geld middelen voortbrenge om de oude schulden te betaalen, en daar by de land-renten, en dus onze manufactuuren ontlaste van die ondraagelyke schattingen, daar men zo lang over geklaagd heeft, en daar men noch langer over klaagen zal, ten zy men op de eene of de andere diergelyke wyze daar van ontheeven worde. Het zyn eindelyk zulke, als 'er vereischt worden om alle belangens te zaam te brengen tot eene gelukkige medewerking, ter voortzettinge der poogingen van die geenen, die hunne byzondere Rykdommen wel willen besteeden, om het gemeen zulk eenen dienst te doen, als het volbrengen deezer ontdekking zekerlyk zyn zou. Op welke gronden dit voorneemen allereerst ontworpen is geweest, hoe het van tyd tot tyd met veel gevaar en moeite, en met geen geringe kosten is voortgezet; hoe het, na dat het voor veele jaaren verlaaten was, wederom is opgevat; doorgezet, en noch eens achter de bank geschooven; hoe de Maatschappy van Hudson's-Baai is opgeregt; en hoe, zeedert de oprechting dier Maatschappye, die nu al over de tagtig jaaren heeft stand ge-

gehouden, wy 'er zo weinig als in de laatſte tyd van gehoord hebben; dit wordt in het eerſte deel van dit werk, en dat op eene Geſchiedkundige wyze tot onderrichting van den Lezer ontvouwd, en met het oogmerk, om hem een klaar gezicht te geeven, op dat hy 'er rechtmaatig van zoude kunnen oordeelen.

He tweede deel behelſt een klaar en omſtandig verhaal, zo wel van den grond, waar op de laatſte togt met de Dobbs *en de* California *beſlooten wierdt, als van den togt zelven; op welke wyze die twee Schepen in* Hudſon's Baai *overwinterd hebben; en wat ontdekkingen daar op volgden; dewelke, ſchoon zy niet volſtrekt aanwyzen, waar de Doortogt geleegen is, nochtans de zeekerheid ſchynen beweezen te hebben, dat 'er zulk een doortogt zyn moet. Want dewyl wy in het eerſte deel klaar zien, dat* John Cabot, *die de eerſte grondlegger van dat voorneemen is geweeſt, zo wel als* Columbus *van dat, door welk de* Weſt-Indiën *gevonden zyn, veronderſtelt, dat die Doortogt niet ver naar 't Noorden kan zyn; maar zo als hy denzelven in zyne kaart aangeteekent heeft, of zyn Zoon* Sebaſtiaan *op Vaders onderrichting, tuſſchen de* 61°. *en*

64°.

64°. geleegen is ; zo blykt het insgelyks daar uit, dat alle toekoomende onderneemingen, door de Straat-Davis en Lumley's Inham, nergens anders toe dienen, als om aan te toonen, dat tyd en moeite in zulke togten noodeloos verſpilt worden, en dat men alleen, met eenige waarſchynelykheid van te zullen ſlaagen, binnen de paalen, die hy het eerſte aangeweezen hadt, konde voortgaan. Tot dezelve opende Hudſon den weg door het vinden van de Straat, die zynen naam draagt, en met het doorzeilen van die Baai, daar hy het leeven verloor. De Hr. Thomas Button, die hem opvolgde, begreep het zeer wel ten opzichte van de wyze, op dewelke de Doortogt moeſt gezogt worden, ſchoon hy zich zo duidelyk niet verklaard heeft, als hy het in dat ſtuk wel had behooren te doen. Cap. Luke Fox heeft zich aan berispingen bloot geſteld ; dit niet tegenſtaande was hy, ſchoon een ſlechte Schryver, zeekerlyk een zeer goed Zeeman, en zyne aanmerkingen zyn klaarder, en meer tot de zaak gericht, en dat op zeer goede gronden, tot het eenigste gedeelte van de kuſt in Hudſon's Baai, daar men zynen tyd en arbeid met vrucht kon beſteeden. En gelyk het licht, dat

 uit

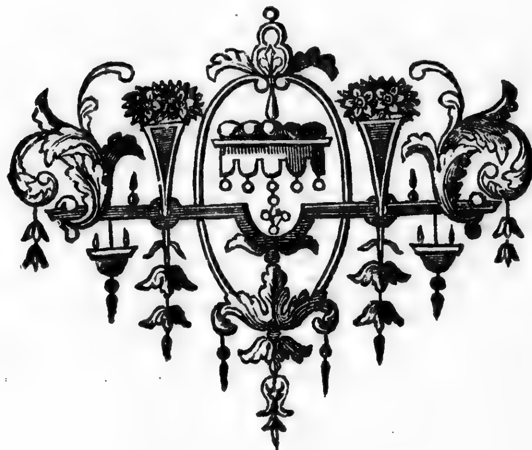
uit de vergelyking dier reis-togten is geſprooten, en dat het welk uit de onderrichtingen van Cap. Middleton, voor dat hy zynen togt deede, is voortgebragt, en de waarneemingen, die in het verbaal zyner reize voorkomen, tot grondſlag hebben geſtrekt, waar op de laatſte reize is ondernoomen geweeſt, zo hebben zy ieder ſtuk, waar op de weezentlykheid van den doortogt ſteunde, klaar bewaarheid, en teffens onze hoop zeeker doen ruſten, ſchoon deszelvs uitkomſt niet in alle deelen onze verwachting beantwoord heeft.

DIT zal men alles ten vollen verhandelt en oprechtelyk beweezen vinden, in het derde Deel; het welk kortelyk de reedenen bevat, die tot aanmoediging van eene andere onderneeming ter ontdekking diens Doortogts ſtrekken; wyl 'er zo veele reden is om te zoeken, en, niet tegenſtaande het meenigvuldig mislukken, zulke goede gronden zyn tot hoope van hem te zullen vinden, dat men wel kan onderſtellen, niet lang vruchteloos te zullen zoeken. En dewyl de Lezer in het doorbladeren van dit Boek bevinden zal, dat het met recht te beklaagen is, dat de naamen van die deftige en verdienſtelyke Perſoonen, die alleen maar uit zucht voor 't gemeene beſt, zo lang en zo ſtandvaſtig, dit voorneemen in

de

de voorgaande Eeuw hebben voortgezet, niet tot den naneef zyn overgekoomen, zo hebben wy, om zulk een verwyt van wegen de naakomelingschap voor te koomen, hier bygevoegd een lyst van de Inteekenaars voor de laatste onderneeming, en die nog geduurig hunne zorge besteeden om dit roemruchtig ontwerp te doen gelukken; dat niet tegenstaande de goedwillige aanmoediging van de Overheid, en eenige andere voordeelen, die 'er uit zouden konnen voortkomen, nog oneindig voordeeliger indien het komt te gelukken, voor het gemeen moet zyn dan voor hun zelve. Met dat zelvde oogmerk is dit Werk geschreeven. Het behelst zulk een kort en volmaakt vertoog deezer gantsche stoffe van 't begin tot het einde, zo wel ten opzichte van de baarblykelykheid als van de reedenen, als het mogelyk geweest is by een te brengen; en gelyk het vinden van de waarheid, en daar toe gekoomen zynde dezelve in het helderste licht te zetten, onze grootste poogingen geweest zyn, zo wensche en begeere ik ook anders niet als dat ik 'er tot zulk eenen graad in gelukt mag hebben, dat het tot het welweezen van de Britsche *Natie, gedyen mooge; en met deeze verzeekering onderwerp ik het aan het oordeel, en beveel het aan de be-*

ſcherming van den welmeenenden Leezer, die zekerlyk iets over moet hebben voor de moeite die ten zynen gevalle genoomen is.

Naam-

Naam-lyſt der Inſchryvers voor de Togt om met de *Dobbs* en *California*, eenen NOORD-WESTEN DOORTOGT te vinden.

Zyne Hoogheid de Hertogh van Montagu.

De Hoog Edele Graav van Cheſterfield.

De Hoog Edele Graav van Granard.

De Hoog Edele Lord Conway.

* *De Hoog Edele Lord* Southwel.

De Hoog Edele Lord Newport.

De Hoog Eerwaarde Aards-Biſſchop van Tuam.

De Lord Biſſchop van Cloyne.

De Hoog Edele Edward. Southwell, *Schildknaap.*

Charles Stanhope, *Schildkn.*

De Ridder John. Rowden.

* Arthur Dobbs, *Schildkn.*

De Eerwaarde Mr. Richard Dobbs. 2. *deelen.*

Her. Langford Rowley, *Schildkn.*

John. Potter. *Schildkn.*

Salomon Dayrolle, *Schildkn.*

James Belcher, *Schildkn.*
John Macarell, *Schildkn.*
Alexander Steward, *Schildkn.*
Barnard Ward, *Schildkn.*
William Lennox, *Schildkn.*
Francis Clements, *Schildkn.*
Edward Brice, *Schildkn.*
De Hoog Edele Jonkvrouwe St. George.
Jonkvrouwe Ann Echlin.
* James Douglas, *Schildkn.*
* Rowland Frye, *Schildkn.*
* John Thomlinſon, *Schildkn.*
* *De Hr.* Robert Macky.
* *De Hr.* Henry Douglas.
* *De Hr.* William Bowden.
* *De Hr.* Samuel Smith. 3. *deelen.*
Henri Hamilton, *Schildkn.*
William Baſil, *Schildkn.*
Iſaac Jalabert, *Schildkn.* 2. *deelen.*
Parnel Nevil, *Schildkn.*
Thomas Salter, *Schildkn.*
John Hanbury, *Schildkn.*

Cle-

Clement Tudway, *Schildkn.*
Theod. Cock, *Schildkn.*
De Hr. John Dupré.
De Hr. Geórge Aufrere.
De Hr. Richard Gildart, *jun.*
De Hr. Daniel Muſſenden.
De Hr. James Roſs.
De Hr. Gerrard Trotter *van Yarmouth.* 3. *deelen.*
Jonathan Perrie, *Schildkn.*
Thomas Truman, *Schildkn.*
De Hoog. Ed. Juſtin Mc. Carty, *Schildkn.*
George Spaight, *Schildkn.*
De Eerwaarde Hr. John Taylour.
De Hr. Joſeph Porter.
De Hr. Nathaniël Basnett.
De Hren. Samuel & Thomas Fludyer.
De Hr. Henry Ellis.
De Hr. Peter Webb.
De Hr. George Campbell.
De Hren. Maltby & Kiel.
De Hr. Arlander Dobſon.
De Hr. Robert Jackſon.

De

De Hr. John Secker.

De Hr. Henry Loubier.

De Hr. Thomas Weſt.

De Hr. Jonathan Popham.

De Hren. John Kennion en Charl. Whytell.

De Hr. Joſeph Curtis en Co.

NB. Alle die aldus (*) geteekend zyn, waaren tot Raaden der vergaaderinge verkooren.

KORTE INHOUD.

Eerste Deel,

Behelzende de Geschiedenis der voorige Onderneemingen.

On-

TWEEDE DEEL,

Bevattende een verhaal van den togt, in het jaar 1747. gedaan met de *Dobbs-Galley* en de *California.*

Be-

DERDE DEEL,

Bevattende de bewysredenen ten voordeele van eenen Doortogt.

DRUK-

DRUK-FEILEN.

Pag. 48. en 49. aangaande de vogels en vogels, enz. *lees*, aangaande de vogels, die, enz.

—— 61. Reg. 15. en 16. als van fommige; *lees*, als airen van fommige, enz.

—— 96. —— 8. geeft ons van deeze zaak het volgende bericht van; *lees*, geeft 'er ons het volgend bericht van.

—— 183. —— 2. als mede zulke zaaden; *lees*, als mede van zulke, enz.

—— 205. —— 5. op eene verbaazende wyde; *lees*, op eene verbaazende wyze.

BERICHT AAN DEN BINDER.

de Pl. 1. moet overftaan tegen - - - p. 52
—— 2. - - - - - - - - - - - - - - 54
—— 3. - - - - - - - - - - - - - - 58
—— 7. - - - - - - - - - - - - - - 216
—— 9. - - - - - - - - - - - - - - 336

De Kaart moet tegen den Tytel overftaan; de 4. 5. 6. en 8e. pl. moeten agter het Boek geplaatft worden; en men moet zorgen dat alle de plaaten uit kunnen flaan.

REI-

REIZE
Naar de Baai van
HUDSON,
Gedaan in 1746. en 1747.

EERSTE DEEL;

ZYNDE *een inleidend vertoog der verſcheidene togten, gedaan om door het* Noord-Weſten *eenen weg te vinden; behelzende voorts de merkwaardigſte omſtandigheeden, die in alle beſchryvingen, over deeze togten uitgegeeven, gevonden worden; en in 't byzonder aantoonende hoe ver die onderneemingen geſtrekt hebben om de waarſchynlykheid van zulk eenen doortogt, die tot het zelfde oogmerk de grond der laatſte onderneeminge geweeſt is, te bepaalen.*

DIE roemwaardige zugt tot ontdekking, welke de zeevaart voortzettende, en den Koophandel uitbreidende, zo veele ontelbaare ſchatten

in Europa gebracht, haare zeemacht in 't byzonder tot zulk een ontzachgelyken top gevoert, en haar tot eene onbetwiſtbaare Meeſtereſſe van het grootſte gedeelte des aardbodems gemaakt heeft, nam haaren oorſprong in het Koningryk van Portugal, omtrent in het begin van de 15^{e}. Eeuw; en dewyl alle beginſelen zwaar zyn, zo vergenoegde men zich in de eerſte togten

(1) *Juan Gonzalez en Triſtan Vaz* hebben het Eiland *Madeira* ontdekt, in het noordergedeelte van *Barbarye* geleegen. Sommige willen dat de vermaarde *Macham*, een Engelsman van geboorte, hetzelve ontdekt heeft. Het is waar dat hy op dat Eiland geſlaagen is geweeſt in zynen vlucht uit Engeland; en wyl hy naderhand in Caſtilien is gezonden, zo kan 't wel weezen dat hy 'er eenige aanwyzingen tot het ontdekken van dat Eiland gegeeven of gelaaten heeft. Dit Eiland is zeer vruchtbaar, zeer vermaakelyk, en was eertyds vol Boſſchen.

(2) De *Azoriſche Eilanden* zyn ten getale van negen: te weten *Terceira*, dat het voornaamſte is en 't verheevenſte legt; S^{t}. *Maria;* S^{t}. *Michiel;* S^{t}. *Georgius; Pico; Vejal; Gracioſa; Flores;* en *Cuervo;* deeze twee laatſte zyn 'er eertyds niet onder gereekent. De *Azoren* zyn ſchier in 't midden tuſſchen Europa en America geleegen. Volgens *Cellarius* zyn zy aldus genoemt geworden om

ten met langs de kusten van het groot Africa te vaaren. Maar langsaamer hand stouter geworden, zo wierd de moed door de hoop van te gelukken aangeritst, zo dat de Portugeesen in den jaare 1419. *Madeira* (1) ontdekten; in 1448. de zogenaamde *Azorische Eilanden* (2); in 1449. de Eilanden van de *Groene Caap* (3); en in 1486. de *Caap de goede*

om de veelheid der Valken, die 'er zyn; en daar na de *Vlaamsche* Eilanden, om dat men dezelve dagt door Vlaamsche ontdekt te zyn. Eenige hebbenze uitgekoozen om 'er den eersten Middags-cirkel door te trekken. In het jaar 1668. wierd ALFONSUS VI., Koning van Portugal, op het Eiland *Terceira* in ballingschap verweezen; en hy stierf 'er te *Angra* in het jaar 1683. Deeze twee byzonderheeden maaken deeze Eilanden noch merkwaardiger.

(3) *Denis Fernandez* heeft in 1446. de ontdekking van de *Groene Caap* gedaan; en de Eilanden zyn in 1462. door een Genuees, *Antonio de Noli* genaamt, ontdekt geworden. Oudtyds wierden zy *Hesperides* en *Gorgades* genaamt. Sommige geeven hun de naam van *Zoute Eilanden*; en men telt 'er gemeenlyk tien: te weeten, S[t]. *Jacobus*; S[t]. *Antonius*; S[te]. *Lucia*; S[t]. *Vincent*; S[t]. *Nicolaas*; S[t]. *Philippus*; *Fuego*; *Brava*; *Bonavista*; *Besal*.

A 2

de Hoop (4), dus genaamt om de hoop die men door die ontdekking kreeg, van langs dien weg eenen doortogt naar *Indiën* te vinden. Het gerucht deezer ontdekking, die meer aan den yver en standvastigheid als wel aan eene weezentlyke kennis van de zeevaart, is toe te schryven, gaf *Columbus*, een man van verdiensten en kennis, aanleiding, om dat voorneemen op een edeler en vaster grond voort te zetten; zo dat hy het eindelyk na veele zwaarigheeden en tegenstribbelingen, ter uitvoer bragt, en op den 11e. Octob. 1492. den togt ondernam, die de ontdekking van *America* veroorzaakt heeft.

HET is de Wereld genoegzaam bekent, dat hy deeze onderneeming, door zynen broeder *Bartholomeus*, aan onzen Koning HENDRIK den VII. voorgesteld heeft; dat die wyze Vorst dezelve goed keurde; maar dat Columbus

dit

(4) HET is *Bartholomeus Diaz*, die 'er de ontdekking van gedaan heeft. Hy noemde den zelven eerst *Cabo Tormentoso*, de Storm-Caap, wegens een Storm die 'er hem beloopen hadt.

D

dit niet gewaar wierd als naa dat hy de voorgenoome ontdekking reeds volvoert hadt. Doch niet tegenſtaande deeze gunſteloosheid, was evenwel de neiging, welke die Vorſt tot aanmoediging van diergelyke onderneemingen getoont hadt, van zulk eene goede werking, dat *John Cabot*, Venetiaan van geboorte, die een vernuftig Zeeman was, en die eenige jaaren in Engeland hadt doorgebragt, daar door aangezet wierd, om zynen dienſt tot ontdekking van eenen weg naar de *Indiën*, door het *Noord-Weſten*, aan te bieden. Hy verkreeg Vergunnings-brieven (Patenten), gedagteekent het 11e. jaar der Regeering van Koning HENDRIK de VII. Die brieven gaven hem volmacht om ontdekkingen te doen, dezelve te veroveren, zich 'er neder te zetten, en meerder andere voorrechten, onder dit beding alleen dat hy met zyne Schepen weder in de have

ve

De Koning van Portugal veranderde dien naam in dien van *Cabo de buena Esperenza*, Caap de Goede Hoop.

ve van *Briſtol* zoude te rug koomen.

In de lente van het volgende jaar, te weeten van 1497. zeilde hy van *Briſtol*, met een Schip op 's Konings koſten uitgeruſt, en drie of vier mindere Schepen, die de Kooplieden van die plaats bevracht hadden met bonte mutſen, grove lakens, veeters, enz. om dezelve in de ontdekte Landen te kunnen gebruiken. Met dit Vlootje cours zettende, zag hy op den 24^e^. Juni, 's morgens ten vyf uuren, voor de eerſtemaal land; het welk hy daarom *Prima Viſta* of eerſt gezicht noemde. Dit land was een ſtuk van het *Nieuwgevonden land* (Newfoundland). Daar na ontdekte hy een kleiner Eiland, dat hy met de naam van S^t^. *Jean* doopte. Toen hy vertrok nam hy drie Wilden met zich, en een vracht daar goed voordeel uit gehaalt wierdt. Ook genoot hy voor deeze reize, behalven den eer-tytel van Ridder, eene ruime belooning.

Wyl hy in deeze togt tot aan de *Caap Florida* zeilde, zo word hy met recht voor den eerſten ontdekker van *Noord-America* gehouden; en hier op

zo

zo als het de Heer *William Monſon* aanmerkt, ſteunt het recht van oppermacht, dat onze Koningen zich over die Landen aanmatigen, en dat zy, zo tot hunnen eigen roem als tot nut hunner onderdaanen, zedert dien tyd zo gelukkig hebben gehandhaaft. Dus ziet men dat wy den oorſprong van onze Volk-plantingen, en by gevolg van de uitgebreidheid onzes koophandels en onzer zeemacht verſchuldigt zyn aan het entwerp van door het Noord-Weſten eenen weg naar Indiën te zoeken. Men laat nu den Lezer oordeelen of het noodig is deeze onderneeming op het ſterkſte aan het Gemeen te beveelen; en de tyd zal ons leeren, welke voordeelen de ſtandvaſtige aanhouding van zulk eenen doortogt te zoeken niet zal mede ſleepen, zonder het voornaamſte oogmerk in acht te neemen. Hoe het zy, men moet bekennen dat deeze beginſels niet vruchteloos zyn geweeſt.

De geringe kennis, die de Schryvers van dien tyd van dit onderwerp gehadt hebben, is oorzaak dat wy niet als duis-

tere en onbeſtaanlyke aanteekeningen van het doelwit dier uittogt, en van haare byzonderheeden hebben. Daar zyn 'er veele die ze aan *Sebaſtiaan Cabot* toeſchryven, zonder het minſte van zynen Vader te gewaagen: en *Ramuſio*, die anders een zeer naauwkeurig en zorgvuldig Schryver is, heeft in dit ſtuk veele misſlagen begaan, ſchoon hy 't uit eenen brief van *Sebaſtiaan Cabot*, zegt getrokken te hebben. „ Onze Lands-
„ man, (zegt hy) zeer ervaaren in
„ en volkoomen gevat op de Zeevaart
„ en Wereldkunde, zeilde in dienſt van
„ HENDRIK de VII. Koning van
„ Engeland, langs en voorby de kuſt
„ van *Nieuw-Vrankryk*, en berichtede
„ my dat, naa lang Weſt ten Noor-
„ den voorby die Eilanden gezeilt te
„ hebben, tot op de breette van 67°.
„ 30'., hy zich den 11ᵉ. Juny in ee-
„ ne ſtille zee zonder de minſte belet-
„ ſel vond; en dat hy geenzints in
„ beraad ſtond om langs dien weg te
„ *Cataïa*, dat ten Ooſten legt, te vaa-
„ ren; en dit zoude hy volvoert heb-
„ ben,

„ ben, was het hem niet belet gewor-
„ den door het muiten van zyn volk,
„ dat hem dwong naar huis te keeren ".

VOOR eerst was *Sebastiaan Cabot* geen *Venetiaan*, maar een *Engelsman*, te *Bristol* gebooren, en schoon hy nu al eens met zynen Vader was geweest, zo kon hy nochtans toen maar zeer jong zyn, en by gevolg niet zeer ervaaren in de zeevaart, hoewel hy 'er naderhand groote kennis van zoude kunnen gekreegen hebben. Daar is insgelyks een misslag van 10°. breette. Maar dit alles verduistert in dit verhaal de klaarblykelykheid niet, dat die zeetogt gedaan is geweest om eenen *weg* door het *Noord-Westen* te zoeken, 't welk de reden is dat ik 'er van spreek.

MAAR *Sebastiaan Cabot* geeft zelf, in eenen brief aan des Pausen Legaat in Spanjen geschreeven, een klaarder denkbeeld van deeze zaak, als hy zegt, dat het om de gedaante des Aardkloots was, dat men besloten hadt om met een *cours* ten *Noord-Westen* naar Indiën te vaaren. Hy merkt verder aan, dat hy onverwagts

(want hy onderſtelde geen land te zullen vinden voor en aleer dat hy *Tartaryen* bereikt hadde) land vond, zeilende langs de kuſt tot op de hoogte van 56°. en bevindende dat het land ooſtwaarts liep, verliet hy aanſtonds zyn voorneemen, en zeilde zuidwaarts. Het is meêr als waarſchynlyk, dat *Sebaſtiaan Cabot*, die, als gezegt is, met zynen Vader in deeze uittogt was, door deeze mislukking den moed zodaanig heeft laaten zakken, dat hy toen voor altoos de hoop heeft laaten vaaren, en by gevolg de gedagten om ter uitvoeringe van dat voorneemen een kans te waagen. Het is noch zeer waarſchynlyk, dat hy ſterker overhelde om door het Zuiden eene doortogt naar Indiën te zoeken, want in het 8e. jaar der regeering van Koning HENDRIK de VIII., deede hy eene reis naar Braſilien, en ging kort daar naa in Spaanſchen dienſt over. Terwyl hy daar was wierdt hy door eene maatſchappy van kooplieden belaſt, om een vloot door de nieuwontdekte *Straat van Magellaan*, naar Ooſt-Indiën te brengen: maar in plaats van

van dat te doen, voer hy *Rio de la Plata* of de *Zilver-rievier* in, dee 'er aan beide zyden de ontdekking van het Land, verwierf de vryheid van zich daar of in *Paraguay* ter neder te zetten, en bleef 'er omtrent vyf jaaren. Het ſlegt onthaal, dat hy aan het hof van Spanjen ontfing, deede hem beſluiten van weder naar Engeland te keeren, en was 'er de voornaamſte bevorderaar van verſcheidene zeetogten, die ondernoomen wierden om door het Noord-Ooſten een doortogt te ontdekken. En ſchoon dit hem alzo weinig gelukte als aan zynen Vader het zoeken van eenen weg door het Noord-Westen, zo zyn wy nochtans aan deeze herhaalde poogingen onzen handel op Rusland verſchuldigt, die voor de Engelſchen van zulk een goed gevolg is geweeſt, als ook de Groenlandſche viſſchery, die zedert veele jaaren zo ſterk geklommen is.

TWEE reedenen hebben ons bewoogen om deeze omſtandigheeden, betrekkelyk tot het leven en de daaden van *Sebaſtiaan Cabot*, aan te haalen: eerſtelyk om te doen zien dat, ſchoon het op-

opzet van eenen weg door het N. O. en N. W. te zoeken, veel gekoſt, en de verwachtingen tot noch toe niet beantwoord heeft, hetzelve nochtans door zyne gevolgen aan de Engelſche zo een groot voordeel heeft toegebragt, dat 'er geene reden altoos is, waarom wy 'er niet in zouden volharden, zo lang 'er maar eenig ſchyn overig blyft van 'er in te zullen ſlagen. Ten tweeden, om dat men uit de omſtandigheeden baarblykelyk de waare oorzaak ontdekt, waarom byna tagtig jaaren lang de gedagten van eenen weg door het N. W. in vergetelheid zyn gebleeven. Want de Ridder Sebaſtiaan Cabot is het meeſte gedeelte van dien tyd de groote Bewindhebber geweeſt der Ruſſiſche Maatſchappye; & ſchier de eenigſte beſtierder der zeetogten, die tot ontdekkingen wierden ondernoomen; gelyk het te zien is zo uit de onderrichtingen door hem opgeſteld tot leiding der geene, die gebruikt wierden om eenen weg door het Weſten te baanen, als uit de handveſten, *Commiſſien*, & andere openbaare pa-

papieren, waarin met veel lof van hem gesprooken, & daar hy de vader en stichter der Engelsche zeevaart in genoemt word. En in der daad, het blykt niet dat hy zich tegen eenig verder onderzoek op het N. W. heeft verklaart. Dewyl het nu uit zynen boven gemelden brief blykt, dat hy volstrekt wanhoopte, dat 'er ooit zulk eene doortogt zoude gevonden worden, zo kan men met recht besluiten, aangezien zynen grooten invloed in zaaken van dien aart, dat geduurende zyn leven geen ontwerp tot diergelyke onderneemingen aangemoedigt geweest zoude zyn. Dies moet men zich niet verwonderen, dat 'er in die Eeuw, daar naauwlyks een jaar verliep, zonder dat het een of 't ander tot voortzetting des koophandels en der zeevaart, wierdt ondernoomen, op die zaak zo weinig wierdt gedagt, als of dezelve nooit waare aangeroert geweest: als of eene enkele mislukte onderneeming op een kust, daar men nooit te vooren was geweest, genoeg waare om de wanhoop te baaren

van

van ooit iets, in eene zaak van zo veel belang, te kunnen uitvoeren; en om alle luſt dien aangaande uit te dooven: te meer daar haare voordeelige gevolgen zo wel bekent waaren aan die, welke ter zee in dien tyd onderneemingen deeden.

Na zyne dood kwam Cap. *Martin Frobisher*, die een zeer kundig zeeman was, en die vyftien jaaren lang denzelfden toeleg beraamdt hadt, te voorſchyn. Deeze ſtelde voor eenen togt ter ontdekkinge van 't N. W. te doen, en door *Ambroſius*, Graav van *Warwick*, een Edelman die veel op de Koningin *Elizabeth* vermogt, onderſteunt, ruſte hy twee ſcheepjes uit, de *Gabriël* en de *Michiel*, elk van vyfentwintig, en een pynasje van tien tonnen.

De 15. Juny zeilde hy van *Blackwale*, en na omtrent eenen maand in zee geweeſt te zyn, verliep zyn volk uit de Michiel, keerde te rug naar Engeland, en verſpreide dat hy gebleeven was. Frobisher vervolgde egter zyne reize, en zeilde tuſſchen twee Eilanden door

door eenen ſtraat, dien hy zyne eigene naam gaf. Hy zeilde in deeze togt tot de hoogte van 63°. 8'. breette, hadt het ongeluk vyf man van zyn volk te verliezen; waar op hy beſloot naar Engeland te keeren; met zich neemende eenen Slaaf, dien hy gevangen hadt genoomen. Den 26. Aug. verliet hy de Eilanden, daar hy dat ongeluk gehadt had, en op den 1e. Octob. lande hy gelukkig te *Yarmouth*.

ONDER andere zeldzaamheeden, die hy 'er met zich van daan had genoomen, was 'er een ſtuk zwarte ſteen, welke als van geene waarde aan een der Reeders Vrouwen gegeeven wierdt. Deeze ſteen in 't vuur gegooit, rood geworden, en vervolgens in azyn gelegt zynde om weder koud te worden, zo vernam men 'er eenige glinſterende plekjes op als van goud: men toetſte hem; en de goudſlagers verzekerde dat hy goud inhiel. Hier op dagt men op eene tweede togt, van welkers gelukkigen uitſlag men zich wonderen beloofde.

DE Cap. Frobisher deed deeze tweede

de reis met het Oorlog-Schip de *Aid*, van 200 tonnen, dat de Koningin hem gegeeven had, en de twee ſchepen de *Gabriël* en den *Michiel*. Hy ſtak in zee den 31^{e} Mey 1577., en den 16^{e} July ontdekte hy dien hoek lands, geleegen aan den mond van den ſtraat van Frobisher, den welken hy *den uithoek van Koningin Elizabeth* (Queens-Elizabeth-Foreland) noemde. Het blykt niet, dat hy in deeze reis meerder ontdekkingen gedaan heeft; alleen vergenoegde hy zich met omtrent twee hondert en vyftig ponden van dat gewaand ruw goud in te ſcheepen. Vruchteloos naar de vyf verlooren matrooſen gezogt hebbende, nam hy twee ſlaaven met zich, eenen man en eene vrouw, en ſtelde den 24^{e} Aug. *cours* naar Engeland. Hy kwam met 's Koningins ſchip gelukkig den 17^{e} Sept. te Padstow in Cornwall. De twee andere Scheepen op de reis van elkandere geraakt zynde, kwam de *Gabriël* eindelyk te Briſtol, en de *Michiel*, naa dat het Schotland hadt rond gezeilt, gelukkig te Yarmouth aan. De Koningin ELIZA-

BETH

BETH was over 't verhaal deezer reiſe zo voldaan, dat zy de Reders aanmoedigde om eene derde te onderneemen, en zy gaf aan het nieuw ontdekte land den naam van *Meta Incognita*.

DEWYL men zich altoos veel beloofde van deeze reeds nieuw ontdekte Indiën, en dat men ſchier niet meerder twyfelde, of men zoude langs dien weg eenen doortogt naar de Oude baanen, zo bragt dit te wege, dat 'er bevel gegeeven wierdt om een ſmaldeel van 15. Schepen voor het aanſtaande jaar uit te ruſten, dat eene volk-planting van hondert en twintig menſchen mede zoude neemen, behalven noch drie Kuſt-Bewaarders, die 'er tot dekking van het land blyven moeſten. De Koningin, om den Cap. Frobiſcher noch meerder luiſter by te zetten, ſchonk hem tot vereering eene goude Keten. Dus vertrok hy van Harwich den 31e. Mey 1578., kwam aan de kuſt van zyn nieuw ontdekte land, en ſtond 'er eenen ſtorm uit, waarin het ſchip verging, daar het gereedſchap om Huizen te bouwen in was. Zo dat zy 'er zich niet alleen niet nederzetteden,

maar zy koſten zelfs noch de ſtraat van Frobisher noch de goud-myn wedervinden; dies keerden zy na veel moeite en omzwervens vruchteloos naar Engeland, daar zy in 't laatſt van Sept. aankwaamen.

Men zegt dat Cap. Frobisher altyd in zyne gedagten wegens dien doortogt is blyven volharden, tot welkers ontdekking hy egter nooit eene andere reiſe heeft ondernoomen. In den beruchten zee-ſlag, in 't jaar 1588. tegen de Spaanſche-vloot gegeeven, voerde hy de *Triumph*, en gedroeg 'er zich zo manhaftig in, dat hy met den tytel van Ridder begunſtigt wierdt. Zes jaar daar na wierdt hy by 't veroveren van Breſt gekwetſt, en door onkunde van den Heelmeeſter ſtierf hy aan de wonde, kort naa dat hy te *Plymouth* was overgebragt. De Cap. *Fox* merkt zeer wel aan, dat het ſchynt uit het verhaal, dat men van deeze drie togten heeft, dat die geene, die dezelve hadden gedaan, de goude Landſtreek voor hen zelve hebben willen behouden, want zy hebben geene andere breedte opgegeeven als die van den mond der ſtraat van

Fro-

Frobisher: en wat de *Meta incognita* belangt, men weet tegenwoordig zeer wel dat het *Groenland* is. De H^r. *Egede*, die ons van het wezendlykste dier landstreek het beste bericht geeft, spreekt er aldus van. „ In alle zee-kaarten, zegt „ hy, vind men de straat van *Frobisher* „ en de *Bear-Sound* aangeteekent, die „ men voorgeeft twee groote Eilanden „ uit te maaken, grenzende aan het „ vaste land, dat volgens myn gedagten „ niet ontdekt zal worden; ten minste „ niet langs de kust van *Groenland*: „ want in de togt, die ik om ontdekkin- „ gen te doen in 1723. naar 't Zuide „ ondernam, heb ik 'er niets diergelyks „ gevonden noch gezien, schoon ik langs „ dien weg tot 60 gr. genadert ben. „ Maar de nieuwste kaarten stellen nu „ de *Noorder Straat* onder 63 gr., en „ de *Zuider* onder 62 gr. ".

HET schynt niet geheel onwaarschynlyk te weezen, dat de Straat van *Frobisher*, en het *Eiland*, de uithoek van *Koningin Elizabeth* genaamt (om dat hy eerst naderhand gezien heeft dat het een Eiland

 was,)

was,) ten Ooſten van *Groenland* zyn ge- leegen en onder eene kleindere breedte als hy dezelve in zyn verhaal plaatſt. Behal- ven andere redenen die tot ſtaving van deeze giſſing kunnen bygebragt worden, en die te lang zouden zyn om hier aan te haalen, zo zal deeze volgende plaats, uit het werk van den H[r]. *Egede* getrokken, moogely den Lezer tot die gedagten o- verhaalen. „ In myne togt om ontdekkin- „ gen te doen (zegt hy) vond ik in een „ klein Eiland, daar wy landeden, eene „ ſoort van geel zand, gemengt met roo- „ de Sinopel of ſtreeken vermilioen, waar „ van ik een groot gedeelte tot proeve „ aan de Bewindhebbers der Groenland- „ ſche Maatſchappye te Bergen zond. „ Hier op ſchreeven zy my tot antwoord, „ dat ik 'er zo veel van moeſt opdoen als „ ik konde; maar zo wel tot hun als tot „ myn overgroot leedwezen, heb ik het „ Eiland, daar ik dat zand geraapt had, „ nooit weder kunnen vinden; want het „ was een klein Eilandje, dat onder vee- „ le andere verward was: en de wind „ had het teken, dat ik 'er by had ge-

„ ze-

„ zet weg gewaait. Men heeft noch-
„ tans op verſcheide plaatſen dier land-
„ ſtreeke genoeg van die ſtof gevonden,
„ welke door 't branden zyne eerſte ver-
„ we in rood verandert: dus is 't 'er
„ ook mede geleegen als zy dicht ge-
„ ſlooten word gehouden. Of dit zand
„ nu van de eigenſte ſoorte is, waar van
„ men zegt dat de Hr. Martin Frobisher
„ eenige hondert tonnen mede in Enge-
„ land heeft overgebragt, en waarin men
„ voorgaf veel goud te zitten, en daar
„ eenige ſchepen van de Deenſche Groen-
„ landſche Maatſchappye mede bevragt
„ in 1636. te Coppenhage te rug kwaa-
„ men, is iets dat ik niet bepaalen wil.
„ Wat my aangaat, dit kan ik zeggen
„ dat ik naar myne geringe kennis in de
„ ſcheikunde door de uittrekking (*extra-*
„ *ction*), en neerdryving (*precipitation*)
„ getracht heb daar iets uit te haalen, en
„ dat myn arbeid vruchteloos is geweeſt.
„ Voor het overige verklaar ik nooit eene
„ andere ſoort van zand te hebben kunnen
„ vinden, daar het minſte goud of zilver
„ in beſlooten was ". Dezelve Schryver

trekt in eene andere plaats van zyn werk de waarheid van Frobishers verhaal wegens die Landſtreek in twyffel, en ſchynt niet veel werk te maaken van het zand, dat Frobisher 'er van daan heeft gebragt. Hy bekent evenwel daar en tegen, dat een zeker Deenſch Zeeman, twee ſcheeps-laadingen van dat Zand voor reekening van den Opper Kancelier van Deenmarken medebragt: dat de Goudproevers, na alvoorens het getoetſt te hebben, geoordeelt hadden dat het maar puur zand was, en dat het vervolgens in zee geworpen wierdt. De Deenſche Schipper was daar zo gevoelig over, dat hy 'er uit leedwezen van ſtierf. Na zyne dood viel 'er een klein gedeelte van, dat de Kancelier bewaard had, in handen van eenen bedreevener Konſtwerker, die 'er zuiver en redelyk veel goud uitpuurde. Het glinſterend zand van den H[r]. *Frobisher* hadt hetzelfde geluk niet; 't welk aan het voorneemen om eenen *Noord-Weſtelyken doortogt* te vinden zeer ſchaadelyk was.

In de tweede togt die Frobisher deedt, voerde *Edwart Fenton* het ſchip de *Gabriël.*

briël. Deeze was een man van geboorte en een groote gunſteling des Graaven Warwicks. In de derde togt voerde dezelve Fenton de *Judith*, en was Schout by Nacht van de Vloot. De Heer Fenton had zulken goeden moed op het vinden van eenen weg door het N. W. dat hy, toen hy op eene togt naar Ooſt-Indiën gezonden wierdt, zorg droeg, dat 'er in zyne papieren, gedagtekent den 9ᵉ. Ap. 1582. teffens een afzonderlyk artykel wierde ingevoegt, hem magt geevende om alles in 't werk te ſtellen tot ontdekkinge van den doortogt naar de Zuid-Zee door het N. W. maar wyl het wezentlykſte oogmerk van die reyſe was om op de Spanjaarden te kruiſſen, zo zeilde hy naar de kuſt van Braſiliën, alwaar hy een Spaanſch Smaldeel bejeegende en verſloeg. Hy keerde kort daar na weder naar Engeland, zonder verder voortgezeilt te hebben; ſchoon de Hr. *William Monſon* voorgeeſt, dat een zyner Schepen verder is geweeſt, en wezentlyk de Straat van Magellaan was doorgevaaren.

Behalven verſcheidene andere die

met hetzelfde oogmerk als de Hr. Fenton uitzeilden, was 'er een zekere *John Davis*, een schrander man, die de zeevaart zeer grondig verstond; en die een heevige voorstander was van de waarschynlykheid om door het Noord-Westen eenen weg te baanen. Deezen wierden gegeeven twee Scheepjes, de *Sunshine* van 50. en de *Moonshine* van vyf-en-dertig tonnen, uitgerust door eene maatschappy Kooplieden van Londen, en van den westerlyken oord dier Stad, ondersteunt van eenige menschen van aanzien. Met deeze Scheepjes moest Davis de ontdekking van eenen Noord-Westelyken doortogt onderneemen. Hy vertrok van *Dartmouth* den 7e. Juny 1585., en den 20e. July daar aanvolgende ontdekte hy dicht aan den mond dier straaten, welke zynen naam draagen, dat Land dat hy den naam van *Verwoestinge* (Desolation) gaf. Den 29e. derzelver maand zag hy wederom land op de hoogte van 64°. 15'. Daar stapte hy aan land, en handelde met de inboorlingen, welke hy beleeft, minzaam, en van goede omgang vond. Op den 6e. Augus-

gus,

guſtus was hy in eene ruime zee op de hoogte van 66°. 40′. Hy ankerde in eene aangenaame baai naby eenen ſchoonen berg, wier hellingen eene goude koleur vertoonden, en denwelken hy *den Berg Raleigh* (Mount Raleigh) noemde. De Reede heete hy *Totneſs;* den noorder uithoek *de Caap van Dyer* (Dyers Cape), en den zuier uithoek *de Caap van Walſingham* (Cape Walſingham.) Op den 11^e^. derzelver maand bevond hy zich op den allerzuiderlykſten hoek, en noemde hem *Caap van Gods barmhertigheid* (Cape of Gods mercy.) Hy kwam vervolgens in eene mooie ſtraat, in dewelke hy zestig mylen N. N. W. voortzeilde, hebbende Eilanden in het midden, maar aan weerskanten eenen fraaien doortogt. Hy beſpeurde op de wal dat het bewoont was, en vond dat het Ty zes of zeven Vadems wies, zonder te kunnen vinden waar het van daan kwam. Op den 21^e^. zette hy *cours* naar Engeland, en lande den 30^e^. Sept. te *Yarmouth.* Hy ſchynt de eerſte geweeſt te zyn die de weſt-kuſt van Groenland heeft naagegaan, welke hy

tot de hoogte van 64°. 15'. bezeilde. Hy bragt zyne ontdekkingen aan de andere kust tot op de hoogte van 66°. 40'. en keerde vervolgens gelukkig te rug.

Deeze togt gaf Cap. *Davis* zulken naam, dat hy eene tweede maal wierdt uitgezonden met vier schepen, de *Mermaid*, van hondert, de *Sunshine*, de *Moonshine*, en de *North-Star*, ieder van tien ton. Hy vertrok van *Dartmouth* den 7e. Mey 1586. en den 15e. Juny ontdekte hy land op de hoogte van 60°. ten noorden, en van 47°. lengte van Londen: maar hetzelve, wegens het ys, niet konnende naaderen, wierdt hy verplicht weder af te zakken tot op den 57°., dien te verlaaten en volle zee te kiesen; 't welk hy ook deede. Den 29e. derzelver maand ontdekte hy wederom land op 64°. breedte, en op 58°. 30'. lengte ten westen van London; alwaar hy aan land stapte, en met de inboorlingen handelde, van welke hy een breed verhaal doet, weinig verschillend van 't geen de Lezer in 't vervolg zal vinden. Hy vond dit land zeer doorsneeden, vol weer-

weerklanken, en met veel inhammen. Omtrent het midden van July zond hy de *Marmaid* naar Engeland, en vervolgde zyne reis aan boord van de *Moonshine*. Op den 1e. Aug. ontdekte hy land op 66°. 33'. noorder breedte, en 70°. westerlyke lengte van London. Hy vond 'er veele inhammen, maar deede 'er geen eenen aan. Den 19e. derzelver maand begon hy zich tot zyne te rug reis te ſchikken, en keerde gelukkig in 't begin van Octob. in Engeland; zo dat hy in deeze tweede togt minder uitvoerde als in de eerſte; moogelyk om dat hy met een ſmaldeel belaſt was.

NA zyne te rug komſte ſchreef hy eenen brief aan den Heer Sanderſon, die Schatmeeſter van de Maatſchappy was, waar in hy voorgeeft de waarſchynlykheid des doortogts tot eenen graad van zekerheid gebragt te hebben; en dat dezelve moeſt zyn in eene der vier plaatſen die hy aangeteekent hadt, of wel nergens; daar byvoegende dat men zonder groote koſten in die ontdekkingen zoude kunnen voortgaan, onderſtellende dat de viſſchery

die

die rykelyk zoude konnen goed maaken. In deeze hoope wierd hy eene derde maal uitgezonden, onder zyn gebied hebbende de *Sunshine*, de *Elizabeth* van Dartmouth en de *Ellen* van London. Hy vertrok van *Dartmouth*, den 19^{e}. Mey: ontdekte land op den 14^{e}. Juni, en ankerde op den 16^{e}. in eene have, alwaar hy met de Inwoonders handelde. Op den 30^{e}. derzelver maand bevond hy zich op de hoogte van 72°. 12'. aan de weſt-zyde van *Groenland.* Hy noemde het noordelykſte gedeelte van 't land dat hy 'er zag, *Sanderſons-hoop*, (Hope Sanderſon;) hy zeilde toen meer als veertig mylen verder naar 't westen, zonder het minſte gezicht van Land. Den 17^{e}. July kreeg hy *Mount Raleigh* in 't gezicht: den 23^{e}. ankerde hy in de diepte van de Golf, en noemde die Eilanden *Cumberlands-Eilanden* (Cumberlands Islands.) Op den 26^{e}. beliep hem een zwaare ſtorm, en op den 30^{e}. ontdekte hy tuſſchen 62°. en 63°. dat gedeelte, welk hy *Lumleys-Inham* (Lumleys-Inlet) noemde. Den 15^{e}. Sept. keerde hy te rug naar Dartmouth, en in eenen brief, dien hy

hy aan den Heer Sanderſon ſchreef, hiel hy de waarſchynlykheid eenes doortogts door de ſtraat die zynen naam draagt, ſtaande. Hy bleev al zyn leven in 't zelfde gevoelen, gelyk de Hr. Monſon het ons zegt; en alhoewel deeze het daar in niet met hem eens was, zo bekent hy nochtans dat de redenen die 'er de Heer Davis van opbrengt, zeer veel ſchyn hebben.

Na die derde togt van Cap. Davis bleeven de onderneemingen, om door het Noord-Weſten te breeken, voor eenige jaaren opgeſchort, maar het gevoelen, dat zulk een doortogt den eenen tyd of den anderen eens zoude kunnen gevonden worden, behiel altoos zyne Voorſtanders; en de Hr. *Humphry Gilbert*, een zeer ſchrander en geleerd Man, halve broeder van den eeuwig gedenkwaardigen Hr. *Walther Raleigh*, ſchreef over dit onderwerp een zeer keurlyk, en voor dien tyd zeer oordeelkundig ſtuk. Hy bewerkte daarenboven eenen vergunnings-brief om in het weſter gedeelte van America zich te moogen nederzetten, waarſchynlyk in die vaſte verbeelding dat die ontdekking gedaan

daan zoude worden. Veele andere schriften kwaamen ter dier zelver tyd over die zelfde stoffe uit; en het blykt klaar uit de stukken daar men zich op beroept, dat het gevoelen van eenen weg door het N. W. toen ter tyd algemeen was aangenoomen door de kundigste werreld-beschouwers, en verstandigste Zeevaarders, zo in Spanjen als in Portugal en in Italiën; zonder te spreeken van de vaste verzeekeringen die sommige gaaven, dat 'er reeds scheepen door dien weg uit Oost-Indiën wezentlyk te rug waaren gekoomen. Men zou een heel boek kunnen maaken, wilde men eene duidelyke en uitgebreide verhandeling dier stoffe geeven: derhalven zal het tot voldoening van ons bestek genoeg zyn een enkel voorbeeld by te brengen, dat waarlyk zeer aanmerkelyk is, en dat zien doet hoe zeer dat gevoelen by de schranderste der geene, die naar de Oost-Indiën gebruikt waaren geweest, ingekroopen was.

De Cap. *James Lancaster*, wierd 'er in de Lente van het jaar 1600. met vier zwaare

re schepen naar toe gezonden. Dit is de eerste vloot die door eene Engelsche Oost-Indische Maatschappy derwaarts is afgescheept geweest. Hy wierdt op zyne te rug komst by de Caap de goede Hoop van eenen storm beloopen, zodanig dat zyn eige schip, de *Dragon*, het roer verloor, en verders zo beschaadigt wierdt, dat men hem raadede om tot zyn zelfs behoud aan boord van den *Hector*, een ander schip van de *Compagnie*, te gaan. Maar die moedige en wakkere Zeeman, oordeelende dat zyn byweezen wel het meeste tot behoud van 't schip, daar hy zich op bevond, zoude strekken, zo weigerde hy hetzelve te verlaaten; zich vergenoegende met slechts eenen korten brief aan de Maatschappy te schryven, waar in hy zeide dat zy verzekert konden weezen, dat hy niet alleen alle poogingen zoude aanwenden om het schip en deszelfs lading te behouden, maar dat hy zelfs niet ontzien zoude van zyn eigen leven en dat van zyn volk ten dien einde te waagen: voegende in het midden van deeze verwarring daar noch dit aanmerkelyk naschrift

ſchrift by; „ de doortogt naar Ooſt-In-„ diën legt onder de 62°. 30'. aan de „ noord-weſt zyde van America. " Waar uit men beſluiten kan, dat die Man, welke uit hoofde van zyn gedrag, dapperheid en vroomheid, Ridder wierd gemaakt, deeze ontdekking aanzag als eene zaak, die niet minder vaſt als van groot belang was; anders hadde hy niet gewaagt het op zulk eenen tyd, en in zulke verwarde en naare omſtandigheeden te verzeekeren. Het is gantſch niet onwaarſchynlyk dat hy te werk ging naar de bevelen van de Maatſchappy; want als men de zaak rypelyk overweegt, dan zal men ligt begrypen, dat aan zulk eene ontdekking niemand meer geleegen was als de Ooſt-Indiſche Maatſchappy.

HET overweegen van alle die omſtandigheeden, gevoegt by het naſchrift van Cap. Lancaſters brief, welke op dien tyd veel geruchts maakte, deedt naar alle waarſchynlykheid omtrent tien jaaren na de laatſte te rug komſt van Cap. Davis de Ruſſiſche en Turkſche Maatſchappyen beſluiten, van twee ſchepen uit te zenden,

om

om eene andere maal den weg door het N. W. te zoeken. De Heer *George Weymouth*, die een braaf en een zeer kundig Zeeman was, had 'er het gebied over. Hy ſtak den 2ᵉ. Mey 1602. in zee op het ſchip de *Discovery*, van zeventig, verzelt van de *Godspeed* van zeſtig tonnen; welk laatſte gevoerd wierdt door de Cap. *John Drew*. Den 4ᵉ. Jnuy kreegen zy de *Orkneys* in 't gezicht: den 28ᵉ. waaren zy op de hoogte van 62°. 30'. alwaar zy *het Voorland van Warwick* (Warwick's Foreland) ontdekten, en langs de kuſt dryvende vonden zy veele redenen om te gelooven dat het een Eiland was. In deeze veronderſtelling beſloot Cap. Weymouth dat de *Inham van Lumley*, en de inham, het meeſt naar 't zuiden geleegen, armen eener zelfde zee waaren; en wyl daar eene ſnelle drift naar 't Weſten is, zo beſloot hy 'er uit dat 'er gegronde hoop was om eenen doortogt te vinden. Wyders bemerkte hy noch dat America een zeer doorſneeden land was. Op den 19ᵉ. July ſloeg zyn ſcheepsvolk aan 't muiten, en beſloot om te rug

naar Engeland te keeren, om redenen die zy 'er hem van gaaven. Zy booden hem teffens aan, indien hy onder begunftiging eenes noord-weften winds, die zy op dien tyd hadden, eene ontdekking op de hoogte van 60°. of 58°. wilde onderneemen, van het met hem zeer gewillig te waagen; waar uit Cap. *Fox* befluit dat 'er fommige aan zyn boord moeten geweeft zyn, die kundiger waaren als hy; maar zyn volk weigerde volftrekt (zo hy zegt) om verder te gaan, toen hy zich op de hoogte van 68°. 53'. bevond. Op den 26^{e}. reekende hy zich aan den mond van eenen inham onder de 61°. 40'., en geeft voor daar in 100. mylen weft ten zuiden gezeilt te hebben; dat dezelve veertig mylen wyd was, zeer weinig met ys belemmert; en dat men 'er met meer waarfchynlykheid eenen doortogt konde verwagten als in de Straat Davis. Maar aangezien het jaar reeds ver verloopen was, en dat 'er veele van zyn volk ziek waaren, zo vond hy raadfaam op zyne te rug reize naar Engeland te denken. Hy

kwam

kwam dan den 5e. Aug. gelukkig te *Dartmouth* weder aan. De Cap. *Fox* wil dat de aanmerkingen van de Heeren *Davis* en *Weymouth* Cap. *Hudſon* in zyne ontdekkingen tot eene baak geſtrekt hebben.

Nu gaan wy over tot dien grooten doch ongelukkigen zeeman den Hr. *Hudſon*, die 'er weinig boven zich had in ervaarenheid, wien niemand overtrof in dapperheid, en welke naauwlyks zyns gelyken had in nyverigheid en werkzaamheid. Hy wierdt in 't werk geſtelt door eene Maatſchappye van uitmuntende Kooplieden, die zich vereenigt hadden om door het Noorden, Noord-Ooſten, of Noord-Weſten, eenen korteren weg naar Ooſt-Indiën te zoeken. Het was in hunnen dienſt dat hy denzelven door alle die wegen met eene onvermoeide vlyt zogt. Ook blykt het door geene van de tegenwoordig in wezen zynde beſchryvingen, dat eenige Maatſchappy met zulke groote koſten het zo lang heeft uitgehouden, en zo veel heeft uitgevoert om in dat ſtuk licht te krygen, als die geene door welke *Hudſon* gebruikt wierdt. Men kan ook

niet zien dat zy eenig byzonder of eigen belang daar in beoogt hebben; maar liever dat zy al die moeite hebben aangewend, in verwachting der vruchten die 'er voor 't Gemeen uit moeften voortkoomen, ingevalle dat haare poogingen gelukten. Men zal zich met recht beklaagen dat de naamen van die edelmoedige Lieden in vergetelheid zyn gebleeven, en dat dezelve tot de naakoomelingen niet zyn overgekoomen. Alles wat men 'er van weet is, dat het voornaame Kooplieden van London waaren. Het is ontwyffelbaar dat die zaak, ten tyde en lang na dat *Purchas* zyne verfaameling in 't licht gaf, zo zeer bekent was, dat het volftrekt onnoodig fcheen dezelve aan te roeren; het welk ongelukkig heeft te wege gebragt dat het geen, dat in dien tyd is over 't hoofd gezien, daar na in eene geduurige vergetelheid is gebleeven.

De eerfte togt, dien Cap. *Hudfon* in dienft dier Maatfchappye ondernam, was om eenen weg naar Ooft-Indiën te ontdekken, met regt op het Noorden aan te zeilen. Hy befteedde tot die reis niet meer als

als vyf maanden, zynde den 1^{e}. Mey 1607. van *Graveſend* vertrokken, en den 15^{e}. Sept. des zelfden jaars te rug gekeert. Daar zyn in dien tocht verſcheidene dingen aan te merken. Den 13^{e}. Juny ontdekten zy land, dat een gedeelte van de Ooſt-Kuſt van *Groenland* ſchynt geweeſt te zyn. Den 21^{e}. derzelver maand zagen zy op de breedte van 73°. wederom land; en noemde het *Aangreep van Hoop* (Hold-with-Hope). Zy vonden daar eene zeer gemaatigde en aangenaame lucht, ſchoon zy op de breedte van 63°. eene ſtrenge koude gevoelt hadden. Den 27^{e}. waaren zy op de hoogte van 78°. daar zy de lucht insgelyks gemaatigd of liever warm vonden: maar op den 2^{e}. July was het zeer koud weer op dezelve hoogte. Den 8^{e}. July zich wederom op de hoogte van 78°. vindende, hadden zy zagt weer, en eene opene zee met veel dryvend hout. Zy merkten dat eene azuure of blaauwe zee gemeenlyk met veel ys bezet, maar dat eene groene gantſch zonder ys was. Den 14^{e}. July, zich op de hoogte van 80°. 23′. bevindende, zond Cap. Hudſon op de

kuſt van *Spitsbergen* of *Groenland* zynen Stuurman en Bootsman aan land. Daar zagen zy ſpooren van dieren, watervogels, en vonden eenen ſtroom of twee zoet water, daar zy hartelyk van dronken om dat het zeer heet was; en de zon op middernagt beſchouwende vonden zy haare ſchyf 10°. en 40′. boven den gezicht-einder te zyn. Hy zeilde voort tot naby de 82°. en zoude al verder voortgeſteevent hebben, was hy door de veelheid van ys niet verhinderd geworden; vervolgens maakte hy eenen toeleg om Groenland door het Noord-Weſten rond te zeilen; en dus door de *Straat-Davis* te rug naar huis te keeren, maar vond dat insgelyks ondoenlyk.

Na zyne te rug komſt, wierdt hy wederom gebruikt tot het ontdekken van eenen weg door het Noord-Ooſten; hy ſtak in zee den 22^e^. *April* 1608. en kwam te rug den 26^e^. *Aug*. van 't zelfde jaar. Hy trachte eerſt om tuſſchen *Spitzbergen* en *Nova Sembla* door te vaaren, maar wierdt door het ys belet. Hy vergenoegde zich dan met langs de kuſt van dit laatſte Eiland

land te zeilen, en vond die Landſtreek vry aangenaam. Noch was hy evenwel niet buiten hoop van eenen anderen doortogt te vinden, als dien welken de ſtraat van *Weygatz* genoemd wierdt; maar hier in insgelyks mislukt hebbende, vertrok hy van daar om noch eens ten Noord-Weſten eenen weg, door den mond van *Lumleys Inham* te zoeken; maar de onmoogelykheid ziende, om daar by tyds te konnen zyn, zag hy van dat voorneemen af, en maakte zich tot zyne te rug reiſe gereed.

In het jaar 1609. vertrok hy wederom om den doortogt door 't Noord-Ooſten te zoeken, en de kuſt van *Nova-Sembla* vruchteloos naagegaan hebbende, vertrok hy naar *Newfoundland*, alwaar hy eenige dagen met de wilde handel dreef; en van daar zeilde hy naar *Virginie*. Men mag met reden onderſtellen dat hy dit deede om de koſten van de reis wat te verligten, op dat de Maatſchappy niet moedeloos zou worden van geduurig ſchade te lyden, zonder het minſte gelukkig gevolg te ondervinden. Na zyne te rug komſt van

deeze togt, was het, dat hy zyne laatſte en ongelukkige reiſe ondernam, alleen met het opzet om eenen weg door het Noord-Weſten te ontdekken.

Hy zeilde van *Blakwall* den 17ᵉ. April 1610. en de Rivier met den ſtroom afdryvende, nam hy de geleegentheid waar, om zich te ontſlaan van eenen zekeren *Coleburne*, die een zeer kundig en bekwaam Zeeman was, en dien zyne Reders hem tot Noodhulp hadden mede gegeeven. Hy zond hem te rug naar London in eene pink, en gaf hem eenen brief mede, in denwelken hy buiten twyffel zo goed als hy kon eenen glimp gaf aan zulk eene wonderlyke behandeling, die als een ongelukkig voorteeken ſcheen te zyn van 't geen hem zelfs op eene veel ergere plaats zoude te beurt vallen. In 't laatſte van Mey bereikte hy het Eiland *Ysland*, en zette zich in eenen Inwyk aan het Nood-Ooſten van dat Eiland geleegen, alwaar hy vriendelyk onthaald wierdt. Ondertuſſchen ontſtond hier twiſt onder zyn Scheepsvolk, dien hy niet zonder moeite ſliſte. Hy zeilde den eerſten

ſten

sten Juni van *Ysland*. Den 9^e. derzelver maand reekende hy zich van de straat van ***Frobisher*** af te weezen. Op den 15^e. zag hy dat Land, het welk Cap. Davis *Desolation* genoemd hadt. Op den 24^e. begon hy die Straaten in te zeilen, die zedert dien tyd zynen naam gedraagen hebben. Den 8^e. July op de hoogte van 60°. zynde, gaf hy den naam van *Uitgelokte Begeerte* (Desire Provoked) aan het land, dat hy aan de Zuid-kust van de Straat ontdekte; den 11^e. bevond hy zich in 't midden van sommige Eilanden, dewelke hy met den naam van *Eilanden van Gods Barmhartigheid* (Iles of God's Mercy) bestempelde. Hy vond dat het Ty daar hooger rees dan vier vadems; dat de vloed van het Noorden van daan kwam; en dat het op de breedte van 62. 9'. met nieuwe maan te 8. uuren hoog water was. Hy zeilde door de Straat den 3^e. Aug., en merkte dat het Ty van het Noorden kwam, en meer als vyf vadems van de kust afliep. Hy noemde de Caap, aan de Oost-kust van die Straat, *Caap Wol-*

ſtenholme (Caape Wolſtenholme); en die aan het Zuid-Weſten, *Caap van Digg* (Caap Diggs). Hy zeilde voort tot in de diepte van de Baai; ging de Weſtkuſt zorgvuldig naa; en bragt daar zynen tyd mee door tot aan het begin van September, wanneer hy *Robert Ivet* zynen onder-Schipper om zyn muitend gedrag afzettede. Hy hadt geduurende de geheele reis niet opgehouden van de Baai naar te ſpeuren, waarſchynlyk met voorneemen om tot het overwinteren eene goede plaats te vinden. In het begin van *November* vond hy 'er eene aan het Zuid-Weſten, die hy tot zyn voorneemen bekwaamſt oordeelde; en daar liet hy het ſchip op ſtrand haalen om te calefateren. Wyl hy nu, by zyn vertrek uit Engeland, maar voor zes maanden van behoeften was voorzien geworden, en die tyd alreeds verſtreeken was, zo mag men wel onderſtellen, dat zy veel gebrek moesten lyden, daar hy zekerlyk het grootſte deel in gehad heeft. In 't begin van de volgende lente, naa dat hy negen

gen dagen in eene sloep vrugteloos had rond gezeilt, om te zien of hy geen wilde, konde ontmoeten, die hem wat voorraad wilden beschikken, bestelde hy alles tot zyne te rug reis naar *Engeland*, deelende het overschot van 't brood aan het volk dat binnen boord was, en hun teffens een getuigschrift geevende, 't welk hunne maand-gelden verzekerde, in gevalle hy voor hunne aankomst kwaame te overlyden. Hier kon hy zich, van medelyden over hunne elende, niet onthouden van traanen te storten.

MAAR het scheen dat *Hudsons* vriendelyke bejeegening, geen de minste indruk maakte op de gemoederen der geene met dewelke hy ingescheept was; want een zeker *Henry Green*, een jonge lichtmis, dien hy in Engeland tot zich genoomen had om zyn verderf voor te koomen, en dien hy buiten kennis van zyne Reeders aan boord had ingescheept, maakte, met *Robert Ivet* den onder-schipper, welken Cap. *Hudson* afgezet hadde, eene zaamenzweering; en toen zy gereed waaren om in Zee te steeken, dwongen

zy

zy den Cap., met zynen Zoon *John Hudſon*, die een jongeling was, den Hr. *Woodhouſe*, eenen liefhebber van de Wiskonſt, en die in deezen togt voor vrywillige was mee gevaaren, den Timmerman en vyf andere, in eene ſloep te ſtappen, met weinig of geene behoeften, en ſchier met geene wapenen, hen in dien ſtaat onmenſchelyk verlaatende, op eene zo heilLooſe plaats, daar zy van elende duizend dooden moeſten ſterven of van de wilden vermoord worden. Dat geſpuis van Scheepsvolk onderging, in haar te rug reiſe, al de armoede en ellende die zy verdient hadden; want in een verſchil dat zy met de wilden hadden, wierdt *Green* met twee van zyne makkers omgebracht. *Robert Ivet*, die verſcheide togten met *Hudſon* gedaan hadt, en die de eerſte oorzaak was van het onheil, ſtierf in de te rug reis; en met oneindige tegenſpoeden en bittere ſmerten, kwam het overſchot eerſt in *Ierland* en eindelyk in Engeland. *Abbacuc Pricket*, een van deeze, en die het verhaal dat wy van het laatſte deel dier reiſe

reiſe hebben heeft beſchreven, was een bediende des Heeren *Dudley Diggs*, om welkers belang, hy waarſchynlyk zyn verdiende ſtraf ontging: en Cap. *Fox* vermoedt met recht dat hy immers zo diep in dat heilloos ſtuk was ingewikkeld geweeſt, als een van de andere. Hoe het zy, hy verhaalde na zyne te rugkomſt, dat het Schip, te *Digg's-Island* aan den grond leggende op de breedte van 62°. 44'., door eenen harden Vloed uit het Weſten, vlot raakte: het welk de hoop eenes doortogts zodanig aanzette dat de Maatſchappy beſloot om op nieuw eene kans te waagen; hoopende teffens het geluk te hebben van Cap. *Hudſon*, in gevalle hy noch in weezen was, te behouden.

Tot uitvoering van deezen nieuwen uittocht, wierd eenen Cap. *Thomas Button* verkooren, toen in dienſt van *Prins Hendrik*. Dit was een Man, die, behalven veele andere Wetenſchappen de zeevaart grondig verſtond; en die naderhand om de dienſten, die hy aan de kroon gedaan had, Ridder gemaakt wierdt.

wierdt. Hy ondernam den tocht met twee Scheepen, het eene, dat hy zelfs voerde, was genaamd de *Reſolution*, en het ander de *Discovery*, over het welk Cap. *Ingram* het bevel had. Voor agtien maanden van mondkoſt voorzien zynde, zeilde Cap. Button in het begin van Mey 1612. uit, en kwam in de *Straat van Hudſon* aan de zuid-zyde van de *Reſolution*, alwaar hy eenigen tyd in het ys vaſt bleev. Hy zeilde van daar naar *Diggs-Island*, daar hy omtrent eene week doorbragt, in dien tyd een Pynasje, dat zy in loſſe ſtukken uit Engeland hadden meede genoomen, in gereedheid brengende; en vervolgens weſtelyk voortzeilende, ontdekte hy dat land dat zy *Cary-Swan's-Neſt* noemden. Van hier verders zuidelyk ten Weſten vaarende, viel hy in een land op de hoogte van 60°. 40′. het welk hy *Vruchteloſe Hoope* (Hopes Checked) noemde. Daar wierdt hy van eenen zwaaren ſtorm overvallen, die hem zuidelyk afdreef, en hem dwong om naar eene Have, alwaar hy de geleedene ſchaade mogte herſtellen, uit te zien;

zien: en op den 15e. Aug. kroopen zy in eenen inwyk aan de Noord-zyde van die rivier, welken hy *Port-Nelſon*, naar den Schipper, dien hy 'er begraaven had, noemde; en hier beſloot hy te overwinteren. Tot dat einde zette hy zyn kleinſte vaartuig voor uit, en de *Reſolution* wat meer binnenwaarts, bebolwerkende heur beide, met vuurenhoute paalen, en opgeworpe aarde, tot beveiliginge voor ſneeuw, ys, regen, en het oploopen der vloeden. Hy bragt den winter door aan zyn eigen boord, waar in hy op drie verſcheidene plaatſen ſtookte; en ſchoon 'er niet te twyffelen is, of hy hadt alle moogelyke zorg voor zyn Scheepsvolk gedraagen, zo verloor hy 'er egter veele, en was zelfs, de eerſte drie of vier maanden van den winter, die zeer ſcherp was, vry ziekelyk.

HET is ten hoogſten te beklaagen, dat ons geen duidelyk, geregeld, en volkoomen dagverhaal deezer reize is nagebleeven; daar men nochtans weet dat de Hr. *Thomas Button* eene zeer nauwkeurige aanteekening gehouden heeft; waar van een

een gedeeltelyk uittrekſel, aan den Hr. *Thomas Roe* meede gedeeld, door Cap. *Fox* ter drukperſſe is overgegeeven. Maar wyl *Button* groote hoope eenes doortogts had, en zeer begeerig zynde om de eere van die ontdekking voor zich zelfs te bewaaren, was hy zeer omzigtig om eene zaak verborgen te houden, die hy zeekerlyk aan het gemeen moeſt mede gedeelt hebben. Al wat wy van het eerſte deel dier reize weeten, is alleen verzamelt uit verſcheidene aanteekeningen van byzondere handen geſchreeven. Hier door weeten wy, dat de rivier, niet tegenſtaande de ſcherpte van het jaargety, niet geheel bevrooren was, voor den 16e. February, het geen aan de geduurige verandering der winden was toe te ſchryven, waar door zy zomtyds warm dooiweer hadden, zo wel als doordringende koude dagen. Zy waaren niet zeer verleegen om ſpys, want men verzeekert dat zy in den winter-tyd niet minder dan agtienhonderd dozynen Patryſen en andere vogels vongen, het geen ons geleegentheid geeft om iets te melden aangaande de vogels

en Vogels die in deeze landſtreek gevonden worden, het geen den weetgierigen leezer mogelyk niet onaangenaam en zelfs leerzaam zal konnen zyn.

De bruine en gevlekte veldhaan, die zich het geheele jaar op en omtrent *Hudſons Baai* onthoudt, is wat grooter dan een Engelſche Patrys-Vogel, langer van lyf en naar maate noch langer van ſtaart. Zyn bek is zwart, en met bruine veders gedekt; de huid boven de oogen is rood; de kruin van den kop, het opperſte van den nek en langs de rug, zyn gedekt met Veders van eene donkere bruine koleur, gemengt met eene doffe oranje en aſch koleur. De ſtaart is insgelyks donkerbruin, de ſtrot onder den bek is geelachtig wit; de nek en borſt zyn van eene doffe oranje koleur, die verzelt gaat met zwarte vlekken van gedaante als halve maantjes; de borſt en het onderſte van het lighaam des vogels tot aan den ſtaart zyn wit, bewolkt met eene room-koleur, en met zwarte halve maantjes gevlekt; de pooten, van de bui-

ging af tot aan de klauwen, zyn gedekt met eene ſoort van hairige veeren, bruin van koleur met zwart gemengt; de klauwen zyn rood-bruin; en zy hebben drie teenen voor uit, gewapend met redelyke groote en zwarte nagels; deeze teenen zyn getand, maar de agterſte zyn glad aan de zyden. Het is aanmerkelyk, dat deeze Vogels de laage deelen van dat Landſchap bewoonen, en dat het ſoort dat met de onze overeenkomt, alleen in de hooge landen en op de toppen der bergen gevonden word.

De *witte Patrys* is van eene middelbaare grootte, tuſſchen onze gemeene Patrys en een Faiſant; zy zweemen van maakſel veel naar de eerſte, behalven dat haar ſtaart iets langer is. Deeze vogels zyn meeſt bruin in het zomer-gety, maar in den winter worden zy volkoomen wit, behalven de buitenſte veders van den ſtaart, welke zwart zyn en wit geſtippeld. Zy leggen 's nachts, als het zeer koud en ruw weer is, in de ſneeuw, en 's morgens vliegen zy 'er gezwind uit om de ſneeuw af te ſchudden

den. Op het midden van den dag koesteren zy zich in de zon, en neemen geen voedſel als 's morgens en 's avonds. Zy teelen voort en blyven het heele jaar door in die zelfde Geweſten, het geen voor de inwoonders van dat land zeer nuttig is. Nochtans is deeze vogel, volgens de aanmerkingen van den ſchranderen en naauwkeurigen H^{r}. *Edwards*, eigentlyk geen Patrys, maar van dat ſlach van vogels die wy *Heathgame* noemen; en die werden niet alleen in Europa en America, maar ook in de bergagtige plaatſen van Italien, Switſerland, Spanjen enz. gevonden; doch nergens in zulk eene meenigte als in den omtrek van *Hudſons - Baai.*

De *Pelicaan* is insgelyks heel gemeen in dien oord, hy is iets grooter als onze tamme ganzen; het opperſte lid van zynen bek is ſmalder in 't midden als aan ieder end, en het onderſte gedeelte bevat het bovenſte, behalven naar den punt, daar het bovenſte zich verwydert en het onderſte in zig ſluit: de punt is rood, maar het bovenſte en onderſte

deel naar den kop zyn geelachtig: wanneer hy dorst heeft, gelykt zyn krop na eene opgezwolle osse-blaas, en zo lang de vogel leeft, is de blaas van eene yssélyke grootte: de kop en de nek zyn gedekt met witte veeren: het lyf is van eene vuile asch koleur: de vlerkpennen zyn zwart: het geheel onderlyf is van eene donkere asch koleur: hy heeft korte pooten, en vier toontjes met een vleezig vlies aan elkandere gevoegt: de middeltoon is langer als de poot; en beide pooten en klaauwen zyn van eene vuile geel-agtige koleur, met groen gemengd: de nagels zyn donkeragtig. Deeze vogels leeven meest van visch, en men meent dat zy in de meeste deelen van den Aardkloot gevonden worden; ten minsten is het zeeker, dat zy hier en in de noorder deelen van *Rusland* zeer gemeen zyn: zy zyn insgelyks overvloedig in *Egypten*, en zomtyds vind men hen ook aan de *Caap de goede Hoop*, alwaar zy veel grooter zyn. Een van die vogels, daar van daan hier overgebracht, en die

Le Pelican.
De Pelicaan

Le Francolin & Perdrix.
De Veldhaan en Patrys.
v. Frankendaal sculp.

die te zien is
groot als de
en zyn krop
eene ongemeen
zyn hoofd d
ſteeken.

MEN vind
gels, die ten
en ſterkte zeer
geſtaarte Arend
een kalkoen. Z
van nek, vol
en in vergelykin
vlerken zeer lan
der op den rug
is wit geſtippeld
zwart: den ſtaa
boven en van o
uiterſte puntje
zwart is: de dy
re bruine veere
mige plaatſen ee
de pooten zyn,
zachte roodagti
de vier teenen,
pen, zyn zeer

die te zien is geweeſt, was tweemaal zo groot als de grootſte van onze zwaanen, en zyn krop onder den bek was van zulk eene ongemeene grootte, dat de Eigenaar zyn hoofd daar met gemak in konde ſteeken.

MEN vind hier insgelyks ſommige vogels, die ten opzigte van hunne grootte en ſterkte zeer zeldzaam zyn; als wit geſtaarte Arenden, van groote omtrent als een kalkoen. Zy zyn plat van kruin, kort van nek, vol van borſt, dik van dyen, en in vergelyking van hun lyf zyn hunne vlerken zeer lang en breed: zy zyn donkerder op den rug als aan de zyden; de borſt is wit geſtippeld: de pennen der wieken zyn zwart: den ſtaart geſlooten zynde is van boven en van onder wit, behalven aan het uiterſte puntje der veeren, dat bruin of zwart is: de dyen zyn bezet met donkere bruine veeren, door dewelke op ſommige plaatſen een witte dons doorſchynd: de pooten zyn, tot aan de klaauwen, met zachte roodagtige bruine veeren gedekt: de vier teenen, die zy aan ieder voet hebben, zyn zeer dik en ſterk; drie derzel-

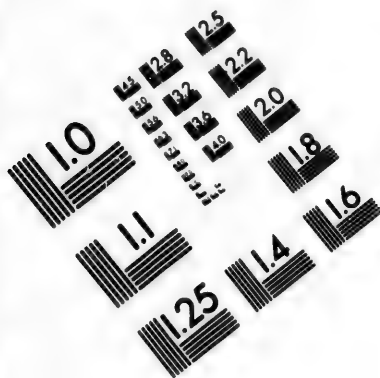
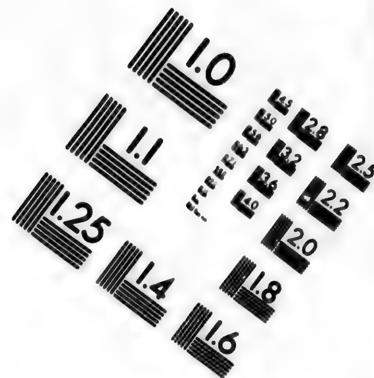
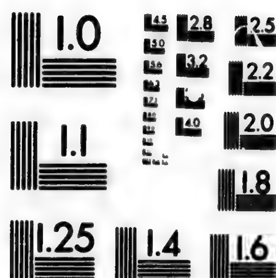
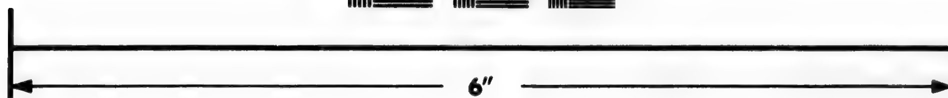
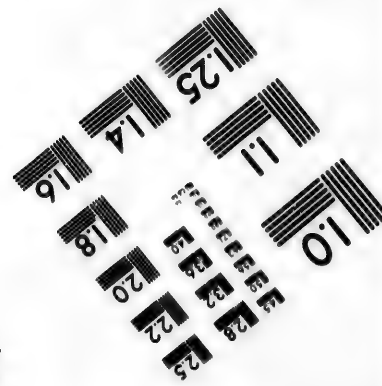

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

ver ſtaan voorwaarts en de vierde achterwaarts: zy zyn met geele ſchobben gedekt: aan die teenen hebben zy zeer ſterke blinkende nagels, die zwart van koleur en met ſcherpe punten voorzien zyn. Behalven deeze Arenden zyn 'er verſcheide ſoorten van *Valken* en andere Roof-Vogels. De groote *gehoornde Uil* is insgelyks zeer gemeen in deeze landſtreek, en is mede een zeer zeldzaame vogel. Zyn kop is weinig kleinder als die van onze katten; en dat geen dat men zyne hoorns noemt, beſtaat uit veders die boven den bek uitkoomen: zy zyn zwartagtig wit aan den grond, worden by trappen rood-bruin, en met zwarte ſpikkels. De groote *witte Uil*, die van zulk eene heldere blinkende koleur is, dat hy naauwlyks van ſneeuw kan onderſcheiden worden, is hier mede zeer gemeen, en onthoudt zich het heele jaar door in deeze landſtreek, alwaar men hem veeltyds by dag ziet vliegen, en jagt maaken op de witte Patryſen.

Daar zyn hier meer Dieren, die heel zonderling zyn, en die men aan deeze

J. v. Frankendaal sculp.

Landſtreek a
daar is de *wi*
de gemeene
eenen langer
der als ande
zegt dat hy
veel verſchille
ſchorren hon
lende gedaan
is lang en za
zwart, en z
zwemt van
ander, en ka
dooken blyv
hy zich het
viſch ; maar
dat hy maar

HET *Tze*
Baai gevonde
en van groott
zweemt naar
eene platte ne
hair : het heef
boven twee ;
van eene groot
le en korte oo

Landſtreek alleen meent eige te weezen, als daar is de *witte Beer*, een dier dat veel van de gemeene beeren verſcheeld. Hy heeft eenen langen kop, en eenen nek veel dunder als andere dieren van dat ſlach: men zegt dat hy een geſchreeuw maakt niet veel verſchillend van het blaffen van eenen ſchorren hond. Daar zyn 'er van verſchillende gedaante, groot en klein: zyn hair is lang en zacht als wol: neus en bek zyn zwart, en zo zyn ook zyn klaauwen: hy zwemt van de eene ſchots ys naar de ander, en kan lang onder het water gedooken blyven: aan de zeekuſt voedt hy zich het meeſt met kreng van walviſch; maar aan land met al het geen dat hy maar krygen kan.

HET *Yzer Varke*, dat op *Hudſon's Baai* gevonden word, gelykt van maakſel en van grootte naar eenen bever: zyn kop zweemt naar dien van een konyn: het heeft eene platte neus, geheel gedekt met kort hair: het heeft vier voor-tanden, onder en boven twee; zy zyn geel van koleur, en van eene groote ſterkte; het heeft zeer ſmalle en korte ooren, die men naauwlyks door

het haair heen ziet: de pooten zyn insgelyks zeer kort, maar de nagels, waar van hy 'er vier aan ieder der voorste klaauwen heeft en vyf aan ieder der agterste, zyn lang, van binnen hol als schuppen, en zeer scharp van punt. Het is het heele lyf over gedekt met mooi zagt bont, omtrent vier duim lang: het opperste gedeelte van den kop, lyf, en staart is dik bezet met scharpe styve pennen; welke wit en zwart van punten zyn, getand, en niet ligt uit te trekken wanneer zy in iemands huit gestooken worden. Het yzer varke maakt gemeenlyk zyn nest onder de wortels van groote boomen, slaapt veel, voedt zich meest met basten van boomen, eet sneeuw in den winter en drinkt water in den zomer, maar draagt groote zorg van 'er niet in te gaan. De wilde eeten het, en achten het vleesch gezond en van een aangenaam voedsel.

De *Quickhatch* of *wolverene*, is een ander wonderlyk dier. Het is van maakzel als een groote wolf: de snuit en de kakebeenen zyn onder en boven zwart tot aan de oogen: het bovenste van den kop is

is witachtig: de oogen zyn donker: de ſtrot en het onderſte gedeelte van den nek, zyn wit met zwart gevlakt: de ooren zyn klein en rond: het geheele lyf is roodachtig-bruin; donkerder aan de ſchouders en ſtuit, en ligter op den rug en aan de zyden. Het hair is mooi lang het gantſche lyf over, maar niet heel digt: de voeten zyn tot het eerſte lid gedekt met kort zwart haair, maar de beenen zyn bruin en de nagels licht van koleur: het grootſte gedeelte van den ſtaart is bruin, maar naar den punt ruig en zwart. Dit dier draagt, in 't gaan, zynen kop zeer laag, zodanig dat zyn rug als een boog word: indien het aangerand word, verdeedigt het zich met veel kracht en hattnekkigheid, en men zegt, dat het op eene wonderlyke wyze, klemyzers, ſtrikken en diergelyke jagt-tuigen, van een ryt. Maar laat ons weder tot ons verhaal van Cap. *Button* koomen.

Hy nam in deezen uittocht verſcheide menſchen van verſtand en bekwaamheid met zich, als den Hr. *Nelſon*, Schipper van de *Reſolution*, die een zeer ervaren

Zeeman was, en die hem de meeste voorzorgen aan de hand gaf tot behoud van het volk in den winter; den Cap. *Ingram*, die het schip de *Discovery* voerde, en die insgelyks een zeer kundig Man was; als ook den Cap. *Gibbons*, van denwelken *Button* ons in zyn Dag-verhaal getuigt, dat hy nooit eenen beteren Zeeman aan boord gehad heeft. Hy had ook met zich eenen Cap. *Hawkridge*, die eenige aanteekeningen van de reize maakte, en die het Ty, op *de wilde Eilanden* (Savages Isles) gepeild hebbende, vond dat het uit hetZuid-Oosten kwam en dat het tot op de hoogtte van drie vadems oprees. Van deezen is 't dat wy onderrigt zyn dat hy aan de Caap *Wolstenholme* eene ontmoeting had met de Wilden, die hem in twee *Kanots*, in dewelke zy met omtrent tagtig man waaren, aanrandden, en die sommige van zyn scheepsvolk, die aan land waaren om water te haalen overvielen en 'er vyf van doodden, in weerwraak dat hy vier van hunne groote *Kanots* genoomen en maar twee derzelver te rug gegeeven had. Hy had noch met zich eenen *Josias Hubart*, die voor loots voer,

Frankendaal sculp.

voer , va
zullen heb
wys by
kwaamheic
denkbeelde
dien men
togt te zo
langer hie
len wy n
men , naar
welke met
zes laatſte
hy aan c
ſcheepsvolk
offerd.

TERWY
bedacht Ca
waar mede
volk zoude
wel ten di
tot zyne e
dat hy da
van muiten
hy konde
dien zy te
zy hunnen

voer, van denwelken wy geleegentheid zullen hebben, om een byzonder bewys by te brengen, van zyne bekwaamheid, en van zyne welgegronde denkbeelden over den eigentlyken weg dien men houden moeſt om eenen doortogt te zoeken; en om den Leezer niet langer hier meede op te houden, zullen wy noch maar eenen Man opnoemen, naamentlyk *Abbacuc Pricket*, dewelke met Cap. Hudſon voer, in deezes laatſten ongelukkigen togt, daar hy aan de muitzugt van zyn eigen ſcheepsvolk zo ſnoodelyk wierd opgeofferd.

TERWYL zy daar overwinterden, bedacht Cap. *Button* met veel oordeel, waar mede hy de voornaamſte van zyn volk zoude kunnen bezig houden, zo wel ten dienſte van den uittogt, als tot zyne eigene voldoening; behalven dat hy daar door alle geleegenheeden van muiten en misnoegen afſnee: want hy konde met reden vreezen dat, indien zy te veel ledigen tyd hadden, zy hunnen geeſt op minder nuttige din-

dingen zoude toeleggen, en dus geleegentheid tot verſchillen en harrewarren geeven. Aan ſommige beval hy de *cours* en afſtand van de eene plaats tot de andere naauwkeurig te bepaalen; aan andere ſtelde hy deeze volgende vraagſtukken voor, te weeten, wat voor haar ter.plaatſe daar zy waaren tot het meeſte voordeel zoude kunnen gedaan worden, in gevalle het kwam te dooien? en op wat wyſe de ontdekking, daar zy om uitgezonden waaren, beſt zou konnen uitgevoerd worden, wanneer zy in ſtaat wierden om in zee te kunnen ſteeken? op deeze voorſtellen gaf de Hr. *Hubart* het volgend antwoord in geſchrift.

„ Myn antwoord op het eerſte voor-
„ ſtel is, onder verbeetering, dat my
„ dunkt zeer noodzaakelyk te zyn, deeze
„ rivier, alvoorens daar van daan te
„ gaan, en indien het God behaagt ons
„ volk ſterkte te verleenen, naauwkeurig
„ waar te neemen en te onderzoeken, om
„ zeekere kennis te krygen hoe ver de-
„ zelve zich uitſtrekt, en om dus gelee-
„ gentheid te hebben van inwoonders te
„ ontmoeten die ons in onze verwagting

„ zou-

„ zouden konnen behulpzaam zyn; ande-
„ re voordeelen kan ik niet zien, dat men
„ hier zoude konnen beoogen.

„ Op de tweede vraag moet ik ant-
„ woorden, dat wy Noord-waarts dit
„ Weſtelyk Land dienen om te zoe-
„ ken, tot dat wy zo het mogelyk is,
„ den vloed, die uit het Weſten komt,
„ gevonden hebben, en dat wy onze
„ *cours* tegen dien vloed moeten houden,
„ met de Ebbe te volgen in het naaſpoo-
„ ren van den weg tot den doortocht.
„ Want ik kan my niet verbeelden, dat
„ die vloed, dien wy uit het Ooſten ge-
„ had hebben, iets anders kan zyn, als
„ van ſommige uitſtekende kuſten noord-
„ waarts vlietende in den mond van de ri-
„ vieren, die den vloed inlaaten; en deeze
„ uitſtekende kuſten eens gevonden zyn-
„ de, durf ik my wel verzeekeren, dat
„ men bevinden zoude dat het Ty uit het
„ Weſten komt. Dit zyn myne gedagten,
„ zo verre myn verſtand reikt, tot dat
„ andere redenen my van het tegendeel
„ overtuygen.

Joſias Hubart.

AL-

Alle die in ſtaat zyn om over deeze ſtoffe te oordeelen, zullen moeten bekennen, dat die man het volkomentlyk wel begreep, en dat hy den eenigſten waaren en verſtaanbaren weg aanwees tot het ontdekken eenes doortogts. Omtrent den 21e. April begon de rivier los te raaken: nochtans blykt het zeeker dat Button niet als over de twee maanden daar na in zee ſtak, en het uittrekſel dat wy hebben van zyn dag-regiſter, berigt ons dat hy de Weſt-kuſt van de Baai naauwkeurig heeft naagegaan; aan verſcheide voornaame oorden de naamen, die zy noch hebben, gegeeven heeft: zynen eigen naam gaf hy aan de Baai, daar hy overwinterd had, en de byleggende Landſtreek noemde hy *New-Wales*. Hy vond op de hoogte van 60°. eenen ſterken vloed, ſomtyds ten Ooſten en ſomtyds ten Weſten loopende. De Hr. *Hubart* noemt deezen vloed in zyne kaarten *Hubarts Hope*; het ſchynd dat hy niet hooger ten Noorden als de 65°. zeilde; en het blykt uit de waarneemingen, die hy daar, wel voornaamentlyk ten opzichte van Eb

en

en Vloed, deede, dat hy zeer voldaan te rug kwam, wyl hy van gedagten was dat een Noord-Westelyke doortocht zoude gevonden kunnen worden; en hy zeide aan den beroemden Wiskonstenaar, den Heer *Briggs*, dat hy Koning *Jacobus* overtuigt had van de waarheid van dit gevoelen. Maar het zou vry wat voordeeliger voor ons geweest zyn, indien hy had willen toelaaten, dat zyn dagregister door den druk waare gemeen gemaakt geweest, of dat hy ten minste aan de wereld vertoond had, op welke gronden zyn gevoelen steunde; dewyl hy veele jaaren daar na geleefd hebbende, een ryk Man, en een groote voorstaander der geene, die den Handel op Guinea op den been bragten, is geworden. Het is by missing van zyn dag-register, dat wy geen verhaal van zyne te rug reize hebben: al wat 'er ons van bekent is hebben wy alleen van Pricket, welke zegt dat zy geen ys vonden voor dat zy in *Hudson's Straat* te rug gekeert waaren, en dat zy de te rug reis deeden in zestien dagen.

MEN zegt dat de reden, waarom

Cap. Button geen andere reis tot deeze ontdekking heeft ondernoomen, de dood geweeſt is van Prins *Hendrik* zynen Meeſter, die, geduurende zyn afzyn, voorviel; men heeft reden om te vermoeden, dat hy zyne narichten, openhartig aan zynen Landsman en grooten gunſteling Cap. *Gibbons*, medegedeelt heeft; dewelke met hetzelfde ſchip, de *Discovery* genaamd, tot hetzelfde einde in 1614., uitgezonden wierdt; maar het ongeluk gehad hebbende van den mond van *Hudſon's Straaten* te miſſen, wierdt hy door het ys in eene Baai op de hoogte van 57°. op eenen Noord-Ooſtelyken hoek lands gedreeven, dat hy, *Gibbons-Hole*, noemde; alwaar hy met groot gevaar twintig weeken leggen bleef; en daar zyn ſchip veel ſchade lede: waarom hy, en om dat het jaar-gety ver verloopen was, goed vond om maar te rug te keeren.

DEZELFDE Maatſchappy van kooplieden, of ten minſten ſommige van haar, gantſch niet moedeloos geworden door deeze geduurige tegenſpoeden, ruſte het naaſt volgende jaar, naamentlyk 1615., de

de *Discovery* uit, een ſchip van vyf en vyſtig tonnen, en gaven het gebied daar van aan Cap. *Robert Bylot*, eenen Zeeman van veel ondervinding, en die in alle drie de togten, van *Hudſon*, *Button*, en *Gibbon* geweeſt was. Hy had met zich tot Loots den vermaarden *William Baffine*, eenen zeer ervaaren Zeeman, en die in de Noordſche Zeevaart en in de Groenlandſche Viſſery zeer bedreeven was; zo dat men niet en twyffelde of de hooge verwagting, die men van deeze reis had, zoude beantwoord worden. De Cap. Bylot ſtak dan in zee den 18ᵉ. Ap. en bevond zich den 6ᵉ. Mey in 't gezicht van Groenland, op het weſtelyke van de *Caap Vaarwel.* Op den 27ᵉ. van dezelve maand, kwam hy by de *Reſolution;* en vond 'er aan de Noord-kuſt eene goede have, alwaar het met eene Ooſt-Zuid-Ooſte maan hoog water was en daar de vloed vier vadems hoog klom. Hy ontmoete op *de Savages Islands* veele inboorlingen, en handelde met dezelve; hy was toen, zo als hy het aanteekent, op de hoogte van 62°. 30′. en verzeekert

dat het Ty aldaar zo hoog rees, als aan de *Resolution.* Van daar voer hy voort naar *Molen-Eiland* (Mill-Island), het welk hy, om de maaling van het ys, dus noemde. Het legt op de hoogte van 64°. en het Ty komt 'er uit het Zuid-Oosten. Den 10e. July zag hy land, Westwaarts van hem af geleegen, en eenig volk, dat hy derwaarts gezonden had om het Ty te peilen, verzeekerde dat het uit het Noorden kwam, het welk hem eenigzints hoope gaf van 'er eenen doortogt te vinden: hy noemde het daarom *Caap van Vertroosting* (Cape Comfort), leggende op 65°. breedte en 86°. 10'. lengte ten Westen van Londen. Maar de Caap voorby, en twaalf of dertien mylen verder gezeilt hebbende, zag hy dat het land Noord-Oost ten Oosten liep, waardoor al zyn hoop verydelt wierdt; derhalven keerde hy te rug en ankerde den 9e. September in de have van *Plymouth*, zonder eenen man verlooren te hebben. Het schynt dat deeze togt hem de lust ontnoomen had om *Hudsons Baai* verder naa te gaan, in het

on-

onvoordeeligste gedeelte van dezelve geweest zynde; en daarom stelde hy voor aan die Edelmoedige Menschen, die hem gebruikt hadden, om eene nieuwe togt door de *Straat-Davis* te onderneemen.

CAP. *Robert Bylot*, of, zo als Purchas hem noemd, *Byleth* zeilde dan, met het schip de *Discovery*, dat zelfde dat nu vyf keeren gevaaren had, uit Gravezend den 26e. Maart, met zich tot loots hebbende *William Baffine*, en den 14e. Mey daar aan volgende, kwam hy in de Straat-Davis, en de hoogte van 70°. 20′. bereikt hebbende, zag hy eene meenigte van inboorlingen, die voor hem vlooden; en hier was het dat hy aan eenen doortogt begon te twyffelen; voor reden geevende, dat het Ty 'er zo zwak was, dat het niet oprees boven agt of negen voet water, en dat het geen vaste loop hiel; maar dat de naaste tyd van hoog water, op den dag der nieuwe Maan, een kwartier uurs over negen was, en dat de vloed uit het Zuiden kwam. Op den 30e. derzelver maand kwam hy te *Hope-Sanderson* op de hoogte van 72°. 20′., het welk het

verſte was dat *Davis* ten Noorden heeft bereikt; en Baffine erkend dat deeze ſchyntekens, de groote hoop die zyn voorzaat gehad had wel zouden kunnen verſchoonen; de zee open zynde en de doortogt wyd: alleen hielt het Ty eenen vaſte *cours* en klom maar agt of negen voeten hoog, het geen hen zeer moedeloos maakte. Hy zeilde egter voort, en op den eerſten Juny kwam hy aan een klein Eiland, alwaar hy Kanots en Tenten, en twee of drie Vrouwen vond; hier was hy op de hoogte van 72°. 45′. en noemde het *Vrouwen Eyland* (Women's Island). Het ys hen hier zeer belemmerende, beſloot hy om zich in eene andere have te zetten, tot dat het ys eenigermaate weg mogte zyn: het welk hy den 12ᵉ. Juny, op de hoogte van 73°. 45′. ter uitvoer bracht. Hy handelde aldaar met de inwoonders, die tot hem by meenigte kwaamen, met robbe-vellen en hoorns van Eenhoorns, waarom hy die plaats *Horn-Sound* noemde. Na eenige weinige dagen verblyf aan deeze plaats, ſtak hy wederom in zee, maar wierdt door het

het ys zeer verhindert. In dien togt zag hy meenigte van Zee-Eenhoorns.

Op den 1e. July bevond hy zich in eene opene zee op de hoogte van 75°. 40'., het welk zyne hoop wederom ſterk vermeerderde. Op den 3e. zeilde hy eene ſchoone Caap om op de hoogte van 76°. 35'., dewelke hy *Cape-Diggs* noemde, na den Heer *Dudley Diggs*; en voorby eenen fraaien inham, op omtrent twaalf mylen afſtands zeilende, noemde hy dien *Wolſtenholme Sound*; den 5e. bevond hy zich in eenen anderen fraaien inham, op de hoogte van 77°. 30'., dien hy, om de groote meenigte van walviſſen, die hy daar zag, *den Walviſſen-Inham* (Whale-Sound) noemde: daar van daan zeilde hy verders naar *den Sond van Thomas Smith* (St. Thomas Smiths Sound) dewelke zich tot voorby de 78°. uitſtrekt, en welke legt aan het uiterſte eind van 't geen men noemd *Baffin's Baai*, die ik onderſtelle aan *Hope Sanderſon* te beginnen en zich tot hier toe uit te ſtrekken. Alle de tot hier toe genoemde plaatſen leggen aan de Ooſtzy, of aan dat vaſte land, hetwelk *Frobis-*

bisher, of liever zyne Meestresse, de Koningin *Elizabeth*, met den naam van *Meta Incognita* noemde; en dat weezentlyk niet anders is als de Oost-kust van Groenland. Daar waaren in *Smith's Sound* eene meenigte van groote walvissen, en wat aanmerkelyk is, zy waaren grooter als hy dezelve ooit gezien had. Noch is 'er ten opzichte van deeze Baai, eene omstandigheid die wel verdient aangemerkt te werden, dat is de miswyzinge van het Compas van 56°., of meer als vyf streeken Westwaards, het geen *Baffine* vaststeld de grootste miswyzing te zyn die ooit waargenoomen is geweest. Hy verhaalt boven dien dat hy regt-streeks ten Westen overgezeilt hebbende, eenige Eilanden zag die hy den naam gaf van *Carys Islands*. Den eersten goeden inham dien hy aan dien kant gewaar wierdt, noemde hy *Alderman John's Sound;* en zynen *cours* voortzettende, kwam hy den 12^e^. aan eenen anderen grooten inham op de hoogte van 74°., dien hy H^r^. *James Lancaster's Sound* noemde; en dus de West-zyde van *Davis-Straat* houdende tot den 27^e^. July,

ly, vondt hy zich digt by *Cumberland's Eilanden;* alwaar hy begon te wanhoopen van verdere ontdekkingen te konnen doen, en de Hr. *Hubert*, met eenen anderen van zyne medegezellen, zeer ziek zynde, ſtak hy over naar de Groenlandſche kuſt; en in *Cockin-Sound* ingeloopen zynde, op de hoogte van 65°. 45'. herſtelde hy al het zieke volk in de tyd van agt dagen, haar alleen maar lepelblad in hun bier gekookt te drinken geevende. Hier handelde hy met de inboorlingen, en bemerkte dat zy eene wonderlyke fraaie ſalm-viſchery hadden: het is hier hoog water te zeven uuren op de volle en nieuwe maan; en het water ryſt 'er meer als agtien voeten. Op den 30e. Aug. kwam hy op de Rede van Douvres.

Op zyne te rugkomſt van deezen uittogt, ſchreef hy eenen langen en nadrukkelyken brief aan den Heer *John Wolſtenholme*, in denwelken hy hem een duidelyk en net vertoog geeft van zyne reize, en van de zeekere ontdekking die hy gedaan had; dat 'er ten opzichte eenes doortogts door *Davis-Straaten* niets te

verwagten was, maar dat 'er ten aanzien van de vangst van salm, van Walvissen, en van zee-ossen, geene betere en gemakkelyker plaats konde gevonden worden, het welk de ondervinding bewaarheid heeft; dewyl 'er de Hollanders eene walvisvangst opgeregt hebben van eene zeer groote waarde. Maar het schynt dat het hart dier Heeren, alleen op eenen doortogt gezet was, en dat zy voorgenoomen hadden al ander voordeel te laaten vaaren indien dit hen kwam te mislukken; zo dat zy na deeze vyf togten, in alle welke *Bylot* geweest was, van hun voorneemen afzagen, welk naderhand geduurende omtrent twintig jaaren ongeroerd is gebleeven. Schoon *William Baffine* wel overtuigt was dat daar een doortogt zyn moest, bleef hy egter ten vollen verzeekert dat 'er in de Straat-Davis geen konde zyn, en hy openbaarde dat gevoelen zelfs kort voor zyne dood, die in Oost-Indiën voorviel, wegens eene wonde, die hy by het inneemen van *Ormus* kreeg; daar hy zeer begeerig was om dien doortogt uit dat deel

deel van de wereld te zoeken, waar in hy gelukkiger hoopte te ſlaagen. Het was voornaamentlyk van deezen ervaarenen Zeeman, dat de groote Wiskonſtenaar Briggs, zyn meeſte licht ten opzigte van den Noordweſtelyken doortogt, daar hy een groote voorſtander van was, gekreegen heeft. Het is wel waar dat hy daar over met den Hr. *Thomas Button* raadpleegde; maar, zo als hy ons zelf zegt, zo heeft hy van deezen, uitgezondert ſterke verzeekeringen, mooie woorden, groote beloften, niet anders gekreegen als geringe onderrichtingen, behalven ten opzigte van het Ty, waar uit hy alleen de zeekerheid eenes doortogts beſloot; en dat het waarſchynlykſt middel om dien te vinden alleen was, de kuſten van Hudſons Baay zorgvuldig naa te gaan, omtrent welk onderwerp hy eene breedvoerige verhandeling geſchreeven heeft; waar van het hoofdzaakelykſte, en dat noch zeer gebrekkig uitgetrokken, in de werken van *Purchas* en van *Fox* gevonden kan worden. Maar het geheele werk, en zyn

kaart zyn nooit in 't licht gekoomen, het geen met recht voor een groot verlies moet geacht worden, zo wel ten opzichte van dien tyd, als van deezen tegenwoordigen.

Nu koomen wy tot Cap. *Luke Fox*, een Man, die van zyne jeugd af in de zeevaart was opgebragt geweest, en die vyf en twintig jaar voor dat hy deezen togt ondernam, op dingen van dien aard gedagt had; toen reeds getragt hebbende om als onderschipper met den Hr. *John Knight*, die zeer beroemd was van wegens zyne groote kennis in de vaart van de Noord-Zeën, mee te vaaren; maar schoon dit hem mislukte, bleef hy nochtans een naauwkeurige onderzoeker van 't geen op die dingen betrekkelyk was; verkeerde met *Baffine*, *Pricket*, en andere, die tot de ontdekking waaren gebruikt geweest; verzamelde met nyverheid alle de dag-registers, en beschryvingen van diergelyke togten, die hy maar kon bekoomen. De liefde die hy voor dat soort van Weetenschappen had, verwon hem de kennis

van

van den boven gemelden *Henry Briggs*, die hem aanbood behulpzaam te zyn in het verkrygen van een der Konings Scheepen, om 'er eene reis tot het zoeken eenes Noordweſtelyken doortogts, mee te doen. In gevolge van deeze beloſte en met de hulpe van den Hr. *John Brooke*, zo wierdt daar toe in 1629. of 1630. aan Koning KAREL den I. een ſmeekſchrift voorgedraagen, het welk gunſtiglyk aangenoomen en toegeſtaan wierdt; maar het Jaargety voorby zynde, alvoorens dat dit voorneemen werkſtellig kon gemaakt worden, zo waaren zy genoodzaakt om dat tot het naaſt volgende jaar te verſchuiven: ondertusſchen kwam de Hr. Briggs te overlyden.

IN deezen tuſſchentyd maakten de Kooplieden van Briſtol op het verzoek van Cap. James een ontwerp van dien zelfden aard, en ſloegen de Kooplieden van London, die den togt van Cap. *Fox* zouden bekoſtigen, voor, om zich te zaamen te voegen, en dus gelykelyk te deelen in de eere en voordeel die 'er uit zouden kunnen ſpruiten, indien zy zo gelukkig

kig waaren van eenen doortogt te vinden; en dit wierdt gereedelyk van de kooplieden van London aangenoomen. Den H^r. *Thomas Roe*, een zeer deftig en schrander Man, en die het nut van 't gemeen zeer behartigde, in deezen tyd van zyn gezandschap in Zweeden te rug gekoomen zynde, wierdt hem Cap. *Fox* voorgedraagen, die by hem ingang bekoomen hebbende, van zyne bescherminge verzekert wierdt, zo wel als van die des H^r. *Wolstenholme* den Ouden, die zo meenige jaaren een volstandig liefhebber en aanmoediger van deeze ontdekking geweest was, en van zynen Zoon M^r. *John Wolstenholme* daar na Sir *John Wolstenholme*, die Schatmeester gemaakt wierdt; en Cap. *Fox* by den Koning ingeleid zynde, en eenen kaart, in denwelken alle de voorige ontdekkingen aangeteekend stonden, neffens de beveelen van zyne Majesteit, en eenen brief aan den Japanschen Keyzer, ontfangen hebbende, maakte hy zich tot de reis gereed in het begin van Mey 1631.

Het schip waar mee hy de reis zou doen was een van 's Konings Pynassen, ge-

genaamd de *Karel*, een ſcheepje van twintig tonnen, met twintig man en twee jongens, voor agtien maanden van mondbehoeften voorzien en volkoomen in alle deelen uitgeruſt. Hy ſtak van de Rede van Yarmouth den 8^e^. Mey in zee, en den 13^e^. Juny was hy op de hoogte van 58°. 30′. en zeilde den 22^e^. van de zelve maand in de Straaten van Hudſon, en na dat hy *Cary-Swan's-Neſt* voorby was, zag hy voor de eerſte maale land op de hoogte van 64°. 1′. hetzelfde dat de H^r^. Thomas Button *niet verder* (ne ultra) noemde, maar dat hy den naam van *Sir Thomas Roes-Welcome* gaf, die 'er, zo ik meen, zedert altyd op gebleeven is; hy zegt, dat het een Eiland was van hoog gebrooken land. Hy had heel goed en helder weer, zonder ys, geen ſneeuw op 't land, maar eene hooge en hobbelige kuſt als de uitſteekende kuſten van den Oceaan, met verwarde rotzen vol van rotz onkruid, en overvloed van viſch. Hier rees het Ty vier vadems; daar zyn volk, die het op *Cary-Swan's-Neſt* gepeilt hadden, vonden dat het maar zes voe-

voeten klom. Van daar na 't Zuidweſten zeilende, op de hoogte van 63°. 37'. zag hy in het Zuiden van hem af eenen anderen uithoek lands, met kleine Eilandjes en doorgeſneeden ſtrooken lands aan het vaſte land; hier zag hy insgelyks veel vis, zeehonden, en een zwarte walvis. Al verders Zuidwaarts ſteevenende, kwam hy aan een Eiland op de hoogte van 63°., aan het welk hy den naam van *Brook-Cobham* gaf, ter eere van zynen Weldoender den Hr. *John Brooke*, en den 30. July zag hy noch een klein Eilandje, omtrent twaalf mylen van *Brook-Cobham* af geleegen, dat hy het *bruine voſſen Eiland* (Dunfoxs-Island) noemde. En hier, zegt hy, liep het Ty uit het Noord-Ooſten en klom omtrent twaalf voeten hoog. Op de hoogte van 62°. 5'. viel hy in eenige kleine Eilandjes die hy de naam gaf van *Brigg's Mathematicks*; en vernam 'er dat de Noorde Wind het Ty te rug hiel. Hy heeft in zyn dag-regiſter geboekt, onder den 3e. Aug., dat, hoe verder hy van *Sir Thomas Roe's welcome* afweek, hoe geringer de vloed was, en ten laatſten, by-

byna onzigtbaar; deeze aanmerking herhaalt hy meer als eens. Hy peilde het Ty te *Port-Nelſon*, en vond het negen voeten te klimmen. Hy ontmoete op den 29^{e}. Aug. Cap. *James*, ging aan zyn boord, wierd 'er zeer vriendelyk ontfangen, en ſcheide van hem af op het laatſte van de maand. Alle deeze ontdekkingen kwaamen hier op uit, dat het uit den loop van het Ty en uit de walviſſen ſcheen, dat de doortogt moeſt geweeſt zyn in Sir *Thomas Roe's Welcome*, of in de *ne ultra*, zo als de H^{r}. *Button* het noemde. In het begin van October trok hy *Hudſon's Straaten* wederom door, en in het laatſte van die zelfde maand kwam hy gelukkig in Duins aan.

Hy maakte na zyne te rugkomſt zyne reis met den druk gemeen, met eene opdragt aan den Koning, en beide in de opdragt en in het beſluit, ſtelt hy als eene zeekere zaak, dat het hooge water, zo als hy het in de *Welcome* gezien had, onmoogelyk niet door *Hudſon's Straaten* koomen kon, maar uit den Weſten Oceaan of uit de zogenaamde Zuid-Zee moeſt voor-

voorgebragt worden, en hy geeft eene klaare en zeer naauwkeurige befchryving dier twee vloeden. Hy toond, dat het Ty, dat door *Hudfon's Straaten* voorkomt, aan den mond van dezelve, dat is, aan de *Refolution*, net vyf vadems op en neer vloeit. Hy merkt insgelyks aan, dat de H^r. *Hudfon* het Ty aan het Eiland *God's Mercy* gevonden had iets meer dan vier vadems te vloeien, en iets minder dan vier vadems op *Mill-Island*. Vervolgens van *Sea-Horfe-Point* tot aan *Cary-Swan's-Neft* vloeide het maar zes voet. Maar op de breedte van 64°. 10'. vond hy het Ty uit het Noorden en meer als twintig voeten in de doode tyen te klimmen, en langs de Weftzy van de kuft zeilende, vond hy het hoe langer hoe minder te vloeien, tot aan *Port-Nelfon*, daar het water maar negen voeten hoog klom; waarom hy befluit, de tuffchenwydte, die meer als van honderd en vyftien mylen is, en de meenigte van hinderniffen, die het Ty tuffchen de Eilanden en ondiepten ontmoet, gade flaande,

de, dat het onbegrypelyk is, hoe zo eene groote veelheid van water, in den tyd van twaalf uuren, vergoed en wederom herfteld zou konnen worden, indien het van andere groote Zeën niet wederom aangevuld wierdt. Het zou beide leerzaam en aangenaam zyn, indien wy langer op de aanmerkingen van dien Heer ftaan bleeven, zo als dezelve niet alleen getrokken zyn uit de kennis die hy had van de Zeevaart, maar ook uit zyne eigene ondervinding in deeze togt verkreegen; en dat wy dit alles vergeleeken met de aanmerkingen, die zyne Voorgangers gemaakt hebben: maar wyl al het geen dat hier op betrekkelyk is, gevoeglyker op het einde zal kunnen verhandelt worden, alwaar wy op latere gebeurteniffen zullen kunnen bouwen, zo is 't beter die dingen tot dien tyd uit te ftellen, om den Lezer niet met onnoodige herhaalingen op te houden. Dit zal ik flechts aanmerken, dat Cap. *Fox* niet alleen volftandig in zyne meening bleef, dat 'er een doortogt was, maar dat hy zich

ook wel geuit had ten opzichte van de plaats daar men hem zoeken moeſt; te weten dat hy onfeilbaar wyd en open was, en in eene gemaatigde lugtſtreek zou gevonden worden; het geen hy op zyne eigene ondervinding grondveſte, naamentlyk, dat hoe verder hy Noordwaarts in Hudſon's Baai zeilde, hoe warmer weer, en hoe minder ys hy vond.

WY hebben reeds gewag gemaakt van Cap. *James* van *Briſtol*, die in de zelve maand van hetzelve jaar met Cap. *Luke Fox*, met even hetzelve voorneemen uitzeilde. Hy was zeekerlyk een Man van bekwaamheid en een ſchrander Reekenaar, maar het ſchynt dat hy zo wel niet gevat was op de togten die in 't Noorden gedaan waaren als het wel nodig was, om hem het beſtuur over zaaken van dien aard te kunnen vertrouwen; want, was hy des kundig geweeſt, zo zoude hy zo veel dingen, die wy in zyn verhaal ontmoeten en voornaamentlyk op het einde, niet te voorſchyn gebragt hebben. Hy kwam in de *Straaten van Hudſon* omtrent het midden van Juny, en vond 'er zich

ervaarlyk met het ys verleegen, waar an hy eene zeer lange en yſſelyke be- ſchryving geeft; die naar alle waarſchyn- ykheid waarachtig is, ſchoon hy zulks aan zyn lang verblyf in de diepte van de Baai, alwaar hy, onaangezien zyn mond- geſprek met Cap. *Fox*, beſloot te over- winteren, te wyten hadde. Het ſchynt dat hy zeer gevoelig was over de groo- e verwagting die men op zyne te rug omſt van hem had; en het is genoeg e zien, dat 'er tuſſchen hem en *Fox* veel a-yver moet geweeſt zyn, het geen hem aar alle gedagten bewoog om daar te lyven, met voorneemen om de ontdek- ing, in de aanſtaande voortyd, zo ver e brengen als het moogelyk was.

Hoe het ook zy, dit is zeeker, dat e plaats, die hy tot dat einde verkoos, *Charlton - Island* was, geleegen op de reedte van 52°.; en hier was hy ge- oodzaakt, in het begin van October, en ſchuilplaats te zoeken, omtrent wel- en tyd het begon te ſneeuwen en ſterk e vriezen, hoewel de Zee daar ter laatſe niet voor het midden van Decem-

 ber

ber dicht bevrooren raakte. De koude was zeer fel tot in 't midden van April, zo dat die geene, die geene andere verblyf-plaats hadden om zich te bergen als tenten, gedekt met zeilen en geringe takjes van *Spruce*, een zeker boom dien dat Eiland voortbrengt, zeer veel ongemakken moeſten uitſtaan in zulke naare omſtandigheeden, en geduurende zulk eenen langen winter, omcingelt zynde van eene ys-zee, die noch lang in dien ſtaat bleef naa dat het ys in de omleggende ſtreeken van de Baai reeds ontdooit was. Den 29en. April reegende het den heelen dag. Den 3en. Mey was de ſneeuw in veele plaatſen van het Eiland weg geſmolten. Den 13en. was het weer des daags warm maar des nachts altyd vriezend. Den 24en. was het ys langs het ſtrand weg gedooit en over de heele Baai geborſten, zo dat het om het ſchip begon te vlotten. Op den 30en. was het water tuſſchen het ſtrand en het ſchip geheel zonder ys, en hier en daar kwamen wikken te voorſchyn. Den 15en. Juny was de Zee noch over al bevrooren en de Baai vol ys. Den 16en. was

heel heet weer met donder. Den 19^{en}. zagen zy wat opene Zee; en op den 20^{en}. was al het ys ten Noorden afgedreeven. Dit Eiland is een droog land, met witte mos en laage ſtruiken en heeſters overdekt; men ziet 'er geene andere boomen dan een ſoort van jenever-boompjes en de bovengenoemde *Spruce*, naauwelyks een voet of anderhalf hoog. De Zee was naar 't Noorden geheel met dryvend ys gedekt tot den 22^{en}. July. In de lange beſchryvinge die ons Cap. *James* van zyne overwintering gegeeven heeft, vind men zulk eene aaneenſchaakeling van ellenden en ongemakken, dat een gedeelte van dezelve genoegzaam in ſtaat was om ieder af te ſchrikken om op nieuws iets in die Baai te waagen; en zonder twyfſel is dat de voornaamſte reden, dat alle gedagten om in diergelyke onderneemingen voort te gaan, geduurende den tyd van dertig jaaren, in 't vergeet-boek geraakt zyn.

NA dat hy *Charlton-Island* verlaaten had, zeilde hy ten Noord-Weſten, en doorzogt de kuſt aan dien kant, tot

aan *Marble-Island*, ſtak vervolgens over naar de tegen over geleegene kuſt, en zeilde tot op de hoogte van *Nottingham-Island;* maar de maand Aug. nu ten einde loopende, en zich verzeekerd houdende dat 'er geen doortogt te vinden zou zyn, als ten Noorden de 66°., bewilligde hy in de begeerte van al zyn ſcheepsvolk, om het roer te wenden en naar huis te keeren; en ſchoon hy vry voorſpoedig was in zyne doorvaart door de *Straaten van Hudſon*, zo lande hy niet voor den 22ᵉⁿ. Oct. in de have van Briſtol. Hy gaf eene breedvoerige beſchryving van zyne Reis in 't licht, in welke veele zeldzaame dingen gevonden worden, daar de groote Wysgeer *Boyle* veel werk van maakte; en dit gevoegt by zyne aanpryzing van dat werk in veele opzichten, en by het gebruik, dat hy 'er van maakte, zette het geenen geringen luiſter by. Niet tegenſtaande dat alles, kan men echter twyffelen, of de moeijelykheeden, die Cap. *James* ontmoette, en de gevaaren daar hy mee te worſtelen had gehad, zyn verſtand niet benevelden,

den, dewyl hy eerſt een driftige voorſtaander van eenen Noordweſtelyken doortogt geweeſt zynde, naderhand regelregt daar tegen geſchreeven, en met duidelyke woorden beweerd heeft, dat 'er geen doortogt kon zyn; of zo hy 'er was, dat hy zo moeſt geleegen zyn, dat het de moeite, om hem te vinden, niet waardig kon weezen.

De bewysredenen die hy opgeeft, om zyn gevoelen, dat 'er geen doortogt was, te ſtaaven, zyn drie, of zo als hy voorgeeft, vier; maar de laatſte ſchynt eerder een gevolg van de voorgaande, dan eene nieuwe reden te zyn: wy zullen haar alle aanhaalen, om dat, indien men dezelve wel overweegt en vergelykt met de ontdekkingen die zedert gedaan zyn, zy kan moogelyk alzo ſterke drangredens ten voordeele van eenen doortogt zullen bevonden werden als 'er konnen gegeeven worden. Hy zegt dan voor eerſt, „ Daar „ is in Hudſon's Straaten een beſtendig „ Ty van Eb en Vloed: de Vloed koo„ mende uit het Ooſten brengt verande„ ring in den tyd waarin het hoog water

„ zoude zyn, als hy voortgaat naar ge-
„ lange van den afſtand. Wanneer het in
„ Baaijen en in gebrooke gronden komt,
„ word het geſtoord en veranderd in half
„ Ty ". De ſtukken hier by gebragt er-
kent men waar te zyn, en het gevolg dat
'er uit voortvloeit is zeer rechtmaatig,
maar by ongeluk doet dat tot de zaak in
't geheel niets. Nooit heeft hy het Ty
aan S^r. *Thomas Roe's-Welcome* onderzogt;
want indien hy dat gedaan had, zoude
hy overtuigt zyn geworden, dat, om de-
zelve redenen die hier opgegeven worden,
het Ty niet uit de *Atlantiſche Zee* kon
voortkoomen, en dat 'er by gevolg een
doortogt zyn moeſt. Cap. *Fox*, die deeze
Baai, in even het zelve jaar als *James*,
bezogt, maar die daar en boven het Ty
in de *Welcome* naſpoorde, beſluit met recht
dat het laatſte met het eerſte, niet voort
konde koomen uit eene en dezelfde Zee;
en derhalven ziet men klaar en met zee-
kerheid, waarom deeze twee bedreevene
Zeelieden van tegenſtrydige meening waa-
ren, en dat echter de een zo wel als de
ander gelyk had, voor zo verre zy beide
op

op eigene ondervinding steunden. Want het is zeeker, dat Cap. *James* hier in niets kon zien, dat hem moest doen besluiten, dat 'er een doortogt was; en het is niet minder onwederspreekelyk, dat uit de kennisse die Cap. *Fox* had, hy vry besluiten mogt, dat 'er zo een doortogt zyn moest. Het eenigste daar Cap. *James* mee te beschuldigen was, was zyne verzeekering dat 'er in het Zuiden op de breedte van 66°. geen doortogt te vinden zoude zyn, niet tegenstaande dat 'er een groot gedeelte van de kust van *Hudson's Baai* onder die breedte was, dat hy nooit onderzogt had. Maar laat ons zien welke zyne tweede reden was. „ Daar zyn hier, zegt „ hy, geene kleine vissen als Cabellauwen, „ &c. en heel weinig groote vissen, die „ 'er zeer zelden gezien worden; ook vind „ men 'er aan strand geene Walvis-bee„ nen, Zee-paarden, of andere groote „ vissen, noch ook eenig dryvend hout ". Hier op kan hetzelve antwoord gegeeven worden als op het voorgaande: te weeten, dat dit alles volkoomen waar is, en het gevolg zeeker, maar dat kan geen betrekking

anders hebben, als tot dat deel van de Baai dat hy onderzogt had; en indien het besluit rechtmaatig is, is dat een zeeker bewys, dat ingevalle hy het tegendeel van dat alles bevonden had, hy buiten alle twyffel ook het tegendeel beslooten zoude hebben (1). Cap. *Fox* vond, in de nabuurschap van S[r]. *Thomas Roe's Welcome*, beide groote en kleine vissen, van dewelke hy ons eene byzondere beschryving geeft, en voornaamentlyk aangaande de Walvissen; want het blykt dat zyn scheepsvolk 'er te *Brook-Cobham* niet minder als veertig te gelyk gezien heeft. Deeze twee Dag-verhaalen hebben, toen zy uitkwaamen, stoffe tot twist kunnen verschaffen, en naar alle waarschynlykheid is 'er ook getwist, aan welk van beide men zich, als aan het waaragtigste, moest houden:

(1) Deeze omgekeerde redeneering van den Schryver, ten voordeele van Cap. Fox, gaat niet door; want schoon men stelle dat deeze uiterlyke tekens bespeurt moeten worden om tot de waarschynlykheid eenes doortogts te kunnen besluiten, en dat het gebrek van dezelve die omver werpt, zo volgt nochtans het tegengestelde geenzints uit de wezentlykheid dier tekeke-

den: maar in onzen tyd is 'er geen reden van twyffeling overig, dewyl ons verscheide herhaalde togten in dien oord bekent zyn, die ons alle leeren, dat allerley soort van vis, en voornaamentlyk, van het grootste slach, als Zee-Eenhoorns en Walvissen, in meenigte aan die Noorder-deelen gevonden worden; by gevolg vervalt de reden van Cap. *James* niet alleen, ten opzichte der deelen daar de doortogt laatst gezocht is geweest, maar de recht tegenoverstaande reden word 'er door bevestigt; want, indien men, by gebrek van deeze teekens, wanhoopten eenen doortogt te konnen vinden, zo moet 'er hoop zyn, zo dra die teekens te voorschyn koomen, dat 'er een doortogt zal konnen gevonden worden.

Zy-

kenen. Deeze redeneering (ten zy de ondervinding leert dat waar zulk een teken is ook eene doorvaart is) is even of men zeide: om op de koord te kunnen dansen moet men twee beenen hebben, en zonder die kan men het niet doen; bygevolg is het tegenovergestelde waar, dat die geene die twee beenen heeft op de koord kan dansen.

ZYNE derde reden is deeze. „Wy vin-
„ den, zegt hy, op de hoogte van 65°.
„ 30'. dat het ys de heele Zee over in
„ schotsen legt, en ik ben schier verzee-
„ kert, dat de ondieptens en de Baaijen,
„ daar de oorzaak van zyn. Was daar
„ een Oceaan agter geweest, zoude het
„ ys geheel en al aan stukken gebrooken
„ geweest zyn, want wy zagen het door
„ de Straaten in de Zee naar het Oosten
„ dryven". Waar by hy, voor eene vier-
de reden, voegt, „dat het ys zynen weg
„ Oostwaarts zoekt en dus uit *Hudson's*
„ *Straaten* uitdryft". Waar uit ten vollen
blykt, dat, volgens zyn begrip, de noor-
delykste deelen van de Baai, geheel van ys
moesten opgepropt zyn; daar het tegendeel
van Cap. *Fox* getuigt word, welke zegt,
dat 'er in 't Noorden minder ys was: en
in 't vervolg zal getoont worden, dat 'er
zeer weinig ys gevonden word; maar in
tegendeel, dat het ys, in het zuiderge-
deelte van de Baai, aan schotsen gebroo-
ken is, en door die groote meenigte van
water, die uit het Noorden komt, uit
gedreeven word; derhalven is dit, vol-
gens

gens zyne eigene grondſtelling, een recht en overtuigend bewys, dat 'er eenige gemeenſchap moet zyn met eenen anderen Oceaan. Wat aangaat zyne bygevoegde reden, die hy voornaamentlyk aanhaalt, om dat zy van zyne eigene ondervinding afhangt, daar omtrent mogen wy 'er wel by voegen, dat een groot deel van het ys dat door de Straaten in *Hudſon's Baai* door de Vloed gebragt word, en dat 'er zeer natuurlykerwyze door de Eb wederom uitdryft, zo wel als het overige van het ys dat in de Baai word gebooren, dezelfde oorzaak heeft die hy zelfs opgeeft. Daarom, alles by een genoomen, kan men nu beſluiten, dat, hoe veel gewigt Cap. *James* gezag in dien tyd mag gehad hebben, toen het in twyffel ſtond of hy of *Fox* het naaſte aan de waarheid kwam, het nu op geenerlei wyze meer twyffelagtig kan zyn, dewyl de gronden, daar zyne redeneeringen op ſteunden, met betrekking op de Noorder Baai, geheel en al door eene onbetwiſtelyke ondervinding, zyn omver geworpen.

Wy hebben reeds aangemerkt, dat

alle

alle gedagten van eenen Noordweſtelyken doortogt na den tyd van *Fox* en *James* hier aan eene zyde gelegt waaren; maar in dien tyd of kort daar na, begonnen voornaame Luiden in onze volk-plantingen van *Nieuw-Engeland* togten te onderneemen, om haare viſſery en koophandel te verbeteren en voort te zetten; en het is geen wonder dat zy op hun beurt, bemerkende het groot voordeel, dat uit het vinden van eenen Noordweſtelyken doortogt ſpruiten kon, waar toe haare eigene woonplaatſe zo wel gelegen was, eene zaak van dien aard durfden onderneemen. Hier in mag men met recht zeggen, was niets onredelyk nog ongerymd; weshalven, dat het geen men in het uittrekſel van de reize des Admiraals *de Fonte*, ten opzichte van Capt. *Shapley*, die genoomen is in een ſchip van *Briſtol* vind, in zich zelfs niets dat ongelooffelyk is, beſluit. De H^r. *Dobbs* haalt, in zyne aanmerkingen op deeze zaak aan, dat het waarſchynlyk was dat dit ſchip van *Boſton* door de eene of andere der openingen, naby *Whale-Cave*, een inham in *Hudſon's Baai*, gezeilt was;

en

en miſchien zoude die ſchrandere Heer dit hebben opgenoomen als eene ſoort van beveſtiging der giſſingen die hy gemaakt hadde, indien hy had konnen bedenken dat deeze inham geleegen is, even op die hoogte, dewelke Cap. *Lancaſter* opgeeſt voor den mond van den Noord-weſter doortogt, zo als op bladzy 31. gezegt is, en daar hy in Ooſt-Indiën kennis van kreeg.

Maar ſchoon het byzonder t' zaamenloopen van deeze twee omſtandigheeden, deeze korte uitweiding wel kan billyken, ten opzichte van de onderneeming der inwoonders van *Nieuw-Engeland*, dewelke ons meer licht moogelyk in deeze zaak zal byzetten, zo is 'er nochtans iets in aangaande dit onderwerp, het welk moogelyk noch ongemeener zal voorkomen, voor zo veel als het zal doen zien dat het gantſch niet onmoogelyk is, dat de teegenwoordige Hudſon's Baai's Maatſchappy aan deezen of aan eenigen anderen uittocht, te Boſton ondernoomen, die ontdekking verſchuldigt is, dewelke dat Octrooi, dat hen in de bezitting ſtelde dier plaatſen in die Baai, daar zy nu gezeeten zyn,

zyn, heeft verworven. De Hr. *Jeremie*, die Gouverneur van *Port-Nelson* was, in den tyd dat de Fransche dezelve in hunne macht hadden, en die buiten twyffel veel beter geleegentheid had om gegronder kennis te hebben van 't geen hy schreef dan iemand anders, geeft ons van deeze zaak het volgende bericht van. Hy zegt, dat een zeker Hr. *de Groizeleiz*, inwoonder van Canada, een stout en onderneemend Man, en die veele reizen in die oorden gedaan had, eindelyk zyne ontdekkingen zo ver bragt, dat hy op 't laatst over land van de fransche volkplantingen op de kusten van de *Baai van Hudson* kwam. Na zyne te rug komst vermogt hy, op sommige zyner Landgenooten te Quebeck, zo veel, dat zy een vaartuig uitrusteden om deeze ontdekking voort te zetten; het welk ter uitvoer gebragt, en op de kust geland zynde, alwaar hy dagt dat nooit Europeaanen geweest waaren, stond hy zeer verzet in 't midden van den winter te verneemen, dat sommige van zyn Scheepsvolk eene Engelsche volk-planting, zo

zo als zy die geliefden te noemen, naby *Port-Nelſon* hadden ontdekt. Hy ging 'er naar toe met voorneemen om op dezelve aan te vallen; maar by zyne aankomſt vond hy het eene armoedige hut te zyn met wat turf gedekt, in dewelke een ſtuk of zes uitgehongerde menſchen waaren, zonder wapenen, en te krachteloos om die, ingevallen dat zy die gehad hadden, te konnen gebruiken. Deeze verhaalden hem, dat zy een gedeelte uitmaakten van een ſchip dat te *Boſton* t'huis hoorde; dat zy aan land waaren gezet om naar eene plaats om te zien, alwaar zy met hun ſchip zouden konnen overwinteren; maar dat het ſchip des anderen daags door het ys uit de Have wierdt weggedreeven, zo dat zy het nooit weer gezien hadden. Dewyl wy nu geen dag-teekening van dit verhaal hebben, is 't onmogelyk te bepaalen, of dat hetzelve ſchip van *Boſton* was, waar van in het bericht van *de Fonte* gewag gemaakt word, of niet; doch zo men ſtelt dat dit hetzelfde ſchip was, en dat het volk vergaan was, 't welk, als

men op de onbewoonbaarheid dier Landſtreeke let, waarſchynlyk voorkomt, zo vind men eene gemakkelyke oploſſinge van de anderzints onoverkoomelyke zwarigheid, dat Cap. Shapley zo eene reize en zulk eene voornaame ontdekking zoude gedaan hebben, zonder dat men 'er in Oud of Nieuw-Engeland kennis van had. Maar genoomen, wy waaren eens in onze giſſingen bedroogen, dan zou 'er toch een zeeker bewys overig blyven, dat de Ingezeetenen van *Boston* poogingen tot dat einde gedaan hadden in dien tyd, toen men 'er te *London* en te *Briſtol* niet om dagt. Deeze uitweiding heeft ons niet ver van onzen weg afgeleidt, gelyk als het aanſtonds blyken zal.

NA dat de Hr. *de Groizeleiz* dit Geweſt genoegzaam onderzogt had, liet hy zynen Neef *Chouart* met vyf man aan de Rivier van *Port-Nelſon*, en keerde met zynen Zwager *Rattiſon* en agt anderen naar Quebeck te rug, alwaar hy eenig verſchil kreeg met die geene, die hem gebruikten, zodaanig dat het zo ver ging, dat hy zich zeer beleedigt agtende, de

Hr. *Rattiſſon* naar Vrankryk zond, om aan het Hof te vertoonen wat dienſten hy daar gedaan, en wat kwaade belooning hy 'er genooten had. Maar het ſchynt dat zyne klagten niet meer gehoor verkreegen in *Vrankryk* als in *Canada*; en het gebrek van kennis deede de voordeelen, die hy voorgaf uit deeze ontdekking te kunnen voortvloeien, aanzien voor enkele Herſſen-ſchimmen. De Hr. *Groiſeleiz* gaf den moed, om het kwaade bericht dat hy van zynen Schoon-Broeder ontfing, niet verlooren, en teffens ook begeerig zynde om zyn fortuin te maaken, met het geen waar in men hem zo veel ondienſt deed, zeilde hy zelfs naar Vrankryk, en leide de Staatsdienaars op het duidelykſt voor oogen, wat de gevolgen van zyne ontdekking zyn zouden; en welke die vruchten moeſten zyn, zal hier na gezien worden: maar, ſchoon hy een bekwaam Man was, en dat hy 'er het ſtuk buiten alle twyffel in een helder daglicht geſteld heeft, vond hy 'er echter geen meer geloof, dan de naarſtige oplettendheid van

Rattiſſon gedaan had. Ondertuſſchen gebeurde het, dat de H^r. *Montague*, daarna Hertog van *Montague*, en Vader van dien Hoog-Edelen Heer, die tegenwoordig dien Tytel voert, in dien tyd onze afgezant in Vrankryk was; en eenige duiſtere vertellingen ten opzichte van de voorſtellingen van *Groiſeleiz* gehoort hebbende, ontbood hy hem, om dezelve, van hem zelfs in 't breede te verneemen; het welk deeze in zulker voege beantwoorde, dat 'er die edelmoedige en naauwkeurige Staatsman zo over voldaan was, dat hy hem en zynen Broeder onmiddelyk naar Engeland zond, met brieven van aanbeveeling aan den Prins *Rupert*, die toen de groote voorſtander was van alle diergelyke onderneemingen, en die een uitmuntende kenner was, beide van menſchen en zaaken.

Toen de H^r. *de Groiſeleiz* in Engeland was aangekoomen, en zyne zaaken aan Zyne Hoogheid voorgelegt had, en wat hy meende te kunnen uitvoeren, ontfing hy al de aanmoediging die hy met reden konde verwagten; en daar wierdt onmid-

middelyk een besluit genoomen, om een van 's Konings scheepen uit te rusten, dat hem in *Hudson's Baai* zoude overbrengen, om 'er alles te doen wat hy zoude kunnen tot uitvoeringe zyner groote beloften. Het geluk wil dat wy een geloofwaardig gedenk-schrift hebben van 't geen men van hem in dien zelfden tyd verwagtende was, het welk bevat is in eenen brief van den H^r^. *Oldenburgh*, den eersten Geheimschryver der Koninglyke Maatschappye, aan den vermaarden *Boyle* geschreeven, welke deeze volgende woorden, die wy den Lezer voordraagen, bevat. „ Zeekerlyk behoef ik U „ niet hier van daan te melden wat hier „ met groote blydschap verhaalt word, „ van de ontdekking eenes Noordwestelyken doortogts, door twee Engelsche „ en een Fransman gevonden en den „ Koning te *Oxford* vertoont, en beantwoord met eene Koninglyke ver„ gunning om met een schip naar *Hudson's Baai* te zeilen, en van daar naar „ de Zuid-Zee: deeze Mannen verzee„ keren, zo als ik gehoord heb, dat

„ zy met eenen boot uit een Meir in
„ *Canada* in eene Rivier gevaaren waa-
„ ren, dewelke ten Noord-Westen in
„ de Zuid-Zee uitloopt, alwaar zy in-
„ liepen, en door het Noord-Oosten we-
„ derom in *Hudson's Baai* kwaamen".
In deeze verwagting wierdt Cap. *Zacha-
riah Gillam*, met den Fransman in eene
Kits, genaamt de *Nonsuch-Ketch* op die
ontdekking uitgezonden: hy word ge-
zegt tot de hoogte van 75°. in *Baffi-
nes's Baai* gezeilt te hebben, en dat hy
van daar weder in *Hudson's Baai* was ge-
keert, waar in hy den winter in 1668.
doorbragt, den 29en. Sept. in *Ruperts-*
Rivier gekoomen zynde, daar hy het
anker wierp, op twee en een half va-
dem diepte, de Rivier een myl breed
zynde. Den 9en. December raakten zy
in de Rivier bevrooren, en gingen o-
ver 't ys naar een klein Eiland vol Po-
pulier-boomen; alle de andere boomen
waaren *Spruce*. In April 1669. toen
de vorst meest over was, kwaamen de
Indiaanen naar hen toe. Zy zagen daar
geen kooren, maar veel kruis-bezien

aar

aard-bezien, en braam-bezien. De Indiaanen die aan die Rivier woonen zyn eenvoudiger dan die van *Canada*. De *Nodways* of *Eskimaux* Indiaanen, die digt naby *Hudſon's Straats* zyn, zyn wild en barbaarſch. In deeze tyd, vestigden de Engelſche hunne eerſte zetel hier ter plaatſe, met eene kleine ſteene Veſting te bouwen, dewelke Cap. *Gillam* *Fort-Charles* noemde. Hier op wierden de Onderneemers, door een Octrooi, gedagteekent den 2[en]. Mey 1669. in eene Maatſchappye verbonden.

Daar werd in de voorreden van dat Octrooi gezegt, „ dat aangezien „ onze waarde en zeer geliefde Neef „ Prins Rupert, &c. op hunne eigene „ groote laſten en koſten, eene togt naar „ *Hudſon's Baai* in de Noord-Weſter dee„ len van America hebben ondernoo„ men, tot het ontdekken van eenen „ nieuwen doortogt naar de *Zuid-Zee*, en „ om den handel van bont, mynſtoffe, „ en andere noodwendigheeden gemakke„ lyk te maaken; en dat zy by deeze „ hunne onderneeming reeds zulke ont-

„ dekkingen gedaan hebben, die hen „ aanmoedigen om verders in hun voorneemen voort te gaan, waar door „ zy met alle waarſchynlykheid groote „ voordeelen aan ons en ons Koningryk, „ zullen toebrengen ". Het was dan op het ſmeekſchrift dier Onderneemers, en tot meerder voortzetting en aanmoediging van 't algemeene nut van zyne onderdaanen, dat haar de Koning den Handel en de Landen in *Hudſon's Baai*, en buiten dat allen anderen handel die zy zouden moogen verkrygen, vergunde: op deeze wyze, en tot dit einde, is *Hudſon's Baai's* Maatſchappy opgerecht.

MEN zoude zich immers verbeeld hebben, dat daar ter plaatſe eene aanzienlyke zetel agtervolgens het oogmerk van het Octrooi geveſtigt zou zyn geweeſt, en dat *Ruppert's Land*, zo als die nieuwe volk-planting, volgens zyn Majeſteit's welgevallen, moeſt genoemt worden, by deezen tyd geen van de minſte volkplantingen in America zou geworden zyn. Ten minſten zoude men zich hebben kunnen vleien, dat het voornaamſte ſtuk, te wee-

weeten de ontdekking van eenen Noord-Weſtelyken doortogt in 't oog gehouden zou zyn geweeſt, dewyl het oogmerk van dat Octrooi baarblykelyk is geweeſt deezen uitſluitenden handel te veſtigen; en de nieuwe ontdekte geweſten van dezelve ten nutte van deeze Koningryken in 't gemeen te doen ſtrekken. Maar 't is 'er in teegendeel zo meede gegaan, dat wy zeer weinig bericht hebben van eenige poogingen, om de eene of de andere ontdekking te doen het zy te land of ter zee. Wel is waar, dat omtrent het jaar 1719., dat is, omtrent dertig jaar daar na, een zeker Cap. *Barlow*, ter ontdekking van eenen doortogt wierdt uitgezonden; maar wat van denzelven geworden is, is zeer onzeeker, dewyl men noch van hem noch van iemand van zyn volk ooit iets vernoomen heeft: alleenlyk vind dit, by de Engelſche Maatſchappy's handeldryvers, die aldaar gezeeten zyn, eenigzints geloof, dat dit ſchip vergaan was, en dat hy zelfs en zyn ſcheepsvolk door de inwoonders dier landſtreeken op de hoogte van 63°. vermoord zyn geweeſt, en om dit

te bevestigen, word 'er noch by gedaan, dat sommige stukken van dat wrak op die kusten gevonden zyn. Dit zoude waar kunnen zyn; en dat het ongelukkig noodlot van dien Heer en van die geene die met hem aan boord waaren, de oorzaak is geweest, dat onderneemende geesten, die liever zulke gevaarlyke togten wilden onderneemen als naar zekerder bedieningen van de Maatschappye te wagten, afgeschrikt zyn.

Door deeze gesteldheid van zaaken in *Hudson's Baai* en de aangrenzende landstreeken, geheel en al aan een klein getal van menschen toebehoorende, kon 'er, wat geest van koophandel in onze Landsluyden ook geweest mag zyn, niemand gelyk van te vooren, tot eenige onderneeming ter ontdekking aangemoedigt worden; het geen de eenigste reden is, dat alle gedagten op eenen Noord-Westelyken doortogt wel vyftig jaaren lang in de vergetelheid als begraaven zyn gebleeven, niet tegenstaande den voorraad die 'er gemaakt, of die men ten minsten van meening was om te maaken, ter volstan-

ſtandige voortzetting van die onderneemingen, om haar tot eenen gelukkigen uitſlag te brengen. Wy hebben van *Barlow*, en van zyn ongelukkig wedervaaren geſprooken. De Zeeman die het eerſt na hem gebruikt wierdt was Cap. *Scroggs*, van denwelken ons niets dan het volgende bekend is; en even alzo weinig konnen wy zeggen waar het te vinden zou zyn, was het door Cap. *Dobbs* niet gemeen gemaakt geweeſt; want ſchoon de oude reiſtogten ten koſten van Maatſchappyen ondernoomen waaren, zo zyn nochtans de dagregisters, behalven dat van *Thomas Button*, alle om zo te ſpreeken in 't licht gegeeven, op dat de naakoomelingen weeten zouden hoe ver de ontdekking gebragt was. Maar deeze wyze van doen is in laatertyd verwaarlooſt; en indien, gelyk wy reeds gezegt hebben, de H[r]. *Dobbs* geen uittrekſel van *Scrogg's* reistogt aan 't Gemeen in zyne eige verdeediging gegeeven had, zo zou de wereld zeer weinig daar van geweeten hebben; en wat meer is, moogelyk zou 'er naa vyftig jaaren geen

geen blyk overgebleeven zyn dat die reis ooit gedaan is. Zyn verhaal dien aangaande is dan dit volgende.

De Hr. *Scrogg's* zeilde van *Churchill-River* op den 22en. Juny 1722. Op de hoogte van 62°. verhandelde hy met de Inboorlingen, Walvis-baarden, en Tanden van Zee-paarden. Op den 9en. July dreef hy in dik dyzig weder tot de hoogte van 64°. 56'. alwaar hy op twaalf vadems ankerde. Het weer opgeklaart zynde, vond hy zich drie mylen van het Noorder-ſtrand af. Den Hoek-land, die ten Ooſt-Noord-Ooſten van hem af geleegen was, noemde hy *Walvis-baarden-hoek* (Whalebone-point). Hy zag op dien zelven tyd verſcheide Eilanden, leggende van Zuid-Weſt ten Weſten tot Zuid-Weſt ten Zuiden, dat is, de miswyzing in agt genoomen zynde, van Zuid-Weſt ten Zuiden tot aan het Zuid-Zuid-Weſten. Hy zag land ten Zuiden op naar 't Weſten; de *Welcome* was een heel hoog land, en alzo hoog als eenig land in de *Straaten van Hudſon.* Hy noemde het Zuidelykſt Eiland *Cape Fullerton.* Hy

zag

zag hier veele zwarte en eenige witte Walvissen. Hy zond zynen boot aan land; zyn volk zag 'er meenigte van Harten, Ganzen, Eenden, enz. Hy zegt dat de Vloed tot vyf vadems volgens zyn dieplood opliep; zo dat hy maar zeven vadems met laag water had, en twaalf met hoog water. Hy had by zich twee Noordſche Indiaanen die te *Churchill* overwinterd hadden. Die Wilden ſpraaken hem van eene ryke Koper-myn, die ergens in die landſtreek, aan het ſtrand gevonden word niet verre beneden de oppervlakte van den grond; en dat zy de ſloep zo naby aan land konden zetten, dat haar boord 'er aan zou kunnen raaken, waar door zy in korten tyd met gemak eene gantſche lading zouden kunnen inſcheepen: zy hadden 'er eenige ſtukken Koper te *Churchill* mede van daan gebragt, het welk tot bewys ſtrekte dat daar omtrent zo een Myn gevonden wierdt. Dat Geweſt hadden zy met houtskool op een blad perkament afgeſchetſt, alvooren *Churchill* te verlaaten: en voor zo ver als zy gingen bevonden zy het zeggen der Indiaanen bekrachtigt. Een van deeze Indiaanen verzogt

zogt den Cap. om te mogen vertrekken, zeggende dat hy maar vier dagen gaans van zyn Vaderland af was, maar de Cap. wilde hem niet laaten gaan. Scroggs verhaalde dat hy tot den mond van de Baai was voortgezeilt, en dat daar een Bank was; maar zyn volk beweerde dat zy nog wel tien mylen van dien zo genaamden Bank af waaren. Van daar zette hy *cours* ten Zuid-Ooſten; en den 15^{en}. zeilde hy op de hoogte van 64°. 15′. door de *Welcome*. Hy zag wederom op de hoogte van 64°. 8′. eene meenigte van Walviſſen, maar hy wierdt 'er geen ys gewaar. Het Land van *Whalebone-point* liep naar het Weſt-Zuidelyken af, en het volk dat aan ſtrand ging, getuigde dat zy niets zagen dat haar het verder gaan kon verhinderen. De Zee was 'er van veertig tot zeventig vadems diep. Cap. *Norton*, voorheen Gouverneur van *Churchill*, die met hem was, beveſtigde dat verhaal, en dat het Ty vyf vadems hoog klom; en zegt wyders, dat hy aan land op den top van eenen berg zynde, daar van daan het land ten Zuiden van

het

het Weſten zag uitloopen, en niets dat haar kon verhinderen om verder voort te gaan.

Nu gaan wy over tot die reiſtogt ter ontdekking eenes Noord-Weſtelyken doortogts ondernoomen, dewelke, ſchoon zy kwaalyk is uitgevallen, en alleen geleegentheid tot veel twiſt heeft gegeeven, tuſſchen dien Heer, door wiens poogingen dezelve ondernoomen was, en dien geenen die 'er het beſtier van had, egter door haare gevolgen eene acte van 't Parlament te weege bragt, die zeekerlyk de hoope, van het vinden eenes Noord-Weſter doortogts, wel zal leevendig houden tot dat hy eens gevonden word. Het blykt uit verſcheide plaatſen van het werk des Ridders *Arthur Dobbs*, dat hy de eerſte is geweeſt die zich aan de Maatſchappy van *Hudſon's Baai* aanbood, en het ſchynt dat het op zyn verzoek was dat 'er twee ſcheepen op de ontdekking uitgezonden wierden; die, zo als het voorkomt niet verder als tot de hoogte van 62°. 15'. voortzeilden, en te rug kwaamen zonder iets merkwaardigs gezien te hebben, als alleen eene meenigte van Eilanden en eene meenigte van zwarte walviſſen, en geene

ne groote vloeden, zynde de hoogste van twee vadems; en wyders dat de Vloed uit het Noorden kwam. Dit was in het jaar 1737. toen de Hr. *Dobbs* eene geheime verstandhouding met Cap. *Middleton* hield, dewelke, in verscheide brieven, waar van uittreksels gedrukt zyn, hem veelerlei gevallen heeft opgegeeven, die ten voordeele van den doortogt schynen te besluiten: by voorbeeld dat de Noord-en Noord-Westelyke winden de doode tyen hooger hadden doen ryzen als de Zuid-en West-winden te *Churchill* of te *Albany* de spring-tyen gedaan hadden; dat 'er weinig of geen Ty is tusschen *Mansfield Island* en *Cary-Swan's-Nest*; dat 'er geheel geen Ty is in 't Noorden en Noord-Oosten van *Mill-Isles;* dat by gevolg, het bovengemelde hoog Ty, noodwendig uit de *Welcome* koomen moest; dat om die reden de *Welcome* niet ver van den Oceaan geleegen kan zyn; dat het geen de Hr. *John Scroggs*, op de hoogte van 64°. 50'. zag, beide ten aanzien der Walvissen, als ten opzichte van het Ty, dit bevestigt; dat de Indiaanen die

met

met den H^r. *Scroggs* voeren, hem (Cap. *Middleton*) verzeekerden, dat zy agt of tien mylen van *Whalebone-point*, dat Oost-Noord-Oost van hen af liep, eene opene zee zagen, en dat het land zich Zuidelyk ten Westen uitstrekte, het geen zy aan boord van 't schip van Cap. *Middleton* te *Churchill* voor Cap. *Scroggs* staande hielen, schoon zy het bewimpelt hadden terwyl zy in dienst van deezen waaren, toen alles beweerende wat hem welgeviel. Behalven dat, zo getuigt de H^r. *Lovegrove*, welke op het Comptoir, te *Churchill* opgeregt, woonde, en die dikwyls te *Whal-Cove*, op de hoogte van 62°. 30'., geweest was, dat daar de geheele kust gebrooken Land en Eilanden waaren, en dat op een dier Eilanden gaande, hy Westwaards eene opene zee zag. Een zekere *Wilson*, door de Maatschappy afgezonden om van de inboorlingen *te Whale-Cove* vis-vinnen te koopen, verklaarde te *Churchill* dat hy, de nieuwsgierigheid gehad hebbende om die Eilanden naby *Whale-Cove* door te

 gaan,

gaan, de ſtraat naar 't Zuid-Westen wyder vond te worden, en op 't laatſt zo wyd, dat hy aan geene van beide zyden land konde zien. Wyl alle deeze ſtukken waaragtig erkent waaren, en dat alle de kondſchappen, die de H^r. *Dobbs* wiſt te bekoomen, volkoomen over een ſtemden met de gedagten die hy had, dat 'er groote waarſchynlykheid was om eenen doortogt in de *Welcome* te zullen vinden, verzorgde hy, met alle moogelyke vlyt aan Cap. *Middleton*, eene geleegentheid om dien doortogt met de *Furnace Bomb-Ketch* te zoeken; welke bediening deeze alleen ondernam ten nutte van 't gemeen, wederſtaande veele bekooringen van eigen belang, die hem voorkwamen, om hem van dat voorneemen te doen afzien. Het beste bericht dat wy van zyne poogingen hebben, is vervat in het volgend uittrekſel van verſcheide brieven en van zyn dagverhaal.

Hy kon niet voor den 1^en. July de Rivier van *Churchill* op de hoogte van

5°. 56'. uitzeilen om den doortogt te oeken; op den 3en. 's morgens te vyf uren, zag hy drie Eilanden op de oogte van 61°. 40'. op den 4en. wierdt y *Brook-Cobbam* gewaar op de hoogte an 63°. en 93°. 40'., Westelyke lenge van London; de miswyzing was 'er 1°. 10'. Daar was op dat Eiland veel eeuw; en den 6en. 's morgens, zag hy ene uitstekende kust op de hoogte van 3°. 20'. en 93°. Westelyke lengte; met ene diepte van vyf en dertig tot twee n zeeventig vadems; den 5en. zette e stroom Noord-Noord-Oost zestien ondert en twee vadems; het Ty vloeie uit het Noord-Oost ten Noorden; 30°. iswyzing ten Westen; overal had men ar met eene Noorder Maan hoog waar. Den 8en. was hy op de hoogte van 3°. 39'. en zag toen noch walvissen noch dere vissen, als alleen eenen witten wals zo groot als een zee-varken, en eenige e-honden; ten Noorden van hem af veel ylen lang lag veel ys digt aan strand; zee was 'er van zestig tot negentig vams diep; en het land zeven of agt uuren

ren (1) ten Noord-Weſten van hun af; den 10^{en}. waaren zy op de hoogte van 64°. 51'. en 88°. 34'. lengte. De *Welco-me* was hier elf of twaalf uuren wyd; de Ooſt-kuſt laag en plat; de geheele *Wel-come* vol ys: zy maakten van ys verſch water; zy waaren in het ys vaſt tot den 12^{en}.: den 13^{en}. drongen zy door het ys tot de Noord-zy van *Cape Dobbs*, zynde een nieuw ontdekte hoek lands aan de Noord-Weſt zy van de *Welcome* op de hoogte van 65°. 12'. en 86°. 6 Weſtelyke lengte ontdekten zy ten N W. van die Caap eenen ſchoonen Inhar denwelken zy inzeilden, om de ſcheepe voor het ys te beveiligen, tot dat he in de *Welcome* weg zoude zyn.

De mond van deeze Rivier is voo vier of vyf mylen zes of agt mylen wyd vier uuren hooger, was zy vier of v uuren wyd; hy ankerde aan de Noor Zyde boven ſommige Eilanden, op vie en dertig vadems. In de ſtraat rees

ſtroo

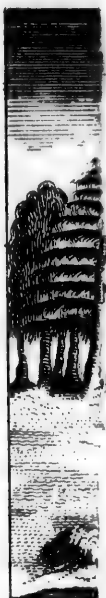
(1) Door uur, zal ik in 't vervolg verſta het Engelſch woord *League*; en door Myl, *Mi*

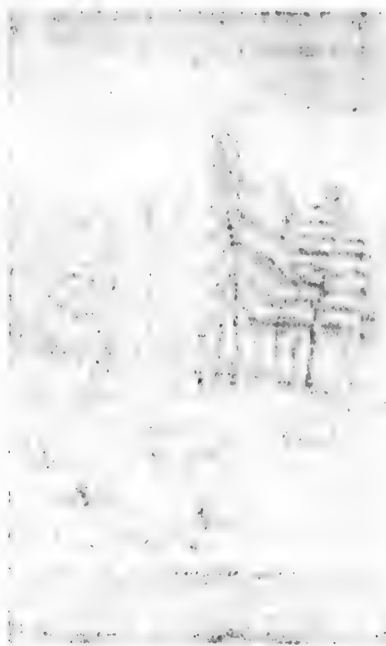
aai

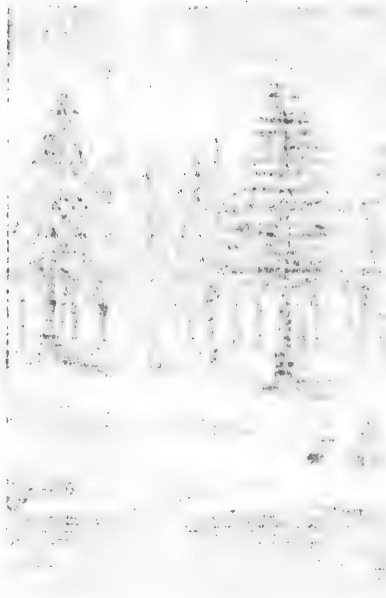
n hun af;
oogte van
De *Welco-*
n wyd; de
heele *Wel-*
ys verſch
vaſt tot den
y door he
ape Dobbs
k lands aa
Welcome
en 86°. 6
zy ten N
onen Inha
de ſcheepe
tot dat he
n.
vier is vo
mylen wy
vier of v
n de Noor
en, op vie
traat rees
ſtroo

ervolg verſta
oor Myl, *M*

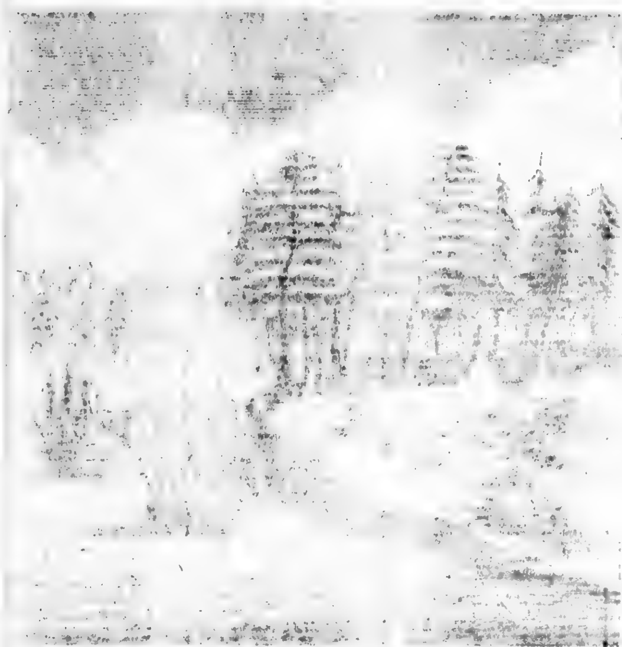

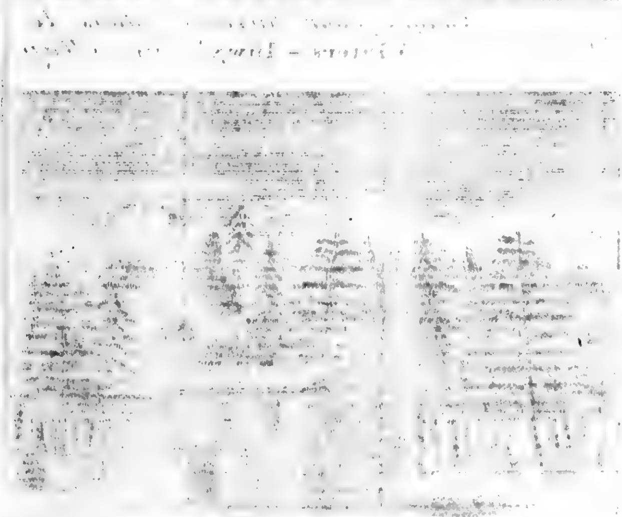

Crique pour hyverner dans le Hayes - River.
Winters - Inwyk in *Hayes-River*.

Vuë de la crique au Bievre *sur la maison de Montagu*.
Gezicht van *Bevers - Inwyk* op het huis van Montagu.

stroom 5. my
der op juist
zakte met de
de diepte met
tot vier en v
van het kana
kwaamen ver
aan boord, d
haare oude kle
half aam) traa
de vodderyen
mylen hooger
ankerde in ee
het Noord-Stra
om uit den w
en, die met
ny wierp het
water, en dit
le Rivier was
ys. Den 15^en
an agt rieme
en man aan
net mond-ko
eertig uuren,
e peilen : den
ant te rug ;

ſtroom 5. mylen ieder uur, maar wat verder op juiſt zo gelykmaatig niet; daar zakte met de Eb veel ys naar beneeden; de diepte met hoog-water was van veertien tot vier en veertig vadems in het midden van het kanaal: den volgenden morgen kwaamen verſcheide *Eskimaux* Indiaanen aan boord, die niets te ruilen hadden, als haare oude kleeren, en twintig gallons (een half aam) traan-olie; hy gaf hen verſcheide vodderyen in de plaats: hy voer vyf mylen hooger boven eenige Eilanden, en ankerde in eenen Inham tuſſchen die en het Noord-Strand, in een afloopend Ty, om uit den weg te zyn van de ys-ſchotſen, die met het Ty uit en indreeven: hy wierp het anker op ſeſtien vadems water, en dit noemde hy *Savage-Sound*; de Rivier was boven en beneden vol ys. Den 15en. zond hy met den boot van agt riemen den Luitenant met negen man aan land, wel gewaapend en met mond-koſt voorzien voor agt en veertig uuren, om de Rivier verder op te peilen: den 17en. kwam de Luitenant te rug; hy was zo ver opge-

 gaan,

gaan, als het ys, dat van de eene zy tot de andere vast lag, het toegelaaten had; hy had de diepte daar boven gevonden te zyn zeventig tot tagtig vadems. Den 16en. ging de Cap. op sommige Eilanden aan land, en vond dezelve dor, behalven hier en daar kort gras en mos in de dalen, en wat zuuring en lepelblad boven den peil van 't hooge water. Zy wierpen haare visnetten uit, maar vongen geen vis; veele van zyn scheepsvolk wierden aan de scheurbuik ziek; en meer als de helft was onbekwaam om dienst te doen. Aan den mond van de Rivier vloeide het Ty met verandering van maan vier uuren, en rees van tien tot vyftien voeten hoog; miswyzing 35°. ten Westen; daar de Luitenant was, vloeide het Ty uit het Zuiden, en rees dertien voeten met doode tyen. De Noordsche Indiaanen, die hy te *Churchill* genoomen had, hadden geen kennis van de landstreek; den 18en. ontdekte hy eenen inwyk daar hy het schip in veiligheid bragt, en vertuyde in negen en eenen halven vadem water: des morgens ging de Cap. de Rivier op met agt man en de twee *In-*

diaa

diaanen, en 's avonds te agt uuren had hy vyftien mylen afgelegt; hy zag dat 'er de vloed vyftien voeten rees, en dat eene Westelyke Maan hoog water maakte; het Ty vloeide uit het Zuid-Zuid-Oosten; de *Indiaanen* doodden een hart; zy hoorden in den nacht een ongemeen geschreeuw, het welk de wilden gemeenlyk maaken, wanneer zy vreemdelingen gewaar worden. Den 19[en]. des morgens te twee uuren, ging hy vyf mylen hooger, en raakte in eene kleine Rivier of Inham van zes of zeven mylen wyd, maar hoe ver zy liep konden zy niet bespeuren. De Rivier was hooger op 6. of 7. uuren wyd, maar zo met ys bezet dat zy niet veel verder gaan konden; het land was aan beide zyden zeer hoog; hy klom op eenen der hoogste bergen vier en twintig mylen boven *Savages-Cave*, alwaar de scheepen geankerd waaren: van dien berg kon hy de schepen, en tien of twaalf uuren ver zien. Volgens 't compas liep die Rivier Noord ten Westen, en het verschieten van 't compas in acht genoomen zynde, wierdt zy geoordeelt Noord-

West ten Westen te loopen; zy was vol ys. Den 20en. te agt uuren 's avonds begaf hy zich wederom aan boord met zich brengende zes harten, die de *Indiaanen*, terwyl hy aan land was, geschooten hadden: hy noemde die plaats *Harten-Inham* (Deer-Sound); het Land is zeer bergachtig en dor, met rotsen van een soort van marmersteen; in de valeyen zyn eene meenigte van Poelen met wat gras, en veele groote harten, zo lyvig als kleine paarden, en twaalf of dertien palmen hoog; op Eilanden, van minder dan eenen halven myl omtrek, zagen zy 'er gemeenlyk eene kleine kudde van.

DEN 21en. zakte hy de Rivier, die noch even vol ys was, af; omtrent vier mylen van den mond, klom hy op eenen hoogen berg, en zag de *Welcome*, van den eenen kant tot den anderen noch met ys bezet. Den 22en. was het ys zeer dik onder en boven in de Rivier, en met ieder Ty, als de wint uit de *Welcome* komt, dryst 'er eene groote meenigte met geweld in: hy zond zynen Onderschipper met den boot van zes riemen ver-

verder op in de Rivier. Den 24^en^. was 'er in de Rivier meer ys dan ooit; en daar wierdt geen boot naar beneden gezonden. Den 25^en^. kwam de onderschipper te rug, na dat hy agt en veertig uuren rondom de Eilanden had weezen peilen, en de Rivier vol ys gevonden; hy bracht drie harten met zich. Den 26^en^. kreegen de Onderschipper en Stuurman last van de Rivier af te zakken, om te zien of het ys daar en in de *Welcome* vermindert was. De *Savage-Sound* legt op de 89°. 28'. Westelyke lengte; miswyzing 35°. ten Westen: de mond van *Wager-Rivier* legt op de breedte van 65°. 23'. *Deer-Sound* op de 65°. 50'. de *cours* van *Savage-Bay* is Noord-West op het Compas, welks miswyzing in agt genoomen zynde, is die *cours* West ten Noorden. Den 27^en^. kwam de Onderschipper weer te rug, zynde door het ys en het Ty wel zes of zeven uuren ver voortgedreeven geweest, en had de Rivier naar beneeden geheel en al met ys opgepropt gevonden, doch zo dik niet toen zy aan *Welcome* kwamen. Den 28^en^.

gingen de Onderschipper en de Stuurman te een uur in den namiddag de Rivier op, om te zien of zy geenen anderen weg konden vinden in de *Welcome* als dien, door denwelken zy daar waaren ingekoomen, om dat zy, toen zy de laatste maal de Rivier opgezeilt waaren, veele zwarte walvissen en andere vissen gezien hadden, en geen eenen ter plaatse daar de schepen ten anker lagen, noch ergens anders naar beneeden: hun was insgelyks bevoolen om *Deer-Sound* en alle de openingen naar te gaan, om te zien of zy niet konden ontdekken of het Ty 'er ook door eenen anderen weg instroomde als dien, door denwelken zy 'er zelfs waaren ingekoomen, waar toe zy genoegzaam tyd hadden, tot dat het ys aan den mond van de Rivier en *Welcome* afgenoomen had. Den 29en. zond hy den boot, met agt zieke en verscheide die lam van de scheurbuik waaren op een Eiland, omtrent vyf mylen van haar afgeleegen, alwaar de ruimte van zuuring en lepelblad te vinden was; en hy gaf heur hutten en andere nootwendigheeden mee: het Ty

rees

rees 'er twaalf vadems en zes duim hoog; de Cap. klom op eenen der hoogſte bergen, en zag 'er de Rivier naar beneeden vol ys, doch wat minder naar boven. Den 30^en^. vernam hy dat het ys overal beneden hem vaſt lag, als insgelyks agt tot tien mylen boven hem buiten de Eilanden, maar by na geen ys buiten de *Cove*. Den 31^en^. dreef 'er overvloedig ys van de *Welcome*, zo dat byna de geheele Baai buiten het zelve vol raakte.

DEN 1^en^. Aug. kwaamen de Onderſchipper en Stuurman, na een afzyn van vier dagen, weder aan boord; zy verhaalden dat zy tien of twaalf uuren boven de *Deer-Sound* waaren geweeſt; zy zagen 'er eene meenigte van zwarte walviſſen van dat ſoort daar de balynen uit gehaald worden; zy peilden alle de inhammen die zy zagen, en vonden dat het Ty beſtendig uit het Ooſten of in den mond van de Rivier *Wager* vloeide. Den 2^en^. ſtaaken zy af, en wierpen het anker in *Savage-Sound:* den 4^en^. voeren zy, des avonds ten tien uuren, uit de Rivier, en wierden door de Eb afgedreeven naar gelan-

ge

ge van vyf mylen in een uur: zy wierden door het ys niet belemmert tot dat zy buiten de Baai waaren: het weer, ſtil geworden zynde, deede de ſloep wenden, zo dat zy het met de riemen van 't ſchip boegſeerden. Zy waaren toen op de breedte van 65°. 38′. en op 87°. 7′. Weſtelyke lengte, miswyzing 38°. Hier kwaamen zy in eene nieuwe ſtraat, ten Noord-Weſten van *Wager's* Rivier, die dertien uuren breed was; de mond van *Wagers* Rivier is op de hoogte van 65°. 24′. en op de lengte van 88°. 37′. Den 5en. waaren zy op de hoogte van 66°. 14′. en 86°. 28′. Weſtelyke lengte. De ſtraat was daar omtrent agt of negen uuren wyd. Den 17en. zeilden zy door ſchotſen ys heenen, de Zuid-Ooſt-Kuſt was zeven uuren ver laag en ſteyl; en het Noord-Ooſt-end van de kuſt was een bergachtig en gebrooken land, even als een gedeelte van de ***Straaten van Hudſon;*** hier vonden zy het water van vyf en twintig tot vier en veertig vadems diep; 40°. afwyzing ten Weſten: volgens het Compas ſtroomt 'er het Ty uit het Ooſt ten

ten Noorden, en 't loopt 'er zeer ſterk met ſtorting en warling. Den 6en. peilden zy het Ty en vonden dat het uit het Ooſt ten Zuiden kwam: de hoek van de kuſt lag te twee uuren vier of vyf mylen van haar af; te half drie, wierdt de Onderſchipper met den boot van zes riemen aan land gezonden om het Ty te peilen, en hy vond dat het twee voet ge-ebt had; en de vloed kwam te drien uit het Ooſten: hy gaf een teeken dat de boot weder aan boord zou koomen; te vier uuren zagen zy een aangenaam hoofd of uitſteekent land op het Weſt - of - Noord ſtrand, hetwelk zes of zeven uuren Zuid - Weſt ten Zuiden van hen af was geleegen. De kuſt liep van Ooſt ten Noorden naar Noord ten Weſten, regte ſtreeken op het Compas maakende. Dit verheugde hem, om dat hy zich verbeelde, dat dat de Noorder hoek van *America* was, en daarom noemde hy het *de Caap van Hoop* (Cape Hope); zy arbeiden den geheelen nacht door de ſchotſen ys heen; des morgens, na dat de Zon de dyn-

zig-

zigheid had opgeklaard, zagen zy rondom land van het laagste strand af tot het West ten Noorden; kwaamen vervolgens op de West-kust en aan eene diepe Baai, maar om de zeekerheid voeren zy die tot twee uuren in: des anderen daags na den middag, wanneer zy alle klaar zagen dat het eene Baai was, en dat zy niet verder dan zes of agt mylen konden gaan, peilden zy verscheide maalen het Ty, en vindende dat de stroom zwakker wierdt, zo bespeurden zy dat zy te hoog in den mond, daar de stroom uit het Oosten inliep, waaren opgezeilt; de miswyzing was hier 50°. De diepte van deeze Baai was van de eene zyde tot de andere zes of zeven uuren wyd. Het land dat daar van daan zich ten Oosten van hem uitstrekte tot de ysstraat, was een zeer hoog land: zy peilden van vyftig tot hondert en vyf vadems. Zy zeilden uit de Baai naar het Oosten en vonden daar veel ys.

DEN 8e. ging de Cap. 's morgens te 10. uuren met den boot aan land, neemen-

mende met zich den Conſtapel, den Timmerman en den Schryver, om te zien of hy niet zoude kunnen ontdekken waar van daan de vloed in die Straat of Baai koomen mogt. Op den middag leide de *Cape-Hope* ten Noord-Ooſten 5. of 6. uuren, en de Baai 4. uuren Weſt-Suid-Weſt van hen af: de mond van de ys-ſtraat, in 't midden van de Eilanden aan de Ooſt-zy geleegen, leide twee uuren ten Ooſten van hen af. Te 4. uuren was het midden van de ys-ſtraat 3. uuren Ooſt-Zuid-Ooſt van hen afgeleegen. Te half tien des avonds kwam hy weder aan boord. Hy had het land omtrent 15. mylen in gegaan tot aan den hoogſten berg, van waar men de Straat en de Ooſt-Baai aan de andere zyde konde overzien, en zag 'er de plaats daar de vloed inliep; de naauwſte plaats dier ſtraat is vier of vyf uuren, en de wydſte zyn van 5. 6. tot 7. uuren breed; doorgaans met groote en kleine eilanden bezet; en zy is omtrent 16. of 18. uuren lang. Zy ſtrekt zich ten Zuid-Ooſten tot het Zuiden in 't rond uit, en ten Weſten was zy vol ongebrooken ys; dat aan de on-

ondiepten en Eilanden, die 'er in befloo-ten leggen, geheel vaft legt. Omtrent vyftien of twintig uuren Zuidwaarts van hem af zag hy zeer hoog land; hetwelk volgens zyne gedagten naar *Cape-Comfort* liep en naar de baai tusfchen deeze plaats en *Wilfons-Portland*, die eene gedeelte maakt van de Noord-baai van *Hudfon*. Het ys noch niet weg zynde, wierdt 'er in eenen raad beflooten den anderen kant van de *Welcome* naar te gaan, van *Cape Dobbs* af tot *Brook-Cobham* toe, om te zien of daar geen openinge was; en vervolgens naar Engeland te rug te keeren.

Den 9[en]. 's morgens te twee uuren vertrokken zy, en te 3. uuren, op eenen myl van de kuft af, zes uuren van *Cape-Hoope* en drie van de *Beach-Point* of peilden zy 35. vadems water. Zy zeilden op 3. uuren afftands langs de Zuid-Oost kuft, zynde een derde van den weg naar 't Weften met ys bezet. Des namiddags te 4. uuren lag *Cape Dobbs* naar 't Noord-Weften, en volgens het Compas drie vier de Weft; zes uuren ver. Te tien uuren peilden zy vyftig vadems; te twaalf uuren

ze

zestig tot vyf en zestig. Den 10en. 's morgens te 4. uuren peilden zy drie en veertig tot vyf en twintig vadems, zynde vyf uuren van de West-kust af. Te agt uuren peilden zy zes en zestig tot zeventig vadems, zich toen op de hoogte vindende van 64°. 10'. en 88°. 66'. Westelyke lengte. De *Welcome* was 'er zestien of agtien uuren wyd: het uiterste gedeelte van de Zuid-Oost kust bleef hun altyd in 't gezicht, op zes of zeven uuren afstand, en zich uitstrekkende van 't Zuiden tot Zuid-Oost ten Oosten. Den 11en. 's morgens te 4. uuren peilden zy vyf en veertig tot vyf en dertig vadems: de Noord-kust van 't Noord-Oosten tot het Noord-Noord-Westen was 'er vier of vyf uuren van daan, zynde toen op de hoogte omtrent van 64°. en op 90°. 53'. lengte by de Caap; zy hielden zo digt aan de kust als zy konden, om te zien of 'er geen opening landwaarts in was. Zy peilden daar vyf en twintig tot vyf en dertig vadems, en zeilden voort, de Noorder kust van *Cape-Hope* in 't gezicht houdende. Des namiddags te vier uuren

hielden zy van ſtrand af om dieper grond te hebben. Te zes uuren peilden zy vier en dertig tot agt en twintig vadems; te agten van dertig tot veertig: toen leiden zy by tot het aanbreeken van den dag; peilden den geheelen nacht van vier en veertig tot zeſtig vadems. Op den 12en. zetteden zy te 4. uuren onder zeil, en te zes uuren ſtonden zy met den uithoek negen of tien uuren ten Ooſten van *Brook-Cobham*; welke hoek toen vyf of zes uuren Noord-Weſt ten Noorden van hen was afgeleegen. Zy peilden 'er van zeſtig tot negen en veertig vadems: te 10. uuren van negen en veertig tot negen, ſtaande toen digt aan den uithoek. Te twaalf uuren hielden zy af om dieper grond te hebben, zich toen op de hoogte van 63°. 14' breedte en op 92°. 25'. Weſtelyke lengte bevindende. De Cap. *Middleton* zegt dat hy langs de kuſt van de *Welcome* van de Ys-Straat af tot aan die plaats zeilende, gevonden had dat het een vaſt land was, alſchoon 'er veele Eilanden en diepe Baaien zyn. Deeze Caap en die

op

de 64°. breedte is, bevatten eene die
baai. Toen zy 'er uitzeilden zagen zy
de diepte niet van, gelyk zy op haare
rug reis deden, en kort langs het ſtrand
ilende, zagen zy veele zwarte walvis-
, en van het regte ſlach daar men de
ynen uithaalt.

Zy peilden te *Brook-Cobham* van twin-
tot veertien vadems, die te 4. uuren na
middag vier uuren ten Weſt-Noord-
ſten van hen was afgeleegen. Den
. zond de Cap. volk aan land om te
of zy geen verſch water konden kry-
; en de twee noordſche Indiaanen gin-
met den boot aan land: het Eiland is
uuren van het vaſte land afgeleegen,
en uuren lang en drie breed, en geheel
harde wite ſteen als marmer. Den
. kwam de Lieutenant met den boot
er te rug, en bragt een hart mede dat
ndiaanen geveld hadden, als ook ee-
witten beer. Zy zagen veele Zwaa-
en Eendvogels. Den 15en. zond hy
boot uit om meer water; als ook de
noordſche Indiaanen, die zeer ſterk
ſchten om op haar eigen land te moog.

blyven: hy gaf hun een klein bootje wa
van hy haar het gebruik leerde, en laad
het met buskruit, hagel, mond-koſt, b
len, tabac, en met alle ſoorten van kl
nigheeden die hy aan boord had. Des n
middags kwam de boot weder aan boor
en zy bragten bericht dat het Ty, volge
de teekens die aan ſtrand waaren, 'er ſo
tyds tot op twee en twintig voeten re
zy lieten de twee Indiaanen aan land, w
ke voorgenoomen hadden om by de een
geleegentheid naar 't vaſte land te gaa
de andere Indiaan, begeerig zynde om E
geland te zien, voer mee, en denzelv
dag zetteden zy *cours* naar *Engeland*.

Wyl 'er meer dan eens van de tw
door deeze uittogt veroorzaakt, in
vervolg geſprooken, en dat ſommige
voornaamſte ſtukken bygebragt en ond
zogt zullen worden, zal het geenz
noodig zyn den Leezer tegenwoor
daar mede op te houden. Het zal
noeg zyn alleen aan te merken, dat
ze Reize de oogmerken niet beantw
heeft, dewyl zy het geſchil in den
ven ſtaat gelaaten heeft daar het in w

W

ant daar 'er aan den eenen kant geen oortogt is ontdekt geworden, zo is 'er an den anderen kant het hoog Ty in de *Welcome* niet door uitgelegt, dewyl onbe-ende vaarten en ys-ſtraaten dingen zyn e in 't minſte niets tot de zaak doen; n ſchoon zy al eens toegeſtaan wierden, o zouden zy de zwaarigheid maar voor en oogenblik uit den weg ruimen, de-yl men dan zou moeten onderzoeken aar het Ty, dat door die doorvaarten oomde, van daan kwam; en alzo dit on-rzoek ons tot eene oorzaak zal brengen, e beweezen kan worden onbekwaam te n om zulk een uitwerkſel voort te bren-n, is het ons alleen maar door eenen euwen weg in hetzelve doolhof te lei-n, in plaats van 'er ons uit te helpen. ot dien einde was 'er een ander uittogt dig; en daar wierdt ook een ander uit-t ondernoomen; van denwelken wy aſtonds zullen ſpreeken. Ondertuſſchen 't niet ongevoeglyk zyn dit deel, met ige aanmerkingen over het geen 'er in meld is, te beſluiten.

HET blykt zeer klaar uit het verhaal

deezer geschiedenissen, dat het gevoele
dat 'er een doortogt in 't Noord-West
is, by Menschen van de meeste schra
derheid en ondervinding voor twee Ee
wen en een half de overhand gehad hee
en die gedagten steunt ten deele op
kennis en ten deele op de overleeverin
Door kennis verstaa ik de reden en de o
dervinding; en door overleevering, zu
berichten omtrent dien doortogt, we
op onzeekere gronden aangenomen z
geweest: want waaren die zeeker gewe
zoude men dezelve als gebeurtenissen m
ten aanmerken. Nu is het zeer moeie
om te begrypen hoe zulk een gevoe
zo lang stand zoude hebben kunnen h
den, indien het op de daadelykheid
gegrond was geweest; want het is
ne grondregel die oud en waarachtig
dat ongegronde gevoelens van ko
duur zyn, daar de waarheid in teg
deel eeuwig duurend is. Daar en bove
het baarblykelyk dat *Frobisher*, *Da*
Hudson, *Button* en *Baffine*, niet te
staande hunne poogingen mislukt zyn,
vollen verzeekert bleeven, dat 'er zulk
d

doortogt was; en wy konnen, zonder [iaare] nagedachten veel te kort te doen, [n]iet ontkennen dat zy zo wel als iemand [a]nders daar van konden oordeelen. Egter [m]oet men ook bekennen dat 'er ſommige [v]erſtandige mannen geweeſt zyn, die ten [d]ien opzichte van andere gedagten waaren: [a]ls, by voorbeeld, de Hr. *William Man-[ſon]*, Cap. *James* en Cap. *Middleton*; maar [da]ar zy alle hunne redenen gemeen ge-[m]aakt hebben, zo is het eene onbetwiſt-[b]aare waarheid, dat dezelve niet voldoe-[n]ende zyn gerekent by menſchen van een [ge]en goed oordeel; en de waare oorzaak [h]ier van is, dat de meeſte ſtukken daar zy [o]p bouwden, by nader onderzoek, bevon-[d]en zyn of onzeeker of vals te weezen; [z]o dat hunne redenen, hoe rechtmaatig [d]e beſluiten daar uit mogten afgeleid zyn, [n]ochtans krachteloos kunnen gerekent [w]orden. Ten laatſten, zien wy uit het ver-[h]aal deezer geſchiedeniſſen, dat 'er geen [d]oortogt door *Davis Straats* te hoopen is, [e]n de redenen die dit beveſtigen, bewy-[z]en met een, dat men eenen doortogt [ka]n verwagten aan de Weſtzyde van *Hud-*

fons Baai; en daarom is het dat hy daar, en daar alleen gezogt moet worden, en dat wel in zulk eenen kleinen omtrek, dat als men eenige weinige jaaren standvastig volhardt in het nazoeken der inhammen in dien kleinen omtrek geleegen, het geheim ontdekt moet worden.

Men zal moogelyk tegenwerpen, dat die inhammen, die het gunstigste scheenen, ook het meeste onderzogt, en nagespeurt zyn, en slechts bevonden of Rivieren of Baaijen te weezen; en indien die geene, dewelke naar het oordeel der voorstanders van deeze ontdekking het meeste beloofden, hunne verwagting door de ondervinding hebben te leur gestelt, waarom zouden zy op hun gevoelen blyven staan en hardnekkig een diergelyk onderzoek van de overige eisschen? Men zegt, deeze tegenwerping kan gemaakt worden; maar men mag wel zeggen dat zy gemaakt is, en dat men 'er is op blyven staan als op iets, dat de gantsche

(1) Deeze reden toont wel dat de Voorstanders der doorvaart wel doen het nut van 't ge

ſche zaak beſliſte, en dat een billyk en onzydig oordeel voldoen moeſt.

MAAR daar zyn, om daar op te antwoorden, drie dingen aan te merken. Eerſtelyk, dat die Voorſtanders deezer onderneeming, in dien opzigte, ook goede Patriotten zyn. Het geen zy betrachten is tot voordeel van het gemeen, dat, als hier vorens klaar getoond is, veel meer door die ontdekking zal winnen, als zy zouden kunnen hoopen te doen door eenige andere aanmoediging of belooningen, die zy met recht zouden kunnen verwagten. In dien zin is het dan niet haare zaak, maar die van het volk; en wie is 'er die twyffelt dat het nut van het gemeen voor dat van eigen belang moet gaan (1)?

TEN tweeden, indien 'er eenige zyn, aan welke dit onderzoek mishaagt, zo is 't noodzaakelyk om eene van deeze twee redenen; of om dat zy overtuigt zyn dat 'er zulk een doortogt niet is, en derhalven oor-

't gemeen boven het haare te zetten, en daar door, dat zy niet verdagt kunnen worden

oordeelen dat het redeloos is om 'er naar te zoeken, dewyl het toch van geen vrucht kan zyn; of dat zy bewuſt zyn dat 'er zo een doortogt is, en beſlooten hebben denzelven te heelen. De laatſte is zeekerlyk gantſch onreedelyk; en de eerſte is insgelyks ongegrond, ten zy men hun zeggen blindelings tot bewys wilde aanneemen, het geen zy immers met geen recht verwachten konnen; en noch veel minder daar zy het in hunne macht hebben om in eenen zomer deeze ſtof buiten geſchil te zetten, door ontdekkingen te land te laaten doen: en willen zy dat, ten dienſte van het gemeen, niet doen, uit wat hoofde denken zy dat het redelyk zou zyn die geene te verhinderen, die ten minſte gewillig zyn om het langs eenen anderen weg te zoeken? behalven, dat zy zich zelfs met haar tegenſtribbelen te kort doen; want, zo lang deeze inhammen onnageſpeurd blyven, zo blyft het

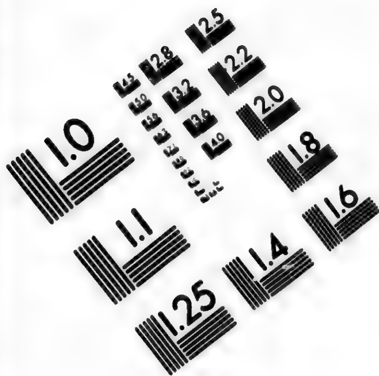
van door eigen belang de moogelykheid dier vaart ſtaande te houden, het geen eenigzins bewyſt dat zy innerlyk van derzelver waarſchyn

het voorgeeven eener ontdekking voor altoos ten haare laſte; daar in tegendeel als men dezelve naſpoort en geenen doortogt vind, het geſchil niet alleen voor het tegenwoordige maar voor altoos beſliſt zal zyn, ten minſte wat dit ſtuk betreft. Want te beſliſſen of een handel, en zekere landen, aan een bepaalt lighaam toegeſtaan, in vertrouwen dat een Noord-Weſter doortogt ten algemeene nutte van het volk zoude ontdekt worden, met recht aan dat Lighaam zouden moeten toekoomer, na dat het blykbaar zoude zyn dat 'er geene doorvaart te vinden is, is een ander ſtuk, dat niets gemeen heeft met ons ontwerp, wat betrekking het ook op haare belangen hebben mooge; derhalven zullen wy het laaten beruſten by deeze enkele aanmerking; dat wie met aandacht let op het geen gezegt is, in ſtaat zal zyn om zelfs een vraagſtuk op te loſſen dat noch nooit beantwoord is geweeſt; te we-

ten,

ſchynlykheid verzekert zyn, maar daarom nochtans niet dat hunne verzeekering wel gegrond is.

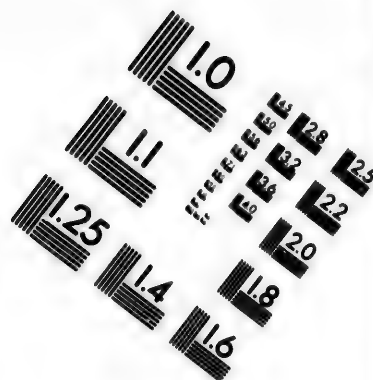
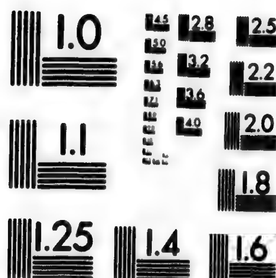
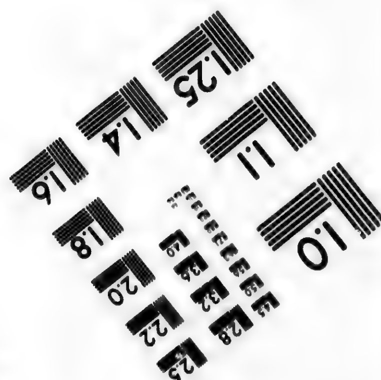

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

ten, hoe het met het belang van eene Maatschappye bestaan kan, dat dit stuk altoos in onzeekerheid blyve, en de wereld verhinderd worde om dien twyffel op te klaaren, naamentlyk, of 'er een Noord-Wester doortogt is of niet?

TEN laatsten, schoon deeze inhammen doorzogt zyn geworden zonder eenen doortogt te vinden, zo laat het evenwel niet na van de waarschynlykheid te vermeerderen dat 'er een doortogt is, om dat die naspooringen de onmoogelykheid doen zien van eene genoegzaame meenigte water te vinden, die bekwaam zoude zyn om het Ty tot zulke eene hoogte in deeze Rivieren en Baaien te doen ryzen, zonder eene gemeenschap met eenen anderen Oceaan te onderstellen; en daarom behoorde het misluken van deeze togten, verre van verdere onderneemingen te ontraaden, ons in tegendeel aan te moedigen, om niet van dit voorneemen af te zien, tot dat, in gevolge van herhaalde en wel bestierde onderzoekingen, deeze Noord-Wester doortogt gevonden zy.

TWEE-

TWEEDE DEEL:

INHOUDEND, een klaar *en* omſtandig *verhaal, van den* laatſten Reistogt, *door de* DOBBS-GALLEY, *en de* CALIFORNIA, *in den jaare* 1746. *en* 1747., *gedaan.*

DE groote verwachting die de laatſte reistogt tot het ontdekken eenes Noord-Weſter *doortogts* had verwekt; de gevolgen van de zaak op zich zelve genoomen, als ſtrekkende tot het welvaaren en de eere van het volk; en de yver die men getoont hadde tot het verder vervolgen van dat ontwerp, niet tegenſtaande deeze reistogt vruchteloos was uitgevallen; geven ons genoegzaam reden om te denken dat 'er veele begeerig zullen zyn, om een volledig en waarachtig verhaal te zien van alles dat daar omtrent is voorgevallen. Sommige zullen 'er miſſchien uit zucht tot het gemeen

meen belang toe bewoogen worden, en door de overweeging van de voordeelen, die met veel reden van deeze ontdekking konnen verwacht worden; andere om redenen die hun meer in 't byzonder raaken; als de kennis die zy kunnen hebben met de onderneemers, en eigenaars, of met die geene, die door dezelve tot de bestiering deezer onderneeminge gebruikt zyn geweest; maar de meeste zullen 'er moogelyk toe getrokken worden door die natuurlyke en pryswaardige nieuwsgierigheid, die ieder welgeaard Man beweegt, om, zo veel in hem is, de beste berichten te bekoomen aangaande die dingen, die hy in alle deelen zyner aandacht waardig oordeelt. Om hunne verwachting te beantwoorden, en om alle, die 'er belang in hebben, te voldoen, en om zo veel het my moogelyk is, deeze zaak in eenen helderen dag te zetten, zo onderwinde ik my *Autheur* te zyn; met een oprecht voorneemen om niets op te geeven dan het geen ik zeeker weet, en zo veel in myn vermoogen is, juist zo als 't my bekend is, zonder begunstiging, of partydig-

digheid, vooroordeel of vooringenoomenheid, en zonder eenig het minſte ander inzicht, dan om door het uitgeeven van dit verhaal, iets tot het *algemeen welweezen* toe te brengen.

MAAR het zal, eer ik tot het verhaal kome, volſtrekt noodzaakelyk zyn, dat ik den Leezer berichte op welke wyze ik in ſtaat geworden ben, om de geheele zaak, op zulk eene volkomene en byzondere wyze, als ik belooft hebbe, te verhandelen. In den tyd dat de reistogt ondernoomen wierdt was ik in *Italien*, en op myne te rugkomſt naar Engeland, vernam ik 'er niets van als vier dagen voor dat het ſchip werkelyk in zee zou ſteeken; en toen hoorde ik het zeer gevallig te *Hertford*: maar ik vernam op dezelve tyd, dat alle dingen gereed, en alle de Officieren benoemd waaren, en dat 'er weinig of geen hoop voor my was om in een ontwerp te deelen dat zo zeer met myne neiging overeen ſtemde. Het leedweezen dat ik 'er over betoonde, en de groote neiging die ik liet blyken om gelegentheid te hebben van in zulk eene door-

doorlugtige onderneeming uit te munten, ter oore van ſommige der Reeders gekomen zynde, vonden zy goed om my te ontbieden, en met my over dat onderwerp te ſpreeken; waar door ik een klaar en duidelyk vertoog kreeg, van al het geen zy tot deezen tyd hadden uitgevoerd. Het is dienſtig dat ik het hoofdzakelyke daar van vooſtelle; 't welk vee licht zal byzetten, dat zeer nodig is om 't geen in het vervolg zal gezegt worden klaar te bevatten.

DIE heete en langduurige twiſt, die 'er tuſſchen den Ridder *Arthur Dobb* en Cap. *Middleton* ontſtaan was, ten op zichte der reize die 'er gedaan was om den doortogt door het N. W. naar de Zuid-Zee te ontdekken, op aandrang des eerſten beſlooten, en onder het bewin van den anderen uitgevoert, te wee gebragt hebbende, dat het onderwer naauwkeurig en door en door onderzoch en nagevorſcht wierdt, was van dit g volg, dat de redenen van den Hr. *Dob* ter ſtaavinge van zulk eenen doortogt, z gewigtig ſcheenen te zyn, dat veele

d

delmoedige en ſchrandere Lieden, ge-
eegen waaren om hunnen byſtand, tot
oortzetting van dat voorneemen te ver-
eenen; en men agte de uitvoering van
etzelve zo waarſchynlyk, dat de O-
erheid, na een ryp overleg, beſloot
m de onderneemers aan te moedigen
oor eene belooning van *twintig duizend*
onden ſterlings, ingevalle de ontdekking
edaan wierde. De zaaken dus ver ge-
ragt zynde, en een groote yver door-
raalende in die geene, die het beſte o-
er den aard van die onderneeming kon-
en oordeelen, en die insgelyks de be-
waamſte waaren om dezelve voort te
etten; zo wierd 'er eene inſchryving
t heffing van tien duizend ponden
oorgeſteld; welke ſomme men groot
enoeg oordeelde om de onkoſten dee-
r reize goed te maaken, en men ſtel-
e voor om dezelve in *honderd par-*
n, ieder van *honderd pond* te deelen.
et ontwerp dus geſchikt zynde,
ierdt ſtrax greetig aangenoomen; en
ar wierdt eene kamer aangeſtelt om
e zaaken tot haar vol beſlag te bren-

 gen.

gen. Dies wierden 'er twee bekwaame ſchepen gekogt en met zo veel ſpoed als moogelyk was uitgeruſt om de uitvoeringe te waagen; en om *Engeland*, indien het gelukkig uitviel, zo dra moogelyk, in bezit te ſtellen van dien onwaardeerbaaren en uitgeſtrekten handel, dewelke beweezen was uit de ontdekking van deezen nieuwen doortogt te moeten voortkoomen. De ſchepen door de Bewindhebbers deezer Maatſchappy gekogt waaren de *Dobbs-Galley*, van hondert en tagtig, en de *California* van hondert veertig tonnen. Beide deeze ſchepen waaren in alle deelen volkoomen gekalefaatert en uitgeruſt tot de togt die zy onderneemen moeſten: zy waaren insgelyks overvloedig voorzien van ſcheeps en oorlogs-behoeften, en van zulke dingen, die men aan de inboorlingen der landſtreeken die zy zouden koomen te ontdekken vereeren konde. Alles wierdt in een genoegzaame veelheid, en elk in zyn ſoort zo goed, als het te bekomen was aan boord gebragt. De vlyt, in

u

uitrusten deezer schepen, was zo, dat de Bewindhebbers reeds meer schulden gemaakt hadden als 'er op de inschryving betaalt was, zo dat zy zich een weinig ten agteren bevonden. Dit, ver van hunne poogingen te verflauwen, dede in teegendeel hun eenpaarig besluiten om het gety des jaars niet te laaten verloopen. Tot dat einde schooten zy uit hun eigene beurse op, het geen 'er aan de inschryving ontbrak, er volle betaaling van de kosten, die tot deeze reis gemaakt moesten worden.

De zaaken tot dus verre gebragt zynde, wierdt het volstrekt noodzaakelyk om op het begeeven dier schepen te denken. De *Dobbs - Galley* wierdt aan den H^{r}. *William Moor* opgedraagen, en de *California* aan den H^{r}. *Francis Smith*. Men hield ook by de *Admiraliteits Heeren* aan om hunne bescherminge ten gevalle der Officieren en Scheepslieden die zich tot deezen uittogt zouden laaten aanneemen; en dewyl die vergaderinge altoos eene by-

zondere aandacht aan dat ontwerp verleent, en tot deszelfs uitvoering de grootste aanmoediging gegeeven had, toen het allereerst ontworpen was, zo vergunden deeze Heeren ook in dit geval hunne bescherming aan alle die zich voor *drie jaaren* in deezen Reistogt verbinden wilden. En op dat 'er geene moogelyke aanmoediging zoude ontbreeken om den yver van 't volk in het midden der wederwaardigheeden, daar zy uit den aard der zaake zelve mee te worstelen zouden hebben, en daar zy in deeze onderneeming onvermydelyk aan blood zouden gesteld worden, levendig te houden, en om geene middelen te laaten ontbreeken die hunne poogingen ter ontdekkinge eenes doortogt konden aanzetten, zo wierdt 'er behalven de ongemeene maandgelden, die hun toegestaan waaren, aan ieder die aan boord ging volgens zyne rang eene zekere prys toegelegt, in gevalle hunne onderneeming gelukte. Op dien voet moest de Cap. *vyf honderd ponden* ontfangen; elk stuurman

twee

twee honderd; en ieder ander Officier en zeeman eene belooning naar zyne bediening. Buiten en behalve dat, indien zy zo gelukkig waaren eene prys te maaken moest die geheel en al aan hun toekoomen, zo dat het niet ligt te begrypen is, wat grooter aanmoediging men zoude hebben kunnen geeven, of welke betere middelen bedagt zouden kunnen geweest zyn om die reis wel te doen uitvallen.

Wy hebben reeds gezegt, dat de Bewindhebbers van de *Noord-Wester Maatschappy* eene zeer voorzichtige en niet minder edelmoedige schikking maakten m het jaargety niet te laaten verloopen: n op dat het ontwerp zyn vol beslag langen mogt, zo waaren zy 'er zo nyerig mede beezig, dat alles in het ben van Mey volkoomen klaar was, en schepen gereed om zee te kiesen. en 10en. dier maand, dreeven zy de ivier af tot *Gravesend*, daar de Cateins zich bevonden om hunne orders ontfangen, en daar de schepen werlyk lagen toen de eerste maare van

 dien

dien Reistogt, en van de toebereidselen die 'er toe gemaakt waaren, my ter ooren kwam. Men kan zich ligtelyk verbeelden, dat, schoon ik dat alles met de uitneemenste voldoening aan den eenen kant vernam, ik 'er nochtans aan den anderen kant, met het aller grootste leedweezen van was aangedaan; welk my wel haast benoomen wierdt door den onverwagten voorslag, om niet alleen mee te vaaren maa zelfs als Hoofd te dienen. Het eerste nam ik greetig aan, om dat de nieuwigheid het voordeel, en voornaamentlyk de roem die 'er by te haalen was, my zeer ster aanzetteden om 'er in te deelen; maa schoon ik aan het zeevaarend leven ge wend was, weigerde ik standvastig he laatste, niet verwaant genoeg zynde o my zelfs, noch zonder ondervinding i de Noord-Zeën en Noorder Lucht-stree ken, tot eene zaak van zo veel aangele gentheid bekwaam te oordeelen.

DAAR wierdt dan goed gevonden e beslooten, dat ik de reis zou doen a Agent van de Bewindhebbers, zond ergens aan verpligt, of eenig bevel o

de

derheevig te zyn, als aan 't geen waar toe de schriftelyke orders my verpligteden. De voornaamste hoofd - deelen van dezelve waaren; dat ik nette aftekeningen zoude maaken van alle de nieuw ontdekte landen, als ook van de geleegentheid en tusschenwydte der Capen; dat ik de dieptens moest peilen, de ondiepten en klippen aanteekenen; dat ik de waarneemingen der verschillende omstandigheeden raakende het Ty, als de tyd van hoog en laag water, haare hoogte, haare drift, en haare loop enz. zoude bywoonen; de verandering van 't Compas naa gaan, de zoutigheid van 't water; de verschillende hoedaanigheeden van den grond opneemen; en zo veel ik zou kunnen, metaalen, bergstoffen en alle soorten van natuurlyke zeldzaamheeden verzaamelen.

HIER uit zal de Leezer ligt kunnen opmaaken hoe ver het in myn vermoogen is, om myne beloften in 't uitgeeven van dit werk te volbrengen, en te gelyk hoe eigen het voor my was dit op my te neemen: hy zal teffens kunnen

oordeelen wat leedweezen my onze kwaade uitslag heeft veroorzaakt; ik wil het geen mislukking noemen, want myne hoope en verwachting zyn noch even zo groot als die ooit geweest zyn. Ik zeg hy zal uit de volgende omstandigheeden myns gedrags van myn hartzeer zo veel te beter kunnen oordeelen; dat ik agtien uuren na dat eerst van deeze zaak gesprooken was, my werkelyk te *Gravesend* aan boord bevond.

Nu is het tyd, dat ik den Lezer de orders van de Capiteins melde, die zy zo als reeds gezegt is daar wachteden, en ontfingen. Dezelve luidden dus:

ONDERRICHTINGEN voor William Moor, *Capitein op 't Schip de* Dobbs Galley; *en* Francis Smith, *Capitein op 't Schip de* California, *beide ter ontdekkinge van eenen doortogt naar de West en Zuid-Zee van* America *door de* Straaten van Hudson, *uit gezonden.*

„ Gy lieden zult te zaamen met al-

„ spoed

„ ſpoed, van de *Theems* uitzeilen naar „ de zuid-zyde van *Cape Farewell* in „ *Groenland*, U wagten voor ys tot naby die Caap, en *cours* zetten naar „ den ingang van de *Straaten van Hudſon*, tuſſchen de *Reſolution*, en *Button's-Isles*, Noordwaarts van de *Orkneys*.

„ INGEVALLE van ſcheiding, alvoorens de *Britſche* kuſt verlaaten te hebben, zal uwe eerſte vergaader-plaats zyn „ te *Cairstown* op de *Orkneys*, of op zulk „ eene plaats als de convoy zal aanwyzen; maar daar zal niet langer als agt „ en veertig uuren gewagt moogen worden, indien weer en wind toelaaten „ om de reize voort te zetten.

„ DE tweede vergaader-plaats zal ten „ Ooſten van *Reſolution-Isles* zyn, zo het „ ys noch te vaſt is om de ſtraat veilig „ in te zeilen; maar zo de doortogt zeker is, dan moet 'er boven een dag of „ twee niet getoeſt worden, ten zy de „ hoogte der Spring-Tyen zulks vereiſchte, als zynde de drift van het Ty dan „ te groot om veilig te kunnen inzeilen:

„ het is dan beter eenige dagen te ver-
„ toeven, tot dat de ſtroomen zwakker
„ geworden zullen zyn. In den doortogt
„ van de Straaten moet gylieden digt aan
„ het Noorder - ſtrand houden, tot dat
„ gy de ***Savage-Islands*** zult voorby zyn,
„ op een redelyke afſtand van elkandere
„ blyvende, onder het gehoor van klok-
„ ken of kanon, om elkandere in geval
„ van tegenſpoed in het ys, te kunnen
„ byſpringen.

„ INDIEN het mogt gebeuren dat gy-
„ lieden in de ſtraaten van elkander raak-
„ ten, laat uw naaſte vergader-plaats te
„ *Diggs-Isle* of te *Cary's-Swans-Neſt* zyn,
„ en laat de eerſte maar twee dagen naar
„ den anderen wagten; en zo gy 'er el-
„ kanderen niet ontmoet, zo moet de
„ eerſte eenen paal of hoop ſteenen op ee-
„ nen uitſteekende kuſt, die 't meeſte in
„ 't gezicht loopt, opregten, met een
„ geſchrift, waar uit de andere mooge
„ weeten dat, en wanneer gy 'er van
„ daan zyt gezeilt naar de naaſte verga-
„ der-plaats.

„ AAN *Cary-Swan's-Neſt* gekoomen,

„ en

„ en de wind tegen zynde zo blyſt daar,
„ indien gy by een zyt, een Ty of twee
„ ten anker, en neemt 'er den loop van
„ het Ty, ſnelheid, hoogte, tyd van
„ de vloed, enz. naauwkeurig waar;
„ maar indien de wind gunſtig genoeg
„ is om een gedeelte van de Noord-
„ Weſter kant van *Piſtol-Bay* op 62°.
„ 30′. tot aan *Wager-Straat* te berei-
„ ken, zo bepaal uwe eerſte vergader-
„ plaats volgens het geen in eenen ſcheeps-
„ raad zal goed gevonden worden, of
„ aan *Deer-Sound* in *Wager-Straat* zo
„ gy tot dien doortogt *cours* houdt,
„ of te *Marble Island*, indien de wind
„ derwaarts gunſtiger en de zee vry van
„ ys is: maar telkens als gy op die kuſt
„ mogt landen, zo neemt 'er den loop
„ en tyd van het Ty waar; en vindt
„ gy den vloed uit het Weſten te koo-
„ men en eene tamelyke opening vry van
„ ys, zeild 'er met voorzigtigheid in,
„ zettende den boot voor uit, zonder
„ uitſtel trachtende *Wager-Straat* of *Pi-*
„ *ſtol-Bay* te bereiken.

„ Maar indien gy eerſt *Wager-*

„ *Straat*

„ *Straat* bereikt, en aan de laatſte vergader-
„ plaats te *Deer-Sound* (wyl 'er na dezelve
„ geen verder bepaalt kan worden) elkande-
„ ren ontmoet; zeild dan regt naar den We-
„ ſter-ingang daar *Rankin* is geweeſt, bly-
„ vende in het opper-Kanaal, ten Noorden
„ der Eilanden die hy doorgevaaren is,
„ en geeſt daar al wederom acht op den
„ loop, hoogte, en tyd van het Ty; en
„ vind gy die vroeger, of dat de vloed
„ uit het Weſten of uit het Zuid-Weſten
„ komt, zet dan ſtout voort in de ope-
„ ning, en volgt die tot zo verre als het
„ naar het Weſten rekken kan; en is de
„ ſtraat naauw zo laat de Booten voor uit
„ gaan om te peilen, acht geevende op
„ het Ty, diepte, zoutigheid van het
„ water, miswyzing; op uw kaart aan-
„ teekenende de hoogtens van alle de uit-
„ ſteekende kuſten, den ſtand dier landen
„ opnemende, als ook zo als dezelve van uw
„ ſchip af ſchynen te leggen, teſſens uit-
„ ziende naar Inhammen of Havens, om
„ 'er in gevalle van kwaad weer of tee-
„ genwind, in te kunnen loopen.

„ INGEVALLE gy den vloed van het
„ Ty

„ Ty ontmoet en dat gy de engste „ plaats van *Wagers Straat* doorvaart; „ zo dra gy in eene opene zee valt zult „ gy op eenen vryen doortogt kunnen „ betrouwen, en stout ten Westen voort- „ zetten, of meer ten Zuiden of ten „ Westen, naar dat het land geleegen is, „ de Americaanse Kust aan Bakboord in 't „ oog houdende; en zo gy naderhand in „ eenige opening kwaamt te vallen daar „ gy aan beide zyden land zaagt, dan „ moet gy zorgvuldig het Ty gade slaan, „ of gy tegen hetzelve opzeilt dan of het „ agter U inloopt, op dat gy weeten „ moogt of gy in eenen Baai zeilt dan „ of het een doortogt is tusschen ge- „ brooke Landen of Eylanden, om daar „ op naar bevinding voort te gaan of te „ rug te keeren, en meer naar 't Westen „ te houden. Zo gy, de *Straat* van *Wa-* „ *ger* voorby gezeilt tot op de hoogte „ van 62°. Noorder breedte, een Zuid- „ Wester Ty gewaar wordt, zo kunt gy „ U verzeekert houden dat gy de Noorde- „ lykste Caap die tot het Noord-Westelyke „ vaste land van *America* behoort, voor-

„ by

„ by zyt gevaaren, en gy moogt dan
„ vry naar eene hoogte van 50°., Zuid-
„ waarts zeilen, daar het warm genoeg
„ is om 'er te overwinteren, zorgvuldig
„ lettende op de rotſen en ondiepten, die
„ gy op uwen weg zult vinden, en de
„ breedten van alle de uitſteekende kuſten
„ op uw kaart aanteekenende, en de leng-
„ te bereekende volgens den evenwydigen
„ cirkel, waar onder gy u bevinden zult.

„ INDIEN gy lieſſt te *Piſtol-Baai* of te
„ *Rankin's-Inlet* by *Marble-Islands* eene
„ kans wilde waagen en daar een *Weſt*
„ of *Noord-Weſter* Ty vinden moogt, en
„ de opening voortgaat naar het Weſten,
„ zo zullen dezelfde onderrichtingen U ten
„ opzichte van de doorvaart van *Wagers*
„ *Straat* gegeeven, voor deeze opening
„ desgelyks tot een richtſnoer kunnen ver-
„ ſtrekken, om dat zy beide op 62°. t'
„ zaamen loopen moeten: want overal daar
„ gy, het Ty peilende, verzekert zult
„ zyn dat het uit het Weſten vloeid, en
„ het vroeger vind, moogt gy vertrou-
„ wen eenen openen en ruimen doortogt
„ te hebben, dewyl de Oceaan daar niet

„ wyd

„ wyd van daan kan zyn, om zulke
„ groote Tyen uit het *Noord-Westen* in
„ de Baai te brengen.

„ INGEVALLE gy, na eene der ope-
„ ningen doorgevaaren te zyn, eene ope-
„ ne Zee vind zonder hinderniſſen, en
„ dat gy de 50°. Noorder breedte zult be-
„ reikt hebben, zo zult gy daar overwin-
„ teren, indien de koude u overvallen mogt
„ eer gy Zuidwaarts voortgeſteevent zyt;
„ maar indien weer en wind het toelaa-
„ ten, zo zeilt maar voort naar 't Zuiden
„ ten minſte tot op de hoogte van 40°.,
„ daar de lucht zagter en warmer is om
„ te overwinteren, en dit zal de ontdek-
„ king te gelyk volbrengen: in dit geval
„ kies eene vaarbaare Rivier, of eene vei-
„ lige ſchuilplaats of have, indien gy van
„ de inboorlingen niets te vreezen hebt,
„ en zo zy menſchelyk en beſchaaft voor-
„ koomen; maar is 'er eenig gevaar om
„ geſchil met hun te krygen, dat zor-
„ gelyk vermyd moet worden, zo poogt
„ dan om in eene veilige have in een
„ vruchtbaar Eiland vol boſſchen te over-
„ winteren, op eenen gevoeglyken afſtand

„ van

„ van het vaste land, om dus gedekt te
„ zyn tegens het verrassen der inboorlin-
„ gen, alzo zorgelyk het oog in 't zeil hou-
„ dende als of gy op vyands bodem waart.

„ INDIEN gy in het doorzeilen van
„ *Hudson's Straat* eenige wilde kwaamt
„ te ontmoeten, houdt U niet op om met
„ hen te handelen, maar vereert hun ee-
„ nige kleinigheeden, en zulke daar zy
„ veel werk van maaken. Zyt gy de
„ Baai door gevaaren en ontmoet gy *Eski-*
„ *maux Indiaanen* in de openingen, tragt
„ hunne vriendschap door geschenken te
„ winnen; en hebben zy eenige dingen te
„ verhandelen, weigerd die niet, maar
„ vergroot in tegendeel de goede gedag-
„ ten die zy van U hebben, met hun
„ meer voor hun bont enz. te geeven als
„ de Maatschappy gewoon is te doen, en
„ zulke goederen als zy verkiesen zouden,
„ om dus een bestendiger vriendschap voor
„ het toekomende met hun te maaken; maar
„ vertoest 'er niet langer als het nodig is
„ om wegens de Tyen verzekert te zyn.

„ ALS, in het doorzeilen dier gebroo-
„ ke landen, die ten Noord-Westen van

„ de Baai zyn geleegen, zuidelyker dan „ 60°. komen moogt, en andere beſchaa- „ ver Wilde moogt ontmoeten dan de „ *Eskimaux* zyn, als by voorb. de Noor- „ der *Indiaanen*, poogt hunne vriend- „ ſchap, door vereeringen, verder te „ winnen, en ontwykt geenerley toeval- „ ligen handel, indien gy genoodzaakt „ wierdt, om daar by kwaad weêr in eene „ have te loopen. In zulk geval moet gy „ hen te verſtaan geeven, dat gy by uwe „ wederkomſt in het aanſtaande voorjaar „ verheugt zult zyn haar weder te vinden, „ en met haar handel te dryven op voor- „ waarden die hun voordeelig zouden „ zyn; en daar en boven tragten in een „ verbond of verdrag van vriendſchap „ met hun te treeden; maar gy moet 'er „ U in 't geheel niet ophouden om han- „ del te dryven als de winden en het „ jaargety u zullen toelaaten voort te „ vaaren. Neemt bezit van alle onbe- „ woonde plaatſen daar gy zoudt kunnen „ landen, in naam van zyn Groot Brit- „ taniſche Majeſteit als eerſte bezitter, „ daar een gedenkteken van hout of

„ ſteen met eene byſchriſt opregtende,
„ en geeſt aan elke Have, Rivier, Caap,
„ of Eiland, die gy zoudt moogen ont-
„ moeten, of daar gy op zult koomen te
„ landen, eenen naam.

„ Maar indien gy beſchaafde volkeren
„ vindt die daar hun vaſte wooning hebben,
„ wacht u zorgvuldig van hen de minſte
„ argwaan te geeven met u iets toe te ei-
„ genen, ten waare dat zy by uwe te-
„ rugkomſt U eenig land gewillig afſton-
„ den, om u te noopen eenen handel
„ voor het toekoomende daar te veſtigen.
„ Neemt geene inwoonders met geweld
„ aan boord, om dezelve in 't Vaderland
„ te brengen; maar ingevalle zy zich
„ zelf gewillig aanbieden, in ruiling van
„ zulke die hier van daan gezonden zou-
„ den zyn, om in die geweſten te bly-
„ ven, zo weigert niet om dezelve in
„ Engeland over te voeren, om dus in 't
„ vervolg tolken te hebben, en om hun-
„ ne vriendſchap te onderhouden. Indien
„ gy eenige van uw volk in die landſtree-
„ ken moogt agter laaten, moeten zy
„ voorzien worden met dat ſlach van

„ klei-

kleinigheeden, die hen by de Inboorlingen gezien kunnen maaken; als mede zulke zaaden, graanen, peulen, boomen en andere tuinbehoeftens die daar niet wasſchen; verzorgende haar insgelyks papier, pennen, en inkt, om aanmerkingen op de luchtſtreek, handel enz. dier geweſten te maaken.

„ Als gy, na dat gy tusſchen de gebrooke landen zult doorgezeilt zyn, nog zwarte walvisſen gewaar wordt, dat het in Auguſtus en September zy, en dat zy hunne koers ten Zuid-Weſten richten, zo zal u dat tot een verder bewys ſtrekken, dat 'er een vaarbaare doortogt naar den Weſter Oceaan is, werwaarts zy dan hunne koers voortzetten.

„ Gebeurdt het dat gy van de 60°. tot aan de 50°. uwe reis gelukkig zuidwaarts voortzet, en eene have of rivier aandoet, daar de inwoonders geen zwervend leven leiden, maar ſteden en dorpen bewoonen, en beſchaaft zyn, zo moet gy 'er heel omzichtig en voorzichtig mede te werk gaan, geene de-

„ minſte oorzaak tot belediging geeven-
„ de; en zo zy U vriendelyk voorkoo-
„ men, en vriendſchap zoeken, kweek
„ die aan met vereeringen, zonder U
„ zelf in hun macht te geeven; maar koo-
„ men zy op als vyanden, zo gaat nie
„ aan land, dog mydt de kuſt zonde
„ nogtans eenige vrees te toonen; e
„ ſchynen zy U te willen aanvallen, z
„ poogt hen eerſt met U grof geſchu
„ ſchrik aan te jaagen, alvoorens op he
„ met ſcherp te ſchieten; het geen gy nie
„ doen moet als wanneer uwe eige verwe
„ ring het vereiſchen zal; verlaat dan d
„ kuſt, en zet verder naar het zuiden t
„ dat gy vriendelyker *Indiaanen* ontmoe

„ INDIEN gy by talryke volkeren ko
„ men moogt, gewoon met vracht of oo
„ logs-ſchepen handel te dryven, en t
„ vyandſchap ſchynende over te helle
„ mydt de kuſt zo gy eene ruime zee heb
„ maar indien gy u in Eilanden verwa
„ vindt, alwaar het u moeijelyk zou
„ zyn haar te ontwyken, of zo ver
„ ſteevenen als 'er tot volbrenging van
„ ontdekking vereiſcht word, keert da

„

„ indien het jaargety niet te ver verloopen „ is, te rug met zulke berichten, waar „ uit beweezen kan worden, dat gy in „ eenen anderen Oceaan als de onze ge- „ weest zyt, ten zy by 't overwinteren „ eenig geval uwe te rug komste belettede.

„ MAAR indien gy zuidwaarts zo „ ver gekoomen waart, om in eene war- „ me landstreek te kunnen overwinteren, „ zo zoekt dan tot dat einde het een of „ 't ander Eiland, daar de Inboorlingen „ dier gewesten niet koomen; en bezorg „ 'er uwe schepen: en is het een Eiland, „ vruchtbaar in hout, zo laat 'er uw „ volk, om dezelve in beezigheid te „ houden, in 't voorjaar een stuk land „ omspitten, en tot een teelland maa- „ ken: laat het bezaaijen met dat soort „ van koorn, peulen, boomen, enz. „ dat gy hier van daan hebt mede ge- „ noomen, 't zy tot gebruik der In- „ boorlingen zo 'er zyn, of der zulke die „ 'er in 't vervolg uit *Engeland* zouden „ moogen koomen; laat 'er ook tamme „ vogels, biggen enz. zo 'er aan boord „ overig zyn; geeft zorgvuldig agt op

„ de verscheidene soorten van boomen,
„ en planten, hier onbekend, of ver-
„ schillende van de Europeaansche. Zo
„ het gebeurdt, dat gy aan de west-kust
„ van *America* overwinterde digt by *Capo*
„ *Blanco*, op 42°. N. B. zo vervolg dan
„ in 't begin van de lente, in maart,
„ naa de dag en nagt-evening, dewyl
„ weer en wint dan gunstig zyn, uwe
„ ontdekking tot dat gy aan de 40. gr
„ zuidwaarts zult gekoomen zyn, daar zy
„ volbragt zal zyn; en op uwe te rug rei
„ ze naar 't N. O. als de zomer aanschiet
„ zeilt zagjes voort en sla de geheel
„ noord-wester kust van *America* gade
„ naauwkeurige aanmerkingen maakend
„ op alle de Rivieren, Baaien, Hoofd
„ Landen, enz.; kaarten opstellende, d
„ strekkinge der Landen, en de gezichte
„ zo als die zich aan uw gezicht in he
„ schip opdoen opneemende, teffens d
„ Tyen, de peilingen, en de aftwysin
„ van den naald aanteekende, verbonde
„ met de Inboorlingen maakende, en eene
„ handel met hen op voordeelige Voo
„ waarden voor *Engeland* en billyk ten ha

„ re

„ ren opzichte, veſtigende, gericht volgens
„ de prys en de waarde, die zy op onze
„ goederen en fabrieken zullen ſtellen. Dit
„ zal U voor de maanden April, Mey, en
„ Juny, genoeg werk geeven; zo dat gy
„ op het einde van July op de 62. gr. ge-
„ koomen, in het begin van Auguſtus de
„ Baai en de ſtraat weer door zult kun-
„ nen zeilen. Zo de ſchepen na uwe laat-
„ ſte vergaderplaatſe te *Deer-Sound* of
„ *Marble-Island* en na de openingen ten
„ Weſten doorgezeilt te hebben, van el-
„ kandere raakten, zo laat ieder op zich
„ zelfs trachten tot den doortogt te koo-
„ men, zonder den anderen in te wagten;
„ uwe eerſte vergader-plaats bepaalende
„ by eenig Eiland, of Have, het digſt aan
„ de 40. gr. agter *California;* en indien
„ een van beide aan deezen kant van
„ die plaats of noordelyker dan de 54°.
„ kwam te overwinteren, zo laat hy
„ ſommige Indiaanen trachten te huuren
„ om door het vaſte land naar de Rivier
„ van *Churchill*, naar *York-Fork*, of
„ naar de Rivier van *Nelſon* te trekken,
„ met brieven voor de Admiraliteits Hee-

„ ren en voor den Geheim-Schryver van
„ die geene die het bewind hebben op
„ den handel van het Noord-Weſten; be-
„ helzende in 't kort alle uwe ontdekkin-
„ gen tot die tyd toe: laat hy teſſens ee-
„ ne goede belooning belooven aan de ma-
„ trooſen, die hen daar naar toe zouden
„ willen verzellen, en hen met een ſchip
„ van de Maatſchappy in *Engeland* over-
„ voeren; om voor te koomen dat zy
„ aan het Comptoir niet blyven, indien
„ eenig ongeluk de wederkomſt van 't
„ ſchip het naaſt-volgend jaargety belet-
„ tede. Zo de ſchepen door eenig toe-
„ val of onverwagte tegenſpoed niet in
„ ſtaat mogten zyn om agter of ten we-
„ ſten van *Piſtol-Baai* of *Wager-Straat*
„ om te zeilen, en niet verder ten Z.
„ dan de 58. of 60. gr. N. Br.; of dat
„ men vond dat 'er door die gebrooke
„ landen of Eilanden, geene opening of
„ doortogt was naar het W. of Z. W.;
„ en dat men, naa deeze gebrookene
„ landen doorgezeilt te hebben, geen Ty
„ of vloed vond van het Weſten koo-
„ mende; dan zult gy, naa gedaan on-

„ der-

„ derzoek, en daar van naar genoegen
„ van den Raad of deszelfs grootſte ge-
„ deelte ten vollen verzekert, terſtond
„ naar *Engeland* te rug keeren, zonder
„ ergens in de Baai te overwinteren, om
„ dus onnoodige koſten voor de Reders
„ te ſpaaren. Vindt gy eenige *Eskimaux*
„ of noorder *Indiaanen*, na dat gy *Wa-*
„ *ger-Straat* of *Piſtol-Baai* zult voorby
„ zyn, verneemt in 't byzonder, door
„ tekens, of zy weeten waar omtrent de
„ koper-myn legt; en gebeurt het dat gy
„ in de ontdekking van eenen doortogt
„ ſlaagt, en daar overwintert, zo doet
„ op uwe te rug komſte in de maand Ju-
„ ly, als gy by de 60. gr. zult gekoo-
„ men zyn een nauwkeuriger onderzoek
„ en navraag wegens die mynen; en vind
„ gy dezelve, neemt 'er iets van mee om
„ het hier te laaten ſmelten en beproeven.

„ Alle zwaarigheeden, die eenige
„ twyfeling mogten inhouden omtrent de
„ voorzichtigſte wyze om de ontdekking
„ te volbrengen, zullen verhandelt wor-
„ den in eenen Raad, beſtaande uit de
„ Capiteins, den Hr. *Ellis*, de Heel-

„ Meesters en hunne noodhulpen, als de-
„ zelve kunnen by een geroepen worden;
„ en zo niet, dan zullen de Officiers in elk
„ schip, daar de meerderheid van stem-
„ men zal zyn, het slegten. En zo 'er
„ eenig geschil van aangeleegentheid
„ mogt voorvallen, met betrekking tot
„ het voortzetten der ontdekkinge, zo
„ zal het minder-getal de reedenen waar-
„ om zy verschillen van het gevoelen der
„ andere aanteekenen, om het te kun-
„ nen verantwoorden.

„ Men begeert dat gy wel geschikte
„ opstellen zult houden van alle uwe
„ raadpleegingen, welke door drie of
„ meerder Raaden zullen geteekent wor-
„ den voor dat zy scheiden; afschriften
„ van alle uwe verrichtingen, dewelke by
„ uwe aankomste in eenig gedeelte van
„ *Engeland* of *Ierland* (of eerder indien
„ de schepen van *Hudsons-Baai* daar toe
„ geleegentheid geeven) door drie uit
„ den Raad gezegelt, *per post* aan den
„ Hr. *Samuel Smith*, Geheim-Schryver
„ van de Comittee, in *Cateaton-Street*
„ zullen gezonden worden."

Ik

Ik heb deeze onderrichtingen in 't breede voorgeſtelt, op dat men zoude kunnen zien, niet alleen hoe wel dezelve geſchikt waaren tot het oogmerk om het gedrag der bevelhebbers in deeze byzondere togt te beſtieren; maar teffens hoe klaar zy den aard dier uittogt, en de middelen om dezelve te volbrengen, uitdrukken; als mede de oprechte meening der geene die dezelve hadden opgeſtelt, om het geen zo wel voor het gemeene beſt beſtemt was, eenen gelukkigen uitſlag te doen erlangen.

Het is nu tyd om den draad van ons verhaal wederom op te vatten.

De ſchepen, tot deeze reiſtogt uitgeruſt, zakten af van *Graveſend* naar de *Hope* den 20en. May 1746. en lagen daar tot den 24en. Midlerwyl waaren de ſchepen in dienſt van de Maatſchappy van *Hudſons-Baai*, en 's Konings ſchip de *Loo* van 40. ſt., die tot convoy moeſt dienen, van de *Nore* afgezeilt. Op dit bericht volgden de ſchepen ter ontdekkingen uitgeruſt met alle ſpoed, in hoope van hen te *Yarmouth* in te haalen. Dit deeden zy ook in *Houſeley-Baai*, daar wy onze narichtingen van

van 't Convoy ontfingen. Den 27^en^. ankerden wy op de ree van *Yarmouth*. De *California* in haaren doortogt eenige kleine ſchade geleeden hebbende bleeven wy daar om haar te kalefateren tot den 31., wanneer de Commandeur het ſein gaf om 't anker te ligten; 't geen wy deeden te gelyk met vier ſcheepen van *Hudſons-Baai*, en eenige, naar het Noorden en 't Weſten uitgeruſt.

DEN 1^e^. Juny zeilden wy *Scarborough* voorby, en den 2^e^. wierpen wy het anker vlak over 't kaſteel van *Tinmouth*: hier verliet ons onze eerſte ſtuurman, of liever wy verlieten hem 'er; want zo als hy aan land gegaan was ligte het convoy het anker, en loſte vergeefs het Canon om hem aan boord te roepen; zo dat wy zonder hem heenen zeilden. Den 5^e^. bejeegenden wy twee hollandſche Oorlog-ſchepen, die de *Loo* groeteden, & door hetzelve volgens gebruik wederom gegroet wierden. Met ſtorm en tegenwind voer het Oorlogſchip met de heele vloot den 6^e^. naar *Ham-Sound* op de *Orkneys* Eilanden, en ankerde dien zelfden avond in *Kirckwall-Baai*,

Baai, en den volgenden morgen te *Carston* in het Eiland van *Pomona*, alwaar wy de *Shark-Sloop* gevoert door Capt. *Middleton*, en de *California* ten anker vonden. Van deeze laatste waaren wy 's nagts, voor dat wy in *Ham-Sound* kwaamen, afgeraakt. Wy voorzagen ons daar van versch water en andere noodwendigheeden die wy 'er krygen konden.

DEN 12[e]. gaf Cap. *Middleton*, dien de Commandeur *Smith*, by zyne aankomst te *Carston* over het Convoy gestelt had, het sein om de ankers te ligten. Alles nu gereed zynde, en de wind voordeelig, ging de vloot onder zeil, en dien eigen avond, waaren wy buiten het gezicht van het Eiland. Den 15[e]. gingen wy voorby de Eilanden ten westen van *Hooihead*, genaamd *Roan* en *Burra*, alwaar wy waarnaamen hoe veel wy afgedreeven waaren. Den 17[e]., omtrent 60. uuren ten westen dier Eilanden, verliet ons het convoy, na de eerschooten van de schepen van *Hudsons Baai* en van ons ontfangen en beantwoord te hebben, en keerde naar de *Orkneys* te rug.

DEN 18[e]. verlooren wy het gezelschap

van

van de schepen van *Hudson's Baai*, dewelke de laatste waaren die wy geduurende dat jaar zagen. De *California* en wy, nu aan ons zelve overgelaaten, bedagten en bepaalden wy seinen, om des te beter by elkandere te kunnen blyven; en dezelve zyn ons geduurende de reis ten dien opzichte zeer dienstig geweest. Wy ontmoeteden niets van belang als de gewoone omstandigheeden van weer en wind tot den 21e. dat 'er een hevige brand ontstont in de groote kamer van de *Dobbs*, en die schielyk doorliep naar de kruid-kamer, die vlak onder denzelven was, en daar niet minder als veertig tonnetjes met kruid, behalven kaarssen, sterke dranken, lonten, en andere brandbaare stoffen in waaren. Het is onmoogelyk de onsteltenis en de wanorder te beschryven, die dit geval veroorzaakte. De gevaarlyke plaats daar de brand was deede ieder met recht vreezen dat het eerstkoomend oogenblik het laatste van zyn leeven zou zyn. By die geleegentheid kost men alle de verschillende uitdrukkingen van de zeemans-welspreekentheid hooren: geschreeuw, bidden, vloeken, en zweeren;

ren; alles onder een gemengt: dit verhinderde nochtans niet dat 'er dienstige maatregelen wierden beraamt om het schip en ons leven te behouden. Het water wierdt in overvloed aangebragt en wel gebruikt; en die geene die in weerwil van deeze wanorder het gebruik huns verstands behielden, verzuimden geene middelen om ons te redden. Wat het scheepsvolk in 't gemeen aangaat, gedreeven door eene naare angstvalligheid, bedagten zy allerlei verschillende hulpmiddelen, die zy zonder de minste overweeging in dit oogenblik in 't werk wilden stellen, en die de ontroerenis en de wanhoop het ander oogenblik hun deeden verwerpen. Zommige wilden dat men de booten zouden uitheissen. Tot dat einde wierden de schooren los gesneeden; maar geen een had geduld genoeg om haar te binden en uit te heissen: andere wilden dat men meer zeilen by zoude zetten, om de *California* op te zeilen toen reeds een groot end voor uit, op dat die geene, die van het opgesprongen schip zouden moogen overblyven, kans mogten hebben van zich

zich daar in te bergen. Hoe ongerymd
deeze gedagten waaren, aangemerkt onze
gesteldheid, zo wierden de reeven van het
topzeil die 'er te vooren met groote moei-
te aan waaren vast gebonden los gemaakt.
In 't midden van dit gedruis kwam die-
geen, die aan 't roer stond, op zynen
staat te denken; en denzelven gevaarlyker
dan dien van iemand anders agtende, als
het kruid vlak onder zich hebbende, raak-
te hy van 't stuk en buiten staat om zyn
post waar te neemen: zo dat het verstand
zich geen naarder tafreel kan afmaalen,
als het geen toen aan ons boord voor-
viel.

HET schip voer vlak tegen wind op
de zeilen schuddeden en maakten een ge-
weld gelyk de donder, elk liep als onzin-
nig naar vooren en naar agteren, rollen-
de over dek, wagtende in de grootst
verslaagentheid, gemengt met een zeke
ongedult, den laatsten rukwind, die ee
eind van zyn vreezen en onzeekerheede
stond te maaken. Eindelyk wierdt he
vuur gelukkig geblust, en met hetzelv
onze angstige radeloosheid. Het is z

ke

er dat 'er op een schip niets is daar meer
org voor gedraagen moet worden als om
rand voor te koomen; gelyk wy het
aast tot ons ongeluk zouden ondervon-
en hebben, en gelyk het van veele da-
elyks ondervonden word. De zorge-
oosheid van de kajuits-jonge had tot dit
ngelukkig geval oorzaak gegeeven. Men
adt hem de zorg van de kaars bevoolen;
erwyl de Capitein & de andere Officieren
p 't dek waaren vergat hy het, en de
evolgen waaren gelyk ik dezelve daar
eschreeven hebbe. Van dien dag tot
en 27^en^. viel 'er niets merkwaardigs voor.
Vy ontmoeteden toen veel ys op de hoog-
van 58°. 30'. ten westen van de Caap
arewell in *Groenland;* daar by hadden
y zulk donker-weer, dat wy van de *Ca-
fornia* schier afgeraakt waaren, doch wy
raamen 'er gelukkig weer by toen de
cht opklaarde, en naar 't Zuiden geste-
nt hebbende raakten wy haast uit het ys.
DAAR na zeilden wy eenigen tyd door
ne meenigte van dryvent hout, te wee-
n door reedelyke groote stukken hout,
e in zee leggen te dryven. Men kan niet
M wel

wel over dit verschynsel heen loopen zon
der eenige aanmerkingen daar op te maa
ken, en men kan het niet wel naar belan
aanroeren zonder in eene menigte van c
verweegingen te vallen; wyl 'er tot noc
toe geen voldoenende reden is gegeeven
waar van daan dit dryvend hout zoud
kunnen koomen. Alle de berichten, d
wy uit *Groenland* en van de kusten der *stra*
ten Davis en *Hudsons* hebben, hoe zeer ve
schillende in andere dingen, koomen noc
tans hier in overeen: te weeten, dat
geen hout van het slach tot welk dit dr
vend hout behoort in eenige van die g
westen groeit; waar uit men dan met rec
besluit dat, waar het zynen oorsprong he
be, het van die plaatsen niet koom
kan. Sommige verbeelden zich dat h
hooger als van *Noorwegen* komt afzakke
andere van de Oost-kust van *Terra de L*
brador in *Noord-America.* Geen van d
ze twee meeningen komt my waarsch
lyk voor; want aan de eene kant zoud
de Noord-Weste winden, die in die c
den de overhand hebben, het afzakken
Noorwegen voorkoomen, en van den an

en kant zouden de ſterke ſtroomen, die it de *ſtraaten* van *Davis* en *Hudſon* zuid-aarts gaan, het afdryven van die kuſt an *America* naar deeze zeën beletten.

Het bericht van den eerwaarden H^r. *Egede*, die verſcheidene jaaren in de *Deenſche* volkplantingen aan de weſt-zy an *Groenland* heeft doorgebragt, ſchynt r ons eene oorzaak van aan te wyzen, ie onder alle andere de minſte zwaarig-eden onderheevig is, als hy zegt, dat y op de ooſter-kuſt van die landen, op de eedte van 61. gr., berken, olm en ande-ſoorten van boomen gezien heeft, die tien voet hoog ſtonden, en die zo dik s het dik van zyn been waaren. Hy erkt wyders aan, dat in *Noorweegen* zo el als in *Groenland* de ooſt-kuſten war-er zyn dan de weſt-kuſten, en dat by-volg, de gewaſſen daar beter groeiden grooter wierden; zo dat men zich ver-noegen moet met toe te ſtemmen dat t dryvend hout uit *Groenland* komt, tot t 'er iets waarſchynlyker op dit ſtuk ge-nden zal worden.

Op den 5^en. july begonnen wy tuſſchen

M 2 die

die ysbergen te vervallen, die men altyd omtrent de *Straaten van Hudson* ontmoet. Deeze ysbergen zyn van eene wonderbaare grootte; en al zeide ik, dat 'er zomtyds gevonden worden die zeven of agt honderd ellen (1) dik zyn, ben ik volkoomen verzeekerd dat ik niet by vergrootinge zoude spreeken. Maar schoon men de zaak buiten geschil kan stellen, met eene meenigte van Schryvers aan te haalen, zo helpt het nochtans niet tot oplossinge der zwaarigheid die 'er is, om te begrypen hoe deeze verbaazende bergen voortgebracht worden; maar het verzwaart die eerder. Hoe het zy, men heeft 'er veele redenen van gegeeven, en onder andere heeft Capitein *Middleton* getracht het op de volgende wyze uit te leggen.

„ LANGS de geheele kust (zegt hy)
„ van de *Baai van Baffine*, de *Straaten*
„ *van Hudson* enz., is het land zeer hoog
„ en steil, tot wel honderd vadems of meer
„ van het strand. Deeze stranden hebben
„ meenigte van inhammen of rivieren
„ wie-

(1) 5. of 600. Yards.

„ wier bodems door den aldaar altyd duu-
„ rende winter vol ys en ſneeuw zyn, en
„ tot den grond toe bevrooren: dat ys
„ groeid en hoopt zich geduurende vier,
„ vyf, zes of zeven jaaren op, tot dat 'er
„ eene ſoort van vloed of overſtrooming,
„ die gemeenlyk na verloop van dien tyd
„ in die oorden voorvalt, dezelve los
„ breekt, en in den Oceaan of in de ſtraa-
„ ten werpt, daar zy met de veranderly-
„ ke winden en ſtroomen in de maanden
„ Juny, July en Auguſtus dryven, en eer-
„ der in dikte aanwaſſen als afneemen; be-
„ halven in vier of vyf ſtreeken van 't
„ compas, zyn die ys-bergen eenige hon-
„ dert uuren wyd bezet met dun ys, zyn-
„ de het land het gantſche jaar door ge-
„ dekt met ſneeuw, en het weer in het
„ grootſte gedeelte geduurende de zomer-
„ maanden zeer koud. Het dunner ys dat
„ de Straaten en de Baaien byna oppropt,
„ en den gantſchen Oceaan langs de kuſt
„ eenige uuren ver bedekt, is van vier tot
„ tien vadems dik, en maakt de lucht tot
„ zulken graad koud, dat het ys geſtaadig
„ aanwaſt naar de kant van de groote Ei-

„ landen, wegens de zee die dezelve be-
„ spoelt, en wegens de geduurige voch
„ tige misten die als stofregen nederval
„ len, en bevriesen naar maate dat zy aa
„ 't ys vast kleeven: en zy zyn zo die
„ in 't water gedompelt, en steken 'er z
„ weinig uit, dat de wind 'er niets o
„ vermag. Schoon de wind nu nege
„ maanden in de twaalf uit het N. W
„ waait, en dat bygevolg deeze ys-E
„ landen naar eene warmer luchtstreek g
„ dreeven worden, zo is nochtans hun
„ ne voortgaande beweeging zo traag
„ dat 'er verscheidene jaaren moeten ve
„ loopen eer zy vyf of zes hondert u
„ ren zuidwaarts gedreeven konden wo
„ den: voor my ik denk dat 'er wel eenig
„ honderden van jaaren verloopen moete
„ wyl dezelve volgens myn gedagten ni
„ kunnen versmelten voor dat zy tussch
„ 50. en 40. gr. breedte gekoomen zy
„ daar de hette van de Zon het opper
„ gedeelte weg smelt, en de rest met
„ tyd doet verdwynen."

DE Hr. *Egede*, dien wy reeds he
ben aangehaalt, beweerd daar en teg

dat het ys, waar door de zee als opgepropt is, en dat, zo als hy verzeekert, verbaazende hooge bergen opwerpt, die zo diep onder water leggen als zy 'er boven uitsteeken, nochtans maar stukken van de ysbergen van het land zyn, die digt aan zee staande en koomende te barsten, in dezelve nederstorten, en dus weg gedreeven worden. Wyl hy dat niet schynt op te geeven als eene gissing, of een hooren zeggen, maar uit eigene weetenschap; zo komt het my voor dat men dit vraag-stuk, *hoe deeze ysbergen werden voortgebracht?* het best beantwoorden kan door het zamenvoegen van die beide berichten. Ik houde het met den Hr. *Egede* ten opzichte van hunnen oorsprong; maar ik ben te gelyk verzeekert dat de ophooping der stoffe, die noodig is om ze tot zulk eene groote dikte te brengen, alleen geschieden moet op die wyze, als Cap. *Middleton* het beschryft: want ik kan niet anders denken als dat zy, wanneer zy eerst in zee beginnen te vallen, zeer zwaare klompen moeten zyn, mischien half zo

groot als ze daar na worden; en ik zou het geen de Hr. *Egede* van de barsting opgeeft, zeer gaarne toestaan, om de o-verzeldzaame kracht die zo eene overstrooming of landvloed (daar de Hr. *Middleton* van gewaagt) hebben moet om zulke gevaartens in de zee te brengen. Deeze overstrooming, om de waarheid te zeggen, neem ik aan als iets dat zonder bewys opgegeeven wordt; want het dooit in deeze landstreeken niet sterk nog schie-lyk, maar in teegendeel langzaam en traps-wyze; de zon by dag op het hoogst zynde, zo smelt het ys en de sneeuw, maar des nachts, wanneer de zon op het laagst is, heeft de vorst wederom de overhand, zo dat de slyting van het ys zeer gering is. Volgens deeze redeneering ziet men de zuid-factory in *Hudson's Baai*, aan deeze overstrooming of land-vloed onder-heevig, daar, om de reeds gegeevene re-den, de noordzy 'er van bevryd is. Het geen my in myne gedagten dien aangaande noch meer styft, zyn de waarneemin-gen die ik gedaan heb op het verschil tusschen het laag ys, en de ys-bergen

zyn

zynde deeze minder vaſt, en helderder van kleur als de eerſte. Dit zy genoeg van deeze ſtoffe; laat ons tot het verhaal van onze geſchiedeniſſe wederkeeren.

DEN 8en. July kwaamen wy tot op een half myl van de *Reſolution's-Eilanden.* Het miſtig weer belette ons het eerder gewaar te worden, en 't was ons geluk dat het weer opklaarde, want hadt de miſt een weinigje langer geduurd, hadden wy groot gevaar geloopen van op ſtrand te zeilen, en onze ſchepen tegen de rotſen aan ſpaanders te ſtooten. Noch was het niet zonder groot gevaar dat wy het ontweeken, wyl de wind leggen gaande, en de zee ons naar ſtrand jaagende, wy genoodzaakt waaren onze toevlugt tot de ſcheeps-riemen te neemen, en met behulp van dezelve en van de ſloepen boegſeerden wy het ſchip, en ontkwaamen dus met groote moeite dit gevaar. In onzen togt van hier tot aan de opper *Savages-Islands*, vonden wy geen of weinig ys, dat ons hinderen kon.

BY deeze Eilanden kwaamen drie

groote en zes en twintig kleine kanots vol *Esquimaux* Indiaanen aan ons boord, om te handelen. De goederen die zy mede bragten bestonden in balynen en robbe-vellen, dewelke wy voor bylen, zaagen, booren, enz. ruilden. Hunne lading was niet groot; echter deeden wy met dien handel veel voordeel: aan den anderen kant waaren zy zo ongemeen voldaan, dat zy zeer geneegen waaren dien handel zo lang als 't moogelyk was, te rekken. Tot dat einde, naa al hun goed kwyt te zyn, kleeden zy zich, zo mannen als vrouwen, byna naakt uit, om hunne klederen te verkoopen: wy naamen dezelve over voor messen, stukken yzer, en diergelyke dingen meer. Wy bespeurden in hun eene misselyke gewoonte, dat is, dat zy al wat zy van ons kogten, stuk voor stuk aflikten voor dat zy 't in hunne kanots neerleiden. Het zal den Lezer moogelyk niet onaangenaam zyn hier eene breeder beschryving van deeze volkeren te vinden, en om dat die nergens gevoeglyker zoude geplaatst kunnen worden, zal ik 'er eene zo beknopte en

naauw-

naauwkeurige van geeven, als 't my doenlyk zal zyn. Deeze menſchen zyn van eene middelbaare geſtalte, grof, en hellen tot vet worden over: zy hebben een groot hoofd, een rond en plat aangezicht, bruin vel, kleine zwarte flikkerende oogen, eene platte neus, dikke lippen, lang en zwart hair: zy zyn breed van ſchouders; gelykmaatig van leden, maar ongemeen klein van voeten. Hunne levenswyze is vrolyk en levendig; maar zy ſchynen liſtig, wantrouwig, doortrapt, en bedrieglyk, groote vleyers, zeer geneegen om vreemdelingen het een of 't ander te ontfutſelen, moedig zelfs tot de onvertzaagheid, maar ook alzo gemakkelyk tot blooheid te brengen.

Zy zyn zeer, en ik mag wel zeggen, hardnekkig verſlaaft aan hunne eige gewoonten en leevenswyze. Sommige van hun, door de *Zuid-Indiaanen* gevangen genoomen en aan de Comptoiren gebragt, hebben daar veele jaaren gewoond, maar altoos hun vaderland betreurt. Een van deeze, reeds aan de *Engelſche* ſpyze gewend, eens by het ſnyden van een rob

tee-

teegenwoordig zynde, vong met zyne handen al de traan die daar van afdroop, en riep, *O! zent my naar myn eige dierbaar Vaderland, daar ik 'er myn buik vol van zou konnen krygen.* Het zou niet zwaar vallen hen te beſchaaven, indien hun handel, die tegenwoordig van weinig belang is, de moeite, die desweegen genoomen zou moeten worden, waard was. Men zou nochtans dien handel ſterk kunnen aankweeken, zo zy aangemoedigt wierden, en voorzien van bekwaame tuigen om walviſſen, robben enz. te vangen. Zy weeten zeer handig met hunne kanots om te gaan, wier maakſel zeer goed tot hun gebruik is, als kunnende ligt vervoert en ſnel bewoogen worden: dezelve zyn van dun hout of dunne walvis-beenen gemaakt, geheel gedekt met parkement van robbe-vellen; behalve aan een rond gat dat in 't midden is, en daar een rand van hout of van walvis-been omloopt, om het water te beletten van 'er van 't dek in te druipen. In die kanots is maar plaats voor een menſch, die 'er met de voeten voor uit in zit, en

zom-

zomtyds heeft hy een vel om zyn middel, die aan de voornoemde rand vaſt gemaakt is, en daar door word het indruipen van 't water gantſch voorgekoomen. De naaden beſtryken zy met een ſoort van pik of lym, die men zegt dat van traan gemaakt word. Zy voeren in deeze ſchuitjes haare noodwendigheden en jagt-tuigen, om walviſſen, zee-paarden, zee-eenhoorns, robben, enz. te dooden, in al het welk zy zeer bedreeven zyn: zy voeren insgelyks in die kanots ſlingers en keyſteenen, waar mee zy zeer behendig konnen omgaan, en ver werpen. Hunne harpoenen zyn voorzien en geſpitſt met een tand van een zee-paard; welks opperdeel dient om de Walvis of ander groot dier te doorſteeken en dus, na dat het getroffen is, ſchielyker om 't leven te brengen; het onder-end dient om het beeſt te treffen, en om in zyn lyf een ſchicht met weerhaaken te dryven, die 'er in blyft terwyl het ander deel des harpoens daar met gemak word uitgehaalt. Aan deeze ſchicht is een riem van een zeepaards huid vaſt, aan welks end eene opgeblaaze rob-

be-

be-vel is, die tot een dobber verſtrekt, om aan te wyzen waar het dier is, wannee het naar de grond ſchiet, en die het in het ſwemmen zeer vermoeit. Eindelyk, na dat het al zyne krachten heeft uitge put, bezwykt het en ſterft onder het wor ſtelen. De *Indiaanen* trekken het dan met hunne kanots aan ſtrand, neemen zyn vet en traan, dat hun tot voedſel ſtrekt en dat zy des winters in hunne lampen gebruiken.

Deeze kleine kanots zyn ſpits aan beide enden, twintig voeten omtren lang, en agtien duimen of twee voeten breed. Zy roeien dezelve met een ſchop riem, breed aan beide enden, en die zy zonder van plaats te veranderen aan beid zyden gebruiken. Behalven deeze kanots die de manlui gebruiken, hebben zy boo ten die veel grooter en open zyn, e die door wyven voortgeroeid worden deeze zyn insgelyks van hout of van Wa vis-beenen gemaakt, en konnen ruim twi tig menſchen voeren.

Men zou veel doch niet veel van b lang van hunne kleeding kunnen zegge

de

derhalve zal ik 'er maar kort over heen loopen. De mans kleeren zyn van robbe-vellen, harte-vellen, en ſomtyds ook van aan een genaaide land of zee-vogels vellen gemaakt; zy hebben keuvels als die van de Capucynen aan hunne rokken: deeze rokken ſluiten van vooren gelyk een hemd, en vallen niet laager dan het midden der dye; hunne broeken zyn van vooren en van agteren digt, met een ſnoer, even als eene beurs, toegehaalt, en rondom het middel gebonden. Zy draagen verſcheidene laarſen en ſokken boven malkandere, om zich warm te houden en van nat te bevryden. Het onderſcheid tuſſchen de mans en vrouwe kleeren beſtaat hier in, dat de vrouwen een ſleep aan haar wambes hebben, die om laag tot aan de hielen hangt: hunne keuvels zyn ook wyder en breeder aan de ſchouders, om 'er des te gemakkelyker hunne kinderen op de rugge in te draagen: haare laarzen zyn insgelyks veel wyder, en ſteeken gemeenlyk uit door middel van ſtukjes balyn, ten einde hunne kinderen, wanneer zy dezelve van

hun-

hunne schouders afgenoomen, en daar in gezet hebben, met meerder gemak weder op te vatten. Eenige weinige draagen hemden van robbe-blaazen, aan een genaaid, weinig verschillende van de vrouwe hemden in *Europa*. In 't algemeen genoomen zyn haare kleederen zeer net genaaid, waar toe zy eene yvoore naald gebruiken, en zenuwen van harten heel fyn gespouwen 't welk haar tot gaaren verstrekt. Men vind ook veel smaak en een goed oordeel in haar cieraad en opschik; welke bestaat uit vellen van verscheidene kleuren, tot strooken gesneeden en genaaid, en welke zy by wyze van boorden, opslagen, en linten aan haare kleederen gebruiken. Dit alles staat haar zeer wel, net en aardig, ten minste zo bevallig als welvoeglyk.

INDIEN hunne kleederen en hunne andere noodwendigheeden wel uitgevonden zyn, zo zyn 't haare sneeuw-oogen, gelyk zy die zeer eigentlyk noemen, niet minder. Het zyn stukjes hout of yvoor kunstig gewerkt, om het gezicht te beschutten, en die men agter het hoofd

va

vast maakt: in ieder ſtukje hout zyn twee
ſpleeten, die zo lang als de oogen, doch
heel naauw zyn: door deeze ſpleeten kun-
nen zy heel klaar en zonder ongemak
zien. Deeze uitvindinge komt de ſneeuw-
blindheid voor; een ſmertelyk en las-
tig ongemak, dat veroorzaakt word door
het ſterk licht dat van de ſneeuw naar
de oogen word wedergekaatſt, voornaa-
mentlyk in de Lente, wanneer de zon
aan 't klimmen is. Het gebruik van dit
konſt-tuig ſterkt het gezicht by uitnee-
mentheid; en die menſchen zyn 'er zo
aan gewend, dat wanneer zy iets van
heel verre zien willen, zy dezelve ge-
meenlyk even als wy onze verrekykers
gebruiken.

Die zelfde geeſt van uitvinding ſtraalt
even zo veel door, en miſſchien meer, in
't maaken van tuigen om te viſſchen en vo-
gels te vangen. Hunne pylen en harpoe-
nen zyn zeer konſtig gemaakt, en beant-
woorden volkoomen het einde daar zy
dezelve toe ſchikken; maar hun groot-
ſte vernuft blinkt voornaamentlyk uit in
het maakſel hunner boogen, gemeenlyk

beſtaande uit drie ſtukken hout, die elk ee gedeelte van den boog uitmaaken, en di zeer net en konſtig in een gevoegt zyn Zy zyn meeſt gemaakt van dennen o lorken-boomen hout, dewelke de *Enge ſche* daar jenever-boomen noemen; en z dezelve niet ſterk en veerachtig genoe zyn, zo koomen zy dit te hulpe met de rug des boogs te binden met harte-zen wen, daar de ſnaar van den boog oo van gemaakt word, en om dezelve noo ſterker te maaken en verder te doen dra gen, weeken zy hen in 't water, wa door de boog zo wel als de ſnaar i krimpt, en by gevolg meer kracht doe Wyl de *Eskimaux* dat tuig van jongs handelen en gebruiken, zo ſchieten zy ' zeer net meede. Zie daar het geen ik o eige kennis van dit volk zeggen kan; n zal ik 'er eenige weinige byzonderheede byvoegen, getrokken uit de beſte onde richtingen, die ik heb kunnen krygen.

De eigentlyke ſpelling van het woo *Eskimaux* op zich zelf, doet zien, d het een eigen naam is, met eenen fra ſchen uitgang; en wy leeren van een

roemden Schryver van die gewesten, t het afstamt van de woorden *Abena-i Esquimantsic*, het geen zo veel wil eggen als, ***Een eeter van raauw vleesch.*** Deeze afleiding schynt in der daad wel ge-ond te zyn; want, voor zo ver als en tot noch toe weet, zyn de *Esqui-aux* de eenigste onder alle volkeren, die t dierlyk voedsel volstrekt raauw eeten. ier van daan is het, en om dat zy wit n huid en gebaard zyn, daar de ande- *Indiaanen* den baard ontbeeren, dat en meend dat zy van het zelfde geslacht et de Groenlanders zyn; en dit komt ntsch niet onwaarschynelyk voor, wan-er men acht geeft op de naauwheid van *Straat-Davis*, en op de zwervende lee-nswyze daar alle die volkeren aan zyn ergegeeven. Men schryft hun eenen in-st toe, die gantsch niet van de beste : wy vindenze door reizigers van alle lkeren beschreeven, als listig, diefach-, trouwloos, wreed, vleyende, en ach-dochtig. Maar indien zy waarlyk van *Groenlanders* afstammen, zo zullen wy moogelyk, wanneer wy hen beter zul-

len kennen, met een ander oog aanzien
Want de *Deenen*, in die Geweſten neer
gezeeten, hebben ten opzichte van di
Inwoonders aangemerkt, dat ſchoon z
met alle die euvels ſterk beſmet zyn, z
nochtans derzelver kwaade uitwerkinge
niet als aan de vreemdelingen laaten g
voelen; en dat zy onder hen, zeer vroom
kuiſch, maatig, en vol van meedoogen
heid zyn. Meenende dat de reſt van h
menſchdom van een ander geſlacht is, z
zy uit de natuur hunner aller vyanden,
bepaalen alle hunne hoedaanigheeden,
hen tot de zamenleevinge bekwaam m
ken, tot die van hunnen eigen landaa
beſchouwende alle andere volkeren, n
alleen als vreemdelingen, maar ook
vyanden. Als wy eens eenen vaſten han
met de *Eskimaux* hadden, zo zou moo
lyk hunne barbaarſchheid wel wat vern
deren, dewyl de *Groenlanders* nu zo
met de *Deenen*, die daar gezeeten zyn
vereenkoomen, dat zy ten hunnen opz
te het ſteelen en rooven agter laaten;
meer andere ſlechte gewoontens, die
in voorige tyden als eerlooze deeden d

g

gaan. Deeze aanmerkingen, ten opzich-
e der *Eskimaux*, genoeg zynde, zullen
y met het dagverhaal van onzen reis-
ogt voortgaan.

Op den 13en. July vervielen wy in eene
roote meenigte van laag ys, van vyf tot
ien vadems dik, door het welk wy met
eel omzichtigheid voeren, zonder veel
evaar of moeite, behalven daar de ſchot-
n zeer dik en dicht aan malkander waa-
en. In die gevallen is het zeer gevaarlyk
m tegen zulk een groot ſtuk aan te dry-
en, en wel voornaamentlyk als men 'er
et geweld tegen aan komt; want zo de
hots niet breekt is het even als of men
egen eene rots ſtiet. Hier van daan is
et, dat de ſchepen, die de ys-zeën be-
aren moeten, uit zeer ſterk en dik
out getimmerd worden, voornaament-
yk omtrent de boegen; en noch heeft
en bevonden dat dit niet voldoet, de-
yl 'er aan de kuſten van *Groenland* en
e *Straat Davis* veele ſchepen zyn ge-
eeſt, die 'er tegen geſtooten hebbende
rgaan zyn.

De Hr. *Cotes*, Commandeur in dienſt

van de Maatſchappy van *Hudſons's Baai*
heeft twee ſchepen verlooren, het ee
op de hoogte van *Cape Farewell*, met '
nagts tegen zulk een ſtuk ys aan te ſtoo
ten, waar door het ſchip te gronde ging
en het ander in de ſtraaten van *Hudſon*
alwaar twee groote ſtukken ys, vinni
door ſterke ..ën tegen elkander gedree
ven, het ſchip dat 'er tuſſchen beide
lag, zo drukten, dat het zonk zo d
het ys van malkander geſcheiden was; ma
in beide die ongelukkige toevallen wierd
het ſcheepsvolk gelukkig, door een a
der ſchip van *Hudſon's Baai*, geborg
want gemeenlyk blyven die ſchepen a
de uiterſte boorden des doortogts elkande
by. Geloofwaardige getuigen verhaale
noch, dat een ſloep van de Maatſchapp
tuſſchen *York-Fort* en *Churchill* vaarend
op dezelve wyze tuſſchen twee ſtukk
ys gejaagt zynde, door hunnen zame
loop, eens klaps uit het water geli
en op een van hetzelve droog gez
wierdt; maar zy leeden by dat vreem
geval geene de minſte ſchaade; en to
de ſtukken van malkanderen raakte, lac

het volk en zettede hunne reis voort.
Men kan heel ligt zien wanneer men
t zulk ys komt, want de lucht veran-
rt voort haare gesteldheid en word van
arm, koud. Behalven dat is het gemeen-
k verzeld met een dikke mist; die ech-
r maar laag op de oppervlakte zweevt,
dikwyls niet hooger dan het spits van
scheeps mast; zo dat het vaak gebeurt
t de *Eskimaux* van 't land tot aan de
epen over 't ys koomen, zonder dat die
nen boord zyn het gewaar worden.
t is niet vreemd, het ys ten minsten 6°.
ven den Gezicht-einder te zien; zo dat
t op een veel grooter afstand gezien kan
rden, als wanneer de straalbuigende-
cht der lucht zo groot niet was.

Den 17^en^. lag het ys zeer dik om
heen, zo dat wy ons aan een groot
k van hetzelve met verscheide ys-an-
s en kabels vast haakten. Het is in zulk
al noodig het grootste stuk te neemen,
dat hetzelve dieper in 't water leg-
de, ook minder door de winden en
omen, die op de oppervlakte gemeen-
plaats hebben, geschokt word, zo dat

men als het dunne ys allengs wegraakt, ombelemmert voort kan zeilen. Hie hingen wy ons roer, dat zeer ſtram ging uit, en deden het zo met ſmeeren al anderſints gemakkelyker gaan. Onz beiden ſchepen deden daar ook verſc water op, dat wy uit die holtens di gemeenlyk op het ys gevonden worden ſchepten. Den 18[en]. hadden wy veel don der en blixem, het geen daar nochtans we nig voorvalt. Zou 'er de reden niet va zyn, dat het noorder-licht, dat zome en 's winter daar gemeen is, de ſwaave achtige dampen ontſteekt en doet ve dwynen, die anders den blixem en don der voortbrengen? Wy vonden nu de kle ne water-poelen op het ys meeſt al nachten bevrooren, voornaamentlyk a de wind noordelyk was.

Den 19[en]. brak dat groot ſtuk ys, da wy aan vaſt lagen, in verſcheide ſtukken en verdween; waarop wy een ander aa klampten: maar het ys ſchielyk los geraa zynde, zetteden wy zagjes onder zeil, voeren dus tot den avond tuſſchen vee groote ſchotſen heenen, tot dat wy 'er w de

derom een aanklampten in 't gezicht van 't Eiland van *Cape-Charles*, zeven uuren omtrent ten Z. van ons afgeleegen: op deeze wyze voeren wy voort, en doorgaans zeer met ys belemmert. Het zou te verdrietig zyn, om ons met het beſchryven daar van op te houden: dan klampten wy het ys aan, dan raakten wy weer los, zeilende en boorende dus zo goed als wy konden door het ys heen, tot den 30^en^. dat wy in open water raakte ter zyde van het Eiland *Salisbury*, byna aan den ingang van de ſtraaten van *Hudſon*. Indien ik eenige onderrichting zoude geeven, om het ys in deeze ſtraaten te vermyden, zo zoude ik raaden, dat men zich redelyk digt aan het noordſtrand hielt, niet alleen om dat wy altyd bevonden hebben, dat die kant het meeſt daar van bevryd was en de wind doorgaans daar van daan komt, maar ook om dat de ſtroomen meeſt vloeien uit die wyde openingen, dewelke men aan die kant vind.

DEN 2^en^. Aug. voeren wy *Cape-Diggs* voorby, en het Eiland *Manſel*. Tuſſchen dit en *Cape-Southampton*, zagen wy een

doode walvisch dryven. In denzelven ftak een *Eskimaux*-fchicht, daar een riem van een zee-paards huid aan vaft was. Hy fcheen reeds eenige tyd door de *Indiaanen* gefchooten geweeft te zyn; en al voor een groot gedeelte vergaan: hy had ook al eenige balynen verlooren. Wy borgen het overige dat goed was, met twee vaten walvis-fpek, en de reft lieten wy dryven.

Den 11en. kwaamen wy aan de weftzyde van de *Welcome*, op de hoogte van 64°. ten N.; en alzo het laat in den achtermiddag was, en dat wy ver van het land waaren, oordeelde het de Cap. niet raadzaam, om den boot van 't fchip ter onderzoek derwaarts te zenden, maar ftelde het tot den anderen dag uit; inmiddels begon het uit het zuiden fterk te waayen, zo dat wy genoodzaakt wierden om van ftrand af te houden, uit vreeze van ingeflooten te worden; die koelte duurde tot den 12en., maar wende toen naar 't Noorden, zo dat wy, dat gedeelte van de kuft niet konnende bereiken, daar van daan voeren. Het eerfte dat wy tot den 19en.

ont-

ontdekten, was *Marble-Island.* Daar wierden de lange booten van beide de ſchepen naar toe gezonden, onder bevel van de opper ſtuurlieden, die ik verzelde. Wy moeſten den tyd, leiding, ſnelheid, en hoogte van het Ty, en alle andere omſtandigheeden naſpooren, die ons eenig licht konden geeven ten opzigte van het ontdekken eenes doortogts. Dit volvoerden wy, en bragten op den 16^en^. het volgend bericht in den raad: dat wy ten weſten van dit Eiland veele openingen gevonden hadden; dat de Ty-vloed uit het N. O. kwam, welke de ſtrekkinge van de kuſt was; dat het aldaar te vier uuren hoog water op nieuwe en volle maan was, en dat het omtrent tien voeten hoog rees. Niets wierd 'er meer aangaande de ontdekking dit Jaargety gedaan; maar daar wierdt, by meerderheid van ſtemmen, in den raad beſlooten, om naar eene bekwaame winter-plaats om te zien. De inhoud van dat beſluit was: „ Dat aangezien het „ jaar-gety ver verloopen was, de win„ den tegen en onvoordeelig tot een „ verder nazoek van gebrookene landen „ ten

„ ten W. van *Marble-Island*, en de zee-
„ kerheid eenes doortogts noch onbepaald
„ zynde, het allergevoeglykſt geoordeeld
„ wierdt, op de eene of andere plaatſe in
„ *Hudſon's Baai* te overwinteren, en een
„ voordeeliger geleegentheid in het naaſt
„ volgend Jaar-gety af te wagten, om d
„ ontdekking voort te zetten. Tot die
„ einde wierd *Nelſon's* have als de beſt
„ gekooſen, om dat die het vroegſte vr
„ van ys was, overvloedig voorzien va
„ hout, harten, en ander wild tot
„ volks onderhoud noodig". Dit raads
beſluit wierdt geteekend, en vervolgen
zetteden de ſchepen hunne koers de
waarts op den 17en.

ALVORENS wy dit Eiland volſtre
verlaaten, zal ik 'er eene korte beſchryvin
van geeven, zo als 't my is voorgekoome
Het midden van hetzelve legt onder
62°. 55'. N. B. en 92°. 00. weſtelyke len
te van *London*; zyne grootſte lengte v
ooſt tot weſt is van zes uuren, en z
breedte van twee of drie mylen. Het
hoog aan het weſt-end, en laag aan h
ooſten: het land beſtaat uit eene geduu

ge rots van een ſoort van hart en wit marmer; doch hier en daar gemengt met anderen van verſcheide kleuren, als groen, blaauw en zwart. De toppen der bergen zyn op eene verbaazende wyde geſcheurd en gebryzeld: meenigte van groote rotſen zyn ordenloos onder malkander, als door eenen inbreuk, verward; want onder dezelve zyn diepe ſpelonken, daar men zulk een groot gedruis hoord, als of 'er zwaare ſtroomen over rotſen rolden. Uit het water, dat uit de klooven op verſcheide plaatſen ruiſcht, giſſe ik dat 'er kooper of andere mynen weezen moeten; want op eene plaats was het groen, en had denzelven ſmaak als ſpaansgroen; op eene andere was 't volkoomen rood, en verfde de ſteenen, over en tuſſchen dewelke het vloeide, met die zelve kleur. In de valeyen was een laage turf grond, met weinig groente, en verſcheide poelen van verſch water, in dewelke men zwaanen, ganzen enz. zag; men zag 'er ook eenige harten graazen, die 'er 's winters over het ys en zomers met doorzwemmen van het vaſte land, dat 'er om-

omtrent vier uuren noordwaars van afgeleegen is, naar toe koomen. Zy kunnen dit zeer gezwind doen, en lang uithouden. Wy vonden veele blyken van de *Eskimaux*, gelyk als ſteenen op elkandere geſtaapelt; moogelyk tot land-merken dienende, of uit eene bygeloovige gewoonte opgeregt. Behalven dit zagen wy noch meenigte van groote zarken of hoopen van ſteenen, onder dewelke hunne dooden begraaven leggen; en zommige hunner hutten, rond en in de form van byënkorven, met ſteen en mos gebouwd. Tusſchen deeze Eilanden en het vaſte noorder-land is eene redelyke goede plaats om te ankeren, agt, tien en twaalf vadems diep; het water is 'er helder en de grond hard, maar de eenigſte inwyk die 'er is, is aan het zuid-weſter gedeelte van hetzelve. Deszelfs ingang is ſmal en ondiep, niet meer als van dertien voet water in het gemeene hooge Ty, maar inwaarts is het ruim genoeg om hondert zeilen te bevatten. Men heeft veel werk om 'er den mond van te ontdekken, om dat dezelve als gedekt word door een laag rotſig Ei-

land,

land, waar tegen de zee vry hoog aanbrand, en hetzelve moet men aan bakboord houden, om 'er in te koomen. Het ſcheen my zo veel te noodzaakelyker van deeze Have te ſpreeken, om dat de Hr. *Dobbs* dezelve als eene zeer goede heeft opgegeeven: zy zoude het ook zeekerlyk zyn, indien haar ingang wat wyder was, maar zo als zy nu is, kan zy alleen maar voor kleine ſchepen dienen. Dus verre van *Marble-Island;* laat ons nu het verhaal onzer reize hervatten.

In onze overvaart van hier naar *Port-Nelſon* hadden wy zeer ſtormend weêr, verzeld van ſneeuw, regen, en dikke miſt. Den 25en. kwaamen wy in 't gezicht van de ondieptens van die rivier en ankerden geduurende de Ebb, omtrent twee uuren daar van daan. Deeze ondieptens zyn zeer gevaarlyk, leggende wel vier of vyf uuren van ſtrand af, en ſtrekkende van het Noorden tot het Zuiden omtrent tien mylen weegs; en om dat zy op half Ty droog leggen, brand 'er de zee hoog tegen aan: haar midden legt op 57°. 50'. N. B. De beſte weg om te weeten wanneer

neer men dezelve naderd, is, dat men acht geeve, waar het water afwykt en de grond hard word, en het tegendeel te doen als men 'er af wil wyken.

DEN 26en. het weer mooi en maatig zynde, wierden de twee booten van beide schepen om te peilen aan land gezonden, en om eene vlag op te steeken, die ons tot een teken moest verstrekken, om o ver de plaaten te zeilen van den zuider arm van *Hayes-River* die aan den mond zyn. Deeze vlag moest op eene goed anker-plaats, *vyf-vadems-gat* genaam (Five-Fathom-Hole) en zeven mylen va *York-Fort* opgestooken worden; 't gee ook gedaan wierdt. De *California* kwam daar gelukkig ten anker, maar de *Dobb* raakte vast op de plaaten, en had he hardt gewaaid, zou hy onvermydely hebben moeten vergaan. De Gouverneu ons in die doodelyke angst ziende zond om ons de maat vol te geeven, z nen boot met volk uit, ten einde vlag af te snyden, het welk het e nigste bekwaam merkteken was waar na wy eene zekere plaats konden zoeke

gevalle wy zo gelukkig waaren het
hip weer vlot te krygen. Al wat de
r. *Holding*, Lieutenant van Cap. *Smith*
eggen en verzoeken mocht om hen daar
an af te doen zien, was vergeefs: het
in wierdt weg genoomen, en men gaf
ns teffens te kennen, dat de Gouver-
eur toen hy zyne orders gaf, zeer wel
iſt, wie wy waaren. Dit begin dede
aar al te klaar zien, wat onthaal ons
ar te wachten ſtond.

ONDERTUSSCHEN raakte de *Dobbs*
lot, en op den 27^en^. ten anker naaſt
e *California*. Hier ontfingen wy eenen
ief van den Gouverneur, inhoudende
at wy niet nader aan het comptoir moes-
n koomen, zonder alvoorens eene vol-
oenende toeſtemming van de Regeeringe
f de Maatſchappy van *Hudſon's Baai* aan
m gezonden te hebben, waar uit bly-
n kon, dat wy bevoegt waaren om dus
werk te gaan; dat hy anders al zyne
achten in zou ſpannen om het te
letten. Het antwoord dat wy aan die
ldzaame boodſchap gaven, beſtond hier
: dat wy ons in omſtandigheeden be-

vonden, die ons noodzaakten om ergens in de Baai te overwinteren; dat wy met dat oogmerk deeze plaats gekoozen hadden als ons het beste en 't zeekerste voor-koomende; en dat wy bescherming en by-stand verwagteden, als onderdaanen van *Groot-Brittanje*, en als volk, dat gantsch niet van voorneemen was om den handel van *Hudson's Baai's* Maatschappy in het minste te krenken, en die met geen ander oogmerk daar waaren gekoomen dan om de zeekerheid van hunne schepen en de behoudenis van het volk te bezorgen; en dat wy, om kort te gaan, beslooten hadden om in die omstreek te overwinteren. De Hr. *Holding* en ik gingen met dat antwoord naar den Gouverneur, alwaar wy op eene trotse en veragtende wyze ontfangen wierden; waar na tusschen den Gouverneur en ons verschei-de brieven over en weer gewisseld wierden, alle strekkende om ons over te haalen van in zyne nabuurschap niet te overwinteren; maar dewyl dezelve nergens anders toe dienden dan om ons te paayen of vervaard te maaken, zo wierdt die bri

ve-wisseling ras afgebrooken: ook is die naauwlyks waard dat men 'er van spreeke.

Ons voorneemen en het besluit van den Raad dan zynde, om te *Port-Nelson* en niet op deeze plaats te overwinteren, zo naamen de twee Capiteins die geleegentheid waar, om verzelt van verscheide officieren, met de booten van de twee schepen eene uitstap te maaken, ten einde de rivier naar te speuren. Wy vertrokken dan den 30^en^., en kwaamen daar op dien zelven dag. Wy vonden 'er onze verwachting in alles beantwoord, en wel in zo verre dat die rivier de aangenaamste van *Hudson's Baai* is, veele mylen vaarbaar, gemeenschap hebbende met de groote meiren voorby *Canada*, en op welke, boven alle andere, de voordeeligste handel zou konnen gedreeven worden, indien men zich alleen dertig uuren hooger wilde nederzetten. De luchtstreek is 'er zodanig gestelt, dat men ze met recht gematigt noemen mag. De *Indiaanen* zyn 'er zo ver niet van daan, en daar zou minder moeite en gevaar zyn om hunne goederen in de kleine kanots o-

ver te voeren; en daar zy nu maar eens in 't jaar tot het comptoir overkoomen, zouden zy, indien men zich hooger op nederzettede, twee of drie maal 's jaars en meerder in getal konnen overkoomen. De hindernissen en moeyelykheeden, die zy ontmoeten om geduurende zo eene lange reis het noodige te vinden, de koude, die zy in 't naderen der stranden van die ys-Baai moeten uitstaan, de last om hunne goederen over te voeren, zo zorgelyk, zo gevaarlyk, als lang duurend, zyn altemaal dingen, zeer bekwaam om moedeloosheid te verwekken, over dewelke zy alzo bitter als rechtmaatig klaagen, en die alle uit den weg zouden geruimt worden.

Maar, om weder tot ons zelve te koomen, deeze rivier is omtrent twee mylen breed aan den ingang, met een zeer goed kanaal omtrent een myl breed, en van vyf tot vyftien en twintig vadems diep, leggende op de hoogte van 57°. 30'. De oevers zyn laag en met uitgestrekte bosschen gedekt, bestaande meest uit *spruce* sparreboomen, populier, berken, lorken

wi-

wilge-boomen enz. Men heeft 'er overvloed van harten, haazen, konynen, ganzen, endvogels, patryzen, faizanten, plu-vieren, zwaanen, en meenigte van andere vogels, elk op zynen tyd, en insgelyks zo veel verschot van visch als in overvloed. Deeze voordeelen konden evenwel de Capiteins niet tot het besluit brengen van de ondieptens weder over te vaaren, of de schepen aan eenig gevaar bloot te stellen met rond te zeilen, om dus in zyn eigen kanaal in te koomen; zo dat men besloot om de schepen ergens in *Haye's River* geduurende den winter te leggen. Met dat oogmerk gingen wy den 3^en. September drie mylen verder op, en ontscheepten veel van ons voorraad om de schepen te ligten; men zond eenige Officieren met de booten uit, om naar eenen goeden inham om te zien, daar men de schepen veilig konden vertuyen, & daar wierdt 'er een gevonden vyf mylen boven *York-Fort* aan de Zuid-zyde van de Rivier.

De Gouverneur nu ten vollen overtuigt, dat wy van zins waaren om

daar te overwinteren, ſtelde al zyn ver-
moogen in 't werk, op dat wy onze ſche-
pen beneeden het fort zouden leggen,
waar door zy aan de zee bloot geſtelt,
en, naar alle waarſchynlykheid, of doo
de baaren van de zee, of door den aan-
drang van het ys aan ſtukken geſlaa
gen zouden geweeſt zyn; maar zy
ne drangredenen op onze gemoedere
geene de minſte kracht hebbende, e
zich in deeze, zo wel als in zyne voo
gaande bedoeling te leur geſtelt ziende
volhardede hy met ons zo veel moogely
te kwellen: tot dat einde zondt hy he
grootſte gedeelte der *Indiaanen*, w
voornaamſt werk was harten, ganzen
enz. te dooden, landwaards in, op d
wy dezelve daar toe niet zouden gebru
ken, of eenig nut van hen trekken.

Wy beſteedden onze tyd tot den 11
met de ſchepen te ontlaſten, en hen t
hunne legplaatſen gereed te maaken: o
den 12^en^. ſtuurden wy ter zyde van h
fort, ankerden daar, en bragten de r
van onze behoeftens en voorraad a
land. Hier begroeven wy ons dun

zwa

zwaar bier twaalf voeten in den grond, om het dus voor vorſt te bevryden.

NIET tegenſtaande alle aangewende moogelyke vlyt, raakten de ſchepen evenwel maar den 26^{en}. in eenen veiligen inwyk. Dit gedaan zynde, was het tyd om op onze eige behoudenis te denken, en te zien hoe wy 'er beſt in zouden ſlaagen. Verzeekerd dat wy wegens de koude niet aan boord zouden konnen blyven, gebruikte men ſommige van het ſcheepsvolk om brand-hout te hakken, andere om blok-hutten te timmeren, wier uitvinding wy, zo ik het wel hebbe, aan de inboorlingen verſchuldigt zyn: de onze wierden gemaakt van boomen, gehouwen, gezaagt, en gebyteld tot deelen, van omtrent zeſtien voeten lang, dicht aan elkander over end gezet, met de enden boven aan geſlooten, maar van onderen wyd, gelyk de daken van onze buitenplaatſen zyn. De openingen tuſſchen die balken, met mos digt geſtopt, en met kley beſtreeken zynde, had men eene warme hut; de deur was laag en nauw, de haard in 't midden, en bo-

ven denzelven een gat om de rook uit te laaten.

Maar de grootſte zaak en 't geen onze aandacht het meeſte verwekte, was, om een huis voor de Capiteins en Officieren te bouwen. De ſtand, daar toe uitgekoozen, was te gelyk aangenaam en gevoeglyk; op eene verheevene plaats, omzet met boomen; de voornaamſte rivier was 'er maar een half myl ten Noord-Weſten, en de inwyk daar onze ſchepen laagen, omtrent even zo ver van daan; aan het Zuid-Weſten had men eenen aangenaamen vyver, genaamd de *Bever-Kreek*, omtrent 150. yards (450. voeten) van het front afgeleegen, die in 't verſchiet voorkwam als een wyde gragt; en groote en breede boſſchen dekten ons tegen de Noorde en Noord-Ooſte winden. De ſtand bepaalt zynde, teekende ik eene ſchets van onze toekoomende woonplaats, die van de Capiteins wierdt goed gekeurd. Het huis moeſt, volgens dit beſtek, agt en twintig voeten lang en agtien breed zyn, van twee verdiepingen, het onderſte zes en het bovenſte zeeven voeten

hoog

hoog; de Capiteins en ſommige der voornaamſte Officieren moeſten het bovenſte bewoonen, en de mindere zo wel als de onder-Officieren en de Bedienden het onderſte. De deur zou in 't midden van het front, vyf voeten hoog en drie breed zyn; daar moeſten boven vier kozynen zyn, een aan ieder der Capiteins kamers, en een aan elk end om den gang en de Capiteins kamers licht te geeven. De voor-moeſt een voet hooger als de zy-muuren ſtaan, om de vallende vochten af te laaten druipen, en om het huis, laag en wel geſlooten zynde, warm te houden. De kagchel zou in 't midden geplaatſt worden, op dat ieder zyn deel van de warmte hebben mogt.

Dit alles nu geſchikt zynde, ſloeg ieder een de hand aan 't werk: men hieuw en hakte boomen; men zaagde planken, en men begon de muuren te maaken met lange en breede balken op malkander te leggen, met mos beſtopt en vaſt geſpykerd: met een woord het huis was opgeregt, gedekt en by na voltimmerd op den eerſten November. Ondertuſſchen

was het wêer vinnig koud geworden, ſchoon het jaargety vry zacht en gunſtig was geweeſt naar dat men 't daar gewent is. De winter begon in 't laatſte van September met groote vlokken van vochtige ſneeuw, en des nachts vorſt; hy was ſtraf genoeg, maar zo niet dat men hem naar de ſchrikkelyke beſchryvingen, die ſommige Schryvers van de winters dier landen geeven, moet afmeeten.

DEN 5^{en}. October was 'er in den inham of liever over al veel ys, en tegen den 8^{en}. was 't alles vaſt bevrooren. Tot den 30^{en}. hadden wy beurtelings dan ſneeuw, dan vorſt, en dan maatig weer, en om dat dezelve de Geboorte-dag van onzen tegenwoordigen Koning was, haalden wy de vlaggen en wimpels op, en deeden een en twintig kanon-ſchooten. Den 31^{en}. raakte *Hayes-River* ſchielyk hard bevrooren, zo dat wy nu begonnen te ondervinden, wat men van een *Hudſon's Baai's* winter te verwachten heeft.

DEN 2^{en}. November konden wy den inkt by 't vuur niet onbevrooren houden. Op den 3^{en}. vernamen wy dat ons gebottelt

telt

telt bier tot den grond in de vlessen bevrooren was: wy wonden het in werk en ondooiden het by een groot vuur. Den 6[en]. was de koude binnen boord onverdraagelyk, zo dat de matroozen in de verscheidene hutten, die 'er in het bosch toe waaren opgerecht verdeeld wierden, en de Capiteins en andere Officieren naamen in het nieuwe Huis dat nu gereed was, hun intrek. Het wierdt (op zyn zeemansch) het MONTAGU'S HUIS gedoopt, ter eere van zyne Hoogheid den HERTOG van MONTAGUE, dien uitmuntenden en edelmoedigen voorstander van alle nuttige onderneemingen, die deeze onderneeminge met het regte oog beschouwende, een der Inschryvers was.

WY begonden nu insgelyks ons winter-gewaad aan te trekken, het welk bestond uit een overrok, van beverhuid met zyn bont gemaakt, en dat tot aan de hielen toe hing, uit twee kamisoolen daar onder, een carpoes-muts en wanten van hetzelve, met baai gevoerd, een paar indiaansche kousen over onze wolle, van breed laaken of leer gemaakt, koomende

tot

tot het midden der dyen, uit ſchoenen van zagte Elands-huiden gemaakt, onder dewelke wy twee of drie paar wolle of duffelſe ſokken droegen om onze voeten tegen het bevriezen te bewaaren, hetgeen nochtans, maar al te dikwyls gebeurd. Een paar ſneeuw-ſchoenen, omtrent vyf voeten lang en agtien duimen wyd, die ons beletteden van in de ſneeuw te zakken, maakte onzen geheelen winter opſchik volkomen. Dit is eigentlyk het gewaad der *Indiaanen* van deeze landſtreek, dewelke het aan de *Engelſche* geleerd hebben; ook kan 'er niets gevoeglyker en nuttiger worden uitgevonden: want dus bezorgt, hebben wy de felſte koude, die 'er geduurende den winter is voorgevallen, kunnen uitſtaan, uitgezondert eenige weinige dagen.

Dewyl in alle landen byzondere jaargetyen byzondere bezigheeden verſchaffen, of liever de menſchen daar toe noopen; zo oeffenden wy hier ook onze meeſte kunſt en handigheid, in konynen en patryzen te dooden, de voornaamſte jagt, die hier in den winter gedaan kan worden.

De

De eerſte vongen wy op de volgende wyze. Wy hiewen verſcheide doorn-takken van de boomen, maakten daar mee eene hegge van twee voeten hoog, en van eene willekeurige lengte, laatende om de twintig *yards*, kleine openingen tot eenen doorgang voor de konynen. Wy hadden reeds beſpeurt dat zy 'er nooit zogten over te ſpringen. Hier wierden vallen van kooper-draad gezet, wier enden aan het end van een dikke ſtok vaſt gemaakt waaren, dewelke over eene kruk op zulk eene wyze gelegt was, dat wanneer het konyn 'er in liep, en begon te worſtelen, de ſtok opwipte, en het konyn twee of drie voeten van den grond deedt hangen. Deeze uitvinding gaf een dubbeld voordeel, het verzorgde ons het wild, dat wy noodig hadden; en daar het dus bleef hangen, was het niet bloot geſtelt om van andere dieren verſlonden te worden. Zy vangen aan het comptoir de patryzen niet anders als met ſchieten, en dit gelukt hun zeer wel, wyl die vogels 'er in groote meenigte zyn; in zo verre dat een man 'er tot tagtig op een dag kan ſchie-

ſchieten, het welk ten opzichte van den winter-voorraad van veel belang is.

ALLERLEY dieren, die met een bonte huit voorzien zyn, worden met verſchillende ſoorten van netten gevangen: insgelyks ook de bever. De hoolen, burgten, of, zo als menze gemeenlyk noemt, de huizen, daar die dieren in woonen, zyn zeer aardig, uit hout, ſteen, en kley opgeworpen. Zy hebben verſcheidene vertrekken van verſchillend gebruik; de Bever maakt het zyne altoos aan den kant van een meir of poel, zynde die geleegentheid wel het gemakkelykſte en 't zekerſte voor hen. Dit onderwerp voor lang door beroemde Schryvers verhandeld zynde, zal 't onnodig zyn het hier breedvoeriger op te geeven; wat ik 'er van voortbreng is alleen om 't geen zy 'er van zeggen te beveſtigen, en in 't kort aan te wyzen, wat zy 'er in 't breede van geſchreeven hebben.

MAAR om dat de wyze, waar op de Inboorlingen dezelve vangen, moogelyk in alle landſtreeken niet dezelfde is, of zo algemeen niet bekent als wel andere om-

omſtandigheeden ten hunnen opzichte, zo zal ik 'er my breeder over uitlaaten. De *Indiaanen* van *Hudſon's Baai* vangen die dieren op deeze wyze. Zy tappen eerſt het water dat omtrent hun wooning is zo veel af als moogelyk is; dit gedaan zynde, en voor de deur een ſterk net gezet hebbende, breeken zy van boven in het huis: de Bevers dat gewaar wordende tragten de vlucht door de deur te neemen, en werden in de netten geſtrikt, en dus van de jagers gevangen. Haar vel word onmiddelyk afgeſtroopt, in de zon geſpreid en gedroogt; en men eet het vleeſch, dat zeer vet en heerlyk van ſmaak is.

Gelyk de vorſt in 't begin van november zo fel had begonnen, dus duurde hy den heelen maand lang, zonder andere verandering, als dat hy min of meer, naar dat de wind woei, ſtreng was. Wanneer de wind uit het Weſten of Zuiden woei, was de vorſt verdraagelyk, maar keerde hy naar 't N. W. of naar 't N., dan wierdt de vorſt aanſtonds uitermaaten vinnig, en dikwyls ging hy verzelt van een ſoort van ſneeuw zo fyn als zand, dat met de

de winden, in de gedaante van wolken, uit de vlaktens of daalen die 'er aan bloot leggen, komt aandryven. Het is zeer gevaarlyk om zich op dien tyd op zulk een vlakte of rivier te bevinden, want die ſneeuw-wolken zyn gemeenlyk zo dik, dat men kwaalyk vyf roe van zich af kan zien; noch zyn 'er geene de minſte ſpooren, paden, of diergelyke teekens die den weg aanwyzen: want de ſneeuw neemt die ſtrax weg. Sommige dus verdoold en kwaalyk een half myl van het Comptoir af zynde, hebben zich in het grootſte gevaar van dood te vriezen bevonden, konnende om de bovengezegde reden, hunnen weg derwaarts niet vinden. Maar die felle koude duurde echter niet boven vier of vyf dagen in een maand, en valt gemeenlyk omtrent de nieuwe en volle maan voor, dewelke, volgens de waarneemingen, veel invloed heeft op het weer in deeze landſtreeken. Dan is het zeer ſtormagtig, met eenen noordweſten wind, die men wel zeggen mag dat 'er den heelen winter door duurt, en 's zomers gemeenlyk op die verande-

rin-

ringen der maan. Op andere tyden is het vry aangenaam weer, ſchoon het hard vrieſt met een veranderlyke en gemaatigde wind. Men kan dan wel uit ſchieten of op de nette-vangſt gaan.

Het volk begon nu alle weeken uit hunne hutten te koomen, om levensmiddelen aan boord van de ſchepen te haalen. Zy hadden die in 't begin van den winter ſpaarſaam gebruikt; zynde altoos van konynen overvloedig voorzien geweeſt, niet tegenſtaande zy 'er het Huis van *Montagu* van mede gedeeld hadden. Alles wat zy heen of weer te draagen hadden, trokken zy voort op kleine ſleên, beſtaande uit twaalf te zaamen gevoegde twijgen, waar van 'er vier in de breedte lagen, die aan het eene end opgeboogen waaren, om te gemakkelyker over de ſneeuw te kunnen glyen. Op zulk eene ſlee kon een man gevoeglyk een laſt van honderd pond vyftien of zeſtien mylen in een winterſche dag voort voeren. De dog-honden zyn in dit geweſt van gedaante als de gemeene doggen, en uit den aard baffen zy nooit, maar knorren wanneer zy geſart

worden; deeze honden zyn de eenigst dieren, die 'er de *Engelſche* of *Indiaanen* to den arbeid gebruiken. Die beeſten kun nen noch zwaarder vracht, dan de zo eve genoemde, voort trekken; en zy kunne 't ook, indien 't nodig is, langer uitho den. In de verre togten, die door diep ſneeuw gedaan moeten worden, gaan d mannen voor uit, om met hunne ſneeuw ſchoenen een pad te maaken. Die ho den wennen gauw tot het geen dat me ze leert, en dewyl zy leerzaam en ha delbaar zyn, zo heeft men 'er groot n van. Zy worden gemeenlyk van de E *gelſche* op dezelve wyze gevoedt als h ſcheepsvolk; maar de *Indiaanen* zyn da omtrent zorgeloozer, zo dat hunne ho den voornaamentlyk leeven van 't ge zy beſt krygen konnen.

BEHALVEN deeze kleine ſleên ha den wy 'er grooter en zwaarder, die me laſt konden draagen; deeze waaren eev eens als de voorgaande gemaakt, ma tien of twaalf voet lang, en drie bree daar waaren twintig of dertig me ſchen van nooden om zulk eene gel

de flede voort te trekken. De eerste maal dat menze naar de factory voerden was op den 8en. December, dat zy 'er twee vaatjes brandewyn voor de kersmis-feest van daan bragten, die 'er de *Engelsche* in 't algemeen vieren (zo ligt kunnen de beste instellingen tot een kwaad gebruik trekken) met onmaatig te drinken, en met zich over te geeven aan alle de dartelheeden die 'er gemeenlyk aan vast zyn.

Op deezen tyd wierdt 'er eene groote raadsvergaadering in *Montague's* huis gehouden, waar in Capitein *Moor* voorstelde onzen langen boot tot gebruik der ontdekking te verlengen, te verhoogen en met een dek te voorzien. Dit wierdt, na eenig beraad, met meerderheid van stemmen, goed gekeurt. Het is zeker dat 'er niets beters, tot voordeel van 't geen wy te verrichten hadden, kon bedagt worden, want het zoude zeer gevaarlyk geweest zyn zo een naauwkeurig onderzoek, als nodig was, met het schip te doen, op eene onbekende kust, met veranderlyk weer en wind, dikwyls mistig, met ys in de baayen, en in de

inhammen, tusschen gebrooken landen en Eilanden, rotsen en ondieptens, zonder eenige kennis van havens, Ty of stroo men, noch van de strekkinge van de kust daar het gevaar met een kleinder vaartui onvergelykelyk kleinder is; want het zeeker dat men met zulk een scheepje to op eene myl by het strand kan koomen tusschen rotsen en over ondieptens vaaren daar een schip, dat dieper gaat, strande zou. Behalven dat, raakte de boot eens aa laager wal, zo kon men hem ligt weer vl krygen; en op het slimst genoomen, h kwam zich eens aan stukken te stooten, z bleef 'er noch kans om ons in zulk g val te redden: dit gaf ons meer mo en onverzaagtheid, als wy misschien a ders gehad zouden hebben.

DIT, aangaande den boot, besloot zynde, wierd dezelve op eene bekwaa plaats, ter zyde van de kreek, op ee hoogte die door boomen beschut w gebragt; een houte tent wierdt 'er ov heen getimmerd, met zeilen gedekt, met een haart in 't midden voorzien. D wierdt noodig geoordeelt, op dat 'er

ti

timmerlieden geduurende den winter aan zouden kunnen werken, hem afmaaken en in staat stellen, om in het voorjaar, als wy hem zouden willen gebruiken, te kunnen dienen. Men kan ligt uit alle deeze schikkingen opmaaken, dat wy niets van 't geen 't vernuft op konde geeven verzuimde, om den barren winter verdraagelyk te maaken; en ik zal in 't vervolg doen zien dat onze voorzorgen van zulk eene goede uitwerking waaren, als men 'er van had kunnen verwagten; en dat men dierhalven in 't vervolg niet meerder zal hoeven te vreezen, dat het volk aan zulke ondraagelyke ongemakken bloot gesteld worde, indien het gebeurde, dat het, tot deeze ontdekking uitgezonden, wederom in deeze landstreeken kwam te overwinteren. Maar om het meer gewigt by te zetten, en om den Lezer een klaarer denkbeeld te geeven van 't geen reeds gezegt is, en verder op dit onderwerp zou mogen gezegt worden, zal 't nodig zyn eene zo naauwkeurige beschryving, als 't my mogelyk is, van deeze landstreeke te geeven, en van al het geen dat tot dezelve eenige

nige betrekking heeft. Hier in zal ik ten uiterste omzigtig ten opzichte der bygebragte stukken zyn, en niets verzuimen om my verstaanbaar te maaken.

Het is wel waar, dat ik, om zulk eene volkoome en byzondere beschryving te geeven, genoodzaakt zal zyn, om veele dingen te herhaalen, die reeds door andere zyn aangeroert, maar dit zal, hoop ik, my niet als een onvergeefelyke misslag worden toegereekent, wyl het tot myn ontwerp volstrekt nodig is; daar ik het niet in de eigene woorden dier Schryvers zal bybrengen noch my op hun gezag beroepen, maar slechts myne eigene ondervindinge tot grondslag neemen. Het zal insgelyks noodzaakelyk weezen om iets van het gedrag onzer Landsgenooten, die in deeze gewesten gezeeten zyn, te melden; en indien ik hier in iemand eenigen aanstoot geeven mogt, zo kan hy verzekert weezen dat het niet is om hem eenigzints te benaadelen, noch uit eenig persoonlyk misnoegen, maar alleen uit zodaanig een achting voor de waarheid welk een mensch betaamt, die met geen ander oogmerk

schryst

ſchryft dan tot onderrichting van het gemeen. 't Zy my wyders geoorlooft hier noch by te voegen, dat ik, door geenen wrok aangezet zynde, ook verre ben van onder beſtiering of eenig invloed van andere te ſchryven. Ik heb de minſte begeerte niet om my door dit verhaal aan eenig menſch, wie het zou mogen zyn, aan te beveelen; als alleen voor zo verre als de oprechtheid van myn verhaal het zal kunnen doen, en de rondborſtige en onbewimpelde opgeevinge der waarneemingen, tot welke het ampt, dat ik in deezen laatſten togt bekleed hebbe, my gelegentheid gegeeven heeft. Het gemeen heeft 'er recht toe, alzo wel om de gewichtige gevolgen, die ten beſte van het volk in 't algemeen en in 't byzonder van die geene, die deeze ontdekking onmiddelyk raakt, uit dien noord-weſter doortogt, zo die ooit gevonden word, zullen voortvloeien; als om de groote opletenheid die 'er op dien uittogt genoomen is, en de aanzienlyke belooning die de Overheid wel heeft willen aanbieden om denzelven aan te moedigen. Wanneer zulk een

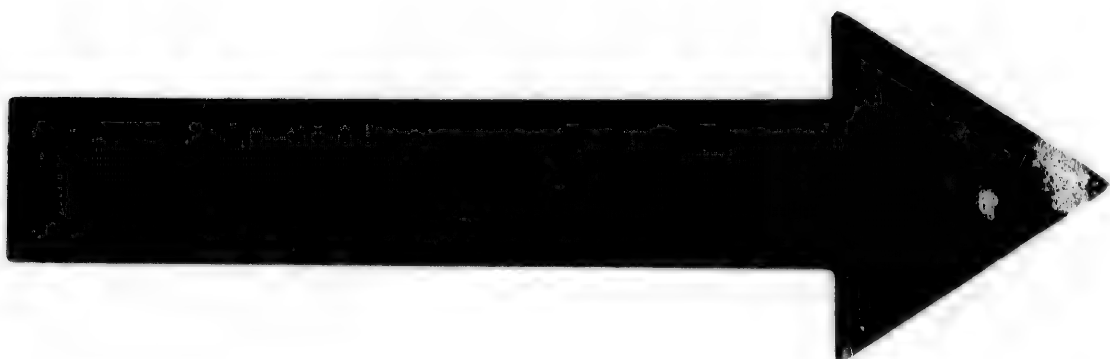
groote ſtap door de eerſte Beſtierders van het gemeene-beſt gedaan is, en wanneer, ten gevalle van haaren goeden uitſlag, alle de rechtbanken van het koninkryk, die 'er kennis van genoomen hebben, alle hulp, byſtand, toegeeving en beſcherming, die ooit met redelykheid konden verwacht of begeerd worden, gegeeven hebben, zo legt elk een onder de grootſte verplichting, om, zo het geluk hem 'er in ſtaat toe ſtelt, alles toe te brengen, dat zulk eene groote onderneeming gemakkelyk kan maaken; en de eere, die hy inlegt met dezelve voort te zetten, moet buiten alle twyffel ver overweegen de ongeruſte verleegentheid, die hy moogelyk zoude hebben, van zulke te mishaagen, die miſſchien een byzonder belang hebben om de ontdekking eener noord-weſter doortogts te dwarsboomen, en niets anders ten dien opzichte als hun eigenbaat kunnen voorwenden, wanneer zy de middelen om 'er andere van af te ſchrikken een glimp zoeken te geeven.

De kuſten van dit geweſt, tegenwoordig redelyk wel bekend, ſtrekken zich om-

tren

trent van de 51°. tot de 68°. N. br.: zy hebben *Hudſon's Baai* ten Ooſten, en *Canada* ten Zuiden; wat hunne grenzen aan het *Weſten* en aan het *Noorden* betreft, die zyn noch niet ontdekt. In de zuider-deelen en daar wy overwinterd hebben, is de grond zeer vruchtbaar; de oppervlakte beſtaat uit zwarte loſſe aarde; onder dewelke laagen van kley leggen, van verſchillende kleuren, als bleek, geel enz. Digt aan ſtrand is de grond laag en moeraſſig; bezet met veelerley ſlach van boomen, als *Spruce*, lorkenboomen, populieren, berke, elzen en wilgeboomen; daar zyn landwaard in groote daalen, die behalven de mos, eenig groente draagen; en hier en daar zyn eenige bosjes en water-plaſſen, hoogtens of zo genaamde Eilanden, die met heeſters en dik mos bewaſſen zyn: de grond is 'er van eenen turfachtigen aard.

DAAR zyn veelerhande ſtruiken en planten: veele derzelve zyn in *Europa* bekend; als kruisbezien, aalbeſſen, aardbezien, heeſters die roode en zwarte beſſen draagen, daar de patryzen op aazen en

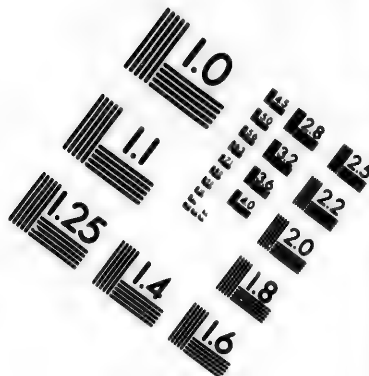
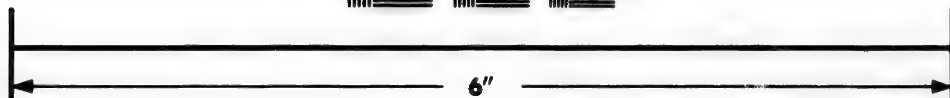
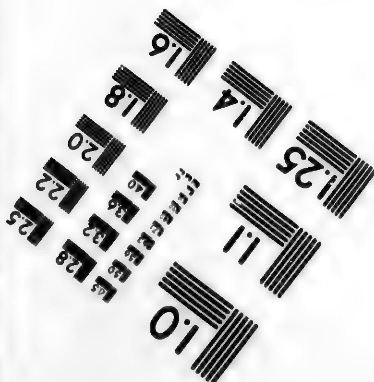

IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)

1.0
2.8
2.5
2.2
2.0
1.8
1.6

die daarom patrys-bessen genoemd worden. De *Indiaanen* en de *Engelsche* gebruiken het kruid *Wizzekapukka* genaamt, als een geneesmiddel voor de scheurbuik en de zeenuw-ziektens: zyne eigentlyke deugd is, dat het de spyze helpt verteeren, en graagte tot eeten verwekt. De Heel-meesters die in de factory woonen, eigenen aan die plant alle de eigenschappen toe, die in de Rubarbe bekend zyn; zy ruikt sterk en geurig, smaakt aangenaam, wanneer men haar volgens de gewoone wyze, als thee drinkt. Hier vind men insgelyks aardbeyen, *angelica*, muurkruid, brandnetels, boter-bloemen, wilde beeren-ooren, zevenboom, veelerley Laplandsche planten, en andere die ons onbekend zyn. By de meiren en rivieren wascht overvloed van wilde ryst, die, indienze gekweekt wierdt, tot zeer goed voedsel zou kunnen strekken. Men vindt 'er lang gras en goed weyland, en daar zyn redelyke fraaye tuinen omtrent de factory, voornaamentlyk te *York-Fort*, te *Albany*, en te *Moose-River*, daar meest alle engelsche tuinvruchten zeer wel groeyen, als erwten, boo-

boonen, kool, raapen en allerley ſoort van ſlaa; maar verder in 't land is de grond vruchtbaarder, om dat het daar in de zomer veel warmer, de vorſt minder ſterk, en de winters van korter duur zyn; derhalve bevrieſt 'er de grond nooit zo diep, en ondooit 'er eerder.

Wat de bergſtoffen aangaat, men vind 'er zonder tegenſpraak overvloedig van veelerley ſoort; ik zelv heb 'er yzermoer gevonden, en weet van goeder hand, dat omtrent *Churchil* lood-ertz op de oppervlakte van de aarde gevonden word; behalve eene zeer ryke koper-myn, waar van de Noorder-*Indiaanen* dikwyls ſtukken te *Churchil* brengen, en daar ik 'er zelve een van bezitte. Daar zyn insgelyks veelerhande ſoorten van talk, en muscoviſch-glas, rots-criſtallen van verſchillende kleur, als rood en wit, de eerſte gelyken naar robynen, en de andere, grooter en zeer doorſchynende, ſchieten uit in de gedaante van vyfhoekige kantzuilen. Men vind ook in de Noorder-deelen een ſoort van kool-aarde, die brandbaar is; de *Asbeſtus* of ſteen-vlas is insgelyks hier

hier heel gemeen; als ook een zekere ſteen wiens oppervlakte zwart, glad en blinkende is, en die gemakkelyk gekloofd kan worden in dunne doorſchynende blaa- ders, naar moscoviſche talk gelykende, en die de inboorlingen voor ſpiegels gebrui- ken. Men heeft 'er ook van allerley ſlach van marmer in overvloed, ſoorten die heel wit zyn en andere verſcheidently met roode, groene en blaauwe vlakken geſpikkeld. Viſſchen-ſchelpen werden 'er zelden gevonden; de eenigſte die ik 'er gezien heb zyn moſſelen, en ſlakken: daar zyn 'er echter veelerley andere, maar men zietze weinig; want alle ſoorten van ſchulp-viſſchen kiezen de diepte, om in den winter niet bevrooren te raaken.

Men heeft in deeze landen nooit of ten minſte zeer zelden eene heldere lucht: de Lente en Herfſt zyn gemeenlyk ver- zeld met dikke en vogtige miſten, en in den winter is de lucht vol van ys-deelt- jes, die met het bloote oog gezien kun- nen worden, inzonderheid wanneer de wind noord of ooſtelyk is, en dat het ſterk vrieſt: de reden daar van is, dat 'er

'er in den winter, wanneer het water vry van ys is, eene zwaare damp opryſt die men gemeenlyk *vorſt-damp* (Forſt-ſmoak) noemd; deeze dampen, bevrooren zynde, worden door den wind tot die gedaante gebragt, daar menze in gewaar word. In 't begin van den winter was de rivier van *Port-Nelſon* op haaren ſtroom onbevrooren; dewyl dezelve noordelyk van ons aflag zo bragt ons de wind, als hy uit dien oord kwam, geduurig buyen van die ys-deeltjes over, die, als 'er vorſt kwam, verdweenen.

HIER van daan is 't ook dat men 'er zo dikwyls byzonnen en kringen om de zon en de maan ziet, die zeer glansryk met alle de verſcheidene verwen des Regenboogs gekleurt zyn. Zes van deeze byzonnen, hebben wy 'er te gelyk gezien, 't geen ons zeer zeldzaam voor kwam. De zon gaat 'er op en onder eene lange kegel van geel licht uitſchietende, die loodregt op haar ſtaat, en niet eerder verdwynt, als wanneer het noorder-ligt duizend verſchillende ligten en kleuren over het gantſche gewelf der lucht,

met

met zulk eene ſchitterende ſchoonheid geſpreidt heeft, dat zelfs de volle maan 'er den glans niet van verdooven kan: maar wanneer het donkere maan is, ſchynen die ligten veel helderer, wyl men by dat ligt zeer duidelyk zien kan te leezen, en men ziet 'er de ſchaduwe der voorwerpen op de ſneeuw, hellende naar het S. O. naar maate dat het ligt aan den tegengeſtelden oord doorbreekt, alwaar het opkomt, en van waar de ſtraalen door het geheele firmament voortvloejen, met een ſoort van golvende beweeging. De ſtarren ſchynen in dit geweſt tintelende met een roodagtig vuur, en byzonder die naby de kimmen zyn: deeze gelyken naar het vuur of 't ligt van een ſchip van verre gezien. Men heeft 'er, gelyk reeds gezegd is, niet veel donder of blixem in de zomer, ſchoon het in dat jaar-gety, geduurende zes of agt weeken, zeer warm is: maar wanneer het voorvalt zyn 'er de gevolgen zeer ſchrikkelyk van. Ik heb eene groote meenigte boomen by malkanderen gezien, waar van de ſchorſen en takken afgebrand waaren, en men zeide my

da

dat de blixem dit veroorzaakt had; ik ſloeg 'er des te eerder geloof aan, om dat de boomen in deeze geweſten zeer ligt vuur vatten; de onderſte kanten der takken van de *Spruce* en lorkenboomen zyn overkleed met zwart en wit haairig mos dat zeer naar vlas zweemt, en daar de vlam ingeſlaagen zynde ligt zeer ſnel en volgens de leiding van den wind van boom tot boom overgaat, tot dat het gantſche boſch, dat 'er om legt, in vlam is; dit droogt het hout zo wel dat het uitneemend brandhout word; en waarlyk men heeft het wel van doen, want de winters zyn koud genoeg, om niets af te keuren van het geen tot deszelfs verzachting ſtrekken kan.

Wy waaren gewend ten minſten een paarde-vracht hout te gelyk in onze kagchels te ſteeken, die van ſteen, zes voeten lang, twee breed, en drie hoog, gemetſeld waaren; wanneer het hout byna verteert was, wierdt het gloejende afgeſchooten, het ſmeulend hout weg gedaan, en het gat van den ſchoorſteen geſtopt, het welk zo een zwavelachtigen en ſmoorenden damp verwekte, dat wy, niet tegenſtaande de

ſtreng-

ſtrengheid van de koude, dikwyls aan 't
zweeten raakten. Het onderſcheid tus-
ſchen, de koude van buiten en de warm-
te van binnen, is zo groot, dat men-
ſchen die aan de felle koude buiten de
deur blood geſtaan hebben, in flaauwte
vallen wanneer zy in huis koomen, en
eenigen tyd in bedwelming als dood
blyven leggen. Indien maar een venſter
of deur open gedaan wordt, komt de koude
daar met zo veel geweld in, dat de inge-
ſlooten warme lucht in dunne ſneeuw
veranderd. Noch was al de hitte, die 'er
verwekt konde worden, niet in ſtaat om
het binnenſte van het dak, de venſters, en
zyden van het huis vry van ſneeuw en y
te houden: onze bed-deekens die tegen de
muuren aankwaamen, waaren 'er gemeen-
lyk 's morgens aan vaſt bevrooren, en on-
ze adem zettede zich als witte ryp op het
dek vaſt.

Alle deeze omſtandigheeden kwaamen
te voorſchyn zo dra het vuur gedooſt was
en het ſap, door het vuur in het hout ont-
dooit, bevroor, ſplytende het hout met
zulk een gekraak, dat het geraas wein
va

van een snaphaans schoot verscheelde. Geenerley vocht kan de vorst, wanneer het daar aan blood gesteld is, weerstaan: starke Pekel, Brandewyn, en Geest van Wyn raken alle bevroren, indien zy 'er niet voor bewaard worden: de laatste bevriest 'er niet tot een vaste klomp, maar word 'er even als olie wanneer het tusschen gemaatigt en vriezend weer is. Alle vloeistoffen, die min krachtig zyn dan de sterke dranken, worden 'er zo hard als steen, en doen alle de vaten van hout, tin, blik, ja zelvs van koper, daar zy in beslooten zyn, bersten. Het ys in de Rivier, in den omtrek van de plaats daar wy ons onthielden, was boven de agt voeten dik; de sneeuw stond drie voeten hoog, maar veel hooger daar het op een gejaagt was. Al het versche voorraad dat wy konden bekoomen, als harten-vleesch, konynen, patryzen, faizanten, visch enz. hielden wy goed zonder zout; want zo dra was het niet gedood, of het was te gelyk bevrooren, en bleeve in dien zelven staat van October tot in April, wanneer het begon te ontdooyen, en by gevolg ook te bederven.

DE konynen, haazen, en patryzen
veranderen hunne gemeene zomer-kleu
van bruin graauw, in eene witte win
ter-kleur; ſommige meenen dat zy hu
haair en veeren met de kleur te gely
verliezen, maar het teegendeel is aan a
le, die de moeite genoomen hebben o
dit nauwkeurig te onderzoeken, klaar g
bleeken: ten minſten kan ik het van m
zelve getuigen; want ik heb in 't beg
van den winter aangemerkt, dat de to
pen van het haair der konynen alleen w
waaren, daar de wortels, die zo veel aa
de koude niet blood ſtaan, de graauw
kleur noch behielden; indien zy and
haair gekreegen hadden, zou het tege
deel hebben plaats gehad.

TERWYL wy nu op de heevige uitwer
ſels van de koude gekoomen zyn, zo zull
wy 'er iets van zeggen, ten opzichte v
het menſchelyk lighaam. Veele van o
volk hadden het aangezicht, de ooren
teenen bevrooren, maar niet gevaarly
Wanneer het vleeſch in dien ſtaat is, i
wit en hard als ys, maar men ondooit h
met het te wryven met eene warme hand

ver met eene beevere want, en dit ver-
zaakt anders geen kwaad als dat 'er
ne blaar overblyſt; maar indien het lid
p bevrooren is, en dat het wat lang
urt, verſterſt het. Wy ondervinden
in dit geval de vinnige koude de zelf-
uitwerking doet als de groote hitte, en
de zelfde geneesmiddelen die een be-
oren lid geneezen, insgelyks een lid
gebrand is, herſtellen. Het is zeer on-
makkelyk in 't begin van den winter,
ig lid van 't lighaam bevrooren te heb-
; want daar door zeer teer geworden
nde, word het in 't vervolg veel lig-
dan andere door den vorſt aangetaſt.
Wy hadden het ongeluk gehad van in
ze reis een *Thermometer*, dat wy uit
geland mee genoomen hadden, te bree-
. Dit was een groot verlies voor ons,
wyl wy door veelerley waarneemingen,
behulp van dat werk-tuig gemaakt,
eene meer voldoenende naauwkeurig-
d de graaden van koude zouden heb-
kunnen bepaalen, dan alle de berich-
van zyne uitwerkſels doen konnen.
r dewyl deeze zeekerheid ontbreekt,

moet men zich vergenoegen met het gee
'er het naaste by komt, als eene vergo
ding, die de onderzoekingen en de gi
fingen der ervarene veel hulp kan to
brengen. Het is gantsch niet te verwo
deren, dat het scheeps-volk van Capite
Middleton zulke bystere ongemakken do
de koude leeden, toen zy in 't jaar 174
te *Churchill* overwinterden, als men ac
geeft dat hy zich op een smal stuk land
rondom bezet met vast en wyduitgestre
ys ter neder gezet heeft, en als men b
denkt, dat het volk geene andere kle
deren hadden dan die zy in andere to
ten gewoon zyn te gebruiken; daar z
indien zy van wyde beever-rokken vo
zien waaren geweest, en wooningen
de bosschen gebouwd hadden, zonder ve
gelyking veel minder gebrek geleeden zo
den hebben: want, wat de elenden t
opzichte van ons volk aangaat, die wie
eerder door gebrek van goed voedsel,
een onvergeeflyk misbruik der sterke dra
ken, veroorzaakt, dan door de felhe
van de koude; nochtans waaren wy, g
lyk gezegt is, gantsch niet bevryd van
g

gewoone ſtrenge vorſt in *Hudſon's Baai.*

De Natuur voorziet hier alle de dieren met ongemeen bont om de koude te konnen wederſtaan, en dat bont valt gemeenlyk af, wanneer de warmte aankomt; maar het is zeer aanmerkelyk, dat de dieren, gelyk de honden en de katten, die 'er uit *Europa* worden overgebracht, hetzelve onderheevig zyn. Gelyk het bloed minder warm en zyn beweeging ſlapper is in die deelen der dieren, die het verſte van het hart afleggen, zo zyn dezelve ook zeer ligt door de koude bevangen. Het is insgelyks merkwaardig, dat weinig dieren in deeze landſtreek lange pooten of lange ſtaarten hebben: de beeren, konynen, haazen, *Americaaner* katten, egels, enz. hebbenze alle kort, en die, dewelke lange ſtaarten hebben, als de voſſen, enz. hebben die wonderlyk zwaar voorzien met lang bosachtig haair, dat haar tegen de koude beſchermt. Indien men in den winter yzer of eenig ander hard lighaam met den vinger aanraakt, zo is die aanſtonds daar aan vaſt bevrooren; raakt men met de tong of lippen tegen het glas, daar

men uit drinkt, zo zal de huid in 't weg
haalen aan het glas blyven zitten. Een
zonderling geval gebeurde dien aangaan-
de aan een onzer bootsgezellen, in het
overbrengen van eene fles ſterken drank
van het huis naar zyn hut: niets hebben-
de om dezelve te ſtoppen, ſtak hy 'er den
vinger in, die 'er aanſtonds aan vaſt be-
vrooren raakte; en om denzelve te behou-
den moeſt 'er een ſtuk van afgezet worden.
Alle vaſte lighaamen, als glas, yzer, y
en diergelyke, worden tot zulk eene
graad koudt dat zy de uitwerkſels van een
ſterke hette, en dat redelyk lang, kunne
uitſtaan. Een byl van buiten, alwaar hy aa
het vriezend weer had blood geleegen, i
huis gebracht hebbende, leide ik hem o
een halve voet van een goed vuur af, e
goot 'er toen water op: dit water vera
derde onmiddelyk in ys-koeken en ble
eenigen tyd in dien ſtaat. Het is dan mog
lyk dat de bergachtige ys-Eilanden op d
wyze aangroeyen, terwyl de lucht rondo
dezelve gemaatigt is; en dat de grond z
diep bevrieſt als wy het ondervonden, to
wy eenen put delfde om 'er ons bier in
le

leggen; want een kuil, vier voeten dieper dan het gemeene, welke twaalf voet diep is, gegraaven hebbende, vonden wy dat de grond aldaar zeer hard bevrooren was.

ALVOORENS het bier te ſtuwen, leide men een bed van wilge en gras, een voet dik onder en op de vaten, zo dat zy twaalf voeten diep onder ſmeerige aarde geſtopt lagen: nochtans bevrooren ſommige vaten dun bier, die aan de kanten waaren, en de ſterke yzere hoepels, die dezelve omvingen, borſten aan ſtukken. In het midden van het ys bleeven de geeſtachtige deelen vloeibaar; die drank was ſterk, maar toen het bevroorene ondooit was, ſmaakten hy als verſchaald; andere vaten bleeven heel, of het geen zy inhielen pas half geſtolt; de waterige deelen, ondertuſſchen tyd om te ondooyen gehad hebbende en om zich met de geeſtachtige deelen te vermengen, ſmaakte het zeer goed toen wy het dronken; ja zelvs, zo 't ons in de ſmaak voorkwaam, was het beter dan voor dat het bevrooren was geweeſt. Men zoude natuurlyk, uit dit lang verhaal van die felle winters beſluiten, dat die geweſten

de allerdroevigste des werelds moeten zyn, en derzelver inwoonders de ongelukkigste van de gantsche aarde: maar zy zyn 'er in der daad zeer verre van daan. Is de kou fel, zy hebben de ruimte van bevervellen om zich te dekken, en overvloed van andere geryven, die hen ten minste eenigermaaten gelyk stellen met die geene, die onder eene gunstiger luchtstreek woonen.

Maar het geen ten deezen opzichte noch verwonderlyker zal voorkoomen, is, dat ik durf verzeekeren, dat de *Europeaanen* die hier eenige jaaren hebben doorgebragt, dit land boven alle andere verkiezen, en met hunne schepen t' huis gekoomen, wordt haar eene gemaatigder luchtstreek in weinig maanden lastig, wagtende met ongeduld naar het jaargety, waar in zy die ys-gewesten wederom kunnen gaan bezoeken. De inboorlingen deezer landen zyn van middelbaare gestalte, van kleur als rood koper, met zwarte oogen en lang zwart haair; van gelaad meest als de *Europeaanen*. Zy zyn zorgelyk van aard, goed van inborst, spraakzaam, vriendelyk en eerlyk in hunne

ne handelingen. Zy woonen in tenten, gedekt met mos en harte-vellen, die aan malkandere genaaid zyn; en om dat zy zich het meeſte ophouden met jaagen, visſchen, en vogels te ſchieten, veranderen zy van woonplaatſe, naar maate dat zy hunne behoeftens ruim of ſchaars vinden.

Om die zelve reden woonen zy niet in eene groote meenigte by malkanderen, wyl het hun dan veel ongemakkelyker zou vallen, om zich van voedſel en kleeding te kunnen voorzien. Hierom is het dat zy zonder wetten leeven; richtende hun gedrag naar eene natuurlyke neiging ten goede, die hen wederzyds zo ſterk van alle onrechtveerdigheeden en geweld afhoudt, als de ſtrengſte wetten zouden kunnen doen. De Hoofden van elk ſtam of huisgezin werden in 't gemeen uit de oudſte des volks gekoozen, meeſt om hunne bekwaamheid in 't jaagen, ondervinding in den koophandel, en huiſſelyke zaaken, of om hunne beproefde dapperheid in den oorlog, dien zy dikwyls met de *Eskimaux* voeren. Deeze Hoofdmannen onderrichten die geene, die by hen woonen, in hunne

verscheidene oeffeningen, als jaagen, vogel-vangen, visschen enz.; men volgt hunnen raad meer uit gewilligheid als uit verplichting; want, ten opzichte van de onafhankelykheid, mogen zy met waarheid een vry volk genoemt worden. Zy kunnen zonder aard-vruchten bestaan, leevende geheel en al van beesten, die zy met jaagen of andersints, daar zy zeer handig en gezwind in zyn, overvloedig kunnen bekoomen. Zy maaken elk jaar-gety eene over groote slachting onder de harten, zich dwaaslyk verbeeldende, dat hoe meer zy 'er ombrengen, hoe meerder van dezelve voortgebragt zullen worden: zy laaten 'er daarom zomtyds drie of vier hon derd op de plaats leggen, haar alleen de tongen uitrukkende, en de romp agter laatende om te rotten of van de andere wilde dieren verslonden te worden. Op andere tyden vallen zy die beesten in 't water aan, en dooden 'er zeer veel, die zy op de vlotten naar de factory overbrengen. Deeze dieren kruissen in 't voorjaar een groot stuk lands door, van 't Zuiden naar het Noorden, om 'er hunne jon

ge

gen in veilige plaatſen, dat is in de noordelykſte deelen, die geheel niet of ten minſte zeer weinig bewoond zyn, voort te brengen.

In hunnen togt derwaarts zyn zy zeer gekweld met groote vliegen en muggen, daar deeze landen geduurende den korten zomer zeer onderheevig aan zyn; dit maakt dat de harten naar de rivieren en meiren vlugten om dat gedierte te ontloopen; 't welk de *Indiaanen* noch beter geleegentheid geeft om ze te dooden. Men zou bezwaarlyk kunnen zeggen, waar zo eene groote meenigte van vliegen en muggen van daan komt, of hoe zy voortgebragt worden, zo de ondervinding niet leerde, dat zy den winter overleeven, of liever als in eenen leevenloozen ſtaat blyven, waaruit zy als herbooren worden, zo dra het weer warm begint te worden. Om het te beveſtigen zal ik 'er een klaar voorbeeld van opgeeven. Een zeeker man in den winter eene ſmalle kreek op een boom, die 'er dwars over lag, over gaande, liet zynen voet aan de eene kant uitglippen en brak een zwart ſtuk van dien boom af; hetzelve beſchouwende, vondt hy dat

het

het niets anders was als eene groote klomp van by een gekroopene en bevroorene muggen. Hy bragt hen by het vuur, dat hunne leevensſappen ontdooiende, hun terſtond weder levendig maakte. Dezelve wederom aan de vorſt bloot geſtelt, raakten terſtond in haaren voorigen gevoelloozen ſtaat, en konden daar na op geenerlei wyze wederom tot het leeven gebragt worden. Buiten alle twyffel zyn 'er meer van die ſchepſels, die in den winter verdwynen, en op dezelve wyze verkleumd en in eenen beweegenloozen ſtaat geraaken. Ik zal dit noch beter aantoonen met iets dat aan de *Engelſchen*, die in de noorder deelen van *America* gezeeten zyn, zeer wel bekend is; naamentlyk, dat aan de zyden der meiren, in dyken of hoolen, aan de wortels van boomen, dikwyls in den winter kikvorſchen gevonden worden, die zodaanig bevrooren zyn, dat haar vleeſch zo hard is als gemeen ys, en die nochtans met een gepaſte warmte ondooit zynde, weederom leevendig en in ſtaat werden om voort te crabbelen; maar ſchielyk eene twee-

tweede maal bevrooren raakende, kunnen zy niet weder levendig worden, gelyk wy het van de muggen gezegt hebben.

De *Indiaanen* leeven niet alleen van het vleesch der beesten die zy op de jagt dooden, maar ook van dat der trekvogels; gelyk als zwaanen, wilde ganzen, eenden, pluvieren, en veeler van dat slach, dat in de Lente naar 't Noorden overvliegt om voort te teelen, en in den Herfst weederom te rug naar 't Zuiden komt; desgelyks ook van andere soorten, als arenden, kraaien, uilen, valken, en meeuwen, als mede van patryzen en faisanten, die des winters in die gewesten overblyven. Zy kooken gemeenlyk hun vleesch en eeten het zonder iets daar by te gebruiken, drinkende het nat, waar in het gekookt is, na, 't welk zy voor zeer gezond houden. Zy maaken op dezelve wyze hun visch toe, die zy 'er zeer goed en van veelerley slach hebben; zy hebben in de meiren en rivieren groote steuren, carpers, forellen, en twee andere soorten van zeer lekkere visch, waar van de eene by de *Franschen*

wit-

witte Visch (Poisson blanc) genoemd word, en by de *Indiaanen* en *Engel-schen*, *Titymagg;* de andere gelykt naar de aal, maar is met geele en witte vlek-ken geteekent, en wordt door de in-boorlingen *mutboy* genoemd. Deeze visch wordt in den winter voor het allervet-ste gehouden: men vangt dezelve dan met een hoek, die wel met aas voorzien is, en die men in een byt, in 't ys ge-maakt, laat hangen, en daar zy greetig naar happen.

Aan de monden der rivieren, voor-naamentlyk die het meest naar 't noorden liggen, vindt men overvloed van schoone salm, forellen, en een ander soort van visch, die tamelyk goed is en naar de car-per gelykt, zy noemen die de *Zuiger* (Sucker). Ook koomen 'er met het Ty veele witte walvisschen indryven, die men gemakkelyk kan vangen, en met welken traan men veel voordeel doet. De robben koomen ook wel aan deeze kust, doch niet menigvuldig, behalven zo ver naar 't noorden als op de breedte van 60°.

Des zomers draagen de mannen hier ee-

eenen lossen rok van een sprey of deeken gemaakt, die zy van de *Franschen* of van de *Engelschen* in hunne nabuurschap gezeeten, koopen; een paar leere koussen, die zo hoog over de dyen koomen, dat zy met een voor broeken dienen; hunne schoenen zyn ook van dezelve stoffe gemaakt. De kleeding der vrouwen verschilt gemeenlyk van die der mannen alleen hier in, dat zy in den winter een rok draagen die een weinig beneeden de knien komt. Haar opschik bestaat doorgaans uit een Harte, Otter, of Bever-huit, met hair of bont daar aan; de mouwen van haar opperkleed zyn gemeenlyk niet aan het lyf vast; zy doen hen aan en af naar haar welgevallen, dezelve alleen maar met strikken aan de schouders vast maakende, zo dat haare armen tot aan den oxel, zelfs in 't midden van den winter aan de felle kou bloot staan, 't geen zy oordeelen tot haare gezondheid toe te brengen. Men moet bekennen dat zy zelden ziek worden; en als 't al gebeurt, zo komt het voornaamentlyk van de kou, die zy krygen na het drinken van sterke dranken,

die

die de *Engelſche* hun verkoopen, teegen de wyze grond- -els der *Franſche*, di hun dezelve we... en, om dat zy he drinken dier vochten niet alleen ongezon achten voor de inboorlingen, maar oo ſchadelyk voor hunnen koophandel in byzonder; want dezelve van hunne ſtout heid, handigheid, en geluk in 't jaager afhangende, zo moet die noodwendig verzwakken naar maate deeze hoedaa nigheeden onſtelt raaken. Dit is oo in der daad iets, dat aan de *Indiaa nen*, dewelke met de *Engelſchen* hande dryven, zeer wel bekend is. De in landſche *Indiaanen* zullen ook geen bran dewyn drinken, wyl zy deszelfs kwaad uitwerking zeer wel weeten; deeze zy gezond, kloek, voortvaarend en ſterk zy brengen zo veel bont over als de g leegentheid tot de laading het toelaat, laaten noch veel meer agter: daar in te gendeel, die *Indiaanen*, die zich aan de drank overgeeven, gelyk de *Indiaanen* d hier t' huis hooren, of die omtrent *Hu ſon's Baai's* volk-plantingen woonen, m ger, klein en vadzich zyn, naauwlyks be

kwaa

kwaam om de ſtrengheid van 't land te verdragen, en veele ongemakken onderheevig. Behalven dat 'er geen vergelyking is tuſſchen de veelheid van koopgoederen die beide deeze volkeren ter markt brengen; zo dat deeze laatſte veel minder bekwaam, en minder nuttig zyn dan of zy nooit het gebruik van die verderfelyke dranken gekent hadden.

Zy zyn ſterk met ſommige borſt-kwaalen gekweld, doch nooit beſmettelyke ziektens onderheevig. Wanneer zy zich onpaſſelyk bevinden, drinken zy een ſoort van groente, genaamt *Wizzekapukka*, getrokken in vis-nat; dit laatſte noemen zy *Shaggamitie*: of zy ſtooven zich op de volgende wyze; zy neemen eenen grooten ronden ſteen, op denwelken zy vuur aanleggen, 't welk zy laaten branden tot dat de ſteen gloeyend geworden is; over dien ſteen maaken zy eene kleine tent die over al digt geſlooten word: daar gaan zy naakend in, en neemen een vat vol water met zich, daar zy den ſteen mee beſprenkelen, het welk de kleine hut met eenen vochtigen warmen damp vervuld, die op den zieken

wel haaſt eene ſterke uitwaaſſeming veroorzaakt. De ſteen koud geworden, en de zweetgaten van hun huid noch open zynde, gaan zy uit de tent, en dompelen zich op het zelfde oogenblik in 't water, en is het in den winter, dat zy geen water konnen bekoomen, dan rollen zy zich naakt in de ſneeuw: dit hulp-middel achten zy het heilzaamſt te zyn tegen meeſt alle de ziektens, die aan dat geweſt eigen zyn. Zy hebben insgelyks een zonderling en ſterk hulp-middel tegen het kolyk en alle andere ongemakken der ingewanden; te weeten van eene groote meenigte tabac-rook in te zwelgen, waar by zy verzeekeren groot en ſchielyk baat te vinden. Ingevalle zy pyn in 't hoofd hebben, of verſtopt zyn, zo dwingen zy dien rook door de neusgaten. In de voortyd worden zy dikwyls ſneeuw-blind, 't welk door een vlies, dat, zo als my gezegt is, in dien tyd op hun oog-appel groeit, veroorzaakt wordt, en dat zy 'er, volgens 't geen men 'er byvoegt, heel handig en kundig, met de ſcherpe punt van eenen vuurſteen, weeten af te ligten.

Z

Zy begaan ook dikwyls veele ongeregeldheeden als zy dronken zyn, zy krakkeelen, verbranden hunne hutten, mishandelen hunne wyven, en gaan dan dikwyls by 't vuur slaapen, daar zy zich veeltyds schrikkelyk branden; of zyn zy 'er niet wyd van daan, en is 't in den winter, zo raaken zy ligt ellendig bevroozen. Wanneer zy nuchter zyn, zyn zy zeer beleefd en toegeevende, en dat zo wel ten opzichte der vreemdelingen als van hun eige huisgezin; de teederheid, die zy voor hunne kinderen hebben, is ongemeen groot. Een zonderling geval, hen aangaande, gebeurde onlangs te *York-Fort*: twee kleine kanots, *Hayes-River* opvaarende en omtrent in 't midden zynde, kwam een van dezelve, die van de bast eener berkeboom gemaakt, en in denwelken een *Indiaan* met zyne vrouw en kind was, gevallig te zinken: het ander schuitje te klein zynde, om meer dan een van de ouders met het kind te konnen bergen, ontstond 'er tusschen dien man en zyne vrouw een buitengemeen geschil en heevige twist, niet dat zy wederzyds ongenee-

gen waaren zich voor elkandere op te of-
feren, maar om te bepaalen welks behoud
het nuttigſt was, voor de opvoeding e
welweezen van het kind, of door wien
verlies het kind het allermeeſt zou lyden
De man gebruikte veel drangredenen om
aan te toonen, dat het veel billyker was
dat hy verging, dan dat het kind de moe
der zou derven. Maar zy bragt in te
gendeel ſterke en wichtige redenen by
om te bewyzen, dat het veel voordeelig
voor 't kind zou zyn dat zy verging e
dat het zynen vader mogt behouden, w
hy, een man zynde, beter in ſtaat was o
te jaagen, en by gevolg om het kind o
te voeden en op te brengen. De weinig
oogenblikken, die 'er noch overig waaren
wierden beſteedt in de allerteederſte ui
drukkingen van wederzydſche liefde, e
de moeder, de zorge van het kind, o
het ſterkſte aan haaren man bevoolen he
bende, nam zy afſcheid in het water, e
verdronk, zo dra zy het ſchuitje hadt lo
gelaaten. De man en het kind raakt
behouden aan ſtrand, en is tegenwoordi
by het volk van dat geweſt, zeer wel g
zi

zien. Voor 't overige ſchynt het, dat de ouders hier in alleen de behoudenis van 't kind beoogden; want ſchoon de man zich wilde opofferen, mag men nochtans wel onderſtellen, dat het eerder ten gevalle van het kind was dan uit liefde tot de vrouw; dewyl zy in andere gevallen niet veel achting voor de vrouwelyke kunne toonen.

HET wordt de vrouwen zeer kwalyk genoomen, als zy ſchrylings over de beenen der mannen, wanneer die op den grond zitten, ſtappen; deeze denken ook dat het beneeden hen is, uit hetzelve drinktuig met hunne vrouwen te drinken. Zy hebben eene zeer buitengemeene gewoonte; naamentlyk, wanneer de ouders zo oud geworden zyn, dat zy niet langer bekwaam zyn om van zich zelfs te beſtaan, zo eiſſchen zy van hunne kinderen dat zy hen zullen verwurgen, en dat word als eene daad van billyke gehoorzaamheid in de kinderen aangezien. De wyze om zich van deezen laatſten plicht te kwyten, is deeze. Het graf voor den ouden gegraven zynde, ſtapt hy of zy 'er

in, en na wat gepraat en een pypje ge-
rookt, en ook wel een zoopje of twee me
hunne kinderen gedronken te hebben,
geeft het oud mensch te kennen, dat he
gereed is; waar op twee van de kindere
eenen lederen riem om zyn hals doen, e
zich tegen elkandere overzettende, trek-
ken zy heel sterk tot dat het mensch ge
wurgt zy, dekken het lyk vervolgens me
aarde, en stichten daar eene soort van ee
ruw gedenkteeken boven op. Wat aanga
die ouden, die geene kinderen hebben
deeze verzoeken hunne beste vrienden o
hen dien dienst te willen doen, maar z
werden in dit geval niet altyd verhoord.

EEN *Indiaan*, die in het doorreizen die
gelyke graven ontmoet, merkt zulks aa
als een voorteeken van een aannaaderen
ongeval, tot welkers voorkoming hy ee
nen steen op het graf neederlegt, waa
na hy zyne reize vervolgt. Daar zyn 'e
veele onder hen, en in 't byzonder va
die geene, die op de oeverhoeken de
groote inlandsche meiren woonen, die d
goederen, die zy van de *Engelsche* koo
pen, gaan uitventen; als zuiker, geng

ber

ber, garſt, ſpecereyen, tuinzaaden, ſpaans-
zoet-hout, ſnuyf, enz. al het welk zy
by kleine deeltjes inneemen, als hulpmid-
delen voor onpaſſelykheid, of om te kun-
nen uitmunten in het jaagen, vogelvangen,
viſſchen, vechten, enz. hoedaanigheeden
die de *Engelſche* in *Hudſon's Baai* aan die
beuzelingen toeſchryven; en met zulke
dingen wordt een derde van onzen handel
onder deze marskramers voortgezet, die
'er bont voor geeven, welke zy van het
gemeene volk krygen of liever knappen.
Men doet 'er zekerlyk eenen grooten han-
del en veel voordeel mee, maar het zou
nutter voor *Groot Brittanjen* zyn, de
ſlyting van haare wollen en yzer hand-
werkſels voort te zetten, dan zulk een
ſoort van handel te gedoogen, dewelke,
behalven dat hy in den aard ſchandelyk
is, zo wel voor ons als voor de inboor-
lingen ſchadelyk is.

Mogelyk verwagt men, dat ik iets
bybrenge aangaande de Godsdienſtige
denkbeelden dier Volkeren; en om aan die
verwagting te voldoen, zal ik 'er alles van
zeggen 't geen ik 'er van weete, zonder

iets volgens giſſing daar by te voegen. Het is wel zeeker, dat hunne kundigheid ten deezen opzichte zeer bepaald en onvolmaakt is. Zy erkennen een Wezen van eene oneindige goedheid, dat zy *Ukkewma* noemen, het welk in hunne taal, het groote Opperhooft beteekend; zy zien hem aan als den voortbrenger van al het goede dat zy bezitten, en ſpreeken met eerbied van hem. Zy zingen ook in hunne gebeden een ſoort van lof-zangen, en dat op eene deftige wyze, gants niet onaangenaam. Hunne denkbeelden zyn nochtans op dit ſtuk zeer wild en verward, zo dat het niet ligt te bepaalen is, wat zy met dien openbaaren Godsdienſt willen zeggen. Zy erkennen insgelyks een ander Wezen, dat zy *Wittikka* noemen, houden het als de oorzaak van alle ſoorten van onheil en boosheid: voor dit Wezen zyn zy grootelyks bevreeſt; maar wy weeten nochtans niet, dat zy iets in 't werk ſtellen om het te bevreedigen.

De ſtaat dier arme menſchen is beklaaglyk genoeg, maar hy maakt op hen dien indruk niet, dien men 'er wel van zou

kon-

konnen verwagten; want ſchoon zy het beſte van hun leven beſteeden om zich het nodige tot hun beſtaan en dat van hun huisgezin te verzorgen; zo weeten zy echter weinig van de zuinigheid, of van zich te voorzien tegen die ellende, daar zy alle winters aan blood geſtelt zyn: zy zyn zeer ruim met haar voorraad, wanneer zy daar rykelyk van voorzien zyn, en behalven wat harte-vleeſch en viſch, dat zy droogen, zyn zy weinig bezorgt voor den ſchaarſchen tyd. Het is ſomtyds gebeurt, dat de *Indiaanen*, die in den zomer in de factory gekoomen waaren om te handelen, en de hulp daar zy op gehoopt hadden miſſende, genoodzaakt zyn geweeſt om het haair van duizende beverhuiden af te zengen, en hun voedſel in het leer te zoeken. Nochtans worden zy niet moedeloos in die gevallen, en verzuimen niets van 't geen in hun vermogen is, om hun huisgezin te onderſteunen; en wanneer het gebeurd, dat zy tot het uiterſte gekoomen zyn, verdraagen zy het met een zeker ſtandvaſtig geduld dat hun eigen is, en daar men zich ligter over

verwonderen kan, dan het na volgen.

Maar het grootſte ongemak en elende, daar zy mee te worſtelen hebben, zo wel ten opzichte van den honger, als van de koude, is in den winter, wanneer zy op reis zyn; want twee of drie honderd mylen ver te reizen zonder het minſte huis te ontmoeten, nog tenten tot ſchuilplaats langs den weg mee te neemen, is by haar gemeen. In zulke togten hebben zy de gewoonte van by het vallen van den avond, een ſchut van een ſoort van rysbos op te ſlaan, en een vuur aan de luwe zyde te maaken; en na dat zy de ſneeuw weggeruimt hebben, gaan zy op den grond tuſſchen het ſchut en het vuur leggen ſlaapen. Maar wanneer het ongeluk wil dat zy ergens, gelyk als het ſomtyds gebeurt, in een open plein moeten vernaggten, daar geen hout te vinden is en by gevolg geen ſchut kan opgeſlaagen worden, als dan zyn zy gedwongen om onder de ſneeuw te gaan leggen, alwaar zy zich eenigſints tegen de kou beſchermt vinden; en volgens 't geen de hedendaagſche Schryvers verhaalen, is dat ook gebrui-

bruikelyk aan de uiterfte einden van *Siberie*, alwaar de lucht gantfch niet gemaatigder is.

Hoe groot deeze ongemakken, die zy van de felle kou moeten uitftaan, zyn moogen, zo kan men echter met waarheid betuigen, dat zy veel minder fmerten, en veel beter te verdraagen zyn dan die, die de fchaarsheid van levensmiddelen, en de moeijelykheid om dezelve te bekoomen te wege brengt. Een geval, dat in de factory verhaalt, en voor waar erkend word, zal daar een genoegzaam bewys van zyn, en aan den medelydenden Leezer een recht denkbeeld geeven van hetgeen, waar aan dat ongelukkig volk blood gefteld is. Een *Indiaan*, zynde met zyn huisgezin uit eene verre afgeleegene plaats om te handelen afgekomen, had het ongeluk van zeer weinig wild op den weg te vinden; zo dat hy, in weinig tyds, met zyne vrouw en kinderen tot het allergrootfte gebrek verviel. In deeze bange omftandigheeden plukten zy het bont van hunne klederen, en rekten, door het knaauwen van de vellen, hun

lee-

leeven zo lang als zy konden; maar deeze elendige toevlucht haar ook wel haast ontbreekende, gingen deeze ongelukkige menschen, ('t welk men zonder yzing niet kan gedenken noch zonder aandoening verhaalen), hun voedsel zoeken in het vleesch van hunne kinderen, waar van zy 'er twee opaten. By hunne komst aan de *factory*, verhaalde de ontroerde *Indiaan* zyn ongelukkig wedervaaren, met alle deszelfs smertelyke omstandigheeden, aan den Gouverneur, die het aangehoord hebbende luid keels begon te lagchen, waarop de arme Wildeman, met verontwaardiging, en in zyn gebrooken Engelsch zeide, *dit is geen vertelling om te lagchen!* (This is no laughing Talk!) en ging toen zyn 's weegs, buiten twyffel zeer gestigt door die *Christelyke* zeeden-leer.

DIE Menschen spreeken eenigzints uit de keel, maar hunne spraak is echter niet schor, noch onaangenaam voor 't gehoor; zy hebben weinig woorden, maar die zy gebruiken, zyn kragtig; en hunne manier van nieuwe denkbeelden uit te drukken,

met

met woorden te zaamen te koppelen, die de eigenſchappen der dingen, die zy beteekenen willen, uitdrukken, is zeer ligt en verſtaanbaar, zo dat de *Engelſche* geen moeite hebben om die te leeren noch te ſpreeken. Derhalven is 'er niet te twyffelen, of men zou, indien men wilde, dit arme volk het gebruik der letters, de grondbeginſels der zeede-kunde, en de Leerſtukken der Godsdienſt wel konnen leeren; het geen beide liefdaadig en edelmoedig zou zyn: want indien zy dus onderweezen waaren, zouden zy niet alleen ten opzigte van hun zelfs beter konnen leeven, maar den handel, dien men met hun dryft, zoude zelfs voordeeliger zyn; en het zou onfeilbaar in hunne gedagten eene zeer hooge eerbied en eene teedere neiging voor de *Britſche* Natie, verwekken.

Wyl ik 'er zulk eene welgepaſte geleegentheid toe heb, kan ik die niet laaten ontglippen, zonder te ſpreeken van eene zeer wonderlyken ſtaatkundigen grondregel, die by hun zeer gemeen is; te weten, dat zy hunne vrouwen toeſtaan of liever dwingen om zig dikwyls miskraamen te

ver-

verwekken, met zeeker kruid te gebruiken, dat daar heel gemeen en hier niet onbekend is; zy doen het om den laſt van een nooddruftig huisgezin voor te koomen. Iets diergelyks had, zo als het ons de *Hollanders* berichten, ook plaats onder de inboorlingen van *Formoſa*, toen zy daar van meeſter waaren: noch is dit zo onmenſchelyk niet, als die gewoonten, die noch in *China* in gebruik is, van de kinderen, wanneer zy geboren zyn, van gebrek aan voedſel te laaten ſterven, volgens dezelve grondregel van een ontaarde zuinigheid. Zy verſchillen insgelyks van meeſt alle volkeren in een ander ſtuk, dat is, in hun water te maaken, want daar toe gaan hier de mannen op hunne hurken zitten en de vrouwen ſtaan regt over end. Nu is het hoog tyd om wederom tot onze eige zaaken te keeren, en den Lezer te onderrigten, hoe wy in een land, als ik beſchreeven heb, te werk gingen, en in het welk wy, niet tegenſtaande alle onze voorzorgen, veele ongemakken zyn onderworpen geweeſt.

MEN heeft reeds geſprooken van de

twee

twee vaten brandewyn, die van *York-Fort*, tot viering van het kersmis- feeſt overgebragt waaren, en van het voorneemen om 'er vroolyk mee te weezen; maar de gevolgen waaren 'er zeer ongelukkig van. Het volk was tot op dien feeſt-dag vry gezond geweeſt; maar zich zelve al te weinig ontzien hebbende, wierden zy wel haaſt door de SCHEURBUIK aangetaſt, 't welk het gebruik der ſtarke dranken noodwendig naa zich ſleept. Het is eene onaangenaame, maar te gelyk ook eene zeer noodzaakelyke zaak, den voortgang van deeze vuile en kwaadaardige ziekte te beſchryven. Ons volk begon, zo dra het daar van aangetaſt wierdt, te kwynen, zwaarmoedig, luſtloos, en eindelyk geheel en al ongevoelig te worden; zy kreegen eene dikte op de borſt, verzelt met pyn en gevolgt door eene zwaare ademhaaling; vervolgens blaauwe plekken op de dyen, gezwolle beenen, inkrimping der leden, verrotting van het tandvlees, verlies van tanden, bloed-ſtremming op en aan het rugge-been, en eene opgezwolle en bleeke tronie. Alle deeze

tee-

teekens naamen hand over hand toe, tot dat de dood hen eindelyk of door de loop of door waterzucht wegsleepte. De genees-middelen, die in 't algemeen in andere landen gelukkig gebruikt worden, waaren hier geheel vruchteloos; zalven en stooving, op de ingekrompe leden gelegt, bragten geen de minste baat by: versche spyzen deeden noch iets, als men die krygen konde; maar het eenigste heilzaam en vermoogend middel was het TEER-WATER; en het geduurig gebruik daarvan, zelfs als de ziekte hoog geklommen was, behield 'er veele in 't leeven, daar alle de andere hulpmiddelen, zo als reeds is aangemerkt, niets uitwerkten: ondertusschen zo ver als wy het konden bespeuren, werkte die genees-drank niet a door de waterloozing.

DE *Engelsche*, die hier by den duu woonachtig zyn, zyn deeze wreede ziek te weinig of niet onderheevig, het gee zy aan het geduurig gebruik van *Spruc bier* toeschryven, een drank, die dezel de en moogelyk noch krachtiger eigen schappen heeft, als het *Teerwater;* en do

h

het veel drinken van die vocht, geniet het volk der vier factoryen van *Churchill*, *York-Fort*, *Albany*, en *Mooſe-River*, zulk eenen goeden ſtaat van gezondheid, dat er ſomtyds, ſchoon zy omtrent honderd ſterk zyn, wel zeeven jaaren voorbygaan, zonder dat 'er een eenig man begraaven word; het geen zulk eene aanmerkelyke omſtandigheid is, dat ik my verzeekere, dat geen van myne Lezers my laaken zal van het hier aangehaalt te hebben.

TERWYL het volk der beide ſchepen in dien beklaagelyken ſtaat waren, verzuimde men niets om hulp van den *Gouverneur* van *York-Fort* te erlangen; en men hadt zo veel te meer reden om te hoopen, dat ons verzoek niet vruchteloos zyn zou, dat wy niets anders begeerden, dan dat het de *Indiaanen* toegelaaten mogte worden ons verſche mondkoſt te bezorgen. Ik zeg *toegelaaten*, om dat zy het gewillig gedaan zouden hebben indien men geen werk gemaakt hadt om het te beletten. Het is eene vreemde zaak, dat de wreedheid van Chriſtenen jegens Chriſtenen eene hulp afſny-

de, die de menschelykheid der *Indiaane* zeekerlyk zouden hebben toegebragt. Wa zal ik zeggen? men hadt de *Indiaanen* be voolen van niet by ons te koomen, noch ons iets ter wereld te bezorgen, en dat zo men voorgaf, uit eene tedere zorg voor hun, om dat wy onder ons een besmettelyke ziekte hadden, die ligt to hun en hun huisgezin zoude hebben kon nen overgaan; behalven dat wy zo we hunne vyanden als die der *Engelschen* wa ren. Door deeze inboezeming angstig ge maakt, dorsten de *Indiaanen* onze woo ningen niet naderen: maar hoe diergelyk voorwendingen uitgestrooit konden wo den, als alleen uit gehoorzaamheid voo hooge orders, die de Gouverneur nie dorst overtreeden, valt niet ligt te begry pen. Het kon niet zyn uit vreeze va zelfs gebrek te lyden; want wild, patry zen, visch, enz. konden en wilden de *In diaanen* ons in overvloed verzorgen, zon der de Factoryen in 't minste te benaade len. Noch minder konde het uit eige belang ten opzichte van den koophand voortkoomen; want deeze waren ge

ha

handeldryvende, maar inwoonende *Indiaanen*; geene waaren reeds op dien tyd verre in het land getrokken; deeze zwerfden doorgaans rondom de Factoryen, en hun doen bestondt meest in 't bezorgen van levens-middelen. Ondertusschen deeden deeze kwaadaardige indruksels naderhand den koophandel al zo veel nadeel als ons; want dat gerucht heel ver verspreid zynde, maakte zulk een indruk op de gemoederen van dat arm domme volk, dat 'er zeer weinige in het naastvolgend jaargety te *York-Fort* af kwaamen. Het eenigste oogmerk in deeze was dan alleen maar om ons in 't naauw te brengen, welk oogmerk volkoomen bereikt wierdt; en dat is de aanmoediging, welke die geene, die om eenen Noord-Westen doortogt te zoeken zouden uitgaan, van zulke naburen te verwagten hebben. Dit bleek in 't vervolg noch klaarder, wanneer ten laatsten eensdeels uit vreeze, en andersdeels om andere redenen, de Gouverneur bewoogen wierdt om aan de *Indiaanen* vryheid te geeven van ons agt of tien rommen van wild te bezorgen; waar voor wy

meer dan tien maal het geen het hem in zoute ſpyze gekoſt had, betaalden.

De winter bleef op denzelven voet den geheelen maand van January; want, behalven dat het ſomtyds donker en ſtormagtig weer was, met groote ſneeuwbuiën, en ſomtyds wederom redelyk helder, zo was de vorſt beſtendig en fel. De patryzen en konynen, die wy tot nu toe redelyk ruim gehad hadden, begonnen ſchaars te worden. De ziekte onder ons volk nam noch al toe, en daar was naauwlyks een man onder de matroozen, die niet min of meer met de ſcheurbuik geplaagd was; in zo verre, dat 'er voor het einde van de maand, twee van die ziekte uit de *California* ſtierven, en wy begroeven 'er een van de onze.

Tot het midden van February bleef het weer omtrent als vooren: toen wierd het wat zachter, en de wind naar 't Z.W. gedraait zynde, begon de ſneeuw heel gaauw te ſmelten; hier door kreegen wy veranderlyk weer; dan eens zeer lydelyk en dan wederom vinnig koud. Omtrent deezen tyd ſtierf een man van de *Cali-*

for-

fornia, en een van de onze had het on-geluk van drie vingers te verliezen, door het onvoorziens losbranden van een ſnap-haan. Den 23^{en}. van deeze maand wier-den 'er orders gegeeven om het ys rond-om onze ſchepen te breeken, het geen met ys-bytels en houweelen geſchiedde. Men had gevreeſt dat dit zeer zwaar zoude ge-allen hebben; maar toen men de hand aan 't werk ſloeg vond men wel haaſt, dat het ot aan den grond niet bevrooren was; zo at die arbeid in eene ſoort van gezond n aangenaam tydverdryf verkeerde, dat het volk, met 'er alle dagen een poosje aan e werken, met luſt en gemak volbragt. Ons geſchut en meeſt alle andere zwaare ingen lieten wy op eene groote ſleede aar *Tork-Fort* brengen, op dat de ſche-en tegen den tyd van open water ligter ouden zyn, het geen wy toen, naar het heen, wel haaſt te verwagten hadden.

In den maand Maart hadden wy ee-e ſchets van allerley ſlach van weer, daar t geweſt aan onderheevig is: ſomtyds as het niet alleen gematigt maar zelfs rm; en dan wederom, zo koud als

 ooit;

ooit: echter meeſt gemaatigt en aange-
naam, zo dat de ſneeuw, daar zy aan de
zon blood ſtond, weg ſmolt, en tegen
het einde van den maand, begonnen ſom-
mige groene kruiden aan de zuidzyde van
de dyken uit te botten. In deeze zel-
ve tyd lei 'er over al water op de rivie-
ren en vlaktens; zo dat wy zeer verleegen
wierden dat het ys, gelyk als het hier
veeltyds gebeurdt, ſchielyk en met ge-
weld aan ſtukken mogt breeken. Om de
kwaade gevolgen, die men voorzag dat
'er mogelyk uit zouden kunnen ſpruiten,
voor te koomen, wierdt 'er bevel gegee-
ven alles in de ſchepen gereed te maa-
ken; en na dat zy met vuuren deur-
warmt waaren, wierd 'er zo veel volk
als noodig was aan boord gezonden met
bekwaame officieren, om 'er zorg voor te
draagen. Wy verlooren toen noch ee-
nen man, en veele andere bevonden zich
zeer ſlecht; maar de matroozen van de
California waaren toen al aan de beter
hand.

De maand van April ſtelde zich zoda-
nig in, dat de angſt, die wy wegens het

ſche

ſcheuren van het ys hadden, geheel verdween; want de winden, met hagel en ſneeuw uit het N. O. koomende, veroorzaakten eenen ſterken vorſt, en vinnige koude; dat in dien oord en in dit jaar-gety niet ongemeen is. Niet tegenſtaande deeze verandering beklaagden wy geenzints onze voorzorgen, wel weetende dat zy zeer gegrond waaren, en by gevolg zeer nuttig hadden kunnen zyn. Om 'er den Lezer een denkbeeld van te geeven, is 't nodig aan te merken, dat als het weer vroeger als naar gewoonte warm wordt, de ſneeuw, omtrent *Hudſon's Baai*, in de Zuider deelen, ſmelt, en met zwaare ſtroomen afkomt, het ys voor dat het week geworden is, ſcheurende tot dat zy zulk eenen tegenſtand ontmoet, die den ſtroom voor een tyd tegen houd; dan hoopt het bovenſte ys en het water, daar het in ſtroomt, zich op, tot dat het zulk een overmaatig gewicht verkreegen hebbe, dat het alles met geweld breekt, al het omleggend land onder water zet, en de dyken, boomen en al wat zyn drift weerſtaat, wegſleept: dit is het geen de

Inwoonders daar eenen *zundvloed* noemen, en om die reeden is het zeer onvoorzigtig een schip te laaten overwinteren daar zulke ſtroomen vlieten; want ſchoon wy het ontloopen hebben, zyn die uitwerkſels niet minder zeker; en daarom was onze bovengemelde omzichtigheid zeer wel gegrond.

Op den 15en. April begroeven wy eenen van onze matroozen: hy was een groot liefhebber van een zoopje geweeſt, en daarom had de ſcheurbuik hem niet willen ſpaaren. De grond was zo hard bevrooren, dat men, in 't algemeen gesprooken, wel drie of vier dagen van nooden hadt om een graf te delven; maar wanneer de lyken daar eens ordentlyk ingelegt zyn, blyven zy gaaf en zonder bederf, en zy ſchynen in dien ſtaat, ten zy die luchtſtreek eene groote verandering te beurt viel, tot aan het einde van de wereld te zullen duuren.

Het weer begon op den 18en. wat zagter te worden, en de wind ten naaſten by uit het zuiden koomende, bragt ons eene friſſche regenbuy mede, die des

te

te aangenaamer was, om dat wy 'er in zes maanden geen gehadt hadden. De vogels na zeeven maanden afweezig geweeſt te zyn, begonnen ons insgelyks wederom te bezoeken; ik meen zulke, die aan deeze landſtreek eigen zyn. Ook kwaamen 'er in overvloed van alle die ſoorten van wilde vogels, die in de noorder deelen van *Europa* gemeen zyn; als ganzen, endvogels, enz. wy hadden boven dien noch groote vluchten van kleine vogeltjes, meeſt zwart en onaangenaam van kleur; maar de zoetigheid hunner kweeling vergoede overvloedig het geen in hunne veeren ontbrak, en maakte hun tegenwoordigheid alzo ſtreelend als aangenaam.

Wy hadden hier na wederom een kort wintertje met guure winden, harde vorſt, veel ſneeuw, ſtormachtig en onſtuimig weer, dat omtrent tot den 6en. Mey aanhield; toen wierdt het wederom mooi en warm weer, en de kreek daar de ſchepen lagen, raakte wel haaſt open, het ys ongevoelig weg dryvende, ſchoon de rivier noch al bevrooren bleef: dit dede de viſch naar de kreek ylen, en gaf ons dus gelee-

gentheid om 'er eene meenigte met onze netten te vangen. De RESOLUTION (want dat was de naam dien wy aan onzen boot, toen hy verlengt was, gegeeven hadden) was nu volkomen afgemaakt, zo dat wy hem op den 10en. in 't water bragten, tot groote blydſchap van alle die geene, die het met de ontdekking wel meenden, en die by hun zelf eene vaſte hoop ſtelden op het geen met behulp van dat vaartuig gedaan zoude worden. Van den 8en. tot den 16en. hadden wy veranderlyk weer, met ſtrenge vorſt, ſneeuw, hagel, en regen, die gevallen zynde zodaanig bevroor, dat al de boomen met ys gedekt raakten. Op den 16en. dreef het ys zagjes uit het kanaal van *Hayes's* rivier en raakte met de ſtroom heel weg. Ons volk was den geheelen tyd nu beezig met de ſchepen klaar te maaken, om de rivier af te zakken; en vervolgens, met behulp van eene zeer hooge vloed, door eenen Noord-Weſten Wind veroorzaakt, dreeven wy ook den 29en. af tot aan den mond van de kreek, alwaar wy tot den 2en. *Juny* leggen bleeven. Het was niet zonder veel moei-

moeite, gevoegt by het ongemeen geluk van hooger vloed dan naar gewoonte te hebben, dat wy zo vroeg afzeilden.

Op den 2^{en}. en 3^{en}. dier maand, viel 'er wat ſneeuw en het weer was guur en koud, en men kan wel zeggen, dat de winter toen afſcheid nam; want van dien tyd af was het altoos redelyk warm weer. Op den 5^{en}. voeren negentien canots met *Indiaanen*, en vol met bont gelaaden, voorby ons heen, koers zettende naar *York-Fort*, en 's anderen daags voeren ons op die eige wyze zeeventig andere voorby. Dit volk kwam uit het hartje van 't land naar de Factoryen, om 'er hunne ſtapelgoederen te verhandelen. Op den 9^{en}. zakten wy de rivier af tot aan de Factory, alwaar wy onze zee-behoeftens, en levensmiddelen, enz. inſcheepten, om vervolgens in zee te ſteeken, en met de ontdekking, daar wy om uit gezonden waaren, voort te gaan.

Alvorens in het verhaal, van 't geen ons in dien uittogt wedervoer te treeden, zal het myns bedunkens niet ongevoeglyk zyn, iets wegens die ze-

tels,

tels, het omleggend land, en den aard van dien handel, tot welkers voortzetting dezelve gesticht was, te zeggen: en ik ben 'er des te meerder toe geneegen, wyl ik vertrouwe dat het geen ik 'er van te melden hebbe aan allerley slach van Lezers voldoen zal, als hebbende te gelyk de aangenaamheid van iets nieuws, en het wezentlykste voordeel van tot groot nut te kunnen verstrekken, gelyk dat van den uitvoer onzer eige manufactuuren voort te zetten, tot een veel hooger graad als tot noch toe gedaan is, en dat noch onafhankelyk van de ontdekking eenes Noord-Wester doortogts; zo dat het onmiddelyk tot heil van de Natie en tot onderstand der armen, die voornaamentlyk in het maaken der grofste wolle stoffen gebruikt worden, strekken moet.

York-Fort is aan den Zuidhoek van *Port-Nelson's* rivier, die *Hayes's* rivier genoemd word, geleegen; omtrent vyf mylen van de zee af, onder de 57°. 20'. N. br., en 93°. 58'. westelyke lengte van *London's* middaglyn, het geen ik bepaalt

paalt hebbe door eene Maan's verduiſtering, die ik 'er den 14^{en}. February naauwkeurig heb waargenoomen. Dat Fort is, om de waarheid te zeggen, niets anders als een vierkant Huis, verſterkt met vier kleine bolwerken, die tegenwoordig alle gedekt en tot woningen of pakhuizen geſchikt zyn. Daar zyn drie baſſen aan ieder gordyn: alles is met paalwerk verſterkt; en de rivier legt onder het bereik van een ſchietſchans van zwaar geſchut, die door een borſt-weering van turf-aarde gedekt wordt; en in tyd van oorlog, zyn daar maar omtrent drie en dertig menſchen in. Uit deeze beſchryving kan men ligt opmaaken, dat, hoe ontzachlyk *Tork-Fort* ook aan de wilden mag toeſchynen, het nochtans niet te verdeedigen zoude zyn indien het regelmaatig door *Europeaanen* wierdt aangetaſt.

OMTRENT zeven mylen van dit Fort legt eene lange reeks ſteenen, en onder die, zeer veele volkoomen ronde vuurſteenen, die ſterk naar kogels van zes pond zweemen. De *Engelſche*, die hier woonen, hebben verſtands genoeg om te denken

ken dat de *Fransche* dezelve zo gegooten hebben, om 'er deeze plaats mede te be-schieten, indien zy dezelve kwaamen aan te vallen. Ik spreek hier van als van een merkwaardig gedeelte van de natuurlyke historie, en als een klaar bewys dat 'er in deeze gewesten veele mynstoffen zyn, en noch wel van de rykste soorten; want de vuursteenen houden altyd iets of wat goud in, en zyn dikwyls vry ryk in zil-ver; maar lood of tin word 'er zelden in gevonden.

MEN houdt dit Fort in alle deelen voor de beste der zetels van de Maat-schappy van *Hudson's Baai*, om dat het aanzienlykst gedeelte van hunnen handel aldaar gedaan word, en dat gereekend word jaarlyks te beloopen tusschen de veertig en vyftig duizend kostbaare bon-te huiden; en volgens het geen my ver-scheide menschen gezegt hebben, en die wegens hunne overeenstemmige des te ge-loofwaardiger scheenen, zou men deezen handel met zeer weinig moeite tot vyf-maal zo veel konnen doen klimmen. Maar door eene onverantwoordelyke staatkun-

de

de, ten minste als men die met een zucht tot het Vaderland beschouwd, beneemt de Maatschappy den moed aan de Factoryen om hunnen handel uit te breiden, en geeven zich zelve geen de minste moeite om de *Franschen* voor te koomen, dewelke hen dagelyks onderkruipen, met op hunne rivieren zich neer te zetten, en de beste soorten van bonten, als otters, wezels, of sabels te onderscheppen; die zy zoeken, om datze ligter en by gevolg gemakkelyker zyn om over te voeren; want de plaatsen daar zy koopen ver van hunne wooningen af zynde, zoude het zwaare goed hun tot geen voordeel strekken; en zy hebben 'er de beste geleegentheid van de wereld toe, om dat de inboorlingen altyd liever met hen als met de *Engelschen* handelen.

De reden waarom zy aan de *Franschen* den voorrang geeven is zeer klaar: het is naamentlyk om dat die meer geeven voor 't geen zy koopen, dan de *Engelsche*, 't welk klaar blykt uit de maat, die de Maatschappy gezet heeft om den handel te richten. Deeze maat bestaat hier in,

dat

dat zy alle huiden tot bever-huiden brengen: als by voorbeeld; zy reekenen twee otters-huiden tegen een bever-huid; op de zelfde wyze drie weezels-huiden, en zo voorts met andere vellen; nochtans is in der daad, ieder van die vellen van meerder waarde dan een bever-huid; en by gevolg koopen de inboorlingen ons goed drie maal zo duur als zy het van de *Franſchen* konnen krygen. Het is waar, dat de *Indiaanen* voor zich zelve bever-vellen genoeg hebben, maar om dat deeze zwaar en ongemakkelyk zyn om over te voeren, zyn zy genoodzaakt om het ligtſte en verkoopbaarſte mee te neemen, het geen hun zeer hard valt; en indien de *Franſche* zo naby de Noorder wooningen waaren als zy aan de Zuider zyn, hoeft men niet te twyffelen, of de handel der *Engelſche* Maatſchappy zou op verre na zo aanzienlyk niet zyn als zy nu is; want aan *Moo-ſe-River* en te *Albany*, kunnen de *Engelſche* by na niets te koop vinden als het uitſchot der *Franſchen*: nochtans zou men 't gemakkelyk kunnen verhelpen met een weinigje oprechter te handelen; want daar

het

het aan de eene kant zeeker is, dat de inboorlingen geene byzondere geneegentheit voor de *Franſchen* hebben, zo is het aan den anderen kant niet minder waar, dat wy het, niet alleen in onze macht hebben om de goederen tot dezelfde prys te ſtellen als zy doen, maar dat wy die zelfs tot minder prys konnen geeven, het geen wy buiten alle twyffel ook doen zouden, indien deeze handel aan ieder een vry ſtond.

EENE andere byzondere zetregel in de ſtaatkunde der Maatſchappye is, dat zy gemeenlyk tot het bewind van hunnen handel de ſlechtſte en onbedreevenſte onder hunne bediendens verkiezen, daar het gemakkelyk te voorzien is, dat zulk volk het minſte bekwaam is om den handel voort te zetten, voornaamentlyk daar zy met zulke fyne en ervarene mededingers, als de *Franſche* zyn, te doen hebben. Echter moet men bekennen dat zy liſtig genoeg zyn om de arme *Indiaanen* te bekruipen; en dat zy geen zwaarigheid maaken om zich van deeze bekwaamheid, zo veel als zy kunnen, te bedienen, met hunnen duim

in de maat te ſteeken wanneer zy buskruit aan hen verkoopen, en met de brandewyn met eene gelyke veelheid van water te mengen wanneer zy hen dien drank leeveren: ook verkoopen zy onder de maat die de Maatſchappy geſtelt heeft. Met behulp van die konſt-greepen, met de marskraamers, daar wy van geſprooken hebben, de middelen om hunne Landslieden te bedriegen aan de hand te geeven, en met de vereeringen die zy van de *Indiaanen* ontfangen, word de zogenaamde toegifthandel gebooren; en die al heel naby op het derde van 't geheel loopt.

ALS men dan deeze omſtandigheeden aanmerkt, zal men zich geenzints verwonderen, dat het geen de Maatſchappy ieder jaar verzendt doorgaans niet boven de drie of vier duizend ponden op het hoogſt bedraagt; of dat in de tyd van ten hoogſte veertig jaaren, te weeten van 1699. tot 1738. de geheele hooft-ſomme der verzondene goederen uit dit koninkryk, niet meer als zeſtig duizend ponden beloopen heeft, het welk, ten aanzien van 't gemeen, van zeer weinig belang ſchynt:

maar

aar 't welk, aangemerkt met betrekking
p het gering getal der geener, die in deen handel deel hebben, en het groot
oordeel, dat met zulk eene geringe hooftmme gedaan wordt, zo dwaas niet zal
oorkoomen als het zich wel in den eerſten
pſlach opdoet. Het is ook niets nieuws in
n koophandel, dat een van deszelfs takn zo beſtierd kan worden, dat het geen
n hoogſten voordeelig is voor weinige, te
lyk zeer ſchaadelyk voor 't gemeen is.

DAT het 'er dus in deeze zaake mede
eleegen is, zal aan elk onpartydige klaar
lyken, die ſlechts het oog wil ſlaan op de
evoeglyke gelegentheid hunner woonaatſen, de talryke volkeren die in hunne
abuurſchap woonen, de groote meenigte
n bonten, welke die menſchen bezitten,
hunne bereidwilligheid om die voor on
goederen te verwiſſelen; en die te gek overweegen wil, wat grooten handel
Franſche met die zelve volkeren dryn, zonder de minſte welgeleegene woonaatſe, en niet tegenſtaande de veelheid
r hinderniſſen, die zy ontmoeten. Zulk
nen zoude het ook zekerlyk blykbaar

voorkoomen, dat indien men zich verd
op de Rivieren nederzettede, behoorlyk
aanmoediging aan de inboorlingen ga
en den handel op eenen vasten en b
lyken voet stelde, die evenwel dan no
zeer voordeelig voor de *Engelschen* zy
zoude, alle deeze onheilen wel haast u
den weg zouden geruimt zyn; dat
tien maal meer van onze manufactuur
zouden getrokken worden; dat de hand
der *Franschen*, die 'er geen recht toe he
ben, wel haast tot ons weder zou keere
en dat dezelve, met de Werklieden aan lan
den Zeeman op reis, en een groot ge
schepen te gebruiken, die rykdommen a
't gemeen zoude toevoeren, die uit de
ze handeldryving zekerlyk kan voortvl
jen; en waar van nu maar een gering d
in de beurzen van een hand vol me
schen komt; dewelke, als zy maar vo
zien alleen te zullen bezitten alles wat
gewoon is voort te brengen, wel te vr
den zyn, al is het juist zo veel niet. D
zoude de handel der *Engelschen* in *H*
son's Baai kunnen zyn, en egter is deze
zodanig gestelt als ik beschreeven hebbe.

A

AAN myne belofte eeniger maate, zo hoope ten genoegen van den Lezer, oldaan hebbende, keer ik wederom tot on- e onderneeminge. Den 22en. Juny dreeven y omtrent drie mylen beneeden de fac- ry en het anker aldaar geworpen heb- nde, naamen wy het overige van on- e behoeftens binnen boord, en hier be- oef de *California* noch eenen van hun- e matroozen, dewelke zedert ons ver- ek uit *Engeland* niet was gezond ge- eest. Op den 23en. zakten wy wat laa- r in eene plaats genaamd *het gat van f vadems* (Five-fathom-Hole), alwaar y dien nacht ankerden. Den 24en. onden wy met mooi weer het anker , en de ondieptens voorby zeilende, evende wy ter ontdekkinge noordwaarts ort. Den 25en. zeilden wy door veel ebrooken ys; maar ons naby het strand udende ontweeken wy de dikste schot- , en wy hielden 'er veele in 't gezicht, t dat wy ten Noorden van *Cape Chur- ill* voeren, alwaar wy eene ruime zee dden, en zonder hindernis tot het ein- van deeze maand voort voeren, dat

wy *Centry-Island* op 61°. 40'. N. br., be-
reikten.

Op den 1en. July ſchoot de *Reſolutio*
op zy van de *Dobbs*, en nam mond e
zeebehoeftens in, zo veel als 'er voor tie
man voor twee maanden benoodigt was
dit gedaan zynde, vertrokken wy, Ca
Moore, agt man, en ik, om de kuſt
bezichtigen. Alvoorens het ſchip te ve
laaten gaf de Cap. bevel aan den Onde
Schipper, om tot aan *Marble-Island* voo
te zeilen, en ons aldaar in te wagte
De ſchepen zeilden daar op noordwaart
en wy zetteden het naar ſtrand, alwaar w
dien nacht bleeven leggen. Den 2en. J
ly voeren wy langs 't ſtrand ten Noo
den, door veele ſchotſen ys voort; d
met de rotsagtige ondieptens, welke tw
of drie mylen ver in zee liepen, o
ze vaart zeer gevaarlyk maakten. D
Eskimaux, die ten Noorden der
tels van de Maatſchappye de zee-k
bewoonen, lieten zich van tyd tot ty
by kleine troepen van veertig of vyfti
op de hoogtens of Eilanden van die ku
zien; ſchietende en ſeinen geevende o

o

ons aan land te roepen: zonder op hen acht te geeven, voeren wy voort, tot dat wy aan *Knight's-Island*, op de hoogte van 62°. 2'. N. br. gekoomen waaren, alwaar wy dien nacht ankerden. Hier peilden wy het Ty, en vonden dat het tien voet rees met hoog water, 't welk op nieuwe en volle maan te half vier uuren was.

Wy voeren hier van daan en zogten de weſt-kuſt te bezeilen, alwaar eene wyde opening ſcheen te zyn; maar het ys belettede ons van 'er by te koomen. Het weer vervolgens ſtormachtig geworden zynde, en het ys in groote ſchotſen om ons heen dryvende, vonden wy nodig wederom naar *Knight's-Island* te keeren, alwaar wy eenen inwyk naamen tot aan den 5en., toen de zee veel ruimer was. Ondertuſſchen kwaamen twee kanots vol *Eskimaux* van de weſter-kuſt naar ons toe, en hun te kennen gegeeven hebbende, dat wy walvisbeenen van nooden hadden, gingen zy aanſtonds heenen, en bragten 'er voort eene groote meenigte van, als ook eene groote

party blaaſen met traan gevuld. W
kogten het eerſte, voor kleine byltjes
meſſen, eenige yzere hoepen, en ander
dingen; maar om dat wy ons met de traa
niet wilden belaſten, zagen wy daar va
af, ſchoon zy die gaarne hadden wille
kwyt zyn, en dat zy dien zonder twyff
voor eene geringe prys zouden hebben o
vergelaaten; wyl zy ons te kennen gaven
dat zy 'er zo wel als van walvis-beenen d
ruimte van hadden op de Eilanden die te
W. in ons gezicht lagen, alles in 't wer
ſtellende om 'er ons naar toe te krygen
maar wyl ons doelwit niet was om han
del te dryven, weezen wy dat van d
hand. Hier zagen wy veele zee-kalven
witte walviſſchen, en veele Eilanden, al
dat van *Sir Birby*, *Merry*, *Jones*, enz
alle rotsachtig en onvruchtbaar, zonde
boomen, en zonder by na eenige groen
te als wat lepelblad, en hier en daa
eenige andere planten, die in *Groenland*
en *Lapland* gemeen zyn. Men vind daar
en wel op alle de Eilanden van deez
kuſt, graven van *Eskimaux* en hoopen
ſteenen, die zy 'er ongetwyffeld zonde

reden niet opſtaapelen, maar die ons voor als noch onbekend is, ſchoon men het al heeft aangemerkt, zedert dat de *Engelſche*, of om te handelen of om nieuwe ontdekkingen te doen die kuſten bezogt hebben.

Ik kan my niet onthouden een verſchynſel aan te merken dat hier voorviel, en dat, het voorwerp van onze verwondering geweeſt zynde, daarna ook dikwyls tot een onderwerp myner ernſtige overweegingen verſtrekt heeft. Om kort te gaan, omtrent deeze Eilanden en door het ys zeilende, verlooren onze Kompasnaalden haare zeilſteenige eigenſchappen; de eene ſcheen haare leiding te richten naar den eenen weg en de andere naar eenen anderen weg, zonder nochtans een en dezelfde richtinge beſtendig te houden: wy poogden dat gebrek te verhelpen met haar over een en door konſt gemaakten zeilſteen te ſtryken, maar met heel weinig vrucht, want, kreegen zy door dat middel hun vermoogen weder, zo verlooren zy het terſtond wederom; zo dat wy wel haaſt zagen, dat dit gebrek langs dien weg niet tot den grond te verhelpen was, het geen

van alle, die aan boord van de *Resolution* waaren geweest, gezien zynde, niet enkel eene aanmerking van my alleen is; zo dat de zekerheid van dit verschynsel buiten tegenspraak is; maar het komt 'er maar op aan om te weeten wat de oorzaak kan zyn van eene uitwerking, die zo wonderlyk in den eersten opslach voorkomt. Dingen van dien aard naa te gaan en uit te pluizen, is van het hoogste nut; dewyl zy tot aanwas der nutte weetenschappen strekken, met dien schat te vermeerderen, denwelken de Geleerden nu in bezit hebben.

De denkbeelden, die de Ouden van den zeilsteen gehad hebben, zyn zeer onvolmaakt, zo dat het niet te verwonderen is, dat het geen zy ons van deszelvs oorzaaken en vermoogens getracht hebben uit te leggen, zo wat verward en duister voorkomt. Het gevoelen, dat meest by de hedendaagschen doorgaat, is dat van *Cartesius*, door *Malebranche*, *Robault*, en andere Schryvers, ondersteund; en dat insgelyks door den H^r. *Boyle*, en latere wysgeeren bevestigt word. In het-

hetzelve word onderftelt, dat 'er geduurig uit de aspunten van de wereld, eene dunne ontaftbaare en onzichtbaare gegroefde ftoffe voortvloeit; dewelke rondom de aarde in de vlakten der middaglynen omloopende, weder in het aspunt, tegen over het geene, uit hetwelk zy voortkomt, invloeit; en wederkeert door de aspunten langs wegen die aan den as des Aardkloots evenwydig zyn: dat de zeilfteen twee aspunten heeft, welke met die van de aarde overeenkoomen, en dat uit die aspunten eene ftoffe vloeit, gelyk als die wy even befchreeven hebben: dat deeze ftoffe, in een der aspunten indringende, die beweeging voortbrengt, waar door het yzer naar den zeilfteen zoekt te naderen, 't welk wy *aantrekking* noemen. Nu, behalven de zeilfteenige ftoffe, die in de aspunten des zeilfteens wederom ingaat, is 'er altyd eene zeekere veelheid van, dewelke rondom den zeilfteen omloopt, maakende eene foort van dampkring om denzelven. De ruimte daar zich deeze ftoffe in beweegt, is de werk-kring des zeilfteens, binnen den

den welken zyne aantrekkelyke kracht bepaalt is. Wat belangt de beſtierende kracht, of de neiging van eene naald, die 'er mede geſtreeken is, naar de poolen van de Werreld, en haare neer-helling naar een ſtip beneeden den gezicht-einder, dit volgt uit dezelve grondbeginſelen; want indien de zeilſteen of naalde in eene andere leiding was, zoude de zeilſteenige ſtoffe vergeefs deszelfs andere oppervlakte raaken; en geen ingang vergunnende, zoude hy by trappen van leiding veranderen, tot dat zyne pooren tegen over de loop van de zeilſteenige ſtoffe gekoomen zouden zyn; welke leiding eens verkreegen zynde, zou de beweeging een einde moeten neemen; dewyl de aantrekkelyke ſtoffe ophoudt van dezelve te ontruſten. Hierom onderſtelt men dat de aard des zeilſteens meebrengt van met oneindige evenwydige pooren doorboordt te zyn; waar van ſommige gericht zyn om de gegroefde ſtoffe van het noorder aspunt in te laaten, andere, die van het zuider aspunt; waar van daan de noord en zuider aspunten des zeilſteens, als insgelyks

lyks miſſchien de eerſte gedagten van konſtige zeilſteenen te maaken, gekoomen is.

Men kan zekerlyk tegenwerpen, dat dit alles maar giſſingen zyn, en dat het niet moogelyk is om het met de minſte zeekerheid te betoogen; maar wie zulke zaaken aandachtig beſchouwt, zal wel begrypen, dat men waarſchynlyke onderſtellingen plaats moet geeven, daar geen vaſte bewyzen gevonden kunnen worden, tot dat latere ontdekkingen dezelve omverrewerpen; zo dat, waar geene bewyzen zyn, het zeer ongevoeglyk is die te vorderen. Dit op deeze ſtoffe toepaſſende, ſtaat ons te onderzoeken aan welke oorzaaken dat ongemeen verſchynſel mooge toegeſchreeven worden; en vervolgens welke van die oorzaaken beſt met de veronderſtellinge overeen komt. By voorbeeld, men zou in de eerſte plaats kunnen zeggen, dat de ſchielyke ontruſting der naalde ontſtaat uit onze aannaadering tot het noorder zeilſteenig aspunt, volgens de ſtelling van den Hr. *Halley;* en daar zoude ik het geerne aan willen toeſchryven,

ven, om dat wy dan iets klaarblykelyks zouden hebben ten voordeele van die ſtelling, wier uitvinding zeekerlyk zeer vernuftig is. Daar zyn echter veele redenen, voortkomende uit de omſtandigheeden te vooren aangehaald, die niet toelaaten dat deeze oorzaak aangenoomen worde; ik zal 'er drie van opgeeven die my toeſchynen de gewichtigſte te zyn. De eerſte is, dat wy in der daad, niet naby die aspunt waaren; ten minſten, volgens de eerſte bepaaling van den Hr. *Halley* op 13°. 30′. (wyl hy die naderhand veel verder onderſteld heeft) van het aspunt der aarde, daar wy wel 28. gr. van daan waaren, en hy heeft hetzelve geſtelt op 30°. ooſtelyke lengte, van de middaglyn van *London*, daar wy boven de 90°. ten Weſten van die zelve middag-lyn waaren. Ten tweeden, indien dit de oorzaak was geweeſt, zoude het eene gelyke werking voortgebragt, en de kompaſſen zouden een en dezelve richtinge gehad hebben, 't welk zo niet is geweeſt. Ten derden, het zelve was in andere plaatſen van *Hudſon's Baai*

voor-

voorgevallen, en zelfs in verscheidene andere oorden van de wereld; derhalve kan de nabyheid van het zeilsteenig aspunt de oorzaak niet zyn beide hier en daar, daar het niet ongerymt is te onderstellen, dat het nergens van die oorzaak heeft afgehangen.

MEN heeft deeze zwaarigheid op eene andere wyze zoeken op te lossen met een gebuurschap te veronderstellen van een zeer groote klomp van mynstoffe, die de regelmaatige richtinge der naald zoude konnen stooren en afleiden. Dit nu eens, niet alleen als moogelyk, maar zelfs als waarschynelyk, toegestaan zynde, het geen misschien meer is als 'er, 't zy uit de grondbeginselen by Wysgeeren aangenoomen, 't zy uit de klaarheid der proefneemingen, van gezegt kan worden, zo kan het nochtans niet, als de oorzaak in dit geval, aangenoomen worden, wyl zulks gelyke uitwerksels moest voortgebragt hebben; en was de naald daar door ontrust geworden, zo had zy eene vaste leiding moeten krygen, het geen, als reeds gezegt is, niet waargenoomen wierdt; en behalven

dat,

dat, genoomen het was zo geweest, zo zoude men 't niet hebben kunnen verhel- pen, als door een eenvoudigen en natuur- lyken weg, namelyk door het kompas brengen buiten den werk-kring, die men veronderstelt dat zulk een myn-klomp moet bezitten; nochtans, gelyk wy hier na zul- len zien, wierd 'er een ander middel ge- vonden, die geenerley betrekking heeft noch tot deeze, noch tot de eerste oorzaak.

De laatste oorzaak, aan dewelke dit verschynsel wierdt toegeschreeven, was de koude, voortkomende uit de nabyheid en meenigte van ys; het welk eene beken- de en tastelyke werking op de lucht heb- bende, begreepen kan worden op deze- ve wyze op de zeilsteenige deelen die in den zeilsteen invloejen, te werken, of misschien wel op de naald zelve, met haa- re pooren te doen sluiten, want op wa wyze men die werking ondersteld, he uitwerksel moet by na het zelfde zyn en aan de oplossing van dit tegenwoordi vraagstuk evenveel toebrengen. Indien me in weerwil van 't geen wy wegens de bi likheid, om in diergelyke gevallen, waa

schyn

ſchynlyke onderſtellingen aan te neemen, gezegt hebben, noch een beter bewys begeerde, zo zal men het, denk ik, in het enkel en eenvoudig hulpmiddel vinden, door welk wy uit deeze onzekerheid gered wierden; en dat was met alleen de kompaſſen in eene warmer lucht te verplaatſen; alwaar de naalden hunne beweegelykheid wel haaſt wederkreegen, en zich naar gewoonte richteden, als zynde wederom van de fyne zeilſteenige vloeiſtoffe doordrongen. Men mag ten voordeele van deeze oorzaak bybrengen, dat indien men dezelve aanneemelyk keurt, wy dan vinden zullen, dat het aan alle omſtandigheeden, die onder onze kennis vallen, voldoet; want *voor eerſt* zien wy, dat het zelfde in andere deelen der Straaten van *Hudſon* gebeurende, verre van tot eene tegenwerping te kunnen verſtrekken, veel eer eene weezentlyke bekrachtiging is van de waarheid deezer onderſtelling; vermits dezelve oorzaak hier en daar het zelfde uitwerkſel kan voortbrengen. *Ten tweeden*, voldoet het zeer wel aan de onzeekerheid, ongeſtaadigheid, en indien ik

my dus mag uitdrukken, afgetrokkentheid, (*Distraction*) die de naalden ondergaan want zo dra als wy het aan de koude toe schryven, moeten wy begrypen dat he verscheidentlyk moet werken, naar gelang der krachte van 't vriezend vermoogen, de gedaante der zeilsteenige deeltjes, en he maaksel der pooren in de naalden: e *ten derden*, dit komt volstrekt overeen met het herkrygen van de beweegelykheid der naalde in eene warmer lucht, door di wederzydsche teegenstrydigheid, die me in alle de uitwerksels van hette en koud bespeurt. Men moet echter aanmerken dat, schoon deeze oorzaak in dit geva toegestaan word, dezelve nochtans gee andere op andere plaatsen uitsluit; wan de fynheid van de zeilsteenige vloeistoffe gade slaande, en de wyze, op dewelke w begrypen dat zy werken moeten, kan me zonder ongerymtheid onderstellen, da hunne werkingen door verscheiderley oo zaaken kunnen ontrust worden, en ho meer wy 'er konnen vinden, hoe meerde klaarheid wy 'er uit zullen kunnen afle den ter begunstiging van die onderstelling

me

met betrekking op de zeilsteenige-kracht, die teegenwoordig is aangenoomen. Maar, al wat ik hier heb voorgesteld, 't zy gegrond of niet gegrond, waarschynlyk of onwaarschynelyk, 't zy wel of kwaalyk begreepen, klaar of onduidelyk uitgedrukt, of eindelyk, hoe het 'er ook mede zy, ik geef het aan het oordeel van den bescheiden en kundigen Lezer over; vermits deeze uitweiding, 't zy myn gevoelen of aangenoomen of verworpen wordt, het oogmerk, dat ik 'er mede gehad hebbe, volkoomen beantwoorden zal, indien zy hem maar eenigermaaten tot de ontdekking van de waarheid brengt; my ondertusschen vleyende, dat dit voor eene aanneemelyke verschooning kan doorgaan, zo hervat ik den draad myner geschiedenisse daar ik hem gelaaten hadde.

Op den 5^en^. ligteden wy het anker en zeilden de zuidzy van *Sir Biby's-Island*, in hoope dat wy de opening, die wy te vooren hadden zoeken te bereiken, in zouden kunnen zeilen, maar het mislukte ons ten tweede maal; wyl het ys, met groote schotsen uit en in dryvende, ons

wederom noodzaakte daar van af te zien
Hier was het dat ons zes kanots vol *Esk*
maux aan boord kwaamen, met een groo
te party walvis-beenen, die wy tot zul
een prys kogten, dat zy te vreden waaren
en wy 'er voordeel by vonden; maa
ſchoon zy zeer wenſchten om ons nade
aan land te zien, en dat zy daar toe all
hunne voorige ſeinen herhaalden, ſloege
wy die nochtans in den wind, ons wer
niet zynde handel te dryven, maar on
dekkingen te doen. Wy zetteden van daa
noordwaarts tot op de hoogte van 62
12'. Toen ſtevenden wy naar 't N. W
en over verſcheide ondieptens, en tu
ſchen veel laage Eilandjes gezeild hebben
de, ſchooten wy *Nevill's* baai in, dezel
de daar wy gezogt hadden in te loopen
aan het zuid-einde van *Sir Biby's* E
land, dat dezelve eenigermaate dekt, leg
gende omtrent vyf uuren daar van daan
naar 't Z. O. Als men 'er in is, bevin
men, dat het eene zeer ruime baai, e
wel voor de zee gedekt is: in deszel
diepte is eene reedelyk breede rivier
die weſtwaards ſtroomt. Het vaſte lan

on

m denzelven is van eenen gemakkelyken oegang, en bestaat uit een gladde rots, et mos, en hier en daar met wat kruid ewassen. De beste ingang in *Nevill's* ai is tusschen het zuidwest einde van ir *Biby's* Eiland en het hoofdland.

Wy zeilden den 8^{en}. met voorneemen n de Noord-kust te bereiken, maar we-erom langs de stranden zeilende, dreef ns het Ty op eene reeks van stee-n, zodaanig dat ons schip zeer groot evaar liep, om aan stukken te stooten. erwyl wy in deezen hachgelyken toe-and waaren, kwaamen zes *Eskimauxsche* nots met balynen naar ons toe, die wy n hen kogten. Zy waaren zo be-an met onzen benaauwden staat, dat rre van 'er eenig voordeel uit te trek-n, zy niet alleen uit ter maate be-eft, maar ten hoogsten gedienstig waa-n; want de stroom ons afgedreeven bbende, was 'er een oud man, die ar 't scheen kundiger van den toestand r plaatse als de andere was, schoffelde or ons heen, teekende de ondieptens, hielt ons in de diepte; zo dat het

eenigzints door den byſtand van dien wel-
doender was dat de *Reſolution* niet alleen
voor 't vergaan behouden wierdt, maar
dat hy ook geen de minſte ſchaade leedt.
Daarom, wat ook de *Franſche* Schryvers,
of ook zommige van de onze, tot nadeel
van dat arme volk zeggen moogen, moe-
ten wy naar billykheid betuigen, dat zy
ons niet alleen heuſch, maar met veel
goedheid en vriendelykheid onthaalden.

Ik wil wel bekennen, dat ik my niet
alleen ten hoogſten moeſt verwonderen
over het vernuft, maar ook over de ny-
verheid van dat volk; dat by gebrek van
yzer, zeer dikwyls genoodzaakt is, om
de punten hunner pylen, ſchigten en har-
poenen niet alleen, maar ook hunne by-
len en meſſen, van ſteen, tanden van
zee-paarden, of hoorn van zee-eenhoo-
rens, die hier in overvloed zyn, te ma-
ken; en men kan niet zeggen hoe handig
zy met werktuigen omgaan, die ons z
weinig bekwaam ſchynen, tot 't geen daar
zy dezelve toe gebruiken. Niet tegenſtaan
de hunne naalden insgelyks van dezelve
ſtoffe gemaakt zyn, zyn hunne kleeren
vo

volkoomen wel genaaid, en niet alleen ſterk en digt, maar ook heel net, op dezelve wyze gemaakt, als die wy in de ſtraaten van *Hudſon* ontmoet, en te vooren breder beſchreeven hebben: wy zullen dan den Lezer met geene herhaaling ophouden. Hier uit en uit de overeenkomſt hunner ſpraak, geſtalte en gewoontens, beſluiten wy, dat zy oorſpronkelyk maar een en het zelfde volk uitmaaken; doch dan moet men bekennen dat deeze veel aanvalliger, vriendelyker en geſchikter menſchen zyn, zo wel als grooter konſtenaars in de byzondere deelen hunner handwerkzels, die zy alle van een en dezelve meeſtereſſe, te weeten de noodzaakelykheid, geleert hebben, dewelke by hun de eenige Moeder der uitvindinge is.

Deeze aanmerking zal eenigzints gegrond voorkoomen, als men acht geeſt dat zy aan de boorden hunner kleederen gemeenlyk franjen van geſnipperd leer draagen, en ſomtyds tanden van jonge hertjes; de vrouwen doen de boorden haarer laarzen niet met balynen uitſteeken, gelyk de andere *Eskimaux*, wier gewoon-

ten wy te vooren beſchreeven hebben. Daar is noch eene omſtandigheid by dit volk, waarin zy met de eerſte verſchillen, naamentlyk dat zy mutſen van een buffels ſtaart gemaakt, op hunne hoofden draagen; die, ſchoon zy yſſelyk ſtaan, nochtans van een zeer goed gebruik zyn, om de muggen, die in dit geweſt ſchrikkelyk laſtig zyn, af te weeren. Het is wel waar, dat hun het haair over het aangezicht hangende, het gezicht eenigzints verhinderd, doch zy ſchuiven het dan ligt met de handen weg; en indien zy zich op deeze wyze niet beſchermden, zo zou 'er dat ongedierte alzo onverdraaglyk zyn, als in ſommige plaatſen van *Lapland*, gelyk het de Heer de *Maupertuis*, in zyn uitneemend Boek over de gedaante des Aardkloots, verhaalt. Het is wel waar dat dit de kinderen, wanneer zy noch op 's moeders rugge gedraagen worden, afzienlyk maakt en eene ſlegte gedagten van de barbaarsheid dier Wilden kan geeven, daar zy nochtans een weerloos en onbeleedigend volk zyn.

Wanneer zy in zee gaan om te visſchen,

schen, neemen zy gemeenlyk een blaas vol traan-olie in de boot mee, even als de onze gewoon zyn een fles met sterken drank mee te neemen; en zy schynen dien met even zo veel smaak te drinken; zelfs hebben wy gezien, dat hun voorraad op zynde, zy de leege blaas tegen de tanden, met de alleruiterste voldoening zo het scheen, streeken. Het is zeer waarschynlyk, dat zy by ondervinding overtuigt zyn, van de deugd van dit soort van olie in deeze strenge luchtstreek, dewyl zy 'er zo greetig naar zyn; en ik wil het des te liever gelooven, om dat my gezegt is, dat de inwoonders van S^t. *Kilda*, een rotsig Eiland op de kust van *Schotland*, niet minder graag zyn naar die olie die zy uit de *Soland's* ganzen trekken, en die niet veel minder garstig is dan de traan. Zy gebruiken die olie ook in hunne lampen, die zy van steen maaken, met moeite uithollen, en zo konstig, dat men 't niet verwagten zou van de werktuigen, die zy 'er toe gebruiken moeten; en in plaats van catoen, zo als wy, gebruiken zy gedroogde ganzen drek, dat wel een slegte

toevlucht is, doch beter dan niet met al.

Zy hebben eene behendige wyze om vuur te ontsteeken, naamentlyk, zy maaken twee kleine plat gemaakte drooge houtjes gereed, in ieder booren zy een gat, en in dezelve eene rolagtig stuk hout gestooken hebbende, hegten zy 'er eene leedere riem aan vast, en draaien het dan zo gezwind rond, dat de twee houtjes op die wyze tegen elkander gewreeven, door die sterke beweeging wel haast in brand geraaken; en vervolgens het aangestooken stukje hout tegen drooge mos houdende, even zo als wy met tontel te werk gaan, maaken zy zulk een groot vuur als zy willen. Ik mag hier wel byvoegen, dat het kleine hout dat zy hebben, alleen maar dryvend hout is, en dit hun in den winter ontbreekende, zyn zy genoodzaakt ten behoefte van hun huisgezin hunne lampen daar toe te gebruiken. Men denkt in 't algemeen, dat dit volk des winters onder aards huis houdt; maar dat dit eene valsche verbeelding is, blykt daar uit, dat de grond, dien zy bewoonen, voor het meeste gedeelte bestaat uit eene geduu-

duurige rots; en ſchoon 'er in ſommige daalen wel een diepe grond kan zyn, zo is die nochtans zo hard bevrooren als de rots zelf, zo dat het onmoogelyk is om 'er in te huisveſten. Eenige ſtaaltjes van hunne ſchranderheid gegeeven hebbende, zal 't den Lezer mogelyk niet verveelen, dat wy 'er een hunner eenvoudigheid te berde brenge. Deeze arme menſchen zyn zo ver van de jaloersheid, ten opzichte van hunne wyven, dat zy ons geerne haar hadden overgelaaten, zich verbeeldende, dat de kinderen, die wy 'er by zouden teelen, in alle deelen zo ver boven die van hunne natie zouden zyn, als zy ons boven zich zelve ſchatten; want zy verbeelden zich vaſt in, dat elk man zyn 's gelyken moet voortbrengen, en dat de zoon van een Capitein, een Capitein weezen moet, enz.

Van hier zeilende, rigteden wy onze koers ten Ooſten, en op den 9en. July kwaamen wy aan *Sea-Horſe-Island* alwaar wy ankerden; dat Eiland werd zo met recht genaamd, wyl 'er eene buitengemeene groote meenigte van zee-paarden zyn; en wyl

wyl het dan de tyd is dat zy voort teelen, zyn zy zeer verwoed, brullende op eene ſchrikkelyke wyze; zommige dompelden zich tegen het ſtrand, en eene grooter meenigte in de zee die zyne kuſt beſpoeld. Ik zal den Lezer niet ophouden met eene beſchryving van een dier, zo meenigmaal gegeeven; hy gelieve het oog maar op de plaat te ſlaan, daar hetzelve naar 't leeven verbeeld is. Wyl dit het Ooſtelykſte is van alle de Eilanden daar wy gewag van gemaakt hebben, zo koomen 'er de Wilden ook het minſte, als zynde geheel buiten hunnen weg geleegen, 't welk waarſchynelyk de reden is dat 'er zo veele zee-paarden gaan om te werpen; en dat 'er zo dikwyls groote vluchten van zee-vogels gezien worden, als duiven, meeuwen, zwarte endvogels, enz. Dit is alles, wat ik zeggen kan, van eene plaats, die wy maar even aangedaan hebben.

Den 10^{en}. ligteden wy het anker en hielden ons langs het ſtrand, tuſſchen veele kleine Eilandjes en ſchotſen van dryvend ys, tot dat wy aan *Whale-Cove*, op de hoog-

hoogte van 62°. 30'. N. br. gekoomen waaren. Wy ontdekten aan het Westen van deeze plaats eene Baai, in dewelke veele Eilanden waaren, en daar eenige Wilden van daan kwaamen om ons te bezoeken; want men zal aanmerken, dat zy 's zomers altoos zoeken de barste Eilanden te bewoonen, om betere geleegentheid tot visschen te hebben. Het was op een van deeze Eilanden dat de Cap. goed vond met den kleinen boot aan land te gaan, om de omstandigheeden aldaar op te neemen: ik verzelde hem met twee matroozen. Wy waaren niet zo haast aan land of omtrent twintig *Eskimaux* kwaamen naar ons toe loopen, maar het waaren alle meest vrouwen en kinderen, de mannen uit visschen zynde; wy verlieten haar voort om die plaats te bezien; en op den hoogsten top van dat Eiland geklommen zynde, zagen wy naar eene wyde opening om, doch vruchteloos: daarom, en om dat wy uit het Ty bespeurden, dat de vloed uit het Westen kwam, keerden wy zonder vertoeven weer aan boord van de *Resolution*.

DEN

DEN 11en. zetteden wy wederom onder zeil, en kwaamen dien zelfden dag op de hoogte van 62°. 47'. N. br., waar van daan wy eene groote opening ten weſten loopende gewaar wierden, en die ik *Corbet's-Inlet* noemde. Wy zeilden 'er niet in om twee redens; de eerſte, om dat de Ty-ſtroom van het Ooſten van daan kwam, en ten tweeden, om dat Cap. *Moor* zich inbeelde dat hy 'er het end van zag; zo dat wy na eenen korten t'zaamenſpraak met de *Eskimaux*, die hier ter plaatſe vry talryk zyn, en na ons van verſch water te hebben voorzien, dat wy in de holtens van de rotſen, wegens het ſmelten van de ſneeuw, in overvloed vonden; beſlooten wederom naar de ſchepen te keeren, 't welk wy ingevolge op den 13en. doende, onze beide ſchepen ten anker in eene tamelyke goede reede, tuſſchen *Marble-Eiland* en het vaſte land, vonden leggen.

HET eerſte nieuws dat wy hoorden, was, dat in ons afzyn, de *Dobbs Galley* groot gevaar had geloopen, weegens het ys dat tegen haar kwam aandryven uit

Ran

Rankin's-Inlet, omtrent vier mylen ten Weſten afgeleegen, en daar het ys op dien tyd aan ſtukken gebrooken was. De Cap. *Smith* zondt zynen eerſten en tweeden Stuurman naar die plaats om dezelve op te neemen; en volgens 't bericht van den eerſten, hadden zy na omtrent dertig mylen op verſchillende ſtreeken van N. ten O. omgezeilt te hebben, gevonden dat het op eene Baai uitliep; het land was 'er meeſt als dat, dat wy reeds beſchreeven hebben. Volgens het bericht dat de Hr. *Weſtoll*, de tweede ſtuurman, van deeze plaats gegeeven hadt, voor dat dit onderzoek gedaan was, ſcheen 'er eenige waarſchynelykheid tot eenen doortogt te zyn, het geen Cap. *Smith* bewoog om te tragten van 'er met zyn ſchip in te koomen; maar hy vond zich wel haaſt in 't naauw door de gevaarlyke rotſen en ondieptens; zo dat hy 'er van afzag en naar *Marble-Island* te rug keerde. Den zelven morgen dat wy aan boord van de *Dobbs-G. ey* gingen, had Cap. *Smith*, die de *California* voerde, zynen langen boot met zynen tweeden Stuurman uitgezonden om de gehee-

heele kust, tusschen de Caap *Jalabert* op de hoogte van 63°. 15'. N. br., en de Caap *Furleton*, op de hoogte van 64°. 15'. N. br., na te speuren. Terwyl wy daar lagen, kwamen ses *Eskimaux* aan ons boord, van dewelke wy het vleesch van vier zee-kalven kogten om 'er traan-olie van te maaken; vervolgens lieten wy hen wederom heen gaan, en losten by haar vertrek een van onze zwaare stukken; welks klank door alle de omleggende rotsen weergekaatst zynde, zulk een schrikkelyk geluit gaf, dat zy 'er door vervaart geworden, daar na nooit wederom by ons zyn gekoomen.

Wy vertrokken den 14^en^. in gezelschap van de *California*, en hielden noordwaarts, ter zelver tyd de *Resolution* onder het bevel van onzen opper-Stuurman afzendende, om den zelven weg te doen die ten opzichte van den langen boot van de *California* was voorgestelt geweest, met last van ons omtrent de Caap *Furleton* wederby te koomen. Den volgenden geheelen dag zeilden wy door heele dikke schotsen ys, die wy eindelyk niet konden door-

vaa-

vaaren, zo dat wy en de *California* genoodzaakt wierden een breed *veld*, zo als de zee-lieden het in dat geweſt noemen, aan te klampen, tot dat wy door deszelfs ſcheiding eene vrye doorvaart mogten erlangen. Terwyl wy hier lagen, zagen wy eene meenigte zee-kalven en zee-paarden, die zich op dat *ys-veld* lagen te koeſteren, en die wy niet veel ontruſteden.

Op den 16en. verſchoot het ys, en los geraakt zynde hielden wy naar ſtrand, alwaar wy wel haaſt geheel daar van bevryd raakten; maar van het eene ongemak vervielen wy wel haaſt in het ander; want de meenigte rotſige ondieptens, die zich een myl of twee ver uitſtrekten en op half Ty droog leggen, maaken dat men langs dit ſtrand niet als met de grootſte omzichtigheid zeilen kan. Op den 18en. hadden wy meer ys, en om het te ontwyken laveerden wy ſterk heen en weer, te meer om dat, dit de eigentlyke plaats zynde om op de booten te kruiſſen, wy geen tyd te verliezen hadden. Doch dezelve niet weder by

ons koomende gelyk wy het verwagt hadden, wierden wy verdrietig en ongeduldig, zo dat men eindelyk beſloot dat de ſchepen van malkander zouden ſcheiden om hen te gaan opzoeken; waar op de *California* ten Zuiden ſteevende en wy ten Noorden. Ter zelver tyd wende ik met het pynasje naar ſtrand, naar een uitſteekende-kuſt op de hoogte van 64°. 32'. N. br., dat wy *Cape-Fry* noemden, ter eere van den Ridder *Rowland Fry*, eenen van de Noord-Weſter Committé. In onze doorvaart zagen wy veele walviſſchen dartelende langs het ſtrand; en het Ty naſpeurende, vonden wy dat het uit het Noorden kwam, dat het omtrent tien voeten hoog op ſtrand klom, en dat het op volle en nieuwe maan te drie uuren hoog water was. De landing op deeze kuſt was hier gemakkelyk, maar rees vry hoog, en wat ver van ſtrand af beſtonden de bergen uit roodachtige rotſen, zeer glad en gantſch bar. De grond van hunne valeyen beſtond uit een ſoort van turfachtige aarde, daar redelyk lang gras op groeide, en hier en daar eenige kruiden, die

gee

geele bloemen droegen; als meede een ſoort van wikken, die toen, met roode en blaauwe bloemen, in volle bloei ſtonden. Van deeze waaren 'er meenigte by de poelen, daar wy 'er veele van vonden. Wy zagen 'er insgelyks verſcheide banken van wit zand, daar een ſoort van muurkruid op groeit, zeer ſmaakelyk by de ſla, als mede veel lepelblad, dat in de noorder geweſten overvloedig gevonden wordt, zo wel naaby het aspunt, als in *Spitsbergen;* maar dit verſchilt in gedaante eenigzints van het lepelblad dat hier groeit, en is malſcher van ſmaak. Wy zagen verſcheide kudden van herten, die op het afhangen der bergen graasden, maar de tyd liet ons niet toe om 'er op te jaagen, om dat wy aan boord van de *Dobbs-Galley* moeſten gaan, die ons in de ruime zee lag te wagten. Wy merkten in onze te rugvaart, dat het water zeer dik gedekt lag met het geen de matroozen walvis-voedſel noemen, zo wel als van een lillig en kleinder ſoort, zo groot omtrent als eene groote vlieg, en zwart van kleur. Het zee-onkruid groeit 'er tot ee-

ne ongemeene hoogte, fommige wel dertig voet hoog; ik maak 'er gewag van om dat het, ten minften aan my, zeer wonderlyk voorkomt, wyl 'er maar weinige plant-gewaffen, wegens de ftrengheid der luchtftreek, op land zyn.

HIER van daan zeilden wy den 21en., om volgens het befluit, van het welk wy gefprooken hebben, onze twee booten te gaan opfpeuren, het geen des te noodiger was, om dat het bekwaamft gety des jaars voor de ontdekking nu reeds verloopen was, behalven dat wy 'er, by gebrek van die vaartuigen, geen gebruik van maaken konden. Den volgenden dag, raakten wy in gezelfchap van de *California*, en na een ryp overleg over den tegenwoordigen toeftand onzer zaaken, wierdt 'er beflooten, dat wy niet langer dan tot den 28en. zouden wagten; en dat in die tuffchen-tyd, de *California* tot op breedte van 64°. en de *Dobbs* tot die van 65°. N. br. gaan zou. Wy naamen alle moogelyke voorzorge om te beletten, dat de booten, terwyl wy deezen koers hielden, niet mogten voorby zeilen, zonder kund-

ſchap hoe zy ons zouden kunnen volgen, of weder by ons koomen. Tot dat einde wierden de pynasjes van beide ſchepen met bekwaame Officieren afgezonden om eene lange ſtok met eene vliegende vlag te Caap *Fry* op te ſteeken; aan welks voet een brief begraaven wierdt, die de noodige onderrichtingen bevattede en hun aanwees wat koers wy hielden; en uit vrees dat zy het mogten miſſen, lagen wy een vat, omtrent anderhalf myl van ſtrand af, daar wy oordeelden dat de booten noodwendig moeſten doorvaaren; en op het zelve ſtaken wy eene kleindere vlag, met eene aanduiding, dat zy zich naar Caap *Fry* begeeven zouden om verdere kundſchap te bekoomen.

Alles op die wyze geſchikt zynde, zeilden wy op den 23^en^. Noordwaarts, en de *California* Zuidwaarts. Toen wy de hoogte van 65°. 5'. bereikt hadden, ging ik in het pynasje met onzen tweeden Stuurman en zes andere, aan de Weſt-kuſt van de *Welcome* aan land, om het Ty te peylen; daar vonden wy insgelyks de vloed uit het Noorden komende, en de

tyd van hoog water was byna even dezelve als op Caap *Fry*; maar het klom 'er meer als drie voet hooger volgens een peil-paal, die wy 'er met laag water tot eene maat gezet hadden, om de proeve des te zeekerder te maaken. De landſtreek verſcheelt weinig van die, welke omtrent Caap *Fry* legt, behalven dat het wat hooger ſchynt, en wy zagen hier zo wel als daar groote kudden van harten weiden. Ook zagen wy in onze doorvaart veele zwarte walviſſchen, en ik kan my niet onthouden van aan te merken, dat, hun groot getal gade ſlaande, het zeer waarſchynelyk is, dat de Factoryen op deeze plaats eene zeer voordeelige viſſchery zouden konnen opregten; het geen zeer gewigtig voor de Natie zyn zoude, vermits wy in eenige jaaren herwaarts zo weinig in de walviſch-vangſt gevordert hebben, niet tegenſtaande de ongemeene aanmoediging die de Overheid daar toe verleend heeft, om ons te ontſlaan van de noodzaakelykheid, daar wy in zyn, om walviſch-beenen, en traan-olie elders te gaan koopen. Daar ſchynt ook meer reden te

zyn om liever hier eene kans te waagen dan in de Straat *Davis*, of op de kust van *Spitsbergen*, om dat de *Welcome* minder bezet is met ys, en het water ondieper, het welk, zo als de kenners van den aard dier visschery wel weeten, twee dingen zyn, die op dezelve veel invloed hebben. Na dat wy aan land onze zaaken verricht hadden, en dat met zo veel spoed als ons moogelyk was, en zo veele waarneemingen als wy konden in onze doorvaart gedaan hebbende, keerden wy dien zelven dag weder aan boord van de *Dobbs-Galley*.

Wy zeilden op den 26en. te rug tot aan Caap *Fry*, en hadden daar het vermaak van 'er de *California* met de twee booten, die op de hoogte van 64°. 10'. N. br. elkandere ontmoet hadden, te vinden. De Officieren van hun boord berichteden ons, dat zy eenen Inham op de hoogte van 64°. N. br. en 32'. lengte ten Oosten van *Marble-Island*, die aan zynen ingang drie of vier uuren wyd was, gezien hadden; maar die, agt uuren verder op gezeildt zynde, zich tot de wydte

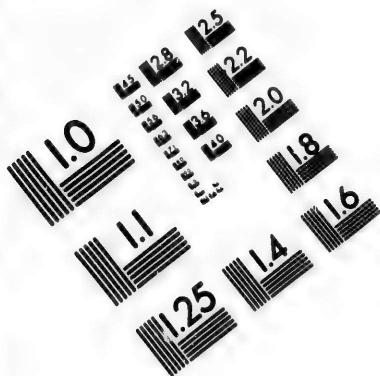
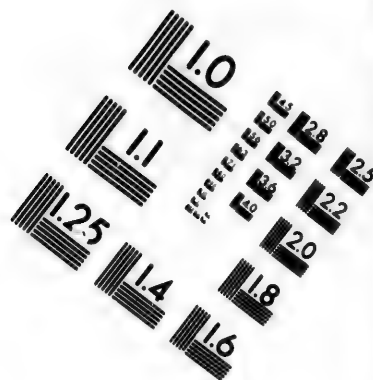
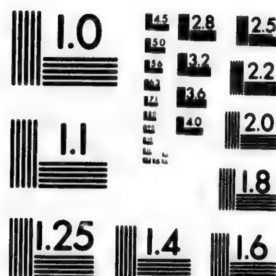

IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)

van zes of zeeven uuren uitſtrekte. Dat hunne koers zo ver N. N. W. was, volgens het kompas, maar dat die toen meer ten Weſten begoſt te loopen; dat tien uuren hooger gezeildt hebbende, hy hoe langer hoe naauwer wierdt, tot dat hy maar vier uuren wyd was; dat, niettegenſtaande zy de ſtranden wederom hadden zien van elkandere wyken, zy de luſt om verder te gaan verlooren hadden, om dat het water in plaats van zout, helder en diep te zyn, met ſteile kuſten en ſterke ſtroomen op die hoogte zoeter, dikker en ondieper wierdt; dat zy in haare doorvaart veele *Eskimaux* hadden ontmoet, die voor een geringe prys hun van zeer veel wild voorzien hadden, en die hun noch meer verzorgt zouden hebben, als meede traan-olie, dien zy insgelyks in overvloed hadden, indien 'er maar tyd was geweeſt. Dit was al het bericht, dat zy ons gaven, of konden geeven; zo dat men noch niet weet hoe die Inham uitloopt; het geen echter aan onze redeneeringen desweegen gantſch niet benaadeelt, aangezien de omſtandigheeden daar wy van ge-

geſprooken hebben, die zeekerlyk zeer zeldzaam en merkwaardig zyn, als men die beſchouwt met betrekkinge op de ontdekking, daar wy om uitgezonden waaren.

Het is zeer waarſchynlyk dat deeze Inham eenig gemeenſchap heeft met een groot meir binnen in het land, dat miſſchien eene andere diergelyke uitloozing heeft, in den grooten Weſterlyken Oceaan; en eene omſtandigheid, die zy in 't opzeilen waargenoomen hadden, zet die giſſing veel gewigt by. Die omſtandigheid was naamentlyk, dat de ſtroom van de Ebb de helft radder liep dan in de *Theems*, tien uuren in de twaalf, ſchoon zy opwaarts twaalf mylen breed was, en in de twee laatſte uuren deede de vloed het water ſtil ſtaan. Ten anderen, ſchoon ik niet durf verzeekeren, dat 'er een onmiddelyken doortogt is, zo mag ik, dunkt my, evenwel geruſt zeggen, dat 'er niets in hun verhaal is dat het tegendeel bewyſt; maar dit zal in het vervolg nader overwoogen werden. Wel is waar dat de zoetheid van 't water op den eerſten opſlach tegen eenen doortogt ſchynt te beſlui-

ſluiten; maar al had het overal, ik meen op de oppervlakte verſch geweeſt, zo zou 'er evenwel noch aan zodaanig een gevolg veel ontbrooken hebben; want dewyl het toen de tyd was dat de ſneeuw ſmolt en van het land afliep, zo was dat te verwagten, en zou niets meer te verwonderen gehad hebben als 't geen men in de *Ooſtzee*, en op de Weſt-kuſt van *Africa*, na de regen-maanden beſpeurt. Ten laatſten kan men aanmerken, dat ſchoon de vloed uit het Weſten koomende volſtrekt bewees, dat daar een doortogt is naar eene andere zee, zo is nochtans een vloed uit het Ooſten geen bewys van het teegendeel, dewyl men zeer wel weet dat in de Straat van *Magellaan*, de vloeden van de twee Oceaanen elkander ontmoeten; en daar is grond om te gelooven, dat, zo men ooit eenen Noord-weſter doortogt ontdekt, men hetzelve aldaar insgelyks zal vinden.

DEWYL wy nu zo dicht aan de *Wager* waaren, en volkoomen verzeekert dat het groote Ty in de *Welcome* uit het Noorden kwam, dagten de twee Capiteinen dat het van hun plicht was om te be-

paa-

paalen wat ontdekking men daar zou kunnen doen, aangemerkt de heete twist die 'er desweegen tusschen den Ridder *Arthur Dobbs* en Cap. *Middleton* gereezen was, de groote verwachtingen, die dezelve gebaart hadde, alzo wel als de naauwe betrekking, die zy tot deeze tegenwoordige reistogt had, zulks scheenen te vorderen; zo dat het verzuim daar van als eene onvergeeflyke nalaatigheid aangezien zouden kunnen geweest, en 't gemeen in de onzeekerheid gelaaten zyn, of het eene straat was, gelyk het de eerste deezer twee Heeren, uit zeer waarschynelyke redenen, beslooten had, of maar eene Rivier van versch water, zo als het de ander beweerde.

Maar, niet teegenstaande deeze dringende redenen, en de sterke neiging, die ieder toonde om deeze zaak te beslegten, was het nochtans niet voor den 29^en^., dat wy deeze plaats inzeilden.

De Straat van *Wager* (Wager-Strait,) zo als zy nu genoemd wordt, legt op de hoogte van 65°. 33'. N. Br., en op 88°. 00'. westelyke lengte van *London*, hebbende aan de Noord-

Noord-zy van haaren ingang de Caap *Montague*, en aan de Zuid-zy, de Caap *Dobbs*. Het naauwste gedeelte van dezelve, is omtrent vyf uuren ten westen van de laatst genoemde Caap af geleegen, en het is schaars vyf mylen wyder daar het Ty als een sluis stroomt, zo dat men met zeekerheid mag vast stellen, dat het met spring-tyen naar gelang van agt of negen mylen in een uur loopt. Terwyl onze schepen daar lagen waaren wy 'er zeer weinig meester van; de stroom zo driftig zynde dat de *California* vier of vyf reizen omdraaide, niet tegenstaande al het geen het boots-volk in 't werk stelde, om het voor te koomen. Daar kan om de waarheid te zeggen, niets verwonderlyker voorkoomen, als het waater te zien raazen, kooken, branden, en dwarlen als of het eene groote vloed was, door meenigte van gebrooken rotsen; welke verschynselen nochtans geene andere oorzaak scheenen te hebben dan de naauwte van het kanaal in vergelyking van die groote meenigte van water, dat 'er door liep. Daar waaren veele schotsen ys, die van de

Wel-

Welcome met ons ingedreeven waaren, en die ſchoon wy ſterk voortzeilden, nochtans door de ongeregelde drift, ſomtyds voor onze boeg en dan wederom naar het agterſteeven gejaagd wierden. Dus voeren wy omtrent drie uuren: maar *Savage-Sound*, alwaar het Ty minder driftig is, om dat de vaart breeder word, voorby zynde, zeilden wy gemakkelyker en met meerder zeekerheid. Deeze ſond beſtaat uit eene aan een ſchaakeling van kleine Eilandjes, die zich uitſtrekken langs en op eenen zekeren afſtand van het noorder ſtrand, agter het welke Cap. *Middleton* lag, toen hy te vooren op die plaats geweeſt was. Op den 30en. bevonden wy ons te *Deer-Sound*, dat eene taamelyke goede reede is, omtrent agt of tien uuren hooger, en aan dezelve zyde van de ſtraat geleegen. Kort daar na ontdekten wy eene bekwaame plaats om de ſchepen in veiligheid te zetten, en daar zy, gelyk als omheynt met hooge rotſige Eilanden, meeſt voor alle winden beſchut waaren; deeze plaats noemden wy Have van *Douglas* (Douglas-Har-

Harbour,) ter eere van den Ridder *James* en *Henry Douglas*, Leden van den Noord - Wester Committée. Het anker daar op twaalf tot agtien vadems water geworpen hebbende, overleiden wy wederom, op welke wyze wy het best zouden kunnen bepaalen, of de *Wager* eene Rivier, eene Straat, of wel een Baai was, en dit bragt het volgende besluit te weege, het welk de grond van onze verdere onderneemingen is geweest.

In eene RAADSVERGAADERING, *gehouden aan boord van de* Dobbs Galley, *in de Have van* Douglas, *in de Straat van* Wager, *den* 30*en*. *July* 1747.

Tegenwoordig zynde

Capitein WILLIAM MOORE,
Capitein FRANCIS SMITH, &c.

„ NU ten anker zynde in eenen veili-
„ gen Inwyk, omtrent dertig uuren ver
„ in de voornoemde straat, en sterk aan-
„ gemoedigt om verder op te gaan, zyn

„ wy

„ wy by elkandere vergaaderd om over de
„ beſte en ſpoedigſte wyze van dit te vol-
„ brengen, raad te pleegen; en na ry-
„ pe overweeging hebben wy eenpaarig
„ beſlooten, dat de ſchepen zullen blyven
„ leggen, daar zy nu zyn, en dat de
„ booten van beide ſchepen, morgen
„ ochtent met het eerſte Ty verder op,
„ in de gedagte ſtraat, zullen voortzei-
„ len, en zo ver, indien 't mogelyk is,
„ als het vereiſcht word om te konnen be-
„ paalen, of daar een doortogt is tot den
„ Weſter Oceaan van *America*, of niet;
„ het geen met zo veel ſpoed en naauw-
„ keurigheid gedaan zal moeten worden,
„ als de aard van de zaak het zal konnen
„ toelaaten; maar op dat de ſchepen op
„ deeze noorder breedte niet langer bly-
„ ven leggen, als zy het veilig kunnen
„ doen om de booten op te wagten,
„ heeft men beſlooten, dat, in gevalle
„ zy op den 25en. Aug. aanſtaande niet
„ te rug waaren, de Officieren der beide
„ ſchepen, met de *Dobbs-Galley* en de
„ *California*, naar Engeland zullen voort-
„ zetten, enz.".

IN-

Ingevolge van dit besluit, zeilden de Capiteins van de *Dobbs-Galley* en de *California*, met de noodige Officieren en een genoegzaam getal scheeps-volk, elk in den boot van zyn schip, op den laatsten dag van deeze maand, met een frissche koelte, uit, hunne koers N. W. ten W. houdende tot dat de breedte der straat van tien tot schaars een uur verminderd was. De nacht toen reeds beginnende aan te koomen, ontzettede ons een onuitspreekelyk gedruis, als van eenen ysselyken waterval, of van een overzeldzaame water-storting; doch wy konden niet ontdekken waar het van daan kwam; derhalven vondt men goed het anker aanstonds te laaten vallen, op dat 'er eenige van ons volk aan land mogten gaan, om te zien wat men 'er zou konnen ontdekken. Dit wierd onmiddelyk in 't werk gesteld; maar, het strand uitermaaten steil en rotsig zynde, was het zo donker eer wy op den top van de hoogte gekoomen waaren, dat wy alle onze moeitens verydeld zagen, en genoodzaakt om onverrichter zaaken en afgemat naar onze boo-

de Baai

eſluit, zeilden de
allcy en de *Cali-*
fficieren en een
s-volk, elk in
op den laatſten
net een friſſche
N. W. ten W.
eedte der ſtraat
uur verminderd
eds beginnende
e ons een onuit-
n eenen yſſely-
en overzeldzaa-
wy konden niet
aan kwam; der-
het anker aan-
p dat 'er eenige
ogten gaan, om
konnen ontdek-
elyk in 't werk
uitermaaten ſteil
t zo donker eer
oogte gekoomen
e moeitens very-
aakt om onver-
mat naar onze
boo-

H

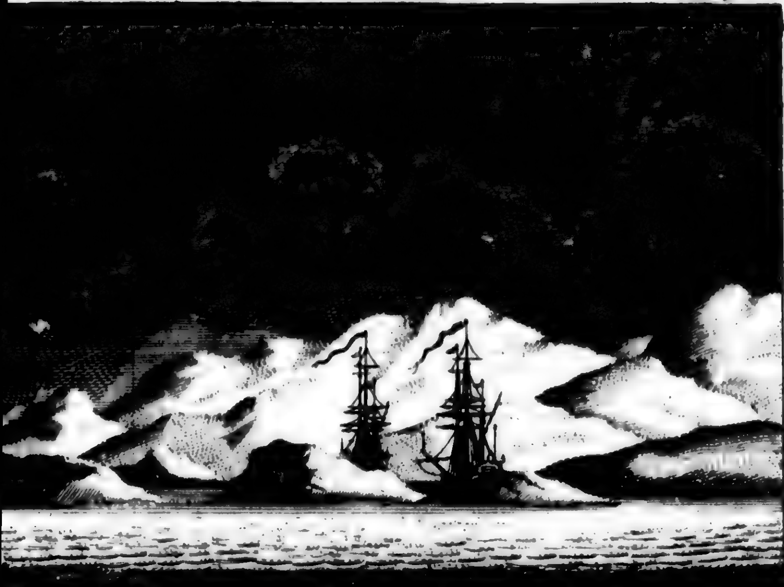
Chutte d'eau à la p
Water - val

Port de D
Have van I

Chutte d'eau à la partie supérieur
Water - val in de Opper-

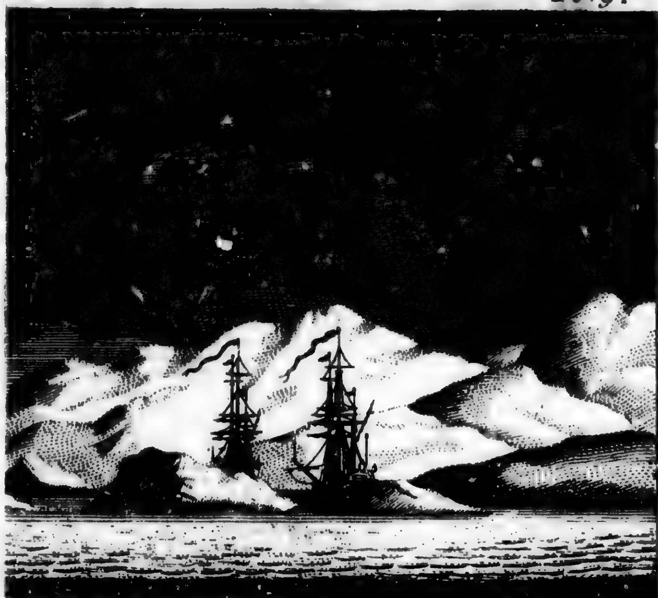

Port de Douglas.
Have van Douglas.

...eau à la partie supérieure de la Baïe *de* WAGER.
...Vater - val in de Opper-*Baai* van WAGER.

Pl. 9.

ort de Douglas.
ave van Douglas.

artie supérieure de la Baïe *de* WAGER.
in de Opper-*Baai* van WAGER.

ooten
ilzwyg
pklimm
en ver
icht ha
ng besc
vas het
ns hoo
en waar
loof ne
vaaren
gter mal
en van
Maar he
chrikkely
ryselde e
oeten lag
en , als
en, doo
borsten
eld lang
die pla
gen: ik
t weezen
t beschou
orlogs en

ooten te rug te keeren. Ik kan niet
ilzwygende voorby gaan dat wy, in het
pklimmen van die bergen, te gelyk zulk
en verbaazend, naar en vreeslyk ge-
icht hadden, als mischien ooit sterve-
ng beschouwt heeft. Langs het strand
vas het als of de gekloofde rotsen over
ns hoofd hingen: op sommige plaat-
n waaren water-vallen, van kloof op
loof neerstortende; op andere plaatsen
vaaren ryen van schrikkelyke ys-kegels,
gter malkander hangende even als de py-
en van eenen wydt uitgestrekten orgel.
Maar het aller vreesselykste van deeze
chrikkelyke beschouwing waaren de ver-
rysselde en scherpe klippen, die aan onze
oeten lagen, en die niet anders schee-
en, als of zy van de toppen der ber-
en, door de kracht van de strenge vorst,
borsten, en dus met een verwoed ge-
eld langs de hellingen gerolt waaren tot
die plaatsen, daar die puinhoopen nu
gen: ik noem hen puinhoopen; wyl zy
t weezentlyk waaren: en worden wy op
t beschouwen van de verwoestingen des
orlogs en de vernielingen der Tyden ge-

voelig aangedaan, zo kan men ligt begrypen, dat het gezicht van deeze verbaazende overblyffels der vernielende natuur ons zo veel te meer moeſt treffen.

Wy brachten, zo als de Lezer het ligt beſeffen zal, den nacht met niet veel vreugde door. 's Morgens vroeg gingen wy aan ſtrand, en waaren niet lang zonder te ontdekken, dat het groot geraas, dat wy gehoord hadden, door het Ty veroorzaakt wierdt, dat in een doortogt, van omtrent zeſtig *yards* (dertig vadems) wyd, gedrongen, en waar van de meenigte van water en drift uitermaaten groot was; ſchoon wy hier omtrent honderd en vyftig mylen van den ingang af waaren, was het water heel helder van kleur, en zeer zout van ſmaak. Hier rees het Ty gemeenlyk veertien en een half voet, en te zes uuren was 't hoog water op nieuwe en volle maan. Nadien wy nu klaar beſpeurden, dat de ſtraat voorby dien waterval tot vyf of zes mylen wyd wierdt, en dat zy verſcheide uuren ten Weſten liep, bleeven wy op eenen doortogt hoopen. De zwaarigheid was, hoe men voorby dien water-

ter-

terval zou koomen, dat zo moeyelyk noch zo gevaarlyk niet bevonden wierdt toen men het onderſtond, als men 't in 't eerſt gevreeſt had; want ik voer 'er door met een klein bootje, terwyl het water in zyn volle drift was. Kort daar naa bevonden wy dat men 'er heen en weer zonder het minſte gevaar kon doorvaaren; want op half Ty was het water beneeden den val waterpas met het bovenſte, en insgelyks op half Ebb was het water boven gelyk met het water beneeden; en op die tyden was het effen en ſtil, zodaanig dat men 'er zonder de minſte moeite of gevaar kon doorvaaren. Terwyl wy hier lagen kwaamen drie *Indiaanen* met hunne kanots aan ons boord; en aan hunne manieren ſcheenen zy ons van het zelfde ſlach van volk te zyn, als die, dewelke wy in andere plaatſen van die kuſt gezien hadden, maar zy waaren veel kleinder van lighaam. Het is merkwaardig dat van *York-Fort* af ten Noorden zeilende, alle dingen verkleinden en verminderden, zo dat de boomen op 61°. tot kreupel-boſſen inkrimpen, en dat men voorby de 67°. geene menſchen meer ziet.

Deeze *Indiaanen* ſcheenen in 't eerſt wat beſchroomt; naar alle waarſchynlykheid, om dat wy de eerſte *Europeaanen* waaren die zy ooit gezien hadden, maar zy wierden door onze teekens van vriendſchap ſtouter, kwaamen op, en verkeerden met ons, en hun te kennen gegeeven hebbende dat wy *Tuktoa*, dat in hun taal wild beteekend, noodig hadden, gingen zy onmiddelyk aan ſtrand, haalden en bragten 'er ons van, na dat zy het op haar manier ſchoon gemaakt en gedroogt hadden: zy bragten ons ook buffels-vleeſch, dat verſch gedood ſcheen te zyn; en na dat wy deeze kleine vracht goed koop gekogt hadden, lieten wy hen ten uiterſten wel voldaan, vertrekken. Op den 2^en Aug. voeren wy den val door, boven denwelken het Ty maar vier voeten rees: maar het ſtrand was aan weerskanten zeer ſteil, en wy konden met een diep-lood van honderd en vyftig vadems, geen grond vinden. Daar kwaamen ook robben en witte walviſſchen te voorſchyn: maar niet tegenſtaande dat, begonden veele van ons den moed te laaten zak-

ken

ken, om dat zy het water aan zyne oppervlakte altoos zoet bevonden. Maar van gedagten zynde dat het bovenste van het water alleen maar zouteloos was, besloot ik eene proef te neemen om te zien hoe het 'er meê geleegen was: tot dien einde nam ik eenen fles heel vast en digt gestopt, liet dien dertig vadems diep zinken, alwaar de kurk 'er in gedrongen wierd, en haalde den fles vervolgens weder op, vol van zulk water dat even zo zout was, als dat van de *Atlantische Zee:* dit deed onze hoop zo schielyk wederom herleeven, als wy die verlooren hadden. Deeze glimp van voorspoed was nochtans maar van zeer korten duur.

Op den 3^en^. Aug. tegen het vallen van den nacht, wierdt het water tegen onze verwachting ondiep, waar op wy ankerden, om 'er den volgenden morgen de oorzaak van te ontdekken. Met het aanbreeken van den dag gingen wy aan strand, en van de hoogtens, niet ver van de kust afgeleegen, hadden wy het smertelyk hartzeer van klaar te zien, dat onze tot hier toe ingebeelde Straat in twee

kleine en onbevaarbaare rivieren uitliep; waar van de eene alleen uit een groote meir, dat op eenige mylen daar van daan geleegen was, ten Zuid-Westen vloeide. Dus vervloog al onze hoop en verwachting, en niets bleef 'er tot onze vertroosting over, voor alle de moeitens, die wy genoomen, den tyd die wy verspilt, en al het gevaar dat wy geloopen hadden, als de voldoening van in deezen opzichte alles gedaan te hebben, dat van ons kon gevorderd worden, de zaak zelve opgeheldert, en alle twyffel ten opzichte van het uiteinde van dien Inham benoomen, die anders in later tyd een alzo heete twist zoude hebben konnen te weeg brengen, als het in onze dagen gedaan heeft. Daar en boven, gely Cap. *Fox* over deeze zaak wel al lang te voo ren heeft aangemerkt, indien men naauw keurig en ter goeder trouwe alle openin gen, die gunstig schynen, onderzogt en dat men van dat onderzoek een klaa en oprecht verslach gedaan heeft, z vermindert de moeyelykheid deezer on derneeming, en men brengt dat groot vraagstuk, is 'er een doortogt of is 'e

geen

geen, zo veel te nader aan de zeekerheid.

Daar kwaamen, in dien korten tyd dat wy hier vertoefden, zes kanots naar ons toe, en het volk, dat 'er in was, bragt ons eenig weinig harte- en buffels-vleeſch, en wat gedroogde zalm, dat wy van haar kogten, hun te kennen geevende dat wy noch meer wenſchten te hebben: zy begreepen het voort, keerden terſtond naar de plaats daar zy van daan gekoomen waaren, en bragten 'er ons een veel grooter voorraad van. Wy naamen dit niet alleen van haar over, maar kogten uit enkele nieuwsgierigheid ook ſommige van hunne kleederen, boogen, en al wat zy ons maar wilden overlaaten. Jk zogt uit dit volk zo veel onderrichtingen te krygen als moogelyk was; als voor eerſt ten opzichte van de kopere mynen, en vervolgens ten opzichte van eene andere zee, die ik poogde haar te doen begrypen, Weſt-waarts te moeten leggen; en tot dat einde, teekende ik eene ruwe ſchets van de kuſt af, in hoope dat zy daar door myne meening zouden konnen bevatten; maar dit was al vergeeſſche arbeid, want

zy ſcheenen my in 't allerminſte niet te verſtaan, het geen, zo als de Lezer ligt zal bevroeden, niet weinig het hartzeer van onze laatſte wreede te loorſtelling vermeerderde.

ONDER deeze *Indiaanen* bevond zich een menſch, wiens kleding en taal met die der andere *Indiaanen* over een koomende, nochtans uit zyn geſtalte, dat veel aanvalliger was, en uit zyne onkunde in het behandelen der kanots, baarblykelyk van een ander ſlach van volk ſcheen te zyn, en alleen maar om ons te zien mêe gebragt. Onze Cap. vermoedende dat dat menſch miſſchien wel een ſlaaf mogte zyn, en merkende hoe gereed dat volk was om ons al 't geen zy hadden over te laaten, bedagt hy aanſtonds dat het miſſchien niet onmoogelyk zou zyn om hem van hun af te koopen; en indien men 'er in geſlaagt hadde, zou het zeekerlyk van zeer groot nut geweeſt zyn, om dat wy waarſchynlyk het een of het ander uit hem zouden getrokken hebben. Met dit oogmerk wierdt de Hr. *Thompſon* onze Oppermeeſter met een

deel

deel goed aan land gezonden, om het eens te toetſen, maar de *Indiaanen* verwierpen niet alleen het voorſtel, maar zy deeden het op zulk eene wyze, dat men klaar kon zien, dat het hun niet aangenaam was.

Op den 4^en^. zetteden de beide booten onder zeil, en wy haaſteden ons om weder by de ſchepen te koomen, maar de wind tegen zynde, en daar by heel hard, vonden wy ons genoodzaakt om tegen den avond in een Inwyk onder en omtrent vyf uuren van het Zuid-ſtrand in te loopen. De wind, tot ons voordeel omtrent op middernacht verandert zynde, naamen wy die gunſtige geleegentheid waar, om voort te zeilen: maar noch niet lang voortgeſteevend hebbende, dede de boot van de *California* een ſein om ons kennis te geeven dat zy eenen man verlooren hadden, die het ongeluk gehad had van over boord geſlaagen te worden door 't ſchoverzeil, dat vinnig van de eene zyde naar de andere overliep; de boot veel wegs maakende en de nacht heel donker zynde, hadden zy hem terſtond verlooren.

Dewyl wy nu overtuigt waaren dat 'er om te rug te keeren geen andere weg kon zyn, dan die, welken wy ingekomen waaren, maakten wy ons gereed om den val wederom door te vaaren. Dit deeden wy den 6^{en}. en kroopen dien nacht onder een Eiland, omtrent acht of tien uuren beneeden den meergemelden waterval. Van hier af eenen luchtigen wind met ſneeuw-buien hebbende, kwaamen wy ras by onze ſchepen, zonder iets anders in deeze te rug vaart ontmoet te hebben, dat eenige aanmerking waardig was, als alleen dat elk zyn leetweezen over ons mislukt reisje, met meer of minder heevigheid uitdrukte, naar maate van het aandeel, dat hy in de gelukkige uitkomſt van onzen reistogt nam; zo dat wy, ſchoon zeer vergenoegt gelukkig wedergekeert te zyn, nochtans voort bedagt waaren op een middel, dat deeze rampſpoed mogte vergoeden door eene andere proef te neemen, die men hoopte van eenen beteren uitſlag te zullen zyn.

Dienvolgens gaf de H^{r}. *Thompſon* Oppermeeſter, in den Scheeps-Raad, om

om het verſlach van onze laatſte reis te hooren vergaaderd, te kennen, dat hy eenigzints bevroede, dat wyl in onze te rug komſt het weer gantſch niet helder was, de zee hoog, en onze booten op eenen reedelyken afſtand van de Noorder kuſt, het gantſch niet onmoogelyk was, dat wy ſommige openingen aan die zyde onaangemerkt voorby gezeild waaren; dat hy dit des te meer vermoede, om dat het land, voor zo ver hy beſpeuren kon, beide hoog en dubbeld ſcheen, met groote klooven tuſſchen de bergen. Ik hiel heel ſterk op zyne gedagten aan, ſchoon door andere redenen daar toe bewoogen, en voornaamentlyk door de ongemeene vloeden, die wy ontmoet hadden; want aan *Douglas* haven klom het Ty lood-regt zestien en een halve voet, daar het, volgens Cap. *Middleton's* verhaal, te *Deer-Sound* maar tien voeten hoog klom, ſchoon agt uuren nader aan de *Welcome* geleegen; daar en boven de tyd van hoog water vroeger aan den waterval zynde, ſchoon negentig mylen verder ten Weſten, dan die zond, konde ik die omſtandigheeden met het

het gebrek eens doortogts niet wel over een brengen; en daarom, ſchoon ik niets tot de byzonderheeden, door de H[r]. *Thompſon* bygebragt, te voegen hadde, zo dagte ik, dat deeze aanmerkingen de voorgeſtelde nieuwe naaſpooring genoegzaam billykten; want in zaaken van dien aard, is het voor ons niet moogelyk al te zorgvuldig of al te naauwkeurig te zyn, dewyl het wel gelukken van den reistogt daar van afhangt, en wat meer is, het vertoog daar van, word, zo niet eene wet, ten minſten een wegwyzer en regel voor de naakoomelingſchap. Na gedaan verſlach, wierden deeze redenen in den Raad ruim en breed overwoogen, en na eene lange en yverige twiſt, te dier geleegentheid ontſtaan, wierdt het volgende beſluit genoomen, om, zo 't moogelyk was, den miſſlag, dien men in de voorgaande naaſpooring zoude hebben konnen begaan, te verbeteren.

In eene RAADSVERGAADERING, *gehouden aan boord van de* California, *leggende in de Have van* Douglas, *den* 7en. *Aug.* 1747.

In teegenwoordigheid van

Capitein William Moor,
Capitein Francis Smith, &c.

„ Alzo de booten op vrydag den „ 7en. te rug zyn gekoomen, na dat zy de „ ſchynbaarſte openingen tot eenen door- „ togt of ſtraat na geſpoord hadden, en „ dat 'er na het naauwkeurigſt onderzoek „ gedaan te hebben, geene, daar zy zoch- „ ten, ontdekt zyn, en wyl Cap. *Wil-* „ *liam Moor* en Cap. *Francis Smith* ten „ vollen overtuigt zyn, dat men zich niet „ vleyen kan, dat 'er eenige andere ope- „ ning zy als ten Ooſten daar de ſchepen „ zyn ingekomen, en echter geneegen „ zynde om den Hr. *Edward Thompſon*, „ Oppermeeſter, en den Hr. *Henry Ellis* „ van de *Dobbs Galley* te voldoen, welke „ van gedagten zyn, dat de booten in

„ haa-

„ haare te rug komſt, (wyl het hard
„ waaide) niet digt genoeg aan de Noord-
„ kuſt gezeild hebben, welke kuſt hun
„ een dubbeld land ſcheen te weezen, en
„ van meening zynde, dat de ingang van
„ deeze rivier of ſtraat niet bekwaam
„ is om de ongemeene Tyen, die 'er be-
„ ſpeurt worden, in te zwelgen, maar
„ dat 'er voor dezelve zeven of agt uuren
„ van hier aan het Noorder ſtrand een
„ doortogt zou konnen zyn, die zo als
„ het de Heeren *Thompſon* en *Ellis* begry-
„ pen, het oog ontſnapt zouden konnen
„ hebben; zo is 'er beſlooten, dat de
„ groote boot van de *Dobbs*, genaamd de
„ *Reſolution*, onmiddelyk zal voort vaa-
„ ren, om zich wegens die kuſten te
„ voldoen.

Door den Raad geteekend.

Ik beweerde in deeze Raadsvergaadering, dat 'er verſcheidene omſtandigheeden, onder dezelve veele zeer krachtig waaren, en zulke die ſchier tot bewys konden ſtrekken, dat 'er noodwendig een doortogt moeſt zyn naar eenen ande-

deren oceaan noordwaards geleegen, en ergens op die plaats, die Cap. *Middleton Repulse-Baai* genoemt had. By voorb. dat hoe verder wy noordwaarts zeilen hoe hooger het ty is, en de tyd van hoog water vroeger; de zoutachtigheid en klaarheid van het water in de *Welcome*, het welk zo doorschynend was, dat men den grond op eene diepte van twaalf of veertien vadems zien kon; waar by te voegen was de meenigte der walvisschen die op die kust altoos gezien worden, en de herhaalde voorbeelden die wy hadden, dat de Noordweste winden, overvloedig hooge Tyen veroorzaakten; en de verzeekeringen die Cap. *William Moor* my van tyd tot tyd gegeeven had, dat er een doortogt in *Repulse-Baai* weezen moest. Dies droeg ik voor om de *Dobbs-Galley* onmiddelyk tot dat onderzoek uit te zenden, terwyl de *California* het onderzoek van deeze plaats en van alle andere, die noch zuidwaarts onbezogt waaren, zoude volbrengen. Sommige stelden zich daar hevig tegen, voorwendende dat wy geene orders hadden om der-

waarts

waarts te gaan, noch bevoegt waaren om de ſchepen van elkander te ſcheiden, dat 'er veel ſcheeps-volk in de *California* en ſommige van de onze zeer onpaſſelyk waaren, en eenigermaate onbekwaam om het langer in deeze zeën te kunnen uitſtaan; en eindelyk dat het jaargety te ver verloopen was, om ons verder naar het Noorden te begeeven. Ik wederleide alle deeze tegenwerpingen zo goed als ik konde, maar alles zonder vrucht; want by omvraage wierdt myn voorſtel door meerderheid van ſtemmen verworpen, waar uit ik beſloot, dat 'er ſommige waaren, wien zo veel arbeid en ellende begonde te verveelen, en daarom geneegen waaren, om zo ras als zy konden een eind van deeze Reistogt te maaken, of ten minſten om zulk eenen verdrietigen togt als de laatſte, voor te komen; de ontdekking, die wy toen gemaakt hadden, diende insgelyks om dit voorneemen te doen ſtand grypen, hetwelk ik, ſchoon niet goedkeurende, onmoogelyk kon verhinderen.

Het is zeekerlyk ten uiterſten noodig

dig dat men in onderneemingen van zulken aard, alle die eenigzints betrekking hebben tot het wel gelukken van dezelve, zo veel als 't moogelyk is verbinde, zo ten opzichte van hun belang, als van hun beroep; anderzints valt de minſte arbeid laſtig, en de minſte ſchyn van gevaar is in ſtaat om af te ſchrikken. Het is ook zeer dienſtig, dat die geene, die het bewind van zulk eene zaak hebben, met elk Amptenaar, voor dat hy vertrekke, ſpreeken; hunne onderrichtingen zo wel mondelyk als ſchriftelyk geeven, en hem van hunne gunſt en beſcherming op het krachtigſte verzeekeren, in gevalle zy op hunne te rugkomſt hooren, dat hy zich wel gekweeten heeft. Dit zou den geringſten Amptenaar niet alleen yverig en naarſtig maaken, maar ook ſtout en vuurig, weetende voor wien en op wat voorwaarden hy zich zelven blood ſtelt; zy zouden dan niet alleen ſtriktelyk, maar ook gewillig de beveelen van hunnen Opper-Officier opvolgen, indien hy de ontdekking zogt voort te zetten, en zo hy 't niet deede, zo zouden zy hem

Z eenen

eenen grooten klad aanwryven. Iets diergelyks moest ten opzichte van den gemeenen man ook in agt genoomen worden, die door aanspraaken, naar hunne bekwaamheid gericht, tot hunnen pligt zouden opgewekt worden, en aangezet om 'er in te volharden door aanmoediging, naar hunne levenswyze geschikt. Dit wierdt aan ons boord standvastig in acht genoomen, en de goede vruchten, die ik 'er van gezien heb, noopen my om het aan te beveelen; want onze matroozen verrichteden al 't geene haar bevoolen wierdt, met de aller uiterste bereidwilligheid en zorg; verdroegen de rampspoeden en afmattingen met geduld, en vreesden niet het gevaar onder de oogen te zien. Het was geneuchlyk hen, wanneer zy wat leeg tyd hadden, te hooren redeneeren over alle de stukken van de grootste aangeleegentheid tot het wel gelukken van onze reise; als by voorb. over den aard der Tyen, de aanwyzingen, die men uit dezelve trekken kon, en de omstandigheeden, die vereischt worden, om ten hunnen opzichte het waarschynelykste te be-

bepaalen; de gedaante des Aardkloots, de geſteldheid van Land en Water, de voordeelen, die 'er uit eenen Noordweſtelyken doortogt voor *Groot-Brittanje* zouden ontſtaan, en diergelyke meer. Ja zelfs de *Orcadiſche*, welke ver waaren van goede zeeluiden of ſtaatkundige te zyn, konden wel voorzien, dat het ontdekken van zulk eenen doortogt, door de meenigte van ſchepen, die hy hun zou toevoegen, voor hunne Eilanden zeer voordeelig zyn zoude. Maar het geen ten deezen opzichte myn oplettentheid wel het meeſte raakte, viel aan ons eigen boord voor. Een goede zeeman, wiens eenigſte en grootſte vermaak was, het drinken van een hartverwikkend zoopje, raakte eens zodaanig verhit in het redenkavelen over de zaaken belangende den reistogt, dat hy, in de yverige oprechtheid van zyn hart, zich niet onthouden kon van uit te roepen, *Noch wilde ik liever den* NOORDWESTER DOORTOGT *vinden, als een* HALF ANKER BRANDEWYN.

HET weer bleef al dien tyd vry ongenaadig, want wy hadden verſcheide buien

van jagt-ſneeuw, en eenen ſterken N. N. W. Wind, die twee ankers van de *California* weg ſloeg; en het was niet zonder veel moeite, dat men haar belettede van op een van de Eilanden te ſtranden: maar met behulp van het ſcheeps-volk der beide ſchepen, wierd zy tot groote blydſchap in veiligheid geboegſeert; daar wy zeer ſterk bevreeſt waaren, dat, ingevalle dat ſchip op een van deeze Eilanden was geraakt, wy het niet als met groote ſchaade daar af zouden gekreegen hebben. Het weer op den 13en mooi geworden zynde, gingen wy, de Heer *Thompſon*, de Opperſtuurman, en ik in den boot, om het beſluit van den Raad, daar reeds van geſprooken is, ter uitvoer te brengen; naamentlyk, ten opzichte van de opening, die men meende, dat wy by onze te rugkomſt van onzen laatſten uittogt, langs de Noordſtrand mogten hebben voorby gezeilt.

Wy zagen in onze doorvaart meenigte van zwarte walviſſchen, en een verbaazend groot getal van robben; maar omtrent middernacht bevonden wy ons tuſſchen het

ſtrand

ſtrand en de Eilanden, die 'er voor leggen, ingeſlooten: wy peilden en voelden grond op dertien vadems, en dat de diepte meer en meer verminderde: dierhalven vonden wy goed het anker uit te werpen. Des morgens gingen wy aan land, en zagen duidelyk van eene hoogte, dat deeze opening veele uuren ver ten Z. W. liep, maar dat het ons onmoogelyk was om veel verder voort te gaan, wegens verſcheiden ketens van rotſen die dezelve doorkruiſten, en heel zichtbaar waaren met laag water. Ten Noorden van deeze ontdekten wy eene andere opening, dewelke meede op dezelve wyze, omtrent drie uuren ver van den mond af, ten einde liep. Alle hoope van eenen doortogt te vinden, ten opzichte van die plaats, daar wy ons bevonden, verdweenen zynde, dagten wy beſt te zyn hoe eerder hoe liever naar de ſchepen te rug te keeren, het geen wy ook op den 14en. deeden, zo dat wy tot dit onderzoek alleen maar eenen dag beſteedden.

Zo dra wy te rug waaren gekoomen, wierd 'er een groote Raad gehouden, om ons bericht te hooren, en om te overleggen

wat ons nu te doen ftond. In deezen Raad nam ik de geleegentheid waar, om myn voorgaande Voorftel te herhaalen en om 'er zulke nieuwe drangredenen by te voegen, als myn verftand in zulk een korten tyd my konde opgeeven; maar het hadt hetzelfde noodlot als te vooren het grootfte gedeelte van den Raad alz hardnekkig op zyn gevoelen blyvend ftaan, als ik het op het myne kon doen Maar dewyl het jaargety noch niet gehee verloopen was, en dat 'er by gevolg noc wel iets meer konde ondernoomen wor den, wierdt het volgend befluit genoome en eenpaarig goed gevonden; en wyl d befluit een beflechtend blyk behelft, te opzichte der ftukken, die eenen doortog aanwyzen, en die heevig betwift zy geweeft tuffchen de Heeren *Dobbs* e *Middleton*, zo kan ik niet denken of d Lezer zal met vermaak en genoegen zien dat ik het hier woordelyk opgeeve.

In eene RAADSVERGAADERING, *gehouden in de* Dobbs Galley, *in* Douglas Haven, *den* 14^en^. *Auguſtus* 1747.

In teegenwoordigheid van

Capitein WILLIAM MOOR,
Capitein FRANCIS SMITH, &c.

„ NA een naauwkeurig onderzoek „ van de opening, gemeenlyk *Wager-* „ *River* of *Straat* genoemd, hebben „ wy die geheel ingeſlooten gevonden, „ zonder de minſte gemeenſchap met an- „ dere plaatſen te hebben, dan alleen met „ de *Welcome*, van dewelke wy om de „ ongemeene Vloeden, haare groote uit- „ gebreidheid, diepte, en de zoutachtig- „ heid van het water tot vyftig uuren ver „ van zynen ingang af, geoordeelt heb- „ ben, dat het een arm moeſt zyn: echter „ gevonden hebbende dat de Tyen zeer „ hoog op de weſt-kuſt van de *Welcome* „ reezen, en wel voornaamentlyk hier, „ en niet volkoomen zeeker zynde, waar „ dat zy van daan ſtroomden, als alleen

 „ dat

„ dat op alle de plaatſen, daar wy in on-
„ zen weg hier na toe gepeilt hebben,
„ het Ty gevonden hebben zyn koers uit
„ het noorden naar de kuſt te zetten,
„ wyl de Noord en Noordweſte-winden
„ de hoogſte Tyen maaken; nu zeer
„ gaarne willende weeten, waar van daan
„ het Ty voornaamentlyk komt, en be-
„ grypende, dat de kennis zyner ſtrekkin-
„ ge langs de Ooſt-zyde van de *Welco-*
„ *me* daar toe veel zal toebrengen; zo
„ heeft men beſlooten, weer en wind
„ dienende, eene proef te neemen aan de
„ laager inham, omtrent tegen over dee-
„ ze plaats, als ook te *Cary-Swan's-Neſt*,
„ en op alle andere plaatſen, daar men
„ eenig licht zou konnen krygen ten op-
„ zichte van de ontdekking eenes Noord-
„ weſter doortogts. Ter oirkonde hier
„ van hebben wy alle deeze onderteе-
„ kend ".

Geteekent door den gantſchen Raad.

Het zal niet ongevoeglyk zyn hier een kort verhaal by te voegen van de voor-

voornaamſte ſtukken, over dewelke de Hren. *Dobbs* en *Middleton* in verſchil waaren. Het gevoelen van den Hr. *Dobbs* was, dat het Ty uit het Weſten, door veele openingen, tuſſchen de 62. en 65°. N. br. kwam, en daar van daan voortvloeide tot aan de *Welcome* en de *Repulſe Bay*. Hy was ook van gedagten, dat de vloed in *Wager-Straat* uit het Weſten kwam, en dat het Zuid-Weſtelyk Ty en het Ooſtelyk Ty elkander dood liepen. De Hr. *Middleton* was ten opzichte van deeze twee ſtukken van een gantſch tegenſtrydig gevoelen, en hy had het recht. Men moet evenwel ook bekennen, dat de Hr. *Dobbs* aangaande het laatſte door den Lieutenant *Rankin* misleid was geworden, die eenen ſterken ſtroom gezien hebbende, loopende uit het Weſten by de Zuidzyde, alwaar hy lag, terwyl het water op ſtrand rees, daar uit beſlooten had, dat het Ty uit het Weſten kwam, daar die ſtroom alleen maar eene wederſtuiting was, en daar de hoofd-ſtroom in de middelvaart uit het Ooſten kwam; het geen gantſch niet ongemeen is, wyl men vee-

le voorbeelden kan bybrengen, dat iets diergelyks op andere plaatſen geſchiedt. De H^r. *Dobbs* redeneerde derhalven wel, maar op valſche grondſtellingen.

Aan den anderen kant hield de H^r. *Middleton* ſtaande, dat het water daar heel verſch was; dat het tot geene merkelyke hoogte klom; dat de ſtroom niet zeer driftig was, en dat de Zuid-Ooſte winden het hoogſte Ty veroorzaakten, het welk altemaal de ondervinding door herhaalde proefneemingen, in het aangehaalt beſluit van den raad by gebragt, om ver geworpen heeft. Buiten dat beweerde hy, dat het vaſte land zich uitſtrekte van 63°. 20′. br. tot aan *Cape Dobbs*, het geen onwaar is, wyl wy eene wyde opening op 64°. N. br. gevonden hebben. Daar waaren noch eenige andere verſchillen ten opzichte van deeze zaak, die ik, om den Lezer niet laſtig te vallen, voorby zal gaan.

Men dient aan te merken, dat het uit yver voor het gemeen, en uit eene loffelyke neiging voor de eere van de *Britſche* Natie was, dat de H^r. *Dobbs* zo veel moei-

moeite in deeze zaak nam. Ook moet men acht geeven, dat hy niet begeeren kon nader aan de waarheid te weezen, dan hy zelve onderricht was; en men moet bekennen, dat hy zeer wel en met veel oordeel redeneerde, ſchoon de gronden daar hy op bouwde valſch waaren; zo dat zyne dwaalingen, indien men die zo noemen kan, niet alleen onwillig maar zelfs onvermydelyk waaren; dewyl hy redeneerende ingevolge van het geen hem door andere aan de hand was gegeeven, hy niet aanſpreekelyk konde zyn, als voor de rechtmaatigheid zyner beſluiten, en niet voor de zeekerheid der voorafſtellingen, die hy onmoogelyk konde nagaan: daar in teegendeel de H[r]. *Middleton* ſtrikter aan zyne vaſtſtellingen gebonden was, wyl zy niet gebouwd waaren op het zeggen van andere, maar hoofdzaakelyk ſteunden op zyne eigene ondervinding: men kan echter met recht tot deezes verſchooning zeggen, dat, zyne eer opentlyk aangetaſt zynde, het natuurlyk was, dat hy zich door alle redenen, en door alle de middelen, die hem voorkwaamen, verdee-

dig-

digde. Ik ben verre van dit verſchil te willen beſliſſen, alleen tracht ik die dingen maar op te geeven zo als zy my voorkomen; en myne gedachten voorbrengende, geef ik met een het bewys, waar op die gegrond is, laatende voor het overige de geheele bepaaling aan den Lezer over. Noch zoude ik my geenzints met deeze zaak bemoeid hebben, indien dezelve geen onmiddelyke betrekking tot myn ontwerp had gehad, en indien het niet zo gewigtig was geweeſt, niet alleen om een goed begrip van het voorneemen en den uitſlach van deezen togt te geeven, maar ook van alle de togten, die tot deeze ontdekkinge zoude moogen ondernoomen worden. Want indien alle dwaalingen, welke zy ook zyn moogen, niet ontdekt en uit den weg geruimt worden, zo dat die geene die in latere tyden in zulke onderneemingen zullen gebruikt worden, het volle genot van de voorige ondervindinge genieten, zou deeze ontdekking, die van zulk belang voor de *Britſche* Natie is, wel veel langer kunnen ſleepen, dan zy 't anders doen zoude; en daarom heeft het gemeen recht

recht om de grootſte naauwkeurigheid en netheid in diergelyke verhaalen, als dit is, te verwagten.

Den 15^{en}. Aug. zeilden wy met de *California* uit de Have van *Douglas*, met eenen ſterken, doch goeden wind, gemengt met buien. Wy zeilden tegen den vloed in de naauwe inhammen van *Wager*, het geen ons eenige uuren ophielt; nochtans ſpoeiden wy naar gelang van meer dan agt mylen in een uur. In de *Welcome* gekoomen en de wind voordeelig blyvende, zeilden wy voort. Den 17^{en}., het weer zeer aangenaam en gemaatigt zynde, wierdt 'er voorgeſteld, dewyl wy maar drie of vier uuren van dien laager inham af waaren, om 'er naar toe te gaan, om het Ty naar te ſpeuren, volgens het laatſte beſluit van den Raad, het algemeen ontwerp en het oogmerk van deeze reis, als mede om aan ſommige hoofddeelen te voldoen, die de Heeren Volmachtige van den Noord-weſter uittogt, ten deezen opzichte goed gevonden hadden in onze onderrichtingen te voegen.

Dies vertrok ik des avonds, met onzen

zen tweeden Stuurman den H[r]. *Metcalfe*; maar voor dat wy aan ſtrand konden raaken was het donker geworden, en ook een weinig daar naa hoog water; zo dat wy, om ons werk met zeekerheid uit te voeren, genoodzaakt waaren om daar, tot dat het wederom hoog water zou zyn, te blyven. Ondertuſſchen hielden de ſchepen volle zee, en loſten alle half uuren eenige kanon-ſchooten; maar de wind of de Ebb hen eenige uuren Noordwaards afdryvende, waaren wy wel haaſt uit het gehoor van 't geſchut, en zy des morgens geheel uit ons gezicht. Wy volbragten echter, met het aankoomen van den dag, het geen waarom wy gekoomen waaren, en vonden, dat het Ty 'er uit het Noorden vloeide, en tot vyftien voet hoog rees. Wy vonden ook, dat het een weinig voor drien hoog water was op volle en nieuwe maan, het geen iets vroeger was als de tyd van volle zee aan de tegen over ſtaande kuſt. Onze zaaken afgedaan zynde, was nu de eerſte zorg, hoe wy wederom aan boord zouden kunnen koomen, waar toe zich meenige en groote zwaarigheeden

den opdeeden, verzelt met zulke angstvallige omstandigheeden, die niet als den naarsten indruk op onze gemoederen konden maaken; waarom de Lezer niet gelieve kwaalyk te neemen, dat ik dezelve beschryve.

De schepen, zo als reeds gezegt is, waaren nu uit ons gezicht; en het was voor ons volstrekt onmoogelyk, om met de allerminste zeekerheid te weeten, welke koers men houden moest, om ze te volgen: de wind stak sterk op; de lucht wierd zeer dik, en met sneeuw gemengd; de boot, daar wy in waaren, was klein en diep; ons meeste volk waaren geen zeelui en zelvs onpasselyk; zo dat, alles by een genoomen, wy ons in den allererbarmelykften staat bevonden. Ik trachte het volk naar myn best vermoogen aan te moedigen, hun vertoonende, dat, wat ook de uitkomst zyn mogt, het beter voor ons was in zee te gaan, en alle krachten in te spannen om de schepen weer te vinden, dan op die onherbergzaame kust te blyven en te vergaan, alwaar geen de minste teekens van menschen of beesten gevonden wier-

wierden, daar zelfs geen droppel versch water te krygen was; en wat meer is, geen middel altoos om noch eenigen tyd ons leeven te verlengen, dewyl wy kwaalyk voor een dag voedsel by ons hadden. Het volk door deeze redenen overgehaalt, stemde toe om zee te kiesen, het geen dan ook in die ysselyke omstandigheeden gedaan wierdt, en onder noch meerder zwaare angstvalligheeden. De wind aanwakkerende en de zee zeer hoog bruisschende, kreegen wy veel water in; onze tyd en arbeid wierdt meest besteedt om het uit te scheppen, zo dat het ons onmoogelyk geweest zoude zyn het lang te houden. Maar hoe gelukkig! toen wy omtrent twaalf uuren van strand af waaren, zagen wy de schepen, en dat gezicht was ons zo geneuchlyk, dat wy, als met een nieuw leeven bezield, onzen arbeid verdubbelden, en eindelyk wederom aan boord geraakten; en waarlyk, zonder dat gelukkig tyd-stip, zouden wy hen nooit weer gezien hebben, want de wind wierdt veel onstuimiger en by gevolg ook de zee; de lucht wierdt hoe langer hoe dik-

dikker en donkerder, zodaanig dat het onmoogelyk was om ſchip of ſtrand te kunnen onderkennen; maar het behaagde de Almachtige ons te verloſſen, voor dat wy tot het uiterſte gekoomen waaren, uit het welk wy zonder wonderwerk nooit zouden hebben konnen gered worden.

De wind uit het Zuiden waajende, waaren wy genoodzaakt in de *Welcome* tot den 19^{en}. te vertoeven, wanneer hy veranderende wy die geleegentheid waarnaamen om Zuidwaarts te zeilen; maar wederom ſtormachtig uit het Noord-Weſten geworden zynde, en de *Reſolution*, die wy, zedert dat wy *Wager* verlaaten hadden, altyd agter ons ſchip voort geſleept hadden, ons zelfs zeer hinderlyk, en het volk, dat 'er in was, zeer gevaarlyk zynde, vonden wy raadzaamer om 'er alles uit te neemen en haar te laaten dryven, dan langer in dien ſtaat te blyven, het geen ook onmiddelyk gedaan wierdt. Den 20^{en}. en 21^{en}. hadden wy heel mooi weer, maar om dat wy op eenen goeden afſtand van *Cary-Swan's-Neſt* af waaren, maakten wy geen gebruik van het jaar-gety om 'er

het Ty na te ſpeuren; niet tegenſtaande dit, zo als de Lezer het zich herinneren kan, onder die dingen was voorgeſtelt, die men in het laatſt beſluit geoordeelt hadt te moeten naagegaan worden.

Het weer nu zeer ongeſtadig geworden zynde, wierd 'er een Scheeps-Raad belegt aan boord van de *California*, in denwelken een vaſt beſluit genoomen wierdt, om zonder verder uitſtel naar *Engeland* te keeren, het geen ook aanſtonds ter uitvoer wierdt gebragt. Wy zagen op den 27en. *Cape Pembroke* aan de Ooſtkuſt van *Hudſon's Baai.* Den 28en. voeren wy het Eiland *Manſel* voorby, en zeilden door veel ys, daar wy een meenigte groote ſchotſen van zagen, tot dat wy tegen over *Cape Charles* lagen. Wy kwaamen in *Hudſon's Straat* op den 29en., en behielden zeer aangenaam en warm weer tot op den 3en. Sept., wanneer het wederom ſlecht wierdt met eenen harden Ooſten wind. Wy ontmoeteden op den 5en. twee ſchepen van *Hudſon's Baai's* Maatſchappy, met dewelke wy beſlooten in gezelſchap te vaaren; doch wy raakten den

den 6^{en}. 's nachts van hun af, het geluk echter hebbende, van hen 's anderen daags weer te vinden. Het droevig weer dat wy hadden, meeſt veroorzaakt door eene dikke en ſtinkende miſt, bragt te weege, dat veele van ons volk in hunne oude ziekte begonnen te vervallen, naamentlyk de Scheurbuik, het welk zo veel te ongelukkiger was, om dat wy in de ergſte en gevaarlykſte vaart van alle deeze zeën waaren, ten opzichte van de naauwheid der ſtraaten, gebrek aan dieptens, ſchrikkelyke ys-bergen, die met vlottende rotſen konden vergeleeken worden, en de naarheid van eene donkere lucht, die ons buiten ſtaat ſtelde, om hen te konnen myden. Hoe yſſelyk en gevaarlyk deeze omſtandigheeden waaren, zo gewendden wy 'er wel haaſt zodaanig aan, dat wy 'er zeer weinig aandoening van hadden, het gevaar verminderende door het naarſtig en ſtandvaſtig wacht houden, en het oeffenen van eene welgepaſte tucht omtrent de matroozen, 't geen niet zelden de ongelukken voorkomt. Dit blykt des te klaarder uit eene zaak, wier waarheid onbetwiſtbaar

 is;

is; dat is naamentlyk, dat de ſchepen van *Hudſon's Baai's* Maatſchappy alle jaaren heen en weer vaaren, zonder de minſte rampſpoed; waar uit men miſſchien met recht beſluiten mag, dat waar een beſtendig gevaar een geduurige oplettenheid verwakkert, het van aard verandert, en, als ik my dus mag uitdrukken, de bron der zeekerheid wordt.

DEWYL wy van den verbaazenden miſt, dien men hier altyd ontmoet, en die geen gering gedeelte uitmaakt van de gevaaren, aan dewelke de ſchepen hier blood geſteld zyn, geſprooken hebben, en veele, die in deeze zeën gezeilt hebben, het de moeite waard geacht hebben om deszelfs oorzaaken na te ſpeuren, en wyl dit insgelyks betragt is geweeſt door de ſchranderſte Reizigers, die deeze noordſche luchtſtreeken bezocht hebben, en die 'er hun werk in 't byzonder van gemaakt hebben; zo zal 't miſſchien den Lezer niet onaangenaam zyn, dat wy zulke voorbeelden navolgende, wat tyd en moeite beſteeden om een ſtuk op te helderen, dat, ſchoon dikwyls aangeroerd, noch ver is van tot eene zeeker-

heid te zyn gebragt geweest; en wiens opheldering nochtans van zulke gevolgen moet zyn, dat zy overgenoegzaam de moeite van het onderzoek zullen konnen vergoeden. Het is waar, de straaten van *Hudson*, de kusten van *Newfoundland*, en andere gewesten, zyn aangaande de dampige misten zeer befaamt, maar veele andere luchtstreeken zyn 'er insgelyks min of meer aan onderheevig, en by gevolg, kan de ontdekking hunner oorzaaken, met een maatigen graad van zeekerheid, niet als ten hoogste aan veele oogmerken dienstig zyn, en den schat van weezentlyke kennis vergrooten, dien de nyverheid der Geleerden in alle eeuwen aan de wereld heeft uitgeleevert.

EENE reden, die 'er de H[r]. de *Maupertuis* van geeft, is, dat misschien het lang verblyf van de zon boven den gezicht-einder, in de noorder gewesten, meerder dampen optrekt, dan de nacht verdikken kan. Maar de H[r]. *Boyle* zegt ons, dat hy zeekere berichten heeft, dat 'er zeer dikke en meest bestendige misten, in zeekere tyden des jaars, op de kusten van *Coromandel*,

in *Oost-Indiën*, gezien worden, dewelke onmoogelyk niet aan het lang vertoeven van de zon boven den gezicht-einder konnen toegeschreeven worden, dewyl het verschil van dag en nacht in die luchtstreek zeer weinig van belang is. Behalve dat, indien dit de oorzaak was, zoude het moeten volgen, dat de Inwoonders van *Spitsbergen* zeer geplaagt zouden moeten worden door dikke dampen, als 'er de zon op het hoogst staat, en wel geduurende den ganschen zomer, als 'er de zon bestendig boven den gezicht-einder blyft; maar de ondervinding bewyst net het teegendeel; want die geene, die daar tot de walvischvangst gebruikt worden, hebben altyd helder en klaar weer, het welk, zo als *Marten* in zyne reize aanmerkt, een groot voordeel voor de visschery is.

Het schynt my waarschynlyker, dat de koude der lucht de vochtigste dampen verdikt, wanneer zy optrekken, en over de oppervlakte van de aarde zweevende houdt, het geen bekrachtigt schynt te worden, om dat wy de dikste en de meeste dampen hadden, als wy digt by de ys-

ys-velden waaren, daar de lucht het koudſte is. Ook heeft men opgemerkt, dat de Zuid en Zuid-Weſte winden de meeſte vochtige dampen met zich voeren, welke in de noorder geweſten in vochtige miſten veranderen, niet alleen wegens de koude der lucht, maar ook om dat haare veerachtigheid verzwakt is, waar door zy minder in ſtaat is om die dampen te onderſteunen en op te houden. Aan den anderen kant, moet men aanmerken dat de winden uit alle de noorder ſtreeken koomende, mooi weer mee brengen, en dit wederom uit twee oorzaaken; voor eerſt, om dat zy over drooge landſtreeken waayen, en by gevolg geen of weinig dampen met zich ſleepen; en ten anderen, om dat zy de vêerachtigheid van de lucht vergrooten, zo dat de dampen opgetrokken en opgehouden worden zonder neer te ſtorten, of te zweeven.

Men mag wel aanmerken, dat in het verhandelen van diergelyke ſtoffen, onze gemeene manier van ſpreeken veel verwarring in onze denkbeelden veroorzaakt, met verſchillende dingen, ſomtyds met de

zelfde en somtyds met verscheidene woorden uit te drukken. Als by voorbeeld, wy maaken zelden onderscheid tusschen dampen en uitwaassemingen, of tusschen uitwaassemingen en qualmen, nochtans zouden wy, door eenig onderscheid tusschen dezelve te maaken, niet alleen naauwkeuriger spreeken, maar ook netter denken, dat is, op eene wyze, die beter met den aard der werkingen van de natuur over een komt. Qualmen zyn, zo ik meen, om eigentlyk te spreeken, zulke vergaaringen van uitvloeyingen, als 'er uit onzen aardkloot, door de innerlyke hitte der aarde, voortgebragt worden; daar de uitwaassemingen kleine deeltjes zyn, die de werking der hitte, als by voorb. de straalen der zonne, van vochtige en drooge lighaamen afscheid; en eindelyk, beide qualmen en uitwaassemingen worden nevelen, als die, tot eenen zeekeren graad verdunt, in de lucht opklimmen, daar zy hooger ryzende, in wolken veranderen: maar wanneer de lucht zodaanig gesteld is, dat zy, in plaats van het opklimmen toe te laaten, die nevels naar

naar de aarde dryſt, dan veranderen zy in dampen en in miſt.

Hier uit kan men dan ligt opmaaken, dat dikke miſten in verſcheide luchtſtreeken uit verſcheide oorzaaken kunnen ontſtaan. Want in warme gewesten, alwaar de aarde op eene zeekere wyze altoos open is, konnen de qualmen, die overvloedig opgeworpen worden, op zeekere tyden zwaare dampen voortbrengen; daar in tegendeel in koude landſtreeken, daar de aarde meerendeels door de geduurige vorſt geſlooten is, deeze oorzaak geen plaats kan hebben, ten minſte niet van belang. En wat het water betreft, zo lang het onbevrooren blyſt geeft het overvloed van die qualmen op, gelyk het blykt uit het geen men vorſt-damp noemt, dat zo overvloedig opryſt daar het ys gebrooken is, zelfs in de hardſte winters. Maar in de noorder landſtreeken zyn de uitwaaſſemingen en qualmen in de zomer-maanden zeer groot, en de koude der lucht, voornaamentlyk door de groote veelheid van vlottend ys te weeg gebragt, als mede van

de ys-bergen, die op land zyn, belet deeze uitwaasſemingen zich te verſpreiden, en is by gevolg oorzaak der dampen en miſten, daar zo veel van gemeld word in alle de beſchryvingen van *Hudſon's Baai*, *Hudſon's Straaten*, *Newfoundland*, &c.

HET is insgelyks aan deeze ingedrongentheid van de lucht, dat wy die verſchynſelen moeten toeſchryven, die de Geleerden *Parhelia* en *Paraſelenæ* noemen; of, zo als onze matroozen die hieten *By-Zonnen*, en *By-Maanen;* en by deeze geleegentheid moet ik aanmerken, dat wy aan deeze zelve oorzaak ook moeten toeſchryven zeekere heldere vlakken, even als de ſtaart van den regenboog, die gemeenlyk gezien worden naby den gezichteinder, wanneer de miſt byna geheel verdweenen is, en de ſtraalen van de zon zonder verhindering door kunnen breeken. Onze matroozen meenen, dat deeze den miſt verdryven, en hebben die daarom met den naam van *Miſt-verdryvers* (Fog-ſcoffers) gedoopt; daar zy weezentlyk maar overblyfſels van den miſt zyn, die door de we-

wederkaatſing der zonne-ſtraalen deeze verſchynſelen veroorzaaken. Ik zal my over de gedaante der lucht niet inlaaten, noch over den geduurigen omloop van die vloeiſtoffe, die ſommige groote Mannen met grond beweeren; maar my zelf vergenoegen met de gegeevene aanmerkingen, dewelke hoofdzaakelyk op myn eige ondervinding gegrond zyn, en die daarom ook natuurlyk een deel van deeze beſchryving uitmaaken, dewyl zy tot een onderwerp behooren, dat min of meer is aangeroert geweeſt door alle de Schryvers, welke het geen hun 't merkwaardigſte in 't bezoeken deezer zeën is voorgekoomen, hebben willen beſchryven.

HET geen ik met betrekking tot de miſten gezegt hebbe, brengt my eene andere omſtandigheid, aangaande de lucht in deeze landſtreek, of ten minſte in die deelen, die ik bezocht heb, en die my heel byzonder voorkomt, in gedagten; naamentlyk, dat hier de metaalen minder aan de roeſt onderheevig zyn, dan in eenig ander geweſt, daar ik ooit geweeſt ben; dit is insgelyks, ſchoon het aan

mee-

meenig een als beuzelachtig zal voorkomen, eene zaak die wel verdiend onderzogt te worden; want indien 'er een groot onderſcheid in het roeſten der metaalen in de onderſcheidene luchtſtreeken gevonden word, zal dat eene blyk verſchaffen van overeenkoomende of verſchillende hoedaanigheeden der lucht, het geen op zeer nuttige onderwerpen kan toegepaſt worden. De H[r]. *Richard Ligon*, die, omtrent honderd jaaren geleeden, een verhaal van de *Barbados* opgeſteld heeft, hebbende in 't jaar 1648. de ſtukken tot zyne beſchryving begonnen te verzaamelen, zegt ons, dat de vochtigheid van de lucht op dien tyd zo groot was, dat zy de meſſen, ſleutels, naalden, zwaarden, &c. deed verroeſten, en dat in een oogenblik tyds; want, zegt hy, zet uw mes op den ſlypſteen, ſlyp de roeſt geheel weg, veeg het af, en ſteek het in de ſcheede, en vervolgens in de zak, en haal het weinig tyds daar na uit, zo zult gy vinden dat het over al wederom zal beginnen te roeſten, en dat het in wat meer tyds het ſtaal heel diep zal invreeten en het lemmer ge-

geheel vernielen; hy voegt 'er by, dat insgelyks de slooten, indien zy niet veel gebruikt worden, in de bogten roesten en onbruikbaar zullen worden; dat 'er de klokken en de zak-horologien zelden of nooit wel gaan; al het welk door de vochtigheid van de lucht veroorzaakt wordt. Hy merkt verders aan, dat zy, alvoorens aan dat Eiland te koomen, dezelve uitwerking in zee bespeurd hadden, geduurende vier of vyf dagen, dat zy graauw weer (*haizy weather*) zo als de zeelieden het noemen, achter malkander gehad hadden, het geen hy wel in 't byzonder aanteekent, en waar op hy aandringt als op een bewys, dat dit roesten der metaalen alleen aan de vochtigheid van de lucht moet toegeschreeven worden.

Men moet bekennen, dat het niet alleen aangenoomen wordt, dat de vochtigheid de oorzaak is van de roest, maar ook dat het eenigermaate een algemeen gevoelen is, en daar is geen twyffel of het breedvoerig, byzonder, en besluitend vertoog van den H^r^. *Ligon* is 'er als een volkoomen bewys voor aangenoomen geweest.

Het

Het heugt my, dat myne opmerkingen, dat de metaalen, in de landſtreeken omtrent *Hudſon's Baai*, minder dan op ſommige andere plaatſen aan de roeſt onderheevig waaren, aan eenen ſchranderen en vernuftigen Man mede deelende, hy my aanſtonds antwoorde, dat hy in *Rusland* het zelfde had waargenoomen, en dat hy het aan de droogte van de lucht had toegeſchreeven. Ik twyffel geenzints of deeze twee Hren. begreepen 't beide zeer wel, of om my anders uit te drukken, ik twyffel geenzints of de vochtigheid doet de metaalen in de *Barbados* roeſten, en dat zy 'er wegens de droogte der lucht in *Rusland* van bevryd zyn. Maar het is echter voor my zeer twyffelachtig, of dit algemeen denkbeeld, dat het vocht de roeſt veroorzaakt, wel betrekkelyk kan zyn met het geen ik 'er van ondervonden heb, of dat het 'er mee overeenkomt. Het is wel waar, dat de lucht in de geweſten omtrent *Hudſon's Baai* meer vochtig, dan droog zyn, en het geen ik van de geduurige dampen en miſt heb aangehaald, is genoeg, om te doen zien, dat het zo weezen

zen moet: nochtans roeſten de metaalen hier zo niet als op andere plaatſen. Moogen wy daar dan niet uit beſluiten, dat de roeſt niet alleen door de vochtigheid word veroorzaakt, ſchoon 'er zelden of nooit zonder vocht roeſt word voortgebracht?

Wanneer men de roeſt met aandagt beſchouwt, zal men vinden, dat het eene ſmelting is van de opperdeelen van het metaal, te weeg gebragt door een ſoort van een vloeibaare *ſcheiſtoffe*, waar uit echter niet volgt, dat alle vochten roeſt veroorzaaken, of, het geen op het zelfde uitkomt, dat alle vochten de opperdeelen van het metaal invreeten en los maaken; want wy weeten, dat olie, verre van roeſt te veroorzaaken, gebruikt werdt om het roeſten voor te koomen. Indien wy een weinig verder gaan, en onderzoeken, waar het van daan komt, dat olie, of, zo als men weet, eenige andere ſmeerige ſtoffe, deeze hoedaanigheid heeft, zullen wy wat nader in dat geheim indringen; want daar uit zal blyken, dat de olie het metaal voor het roeſten beſchermt, door hetzelve te beſchutten van de

de aanraakinge dier waterachtige deeltjes, die de weezentlyke oorzaak van het roesten zyn. Is hêt dan niet allerwaarſchynlykſt uit dit alles, dat die deeltjes niet anders zyn dan zuure zouten? Moogen wy dit gevoelen niet aanneemen, of ten minſten daar toe overhellen, bedenkende dat alle metaalen door zuurachtige ſchei-ſtoffen ontbonden worden, of noch meer, als men acht geeſt op de bekende en gemeene manier van loot-wit te maaken, het geen niet anders is dan een roeſting of ſmelting van dat metaal, door azyn te weege gebracht? En zien wy hier uit niet, dat de olie de metaalen van het roeſten bevryd, door zyne eige bekende hoedaanigheid van de zuurige zouten af te ſtooten, te verſtompen en in te wikkelen? Zeekerlyk moogen wy 'er geruſt uit beſluiten, dat het niet enkel eene bloote vochtigheid, maar eene zeekere ſoort van vloeibaare ſcheiſtoffe is, die de oorzaak is van de roeſt.

Maar om dat onderwerp noch meer licht by te zetten, of liever in zulk eenen helderen dag, als het myne aanmerkin-

kingen doen kunnen; laat ons acht geeven, dat, ſchoon de lucht eene vloeiſtoffe is, en ſchoon zy ſomtyds op metaalen werkt, zy 'er in der daad gemeenlyk in dier voegen op werkt, dat zy de opperſte deeltjes ontbind, het geen juiſt is, wat 'er gemeent word, wanneer wy zeggen dat zy doet roeſten; maar dat doet zy niet alleen als eene vloei-ſtoffe, want dan zou de lucht over al de zelve uitwerking hebben, en de metaalen zouden alzo zeer in *Rusland* roeſten, als in eenig geweſt naarby den evenaar. Noch is de lucht ook niet bekwaam om dat te weeg te brengen, (ſchoon men zich doorgaans het tegendeel verbeeld) om dat zy van waterachtige deeltjes zwanger gaat, want dan zoude eene vochtige lucht dezelve uitwerking in *Hudſon's Baai* doen, als op de kuſt van *Barbados.* Maar zyn die waterachtige deeltjes, die in de lucht dryven, met zuure zouten belaaden, dan zullen zy die uitwerking doen en anders niet. Dus zien wy, dat metaalen ten deezen opzichten een ſoort van teeken kunnen zyn van de weezent-

lyke hoedaanigheid van de lucht; dewyl het klaar gebleeken is, dat zy bekwaam zyn om te doen zien, of de lucht veel of weinig met dat ſoort van zout belaaden is of niet. Ik zou niet geerne in eene zaak van dien aard boven myn vermoogen willen gaan, en ik hoop, dat ik 'er niet van verdagt zal worden, als ik den Leezer herinnere, het geen reeds is aangemerkt, te weeten, dat wolken in zeer heete landſtreeken meeſtendeels uit dampen, die uit de aarde voortkomen, werden voortgebragt, en dat ik by deeze geleegentheid een andere reden daar by voege, naamentlyk, dat het geenzints onwaarſchynelyk is, dat deeze dampen de lucht kunnen bezwaaren met eene groote veelheid dier zuure zouten, dewelke in het tegendeel zo overvloedig in deeze Noorder geweſten niet opryzen, alwaar het water veeltyds, en de aarde altoos door de vorſt als geſlooten is, en daar men vermoeden kan, dat de hitte van de zon de waterachtigſte deelen alleen maar optrekt.

Deeze wyze van redeneering ſchynt onderſteund te worden door eene onder-

vin-

vinding, die de naarſtige en naauwkeurige waarheids navorſcher, de geleerde en eerwaarde Hr. *Hales* gemaakt heeft, die, zout water overhaalende om het in verſch water te veranderen, vond, dat eene maatige warmte daar toe veel beter was, dan eene geweldige hitte; het water, dat uit de diſtileer-ketel op de eerſte wyze vloeide, was volkoomen verſch, en dat op de andere voortgebragt wierdt was brakachtig. Het is insgelyks gantſch niet onmoogelyk, dat de hitte van de lucht eeniger maate op metaalen werkt, en wel voornaamentlyk op de oppervlakte, met de pooren te openen, en dezelve daar door in ſtaat te ſtellen, om eene ruimer veelheid van die zuurachtige zoute geesten in te zuigen, dewelke door de ſterke kracht der zonne in den dampkring werden opgehaald, zo als reeds aangemerkt is.

Dus, tot den aanwas van de luchtkunde, eene zaak van zo veel gewicht in de natuurkunde, het myne toegebragt hebbende, zal ik tot het verhaal van het weinige, dat van onze reize aan-

merkenswaardig noch overig is, weder keeren.

Op den 9en. September, met het aanbreeken van den dag, vervielen wy in eene yſſelyke ſterke drift, en de zee ſtiet met groot geweld tegen ons boord aan alle kanten. Dit wierdt veroorzaakt door de Tyen ſterk tegen een harden wind druiſchende, en diergelyke branding ontmoet men dikwyls op andere plaatſen uit dezelve oorzaak voorſpruitende; als by voorbeeld, naby *Holy-Head* in onze eige zeen; in den zeeboezem van *Florida*, in *Noord-America*, en elders; maar zo ſterk niet als wy het hier ondervonden. Ik maak hier van gewag, om dat wy daar uit oordeelden, ſchoon wy geen land zaagen, dat wy naby de *Reſolution's* Eilanden waaren, en in gevolge begonnen wy van daar onze gisreekeninge. Ter zelver tyd dreeven veele zwaare ysbergen in ons gezicht, maar wy lieten hen wel haaſt agter, zo dra wy onder eene warmere luchtſtreek begonden te zeilen, echter kan ik die niet aangenaamer noemen; want niet lang daar na overviel ons het

ſtorm

ſtormachtigſte weer, dat wy noch in die Noordſche zeën hadden uitgeſtaan, en daar zommige Schryvers zulke afgryſſelyke beſchryvingen van geeven.

Op den 10^{en}. raakten wy wederom uit het gezelſchap der ſchepen van *Hudſon's Baai.* Op den 11^{en}. ſtierf een van onze matroozen, die lang onder alle de ſmertelyke pynen van een ingekankerde ſcheurbuik gekwynt had. Den 12^{en}. hadden wy 's nachts een overſchrikkelyken ſtorm, die ons zeer groot gevaar deed loopen van alle onze maſten te verliezen; en wyl 'er weinige van het ſcheepsvolk aan boord van de *Dobbs-Galley* in ſtaat waaren, om op dek te ſtaan, zo konden wy de noodige ſchikkingen niet neemen om zulk een groot onheil voor te koomen. Maar tot ons aller grootſt geluk, behielden wy noch, tegen alle verwachting, onzen maſt; en wy leeden geene andere ſchade als het natuurlyk gevolg van onze eige angſtvalligheid, die ons eenige uuren hard genoeg viel. Deeze onze naarheid vermeerderde niet weinig door het miſſen van de *California*, daar wy in het

midden van deeze ſtorm van afraakten, en die wy niet voor onze aankomſt aan de *Orcadiſche* Eilanden weer zagen. De wederkomſt van 't mooi wêer trooſte ons eenigzints van dit ongelukkig toeval, het welk omtrent tien dagen duurende, het uiterſte genoegen gaf, gelyk het de Lezer ligt denken kan, aan het volk, gantſch uitgeput door geduurige afmattingen, zonder de uitwerkſels van de ſcheurbuik te reekenen, die, gelyk bekend is, de ligchaamen meer verzwakt, dan eenig ander ziekte, daar de menſch aan onderheevig is, doen kan.

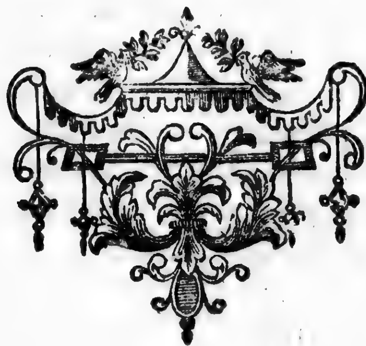
Op den 21en. raakten wy wederom by de twee ſchepen van *Hudſon's Baai's* Maatſchappy, van dewelke wy, gelyk gezegt is, op den 11en. waaren afgeraakt, en wy beſlooten hen geduurende het overige van onze reis gezelſchap te houden, zo als wy 't ook in der daad deeden. Op den 26en. ontmoetteden wy een klein vlootje van de *Orkneys*, koers houdende naar 't Weſten. Op den 28en. kwaamen en ankerden wy te *Carſtown* in het Eiland *Pomona*, daar de *California*

di

die omtrent veertien dagen van ons af was geweeſt, ook des anderen daags tot onze overgroote vreugde aankwam. Wy bleeven omtrent een week in deeze Have, en op den 6^en^. October zeilden wy daar van daan, in gezelſchap van de *California* en vier *Hudſon's Baai's* ſchepen, onder convooi van 's konings ſchip de *Mercuur* van 20. ſt.; wy kwaamen den 14^en^. van die zelve maand behouden in de Rhede van *Yarmouth*, na eene afweezigheid van een jaar, vier maanden en zeeventien dagen, zynde op den 27^en^. Mey 1746. uitgezeild.

DUS eindigde een Reistogt, die de grootſte verwachting hadt gebaart, niet alleen hier, maar ook in de meeſte deelen van *Europa*, en in 't byzonder in alle de zee-plaatſen, alwaar het voorneemen, de aard, de gevolgen, en deszelfs groot gewigt beſt bekend waaren. Aldus eindigde, zeg ik, deeze Reistogt, zonder het oogmerk bereikt te hebben, maar nochtans niet vruchteloos: want ſchoon wy geen Noord-Weſter Doortogt gevonden hebben, zo is het 'er evenwel zo verre van daan, dat wy

'er de onmoogelykheid of zelfs de onwaarſchynelykheid van ontdekt hebben, dat wy in teegendeel te rug zyn gekoomen met klaarder en ſterker bewyzen, op zulk een ſlach van blykbaarheid gegrond, als in onderzoekingen van zulken aard behooren plaats te hebben; en op vaſte ſtukken en naauwkeurige waarneemingen, die klaar aantoonen, dat 'er zulk een doortogt zyn kan. Welke die zyn, en hoe men die op het gedagte voorneemen kan t' huis brengen, dat zal de ſtoffe van de volgende bladeren uitmaaken, welke, zo wy hoopen, ieder welmeenenden Lezer ten vollen vergenoegen zullen.

DERDE DEEL:

INHOUDENDE zulke Bewysredenen, uit de ondervinding getrokken, als dienen kunnen om de groote waarſchynlykheid eenes Noord-Weſter Doortogts *naar de* Zuid-Zeën, *te doen zien, niet tegenſtaande dezelve in den laatſten uittogt niet ontdekt is geworden.*

ALZO in het eerſte deel de oorſpronkelyke beweegredenen, die de hoope om eenen Noord-Weſter doortogt te vinden, hebben aangezet, genoegzaam opgegeeven zyn, en dat 'er genoeg op is aangedrongen; en dewyl in het tweede deel een naauwkeurig verhaal gedaan is, hoe ver de verwachtingen van zulk eenen doortogt op ſommige plaatſen te vinden, beproeft en ongegrond zyn bevonden; zo zal ik nu in 't byzonder aandringen op die redenen, die het vinden van zulk eenen doortogt overtuigend

ſchynen te verzeekeren; en dat het veronderſtellen, dat men zonder zwaare kosten die ontdekking gelukkig zal kunnen onderneemen, en dat, zonder die geene, die daar toe zouden moogen gebruikt worden, aan eenig groot gevaar of zwaare ongemakken, blood te ſtellen, niets ongerymts of onwaarſchynlyks in zich bevat. Deeze redenen zullen hoofdzaakelyk op daadelyke ſtukken gegrond zyn, dewelke onmiddelyk onder myn eigene kennis en waarneemingen in deeze laatſte reistogt zyn gevallen, en wyl ik dezelve met oprechtheid zal opgeeven, zo vleye ik my dat men 'er klaar uit zal kunnen zien, dat ik my zelf door het vertrouwen op myne eigene krachten niet heb laaten misleiden, daar ik aan eenen anderen kant durf verzeekeren, dat 'er niets meer tegen myn voorneemen ſtryd als andere in het allerminſte te misleiden.

De ondervinding toont zo klaar aan, dat 'er in landſtreeken van weinig uitgeſtrektheid, gelyk ſchier-Eilanden of Eilanden zyn, geen boomen groeyen, maar alleen een ſoort van laage bosjes en ſtruiken, en dat

dat 'er in tegendeel op het vaſte land op dezelfde breedte het ſchoonſte hout als elders anders gevonden word, dat het onwederſpreekelyk is. Men zou de naauwkeurige aanmerkingen van den Hr. *John Narborough*, in het verhaal zyner reize door de *Magellaanſche* Straat, met meer andere getuigeniſſen kunnen aanhaalen; maar de zulke, aan welke de Eilanden van *Hitland* en *Orkney* bekend zyn, zouden het vermeenigvuldigen van bewyzen ten deezen opzichte als zeer verkeerd geplaatſt aanzien. Men kan uit het voorgaande deeze ſluitreden opmaaken, dat over al waar men na een naauwkeurig onderzoek vind, dat het land geen boomen draagt onder eene luchtſtreek, daar men weet dat hout groeit, het noodzaakelyk eene zee aan beide kanten moet hebben. Nu hebben wy hier vorens aangemerkt, dat op 61°. N. br. alle ſoorten van gewaſſen oogſchynlyk ſlonken, en in grootte afnaamen, en dat in plaats van hout en boomen, wy niet anders dan kreupel-bosjes en ſtruiken vonden, welke noch zeer gering waaren; nochtans weet men zeeker,

dat

dat 'er op eene grooter breedte groote boſſchen van uitneemend ſchoon hout ſtaan, als in *Noorweegen*, *Zweeden*, *Lapland* en in alle de landſchappen van het Ruſſiſche Ryk, langs dat uitgeſtrekt land, dat zich tot aan de *Japanſche* zee uitſtrekt. Indien 'er derhalve geen zee was aan den anderen kant, maar dat het een vaſt ſtuk lands was naar het Weſten loopende, zou 'er dan niet insgelyks overvloed van hout in het land van de geweſten, die *Hudſon's Baai* omringen, moeten zyn? Is het 'er niet, gelyk het 'er waarlyk niet is, kan men dan eenige gewichtiger reden van zulk een klaarblykelyk onderſcheid tuſſchen geweſten onder dezelve luchtſtreek begrypen, dan de nabyheid eenes Weſtelyken Oceaans? Ook zoude men op het geene ik beweere de groote koude deezer luchtſtreek niet kunnen tegenwerpen, dewyl men weet, uit een werk onlangs te *Petersburg* door een Lid van de keyzerlyke Academie, en onder deszelvs beſtiering uitgegeeven, dat niet alleen planten, maar ook koorn in ſommige deelen van *Kamſchatka* groeid en voortkomt, ſchoon de kou-

koude daar veel vinniger is als op de kusten van *Hudſon's Baai.*

Hier mag ik noch eene andere aanmerking byvoegen, die wy, terwyl wy *Montague-Houſe* bewoonden, waarnaamen; te weeten, dat de Noord-Weſte winden veel van een ſoort van jagt-ſneeuw mee brengen, daar wy door ondervinding wiſten, dat de winter-lucht de vorſt-damp of qualm, dat uit het open water optrekt, in verkeerdt. Mag men hier ook niet uit beſluiten, dat het zeer waarſchynelyk is, dat 'er niet verre van daan aan het Noord-Weſten van deeze landen, een groote verzaameling van open water zyn moet, of met andere woorden, een Weſtelyke Oceaan? Koomen deeze redenen niet ten vollen met elkandere over een, alzo wel als met de gewoone bewerkingen der Natuur op andere plaatſen, daar men weet, dat de oorzaaken, die hier onderſteld worden, diergelyke uitwerkſels hebben? Was het voor ons niet natuurlyk, daar wy hier, en tot zulk een onderzoek gezonden waaren, alle aanmerkingen van dien aard die wy konden te maaken? en wat menſch zou konnen kwaalyk

lyk genoomen worden, die zyne gevoelens opgeeft, zo als de reden hem leidt, naa alvoorens diergelyke aanmerkingen met de allernaauwste omzichtigheid onderzogt, vergeleeken en overwoogen te hebben? Is dit niet de zeekerste en natuurlykste wyze om in die zaaken tot de waarheid te koomen, en toonen de ondervindingen niet, dat de grootste en dierbaarste ontdekkingen langs dien weg gemaakt zyn? Of indien 'er stukken van eenen tegenstrydigen aard ons voorgekoomen waaren, zouden 'er de zulke, die zich tegen dit voorneemen aankanten, niet op aangedrongen hebben, om te bewyzen, dat de veronderstelling eenes Wester doortogts ongerymt of onwaarschynlyk was?

Het geen ons verder ter overweeginge voorkomt, is de gedaante van dat land, en hoe het zich opdoet; waar uit insgegelyks waarschynelyke gissingen kunnen getrokken worden; dewyl wy by ondervinding weeten, dat meest alle de landen des werelds, die tusschen twee zeën leggen, eene reeks van duinen of hooge bergen

gen in 't midden hebben, en eene afgang aan weerskanten naar de kuſten, 't geen hier ook plaats heeft, voor zo ver als wy geleegentheid gehad hebben om het na te vorſchen; en het klaarſte gezicht, dat wy ooit gehad hebben, het welk in onze doorvaart in *Wager-Baai* was, geeft ons desweegen het allerovertuigenſt bewys; want zo als wy de Baai invoeren, was het land laag, maar wierdt by graaden hooger, en de eene berg rees agter den anderen: veel verder in de Baai gekoomen zynde, konden wy klaar onderſcheiden, dat daar eene regelmaatige nederdaaling aan den anderen kant was, en alles kwam ons genoegzaam voor niet veel verſchillende van de *Iſthmus* van *Darien*, die Noord- en Zuid-*America* aan een hecht.

DIT komt insgelyks naauwkeurig over een met de berichten, die in de Factoryen door de Zuid-*Indiaanen* gegeeven zyn, dewelke ſtantvaſtig verzeekeren, dat 'er niet verre van hunne landſtreeken, naar de kant daar de zon ondergaat, een groote Oceaan geleegen is, in denwelken zy ſchepen gezien hadden, aan boord voerende

de mannen met lange baarden en mutſen op 't hoofd, en wat meer is, deeze *Indiaanen*, die nooit een *Engelſch* ſchip gezien hadden, hadden 'er een op de rotſen te *Churchill* afgeſchetſt, het geen den kundigen Lezer minder wonderlyk zal voorkomen, wanneer hy maar zal willen acht geeven, dat dit afteekenen of afſchetſen der voorwerpen die hen verwonderen, iets is dat meeſt aan alle Natien, die het gebruik der letteren niet weeten, eigen is; gelyk het blykt uit het geen ons de *Spaanſche* Hiſtorie-Schryver van de *Mexicaanſche Indiaanen* zegt, die de afbeelding van *Ferdinand Cortez*, van zyn ſchip en van het volk, toen zy eerſt op hunne kuſten waaren aangekoomen, aan hunnen Keyzer zonden. Noch moet ik 'er by voegen, het geen *John Narborough* ons van de Wilden, by de Straaten van *Magellaan* woonende, verhaalt: deeze bootſten de gedaante van zyn ſchip na, met aarde en ſtruiken, en ſtukjes hout, die de maſten verbeeldden: hy meent, dat zy dit deeden om het geheugen, dat zy het gezien hadden, te bewaaren; want, zegt hy, en

en met recht, zy kunnen geene aanteekeningen houden, als alleen door afbeeldingen. Hebben die Wilden het gedaan, waarom zouden 't deeze niet doen? en hebben de *Indiaanen* een fchip afgefchetft, moeten zy het noodwendig gezien hebben. Andere hebben ook wit zout in de Factory gebragt, dat zy verzeekerden, door de hitte van de zon, by de rotfen, op de kuften des anderen Oceaans voortgebragt te weezen. Deeze getuigeniffen heb ik by een gevoegt, om dat zy elkander onderfteunen en gewicht by zetten, en ik kan niet zien, wat beter bewys men in een ftuk van zulken aard als deeze is, hebben kan, als de gedaante of het voorkoomen van het land, door deszelfs Inwoonders mondeling opgegeeven.

MAAR na alles wat 'er gezegt is, moet men bekennen, dat al waaren onze giffingen noch zo zeeker, zo zouden zy toch niets meer konnen bewyzen dan eene waarfchynlykheid, dat deeze landen eene zee aan weerskanten hebben, het geen niets doet ten opzichte van een doorvaart van de eene zee naar de andere, 't welk

eigentlyk de zaak is, waar toe wy de meeste betrekking hebben; want indien 'er geen doortogt is, of dat die zeer lang is, op eene zeer hooge Noorder breedte, of zeer ongemakkelyk en grootelyks belemmerd, zal men onze ontdekking van zeer weinig belang achten; en schoon men moogelyk wel zonder veel moeite zoude kunnen aantoonen, dat dit besluit te haastig en zonder grond is, om dat het vinden van eenen korten doortogt over land, van de eene zee na de andere, veele voordeelen aan onzen koophandel zouden kunnen toebrengen, zo zal ik voor het tegenwoordige op dat stuk niet blyven staan, maar voortgaan met op te geeven, wat my het klaarste en 't meest schynt te overtuigen, niet alleen dat 'er zulk een doortogt van de eene zee naar de andere is, maar dat die kort is, open en gemaklyk. Dit zal misschien wonder schynen, aangezien dat wy bekennen geen eigentlyke kennis te hebben van de plaats, daar die doortogt geleegen is: maar wanneer men overwoogen zal hebben het geen wy zullen voordraagen, zo zal men by

by zich zelve kunnen bepaalen hoe ver wy aan onze belofte zullen voldaan hebben; en al wat ik voor het tegenwoordig verzoek, is, dat men indachtig zy, dat de ontdekking van eenen nieuwen wereld, veel onwaarschynlyker was, toen *Columbus* dezelve ondernam en uitvoerde, en dat de Aardrykskunde en Zeevaart zedert dien tyd grootelyks heeft toegenoomen.

Aangezien de bewyzen, die wy belooft hebben, geheel van de Tykunde afhangen, is het volstrekt noodzaakelyk, alvoorens wy die bewyzen zelfve aanroeren, iets van die weetenschap in 't gemeen te zeggen; anderzints, hoe zeeker zy ook zyn mogten, zou de Lezer nochtans derzelver kracht niet begrypen. Het is nochtans verre van myne begeerte, en in der daad ook verre boven myne bekwaamheid om in eene algemeene verklaaring der oorzaaken van de Tyen, en van de verscheidene veranderingen, die zy onderworpen zyn, te treeden; maar het geen ik hier voorneemens ben te doen is alleen, om maar eenige weinige stukken aan te roeren, die algemeen be-

kent zyn aan, en erkend worden van alle zeevaarende Lieden, zonder welker kennis het hun onmoogelyk zou zyn hunne vaartuigen te bestieren; en van welker geduurige waarneemingen en oeffeningen, zy al de zeekerheid hebben, die gevorderd kan worden om hen tot bekwaame Richters over de redeneeringen, omtrent zaaken van dien aard, te maaken. Voor eerst dan, is het zeeker, dat de Tyen voortkoomen uit den grooten Oceaan, of uit eene gemeene vergaaring van wateren in byzondere zeën, naar maate dat deeze zeën naauw of open zyn naar den kant van den Oceaan, daar het water van daan komt. Om die reden is het, dat 'er byna geen Ty bespeurt word in de zogenaamde binnen-zeën, die weinig of geen gemeenschap met den Oceaan, of maar eene enkele en naauwe doortogt in denzelven hebben; of om het met andere woorden uit te drukken, dat het Ty in zulke zeën ter naauwer nood zichtbaar is: by voorbeeld in de *Middelandsche* zee, die van het Westen naar het Oosten zig uitstrekt, en door de

Straat

Straat van *Gibraltar*, is 'er gantſch geen merkelyk Ty; het mag miſſchien een weinig aanwaſſen, maar op het ſterkſt is het niet gevoelig, behalven in den golf van *Venetien*, alwaar men eene kleine beweeging beſpeurt, die aan de naauwte en langte van den weg moet toe geſchreeven worden, en die op breeder plaatſen van de *Middelandſche* zee geheel niet merkelyk is; en dat zelfs wordt noch door byzondere winden te weeg gebragt.

DAAROM is het dat de *Grieken* geen kennis hadden van de Ebb en Vloed der zee, als alleen van den onregelmaatigen ſtroom van den *Euripus*; en dit was ook de reden dat het Leeger van *Alexander* den Grooten zich zo zeer verwonderde over het afloopen van de zee, in den mond van den *Indus*, dat het dit als een wonderwerk aanzag. De *Romeinen* wiſten ook van geen Tyen tot den tyd van *Scipio* den *Africaaner*; maar na de oorlogen met de *Carthageners*, breidden hunne weetenſchappen zich, zo wel als hunne overwinningen, uit. Ik breng deeze voorbeelden by om den Lezer in 't byzonder

de waarheid aan te toonen, dat de Tyen in de binnen-zeën niet zichtbaar zyn, want was het zo niet, zo mag men wel verzeekert zyn, dat zulk een onderzoekend en geleerd volk als de *Grieken*, en zulk een vernuftig en oordeelkundig volk als de *Romeinen* van dezelve of van hunne oorzaaken niet onkundig zouden geweest zyn; en dat zy 'er niets van wisten blykt uit haare verwondering, toen zy het Ty voor de eerste maal gewaar wierden. Het geen van de *Middelandsche* zee gezegt is, heeft ook plaats ten opzichte van de *Oost-zee*, en even om dezelfde reden; en om kort te gaan van alle binnenlandsche zeën, die ons in de zeevaart eenigzints bekend zyn.

VERVOLGENS is 'er ten opzichte der Tyen niets beter bekend, dan dat deeze onbetwistbaare zetregel van de Wysgeerte, hoe nader aan de oorzaak hoe sterker werking, op hun toepasselyk is; dat is te zeggen, de Tyen zyn hooger en vroeger, op de plaatsen die korter aan, doch laager en laater in die deelen welke verder van den Oceaan afgeleegen zyn,

zyn, zo als het ten vollen blykbaar is door den regelmaatigen voortgang van het Ty langs de kusten van *Groot-Brittanje:* zo dat het op nieuwe en volle maan te drie uuren in den morgenstond te *Tinmouth-Bar* hoog water is; van waar het ten zuide voort gaande, een weinig na vyven te *Spurn* hoog water geeft; en te *Hill* niet voor zes uuren, wegens den tyd, die 'er vereischt word voor zyn doorloop over den *Humber*. In de ree van *Yarmouth* is het een weinig na agten hoog water; te *Harwich* ten half elven; op de *Nore* te twaalf uuren; te *Gravesend* ten half twee; en te *London* te drien op den zelfden dag. Op dezelve wyze klimmen de Tyen hooger of laager ter zelver tyd op verschillende plaatsen van de kust, naar maate dat zy van den Oceaan afgeleegen zyn. Men merkt ook aan, dat als 'er sterke winden met de stroom van het Ty waaien, hetzelve dan hooger klimt als naar gewoonte; en dat sterke winden, tegen het Ty waaiende, hetzelve vertraagen en verzwakken. Deeze klaare en algemeene grondregels dus ter neêr gesteld

zynde, zullen wy met behulp van dezelve tragten te ontknoopen, wat men van *Hudſons Baai*, uit de aanmerkingen die wegens de Tyen op verſcheide plaatſen van die kuſt gedaan zyn, te denken heeft.

Voor eerſt moet ik aanmerken, dat *Hudſon's-Baai*, indien zy geen gemeenſchap met de Zuid-zee heeft door eenen Noord-Weſter doortogt, uit al het geen tot nu toe bekent is met recht, zo wel als de *Middelandſche* zee, voor eene binnen zee mag gehouden worden, en met meer recht dan de *Ooſt-zee*, dewyl zy geen ander gemeenſchap heeft met den *Oceaan* als door de ſtraaten van *Hudſon*. Ik weet zeer wel, dat 'er gemeenlyk onderſtelt wordt, dat *Hudſon's Baai* gemeenſchap heeft met *Baffin's Baai* en de *Straat-Davis;* en ik ben insgelyks wel bewuſt, dat in veele, zo niet in de meeſte kaarten, het op die wyze werd opgegeeven; maar uit wat hoofde dit beweerd, of op wat grond het dus aangeteekent wordt, moet ik rondborſtig bekennen niet te weeten. Genoomen het was inderdaad zo; zo zouden

den myne redenen hunne kracht moeten behouden; my dunkt evenwel, dat 'er, zo lang men niet beweezen heeft dat het zo is, geen rede kan zyn om het aan te neemen, en daarom zeg ik noch eens, indien 'er geen Noord-Wester doortogt in *Hudson's Baai* is, behoort zy als eene binnen zee te worden aangemerkt.

Men moet echter wel in acht neemen, dat ik niet te verstaan wil geeven, dat schoon zy eene binnen zee was, even als de *Middelandsche* zee, zy daarom geen Ty zou hebben; want *Hudson's Straaten* wyd zynde, en deeze Baai zich van het Westen naar het Oosten uitstrekkende, zou men met grond kunnen onderstellen, dat de Tyen zeer zichtbaar moeten zyn; maar dan behooren zy ook zo te weezen, dat zy aan eenen anderen kant met die oorzaak kunnen bestaan, van dewelke zy ondersteld worden af te hangen; of om my met andere woorden uit te drukken, het Ty in *Hudson's Baai* zou zulk een Ty moeten zyn, als 'er uit den Oceaan door de straaten van *Hudson* kan voortgebragt worden: en indien het zulk een Ty niet

is, zo zal de Leezer ligt zien, dat 'er niets ongegronder noch ongerymder zyn kan, als deeze oorzaak te willen beweeren, en dat het niet veel minder ongerymd is, zynen toevlucht te neemen tot de veronderstelling van bevrooren straaten, en andere verborgene oorzaaken, om dus ons onderzoek naar de waare oorzaak tegen te gaan en omver te werpen. Dit is al wat ik verzoeke dat my werde toegestaan, en ik denk niet, dat die de waarheid yverig en ernstig naajaagen, my zulks zullen weigeren.

Om dan tot de zaak te koomen: men hadt in den laatsten uittogt geeischt en ten dien einde een besluit genoomen, van het Ty te peilen in *Cary-Swan's-Nest*, dat naby *Hudson's Straaten* geleegen is, en waar het, indien 't uit den Oceaan door dezelve voortkwam, het hoogste moest zyn; maar dit is niet gedaan geweest, en daarom moeten wy ons op het bericht, dat Cap. [illegible] ons gegeeven heeft, verlaaten, en die onderricht ons, dat hetzelve na onderzoek bevonden wierdt 6. voeten te ryzen. Laat ons dit nu, met de aanmerkingen in de laatste uit-

togt

togt gedaan, vergelyken. Ik peilde het by een Eiland op 62°. 2'. N. br., en vond het 10. voeten te klimmen. Ik nam dezelve proef op de breedte van 65°. aan de West-kust van de *Welcome*, alwaar het 13. voeten hoog klom, en aan het Noorden van hetzelve, klom het 17. voeten; het geen een klaar bewys is, dat deeze Tyen niet afhangen van dat, het welk door de Straaten van *Hudson* uit den Oceaan voortvloeit; want ingevallen de Tyen op die breedtens van deeze oorzaak afhingen, zo hadden zy naar gelang laager dan het Ty in *Cary-Swan's-Nest* moeten zyn; maar dewyl zy in teegendeel veel hooger langs de heele kust van de *Welcome* waaren, zo is het ten eenemaal onbestaanbaar met de reden en de ondervinding, dat een Ty zo ver loopende, zo meenige Baai vullende, en zo veele hindernissen ontmoetende, hooger en hooger zoude klimmen; maar het geen dit tot eenen graad van bewys doet stygen, zyn de waarneemingen, die ten opzichte der hoogte van het Ty in den *Atlantischen* Oceaan, alvoorens het in de Straaten van

van *Hudſon* komt, gedaan zyn; want men heeft het daar gevonden vyf vadems te ryzen, daar het, een weinig binnen de Baai, naauwelyks twee vadems ryſt. Het zou overtollig zyn langer hier op te blyven ſtaan, want men zou niets kunnen zeggen, dat bekwaam zou zyn om het klaarder te maaken; ten zy, dat die geene, die de gemeenſchap tuſſchen *Hudſon's Baai* en de *Zuid-zee* ontkennen, genoodzaakt waaren om hunnen toevlucht te neemen tot het veronderſtellen van eene nog niet ontdekte Straat, geleegen van *Baffin's*-Baai af tot aan *Hudſon's*-Baai; het geen eene volkoome bekentenis is, dat men geen reden van de Tyen in de *Welcome* kan geeven, uit de gemeenſchap met den *Atlantiſchen* Oceaan door de Straaten van *Hudſon:* om dit voor het tegenwoordige te beantwoorden, heeft men alleen maar te zeggen, dat wy niet gehouden zyn om op die oorzaak eenig acht te ſlaan, zo lang zulk eene Straat niet ontdekt is, en niemant weet wanneer dat zyn zal; maar ſchoon wy, gelyk ik het alreeds heb aangemerkt, niet verplicht zyn eenig ander antwoord

woord te geeven, zo zal ik 'er echter naderhand een voldoender op voorſtellen.

Nu gaan wy over tot het overweegen van den tyd van hoog water en de leiding der Tyen, want hebbende doen zien, dat hunne hoogte een genoegzaam bewys is, dat zy uit den *Atlantiſchen* Oceaan door *Hudſon's* Straaten niet kunnen voortſtroomen, is het insgelyks billyk ten aanzien van ons onderzoek, dat wy moogen weeten, waar van daan zy dan voortvloeyen. Ten dien einde moet men aanmerken, dat het Ty, op de hoogte van 62°. 2'. peilende, hetzelve onderzoek gedaan en de vloed bevonden wierdt te ſtroomen uit het Noord-Weſten, met hoog water te vyf uuren. Te Caap *Fry*, op 64°. 30'. N. br., het Ty peilende, vond ik, dat het uit het Noorden van daan kwam, volgens de ſtrekking van de kuſt; en op volle en nieuwe maan was het te drie uuren hoog water. Op 65°. N. br., wierdt de zelfde proef genoomen, en het Ty noch bevonden uit het Noorden te koomen. Indien men derhalven eenig beſluit zal maaken, 't zy van de

de leiding, 't zy van den tyd van het Ty in deeze gedeeltens van *Hudſon's Baai*, is het ſchier klaarblykelyk, dat het uit 't Noorden en Noord-Weſten, maar geenzints uit den *Atlantiſchen* Oceaan kan ſtroomen; want dan zou men naar maate men op hooger breedtens peilden, het hoog water ook hoe langer hoe laater moeten vinden, daar nochtans de Lezer ligt merken zal, dat wy juiſt het teegendeel bevonden.

HET is zeer waarſchynlyk, dat deeze leiding van het Ty de eerſte aanleiding heeft gegeeven tot dat denkbeeld, het welk de overhand heeft gekreegen, als of *Hudſon's Baai* met eenen Noorder Oceaan gemeenſchap had, door *Baffin's* Baai en de Straaten *Davis;* het geen oudstyds en voor dat deeze Baai zo wel bekend was, niet kwalyk te neemen was; maar teegenwoordig, daar men van die dingen beter begrip heeft, is het ongerymt om 'er van te ſpreeken; en om op onbevrooren en onbekende Straaten te ſtaan, is noch onvergeeflyker; want indien verborgene hoedaanigheeden met recht uit de

Wys-

Wysgeerte gebannen zyn, moeten alle gewaande oorzaaken, in gevallen van dien aard als deeze, verworpen worden; om dat zy nergens anders toe konnen dienen, dan om de onweetenheid te voeden of om de waarheid te verduisteren. Om dit soort van verwyt nu te ontgaan, en om aan de belofte, te vooren aan den Lezer gedaan, te voldoen, zal ik klaar aantoonen, dat de Tyen niet koomen konnen, noch uit *Baffin's Baai*, noch uit de Straat *Davis*. Wy zyn verzekerd, dat in de eerste het Ty naauwlyks zes voet hoog klimt; en *Baffine* zelv, zegt uitdrukkelyk in eenen brief aan den Ridder *John Wolstonholme*, dat het Ty in de Straat *Davis* eene bestendige koers hield, maar slechts tot eene geringe hoogte van agt of negen voeten rees, en dat de stroom van het Zuiden van daan kwam; indien nu alle Tyen in het stroomen uit den Oceaan, welk haar oorsprong is, by graaden afneemen, met de Baaien en Inhammen in hunnen weg te vullen; zo is het zeer klaar, dat zo het Ty in *Baffin's Baai* drie vadems ryst, het geen een va-

vadem kan opklimmen in de *Welcome*; ſchoon men eene gemeenſchap onderſtelle. Derhalven kan dit de oorzaak niet zyn, dewyl het uitwerkſel niet alleen grooter is dan die oorzaak kan voortbrengen, maar ook grooter dan de oorzaak zelve, het geen eene openbaare tegenſtrydigheid is. Hier moogen wy wel byvoegen, dat volgens alle bekende berichten, die wy aangaande alle de Tyen in de Noorder zeën hebben, als op de kuſten van *Nova Zembla*, *Spitsbergen* en *Groenland*, zy laager zyn als wy dezelve werkelyk in de *Welcome* bevonden; zo dat wy, of alle de gronden van weetenſchap, die de ſchranderheid der kundigſte Mannen, gevoegt by de beſtendige ondervinding van de ervaarenſte zee-lieden, in eene lange reeks van tyden geveſtigt heeft, moeten laaten vaaren, of het gevoelen, dat de Tyen uit de Straat *Davis* door *Baffin's* Baai in *Hudſon's-Noord-Baai* komen, verwerpen.

Men zou konnen zeggen, dat dit alleen een ontkennende redeneering is, en dat zy de gemeenſchap met de *Z*[illegible]*-zee* niet onmiddelyk bewyſt, zo als het be-

looft

looſt is. Om dit te beantwoorden, behoeven wy den Lezer alleen maar te verzoeken om het oog op de kaart te ſlaan, en zich zelf te voldoen, in het nazien of de Tyen, indien zy niet ſtroomen uit den *Atlantiſchen* Noord-Oceaan, wel elders anders van daan kunnen koomen dan van de *Zuidzee*, en van daar door eenigen anderen weg dan door eenen Noord-Weſter doortogt. Om verders te toonen, dat aan deeze waarheid geenerley bewys ontbreekt, zullen wy dit gedeelte van onze zaak op dat antwoord alleen niet laaten beruſten, het welk, ſchoon beſluitend genoeg in zich zelf, nochtans zodaanig niet zou voorkomen als men verwagt hadt, maar ik zal verder gaan, en een onweederſpreekelyk bewys geeven ter ſtaaving van 't geen ik beweere. Het zelve wordt my aan de hand gegeeven door iets, dat erkent wordt door alle die geenen, die in den laatſten uittogt leden van den Raad zyn geweeſt, naamentlyk dat de Noord-Weſte winden overal op deeze kuſten de hoogſte Tyen maaken. Dit nu eene onbetwiſtbaare waarheid zynde, doet klaar

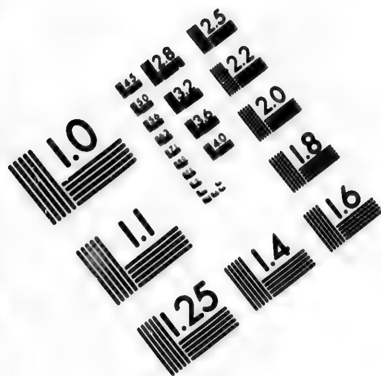
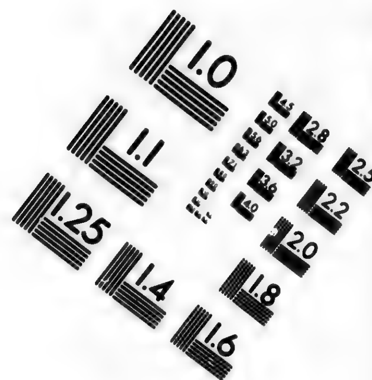
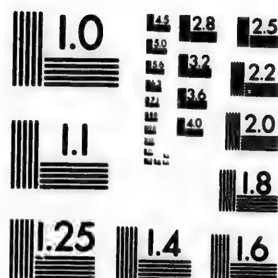
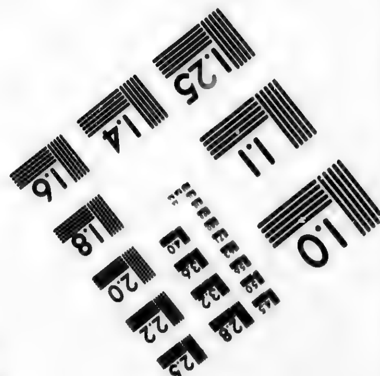

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

1.0
2.8
2.5
3.2
2.2
3.6
2.0
1.8
1.6

1.1
1.0

zien, dat deeze hooge Tyen niet uit den *Atlantischen* Oceaan door de Straaten van *Hudson* kunnen voortkomen; want zo het zo was, dan zou een Zuide wind hen het allerhoogst doen klimmen, volgens de zet-regel hier boven bygebragt, dat een wind, in de zelve leiding waaiende met het Ty, hetzelve doet klimmen, en een Noord-Westen wind zou zo verre zyn van dat te bewerken, dat hy werkelyk het Ty zou vertraagen en verzwakken, dewyl hy tegen deszelfs leiding zou waaien; en dewyl wy door ondervinding weeten, dat hier van het tegendeel waarachtig is, zo moet men besluiten, dat het Ty uit eenen Westelyken Oceaan moet voortkomen, dewyl 'er anders geen weg is, waar door die winden de hooge Tyen kunnen veroorzaaken.

Men denke niet, dat men met recht hier kan tegen werpen, dat indien de West-Oceaan of Zuid-zee, achter of tegen de rug deezer landen geleegen was, men daarom zou te verwagten hebben, dat een Zuid-Oosten wind het hoogste Ty zou te weeg brengen, met de golven tegen het over-

overſtaande ſtrand te jaagen: dit gevoelen, zeg ik, is ook al van geen kracht, wyl het niet anders dan een bedrieg-reden is, waar van men de valſcheid door de rede ligt kan ontdekken, en door de ondervinding aantoonen. Voor eerſt dan, volgens het licht van de reden, weet men dat de wind het Ty het hoogſte doet klimmen, als hy in dezelve leiding met den ſtroom waait, en dat wel hoe de ſtrekkinge van de kuſt, daar het Ty opklimt, ook zyn mag, om dat zulk een wind eene groote veelheid van water aanvoert, die alleen den vloed hooger kan maaken. Het zelve leert ons de ondervinding op de Ooſt-kuſt van *Engeland*, want ſchoon de *Noord-zee* Ooſt-waarts ligt, maaken nochtans de Noord-Weſte winden het hoogſte water, om dat de groote Oceaan, waar uit het voortſtroomt, aan dien kant geleegen is. Dierhalven is de zwaarigheid, in die tegenwerping opgegeeven, zo klaar opgeloſt, dat ik dezelve nu geruſt als een nieuw bewys mag opgeeven, opgeheldert zynde door een verſchynſel by alle zee-lieden erkend; want zonder twyf-

fel, indien een billyke en kundige oordeeler van deeze ſtoffe de zaak zou moeten beſliſſen, volgens de kaart van *Hudſon's Baai*, daar een open Noord-Weſter doortogt in zou zyn, en dat hem gevraagt wierdt, welke wind het hoogſte Ty veroorzaaken zou moeten? zou hy zeekerlyk antwoorden een Noord-Weſten wind; derhalven, wyl men nu ondervindt, dat een Noord-Weſte wind het hoogſte Ty maakt, aan beide zyden van de Baai, zo is dat, als reeds gezegt is, een ander, en waarlyk ook een overtuigend bewys, dat deeze Tyen uit den *Weſter Oceaan*, dien wy gemeenlyk de *Zuid-zee* noemen, moeten voortkoomen.

Daar ontbreeken nochtans geene andere bewyzen; en om dat de begrippen der menſchen zo verſchillende zyn als hunne ſmaak, zal 't niet ongevoeglyk zyn, niet tegenſtaande het geen wy reeds gezegt hebben ten vollen beſluitende is, ſommige van dezelve aan te haalen: om in deeze dan kort te zyn, zal ik 'er maar drie van voorſtellen. Het eerſte is de helderheid en zoutachtigheid van het water

in

in de *Welcome*, dat, toen ik het Ty aan de Caap *Fry* peilde, zodaanig was, dat ik den grond, op eene diepte van elf vadems of zes en zeſtig voeten, klaar kon zien. Ieder een weet, dat diepte, doorſchynendheid en zoutachtigheid dingen zyn, die niet beſtaan kunnen met het denkbeeld van eene zee, die aangevult wordt met het afſpoelſel der rivieren, geſmolte ſneeuw en reegen; en dat het zo ſterk voor eene gemeenſchap met den Oceaan ſpreekt als iets in de wereld. De tweede reden vloeit uit de ſterke ſtroom, die 'er doorloopt en hem geheel zonder ys houdt, zo dat het zeeker en buiten alle tegenſpraak is, dat het Noorder gedeelte van de Baai volkomen vry en open is, wanneer het Zuider gedeelte het meeſt met ys belemmerd legt; of om my anders uit te drukken, daar werdt op de breedte van 64°. of 65°. zeer weinig ys gevonden, daar in tegendeel de zee op de breedte van 52°. en 53°. grootelyks daar mee bezet is. Nu kan men niet begrypen, waar deeze ſterke vloed, die met zo veel drift door de Baai ſtroomt, van daan zou konnen komen,

men, anders dan uit eenen Weſtelyken Oceaan. De derde reden, die ik opperen zal, komt voor uit de meenigte der walviſſchen, die men hier ziet, en wel byzonder in 't laatſt van den zomer; wanneer al dat ſoort van viſſchen, gelyk het wel bekend is, naar eene warmer luchtſtreek wykt, en by gevolg mag men met recht vermoeden, dat haare gang herwaarts tot dat einde geſchiedt; indien het nu zo is, zo moet daar een doortogt zyn, en dat niet naar den Noorder maar naar den Weſter Oceaan, wyl de natuurlyke drift der dieren geen dwaalende wegwyzer is.

Het grootſt gedeelte van ons werk is nu met zo veel klaarheid en naauwkeurigheid, als het onderwerp het heeft konnen toelaaten, afgehandelt. Wy hebben doen zien, dat het uit de luchtſtreek, de gewaſſen en gedaante der landen aan de weſtzy van *Hudſon's Baai* ten hoogſten waarſchynlyk is, dat, gelyk het eene gedeelte van den *Atlantiſchen* Oceaan aan de eene kant heeft, het insgelyks de *zuidzee* heeft aan den anderen kant. Wy hebben

ben

ben uit de hoogte der Tyen aangetoond, dat dit genoegzaam zeeker is, en uit derzelver tyd, hunne leiding, en den invloed der winden op dezelve, dat het volſtrekt zo is; en dat 'er van het een en 't ander geen reden kan gegeeven worden, ten zy men de gemeenſchap tuſſchen die twee waters in de *Welcome* en dat der Zuidzee, door eenen Noord-Weſtelyken doortogt, toeſtaa.

DAAR blyft nu maar alleen over aan te toonen, op wat plaats die doortogt redelyker wyze te verwachten is, en welke redenen gegeeven konnen worden, om het gevoelen te ſtaaven, dat, waar hy geleegen zy, hy kort, open en gemakkelyk weezen moet; maar om dat klaar te betoogen, moeten wy met het laatſte beginnen, om dat wy alleen door dien weg gevoeglyk tot het eerſte gebragt kunnen worden.

VOOR eerſt dan komt het ten hoogſten waarſchynlyk voor, dat deeze doortogt niet ver naar het Noorden geleegen is; om dat 'er geene ysbergen gevonden worden, noch in de *Welcome*, noch in de *Repulſe-Baai*, gelyk als in de *White-*

Bear-Bay, *Lumlet's-Baai* of de *Straat Davis*, die daarom aan een ander vaſt land ſchynen te behooren, nader aan of onder het aspunt geleegen. Eene andere reden, die hetzelve bewyſt, is de hoogte der Tyen, dewelke, als wy reeds aangemerkt hebben, in geenerley wyze naar die van de Noord-zeën gelyken, die te *Nova Zembla* maar een voet hoog klimmen, en maar omtrent tot de halfſcheid van die hoogte te *Spitzbergen*: dat die doortogt, waar hy ook geleegen zy, kort is, kan men uit veele bewysſtukken afleiden; voor eerſt vind men geen wyde maar in tegendeel geringe en ſmalle rivieren op de Weſt-kuſt van *Hudſon's Baai*, het geen een zeeker bewys is, dat zy niet heel ver loopen, en by gevolg dat het land, dat de twee zeën van elkander ſcheidt, van geen groote uitgeſtrektheid is. Ten tweeden, is 'er de drift en regelmaatigheid der Tyen noch een ſterk bewys van; want overal daar wy het Ty omtrent op de zelfde tyd zien klimmen en zakken, het verſchil in acht neemende dat de maan alle vier en twintig uuren ver-

veroorzaakt, wanneer zy laater aan de middaglyn komt, zo merkt men 't aan als een teeken, dat men niet ver van dien Oceaan is, daar dat Ty uit voortkomt; dit is in der daad een der zeekerſte teekens, die wy hebben. Daar is noch eene derde reden, en meer zal ik 'er niet aanhaalen; dat is de toeloop der walviſſchen op die plaats; want het jaargety, waar in zy hier in meenigte gevonden worden, in aanmerking neemende, is het niet moogelyk te begrypen, dat zy tyds genoeg zouden hebben om in eene warmer luchtſtreek over te koomen, indien de weg, dien zy moeten doortrekken, niet kort was. Alle deeze bewysredenen by een genoomen, verſterken en onderſteunen elkander, en men kan dezelve beſchouwen als zo veele t'zaamenloopende getuigen ten voordeele van eene en dezelve waarheid. Indien deeze Doortogt niet verre Noordwaarts geleegen is, zo als het de bygebragte redenen klaar ſchynen te betoogen; en indien wy om de aangehaalde oorzaaken gegronde reden hebben om te beſluiten, dat hy maar kort is; zo moo-

gen wy op dien grond vermoeden, dat hy beide open en gemakkelyk is; het geen verders baarblykelyk word, door den ſterken ſtroom, die daar door komt, welke wederom oorzaak is, dat 'er geen ys in kan weezen. Alle deeze omſtandigheeden derhalven by een neemende, zo dunkt my, dat 'er niets onbezuiſt, of dat als een harsſen-ſchim kan aangemerkt worden, te vinden is in de poogingen om deeze ontdekking te doen; en dat de moeite in den laatſten togt genoomen, en het licht door denzelven gekreegen, aanmerkende, dezelve met de minſte ſchyn van billykheid niet vruchteloos genoemd kan worden, ſchoon men het voornaamſte oogmerk gemiſt heeft. Waar by men noch voegen kan, dat verſcheidene andere onderneemingen, na veele mislukkingen, gelukkig zyn uitgevallen, en zelfs tegen de gedagten van zeer kundige en ſchrandere Perſoonen, wier gevoelen omver geſtooten wierdt, door het aandeel dat zy in de teegenſpoeden hadden. Ik zal 'er maar een enkel voorbeeld van geeven, en dat alleen, om dat het in veele opzichte met dit onderwerp ſchynt over

een

een te koomen. Men hadt zich lang gevleyt met de hoop van eenen doortogt te vinden naar de *Zuid-zee*, met langs de kusten van *Brazilien*, en zo voorts tot voorby de landen van de zilvere Rivier, voort te zeilen; en tot dat einde wierden 'er veele onderneemingen gedaan zo lang, tot dat eindelyk *Americus Vespucius*, (naar denwelken de nieuwe wereld genoemd is) die buiten alle twyffel een kundig zeeman, en een uitmuntend wereldkundige was, naar die werelddeelen gezonden wierdt; hy bragt het zo ver naar 't zuiden, dat hy, zo als fommige willen, de twee en vyftig graaden bereikte, maar geenen doortogt ontdekkende befloot hy, dat 'er geen weezen kon. Dit heeft nochtans *Ferdinand Magellanes* wel anders doen zien, met de ftraat te ontdekken en door te vaaren, die met alle recht zynen naam draagt, en die zyne gedagtenis zo lang zal doen duuren als de wereld. Deeze ftraat ontdekt zynde, wierdt het voor gantfch zeker gehouden, dat 'er geen ander doortogt naar de *Zuid-zee* zyn kon, en daarom nam de Koning van *Spanje* voor, om 'er

'er eene ſtad en eene ſterkte te bouwen, ten einde andere volkeren te beletten, door dien nieuwen weg naar *Ooſt-Indiën* te vaaren. Maar de *Hollanders* deeden de ydelheid van dat voorgeeven zien, door de ontdekking van eenen doortogt agter om de kaap *Horn;* waar uit men zien kan dat naar meenige vruchtelooze ondernee-mingen, niet alleen een, maar veele door-togten gevonden konnen worden; het geen moogelyk de Baai van *Hudſon* wel beveſti-gen zal, dewyl men veele waarſchynelyke giſſingen bybrengen kan, dat 'er veele doortogten die met elkander gemeenſchap hebben konnen zyn. En Cap. *Fox* heeft over lang al te kennen gegeeven, dat daar, even als by de kaap *Finmark*, wel eene ope zee zyn kon; en dit is tot hee-den van niemant ontkend.

NA al het geen gezegt is kan men niet van my verwagten, dat ik onderneemen zou-de om met eenige zeekerheid de bepaalde plaats, waar zulk een doortogt gevonden kan worden, aan te wyzen; en ik durf wel zeggen, dat de Lezer van myn oor-deel geen gunſtiger denkbeeld zou maaken, in-

indien ik zulk eene zaak volstrekt wilde bepaalen, aangezien dat in dingen van dien aard de wyste en schranderste wel misleid kan worden, en sommige zeer kundige en vernuftige verstanden zyn daar in al eenigzints bedroogen geweest. Het zal derhalven genoeg zyn; dat ik uit myne ondervinding oprechtelyk opgeeve, wat my doet gelooven, dat 'er zulk een doortogt is, en dat ik myne gissingen ten opzichte van de plaats, daar hy met eenige schyn van geluk gezogt kan worden, gemeen maake; schoon eene andere reis den doorvaart wel moogelyk elders anders, of ten minsten op plaatsen, daar men noch geen onderzoek gedaan heeft, zou konnen ontdekken; het geen onze hoop niet verminderen, maar veel meer gaande zal houden. Dit heb ik voor af willen laaten gaan, op dat men niet denken zou, dat het uit vooringenoomentheid of waanwysheid is, dat ik my vermeete, twee plaatsen op te geeven, omtrent dewelke ik denke dat een doortogt op goede gronden en met veel vrucht zou konnen gezogt worden.

Voor eerst moet ik aanmerken, dat ik op de berichten, my wegens eenen aanzienlyken Inham op de breedte van 64°. dien ik *Chesterfield's Inlet* noeme, gegeeven, groote verwachting heb gekreegen. Die geene, die hem bezogt hebben, bevestigen, dat de Ebb zeer sterk agt uuren lang van het Westen af loopt; daar het maar twee uuren oploopt; en dat met eene onvergelykelyk traager beweeging. Zy bevestigen insgelyks, dat het water, op negentig mylen afstand van den ingang, schoon verscher dan de Oceaan, nochtans zeer zout was: indien daar dan geen doortogt was, en dat het water agt uuren daalde, naar gelang van zes mylen in een uur, en alleen maar twee uuren klom, naar gelang van twee mylen in een uur, zo behoorde het water volkoomen versch te zyn; want dewyl 'er geen zout water langer als twee uuren stroomt, zo moest 'er dan ook na twee uuren Ebb geen meer afzakken, al had de Ebb zo traag geweest als de Vloed; maar dewyl die veel driftiger is, behoorde het vroeger versch geweest te zyn. Het is zeeker, dat indien men

men gevonden hadt, dat het Ty van het Weſten van daan kwam, dit een onweederſpreekelyk bewys eenes doortogts geweeſt zou zyn; ſchoon het Ty uit het Ooſten ſtroomende, geen bewys van het tegendeel is; want in de Straaten van *Magellaan*, zo als de naauwkeurige H^r^. *John Narborough* ons verhaald, vloeit het Ty half wegen op uit het Ooſten, en vereenigt zich daar met een vloed, die uit het Weſten of den ſtillen Oceaan van daan komt. Ik zou noch veele andere redenen konnen bybrengen om de waarſchynlykheid, dat hier een doortogt is, te ſtaaven, maar ik wil dezelve liefſt onaangeroert laaten, om geen geleegentheid tot nieuwe verſchillen te geeven, die, na alles wat 'er zou konnen gezegt worden, toch eindelyk aan de beſliſſing zouden moeten gelaaten worden van eene nieuwe proefneeming, gedaan onder het bewind van Mannen, bedreeven in de Zeevaart, zorgvuldig in hunne aanteekeningen, en oplettende op het licht dat uit de waarneemingen, daar ter plaatſen gemaakt, zoude moogen voortkoomen; het welk hun

zou-

zoude doen vinden of 't geen zy zoeken, of de reden van deeze waarſchynlykheeden zonder eenen doortogt; 't geen in zich zelve eene byzondere ontdekking zou zyn, en zulk eene uit dewelke veele voordeelen zouden voortvloeyen, met die denkbeelden te verbeeteren, die weegens deeze ſtoffe zo lang geweeſt en nu noch algemeen zyn aangenoomen.

De andere plaats, daar ik van ſpreeken wil, is de *Repulſe-Baai;* en de redenen, die doen hoopen van 'er eenen doortogt te zullen vinden, zyn dezelve, die zo dikwyls zyn aangehaalt; naamentlyk, de diepte, zoutachtigheid en doorſchynentheid van het water, gevoegt by de hoogte van het Ty, dat daar van daan komt; alle welke omſtandigheeden zulk eene verwachting ſterk ſchynen te begunſtigen.

Men denke niet dat ik begeere, dat men vaſt ſtaat maake om hier eenen doortogt te vinden, neen; ik beweere alleen de groote waarſchynlykheid van nader tot deszelfs ontdekking te koomen, met dezelve, om zo te ſpreeken, aan zynen oor-

aai

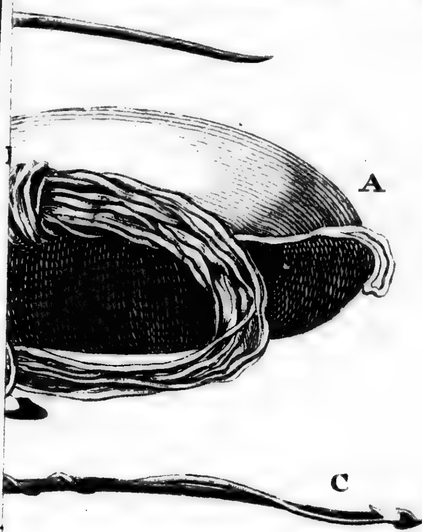
n zy zoe-
waarſchyn-
t; 't geen
ontdekking
velke veele
n, met die
ie weegens
n nu noch

van ſpree-
en de re-
'er eenen
n dezelve,
; naament-
d en door-
gevoegt by
daar van
ndigheeden
ſchynen te

egeere, dat
eenen door-
veere alleen
van nader
omen, met
aan zynen
oor-

Vaux - Marins.
ven ſchietende. Pl. 5.

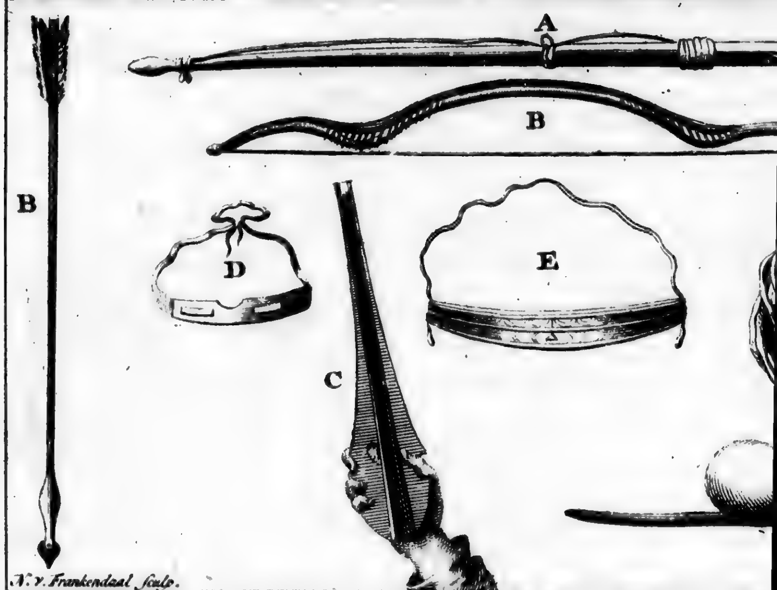

e, sa prise, & sa bouée. B. *L'Arc*
ument pour le lancer contre les
la neige. E. *Ornement de poi-*

reep, & boei. B. De Pyl en Boog.
op de *Zee-Kalven* te ſchieten.
an *Zee-Paarden*.

EXKIMAUX, faisant du Feu, & tir
EXKIMAUX, vuur maakende & naar

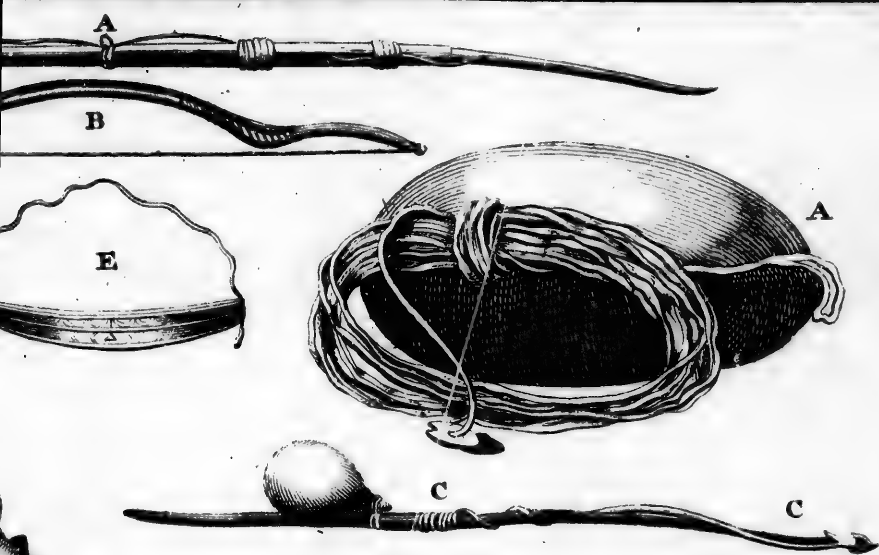

A. *Le grand* Harpon *qu'on lance contre les* Baleines, *av*
& la Flèche. C. *Le petit* Harpon, *avec sa Vesfie, sa point*
Veaux - Marins. D. *Instrument pour conserver les y*
trine fait de dents de Chevaux - Marins.

A. De groote *Harpoen* voor de *Walvisfen*, met zyne
C. De kleine *Harpoen* met zynen punt, blaas, & tuig
D. De Sneeuw-Oogen. E. Borst - Cieraad gemaakt va

nce contre les Baleines, *avec sa pointe, sa prise, & sa bouée.* B. *L'Arc*
pon, avec sa Vesfie, sa pointe, & l'Instrument pour le lancer contre les
ent pour conserver les yeux contre la neige. E. *Ornement de poi-*
evaux-Marins.

r de *Walvisfen*, met zynen punt, greep, & boei. B. De Pyl en Boog.
ynen punt, blaas, & tuig om hem op de *Zee-Kalven* te schieten.
orst-Cieraad gemaakt van Tanden van *Zee-Paarden*.

oorſp
dat
eigen
den
myne
Wy
hof a
van
wy a
koome
vleyen
minge
zal te
en on
duld a
van ei
ren ty
dat ie
ons e
merkte
ſchreev
ons ve
ſoort v
de har
draayin
en 't v

oorſprong na te vorſchen. Ik weet wel, dat dit eene duiſtere en eenigermaate oneigentlyke uitdrukking is; om 'er my by den Lezer van te verſchoonen, zal ik myne gedagten zoeken op te helderen. Wy moogen *Hudſon's Baai* als een doolhof aanzien, het welk wy door de Straat van *Hudſon* ingaan, en uit het welk wy aan de andere kant zoeken uit te koomen. Wy kunnen ons met recht vleyen van 'er door herhaalde proefneemingen in te zullen ſlaagen; maar het zal te gelyk een moeyelyk, verdrietig en onaangenaam werk zyn, daar het geduld alleen, zonder de minſte menging van eigenbaat, den eenen of den anderen tyd de zaak zal volvoeren, zonder dat iemand kan zeggen wanneer. Laat ons echter acht geeven hoe veelerley merkteekens eenes doortogts reeds beſchreeven en aangetoont zyn, en laat ons verder herinneren, dat het Ty een ſoort van kluwen is, dat ons ſchynt by de hand, door alle de windingen en draayingen van dat doolhof, te leiden, en 't welk volſtandig en met opletten-

 heid

heid gevolgt zynde ons daar zeekerlyk zal uitleiden. Het Ty nu, dat uit het Noorden in de *Repulse-Baai*, zo als men 't doch zonder reden noemt, komt, zeer hoog klimmende, zet ons aan om daar ter plaatse een verder onderzoek te doen, dat ons buiten twyffel meer licht zal byzetten, indien het de gantsche zaak niet opheldert. Dit, hoop ik, zal myne meening klaar te verstaan geeven, en alles wat ik beweerd hebbe, billyken; dat is het volharden in dit onderzoek, tot dat een doortogt gevonden zy, of dat aan de redenen ten voordeele van denzelven by gebragt beantwoord worde door eene andere ontdekking.

Ik zou hier noch wel eenige redenen, met betrekking, beide tot de plaats en het onderwerp, konnen byvoegen; maar ik wil dezelve liever overstappen, om 'er maar eene op te geeven, die ik denk meer besluitende te zyn, dan eenige andere. Wy hebben ons nu al zedert lange jaaren gevleyt, met de hoope van eenen Noord-Wester doortogt te vinden, denwelken zeer bekwaame Mannen zo ten opzichte van de bloote beschouwinge als van daadeyke oeffening, zeer

zeer waarſchynlyk hebben geoordeeld, en die zeer veel redenen hebben bygebragt om 'er ten minſten de waarſchynlykheid van aan te toonen. Veele togten zyn 'er gedaan om dien zo zeer gewenſchten doortogt te vinden; en indien zy aan den eenen kant in het groot oogmerk van dien te ontdekken gemiſt hebben, zo hebben zy aan den anderen kant zulke ontdekkingen niet gedaan, die by lieden van oordeel en die niet voor ingenoomen zyn, de redenen ten voordeele eenes doortogts krachteloos hebben gemaakt; maar zy hebben in tegendeel dezelve kracht en gewicht by gezet, zo als het blykt uit de laatſte beſluiten, in het tweede deel van dit werk aangehaald. Door deeze herhaalde proefneemingen zyn wy zeekerlyk meer en meer tot het wezentlyke genaderd, en een andere togt, voorzichtig beleid en beſtiert, moet noodwendig eene volſtrekte zeekerheid voortbrengen of 'er zulk een doortogt is of niet, en dewyl dit niet kan betwiſt worden, zo ſchynt het met onzen roem als eene zeemoogentheid niet beſtaanbaar, zo wel als ſtrydig met ons eigen belang als een han-

deldryvend volk, dat wy van een voorneemen zouden afzien, dat zo ver gebragt is, en daar zo weinig, ja het allerminst maar aan ontbreekt, om het tot zynen volle beslach te brengen.

LAAT ik hier noch by voegen, dat men diend aan te merken, hoe smaadelyk het voor den koophandel zyn zou, als mede voor de eere van de *Britsche* Natie, indien, na dat stuk zo ver gebragt te hebben, vreemdelingen de vruchten van onzen arbeid en moeite trokken; en met behulp van het licht dat wy hun gegeeven hebben, deezen nieuwen weg, om naar de *Zuid-zee* en de *Oost-Indiën* te vaaren, uitvonden; daar het nu in onze macht niet alleen legt om dien te vinden, maar ook om 'er ons, zo het moogelyk is, Meesters van te maaken; en schoon een uitsluitende handel veeltyds schaadelyk en gevaarlyk is in handen van byzondere persoonen, zo is nochtans zulk een handel altoos met recht voor zeer voordeelig gehouden ten opzichte van eene Natie; waar van veele blyken zouden konnen gegeeven worden, zo het voordeel, dat wy van onze eige Volkplan-

tin-

tingen genieten, dit niet klaar en onweederſpreekelyk genoeg beveſtigde, om alle andere bewyzen overtollig te maaken. Maar alvoorens wy van deeze aanmerking afſtappen, zal het niet kwaad zyn van 'er by te voegen, dat, deeze bekommering des te meerder gegrond ſchynt te zyn, om die zichtbaare neiging, die zich in verſcheidene deelen der wereld openbaart, van den koophandel uit te breiden, en de ontdekkingen voort te zetten; en zelfs by zulke, die voor eenige jaaren herwaarts, op zulke dingen niet eens dagten. En daar de *Ruſſen* zo driftig en nyverig naar eenen doortogt van hun Ryk naar *America* blyven zoeken, zoude het immers onvergeeflyk voor ons zyn, dat wy dingen van dien zelfden aard verzuimden, daar wy dezelve beter in onze macht hebben.

AAN deeze drift in andere natien, zyn wy ſommige aanmoedigende waarſchouwingen ten opzichte van dat voorneemen verſchuldigt, en om dat ik vermoede, dat dezelve niet aan het gemeen zyn mede gedeelt, zo zal ik 'er een van aanhaalen.

Een fchrander en zeer geloofwaardig Man, eenige maanden geleeden uit *Portugaal* hier aangekoomen, getuigt, dat kort voor zyn vertrek daar van daan, een zeker perfoon aldaar was aangekoomen, die in eene reis van een *Hollandfch* Comptoir in *Ooft-Indiën*, ter ontdekkinge ondernoomen of tot het dryven van eenen heimelyken handel, fchipbreuk had geleeden op de Noord-kuft van *California*, het geen hem geleegentheid gaf waar te neemen, dat het te gelyk een *Eiland* en een *fchier-Eiland* is; wordende de naauwe Land-engte, die het aan het vafte land hecht by hooge Tyen overftroomd. Hy vernam verders, het geen op ons onderwerp veel betrekking heeft, dat de kusten van het vafte land regt Noord-Oostelyk liepen, het welk iets is, dat wy te vooren nooit met zeekerheid geweeten hebben, en dat met aandacht befchouwt, geen zwakke drangreden is ten voordeele eenes Noord-Wefter doortogts, want indien het vafte land van *America* aan het vafte land van *Afia*, of tuffchen dezelve aan eenig ander land gehegt is,

zou

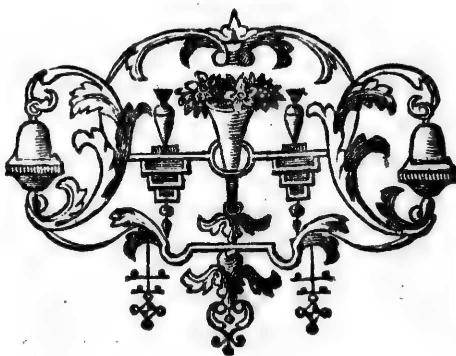
zou het ſtrand eerder Noord-Weſtelyk geloopen hebben. Wy moogen hier byvoegen, dat het uit het overſtroomen van de Land-engte by hoog water blykt, dat hier een zeer ſterke en hooge Ty loopt, het geen insgelyks zeer wel over een komt met het geen wy te verwagten hebben, zo 'er een doortogt is. Maar buiten en behalve dat alles, zo is het eene zaak van belang, indien men het ſlechts komt te beſchouwen als iets dat tot de Landkunde van een geweſt ſtrekt, en dat zo dikwyls oorzaak tot twiſt gegeeven heeft, en waar over de Hr. de *L'Isle*, een der bekwaamſte Mannen in Vrankryk, een zeer keurlyk en byzonder vertoog geſchreeven heeft, zonder nogtans te waanen de zwaarigheid te hebben weggenomen: hy heeft in teegendeel gezogt aan te toonen dat men op dien tyd niet met zeekerheid zeggen kon of *California* een *Eiland*, dan of het een *ſchier-Eiland* was.

DUS ziet de Leezer, in zulk een kort beſlach als my mogelyk was, welke de beweegredenen zyn, die my

met

met zo veel zeekerheid hebben doen ſpreeken van de waarſchynelykheid en moogelykheid, om door eenen anderen togt, een ſtuk te kunnen bepaalen, dat zo gewichtig voor de natie geſchat is geweeſt, dat het de kennis en aanmoediging van de Overheid heeft verkreegen; my verders aan zyn rechtmaatig en kundig oordeel onderwerpende, begeere ik geen beter onthaal van het gemeen, als 't welk de getrouwheid van myn verhaal, de onvervalſchtheid myner aanmerkingen, en de oprechtheid myner meening, verdienen moogen.

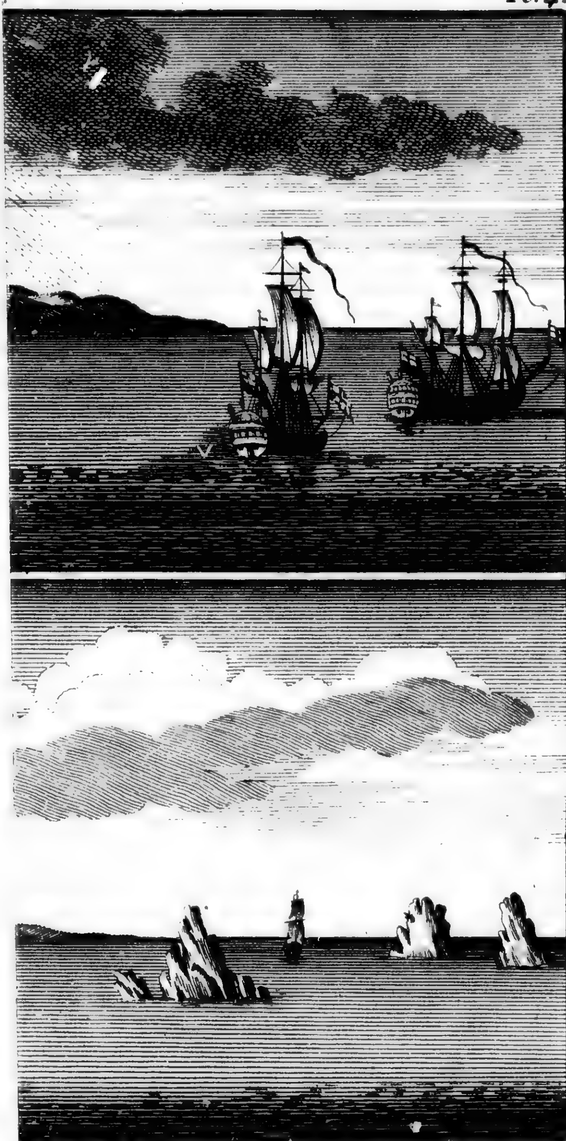
E I N D E.

doen
id en
nderen
, dat
hat is
nmoe-
erkree-
maatig
, be-
et ge-
d van
myner
d my-

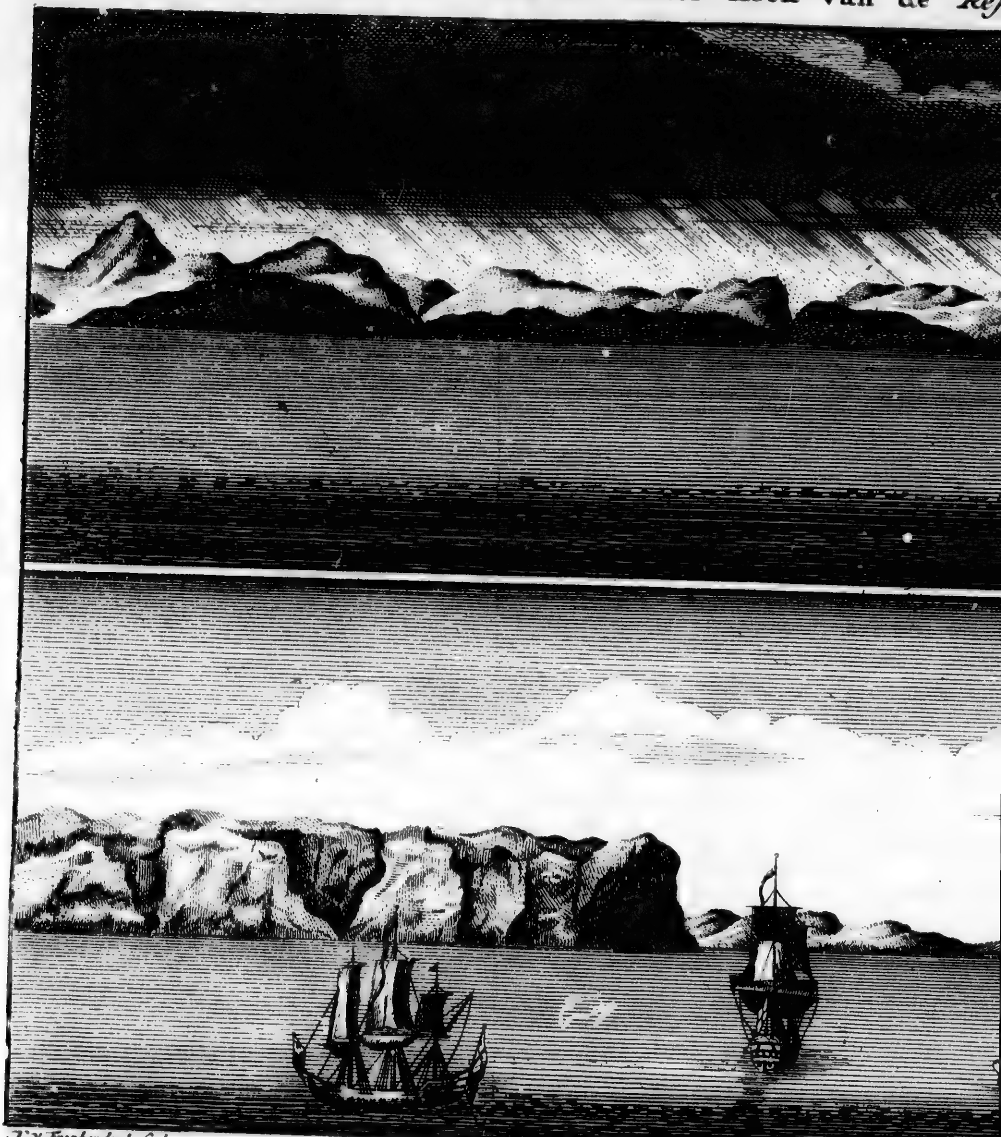
esolution.
Eilanden.

Pl. 4.

ham.
N.O.

La Pointe Sud-Orientale des Il
De Suid-Ooster Hoek van de *Ref*

Vuë du N. E. sur le Cap d
Gezicht op de Kaap van *Walsinghan*

…ud-Orientale des Iles de la Refolution.
…r Hoek van de Refolution's Eilanden.

Pl. 4.

…E. sur le Cap de Walfingham.
…e Kaap van Walfingham uit het N.O.

N. v. Frankendaal Sc.

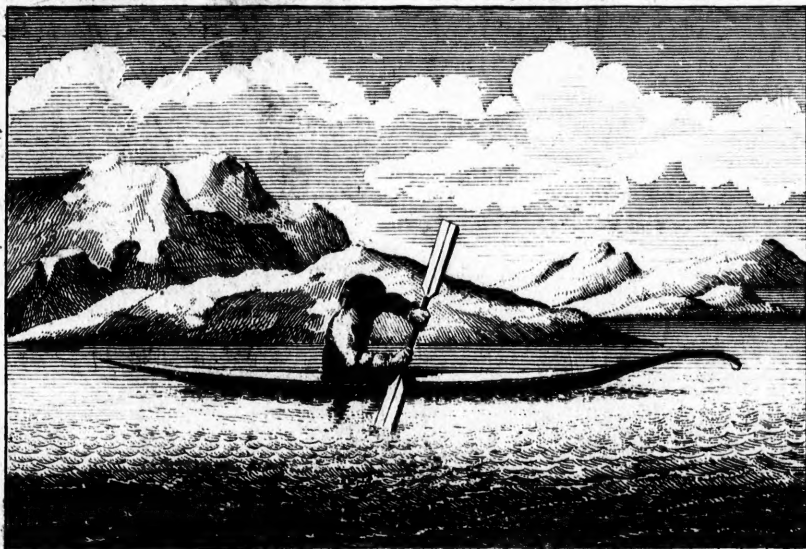

Eski
Esk

Eskimaux du N. O. de la Baïe de HUDSON.
Eskimaux uit het N. W. van HUDSONS-*Baai*.

Un Eskimaux dans son Canot. N. v. Frankendaal Sch.
Een Eskimaux in zyn Kanot.